

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

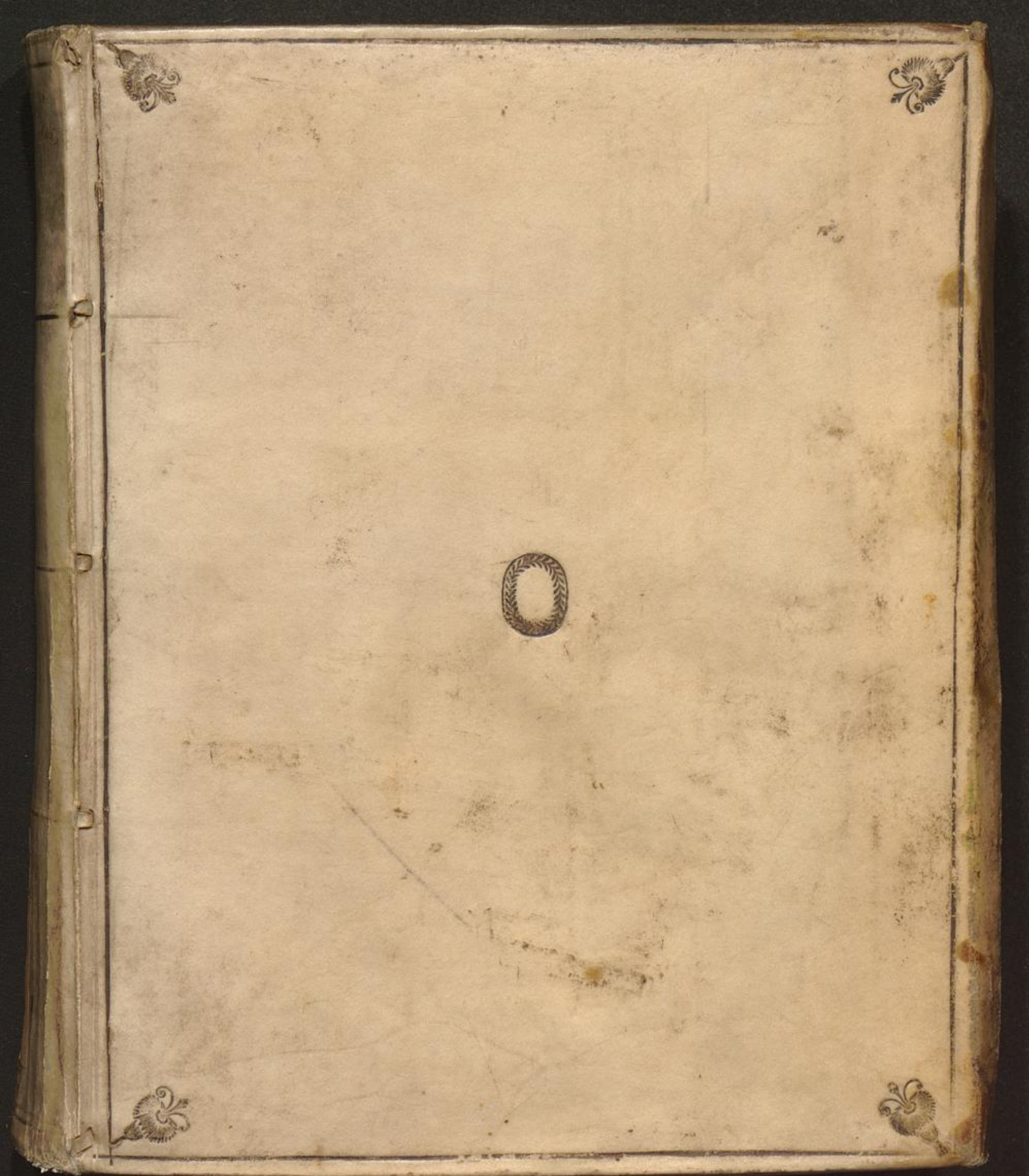
Universitätsbibliothek Paderborn

Chronici Ditmari Episcopi Merspurgensis Libri IIX

Thietmarus <Merseburgensis>

Helgestadi[i], 1667

urn:nbn:de:hbz:466:1-11072

N III. 25.
~~38~~

Th. 4889.

Reverendissimo felicissimoque
Principi ac Domino
D^{no} FERDINANDO
Episcopo Paderbornensi,
Coadiutori Monasteriensi,
S. R. I. Principi,
Comiti Pyrmontano, & Libe.
ro Baroni de Furstenberg,
Domino suo clementissimo,
cum omnigena felicitatis
voto,
humillime offert
IOACHIMUS IOHAN. MADERUS.

CHRONICI DITMARI
EPISCOPI MERS-
PVRGENSIS

LIBRI IIX,

Quinque Impp. Saxoniorum, HEN-
RICI. OTTONVM trium, ac HENRICI II.
res gestas complexi.

*Cum notis marginalibus, Tabb. genealogicis,
& indice copioso,*

EDIDIT

JOACHIMVS IOAN. MADERVS.

Ex Legato Celsi Principis Ernesti Eps. Paderb. et Monaster. Abbat.

Collegij Socij IESU Paderb.
HELMESTADI,

Typis & sumtibus HENNINGI MULLERI,
ACADEMIÆ TYPOGRAP.

ANNO MDCLXXII.

CHRONICI DITMARI
EPISCOPI MERS-
PARCENSIS

LIBRI IX.

Quintus Imp. Saxonorum Hen-
ricus OTTONIVM trun. & HENRICI II.
res gestas complectis

Summa huius libri & synopsi
et index copiosus

EDITIT

IOACHIMVS JOAN. MADERVS

HERZSTADT,
Typis & Impensis HENRICI G. MULLERII,
ACADEMIAE TYPOGRAPHI
ANNO MDCCCXXXII.

LECTORI HISTORIARVM
STVDIOSO,

S. P.

DITMARVM Tibi sisto, LECTOR BE-
NEVOLE, Auctorem, sive natalium
splendorē attendas, sive muneris, quod
sustinuit, dignitatem, sive ipsum denique
argumentum, quod Latinis literis, pro
seculi ejus, quo vivebat, captu, suscepit illustran-
dum, nobilissimum sane; ac, quod ultimum hoc at-
tinet, ne *Livius* quidem, *Tacitis*, *Svetoniis*, scriptoribus
eminentissimis, quicquam concedentem: imo, qui
è Germania optimatibus historiam scripsit, omnium
primum. Natus videlicet est illustri Comitum Saxo-
niae domo, quos *Walbeccenses* nominat *Cl. Meibomius*; a qua cum isto temporis tractu (ne simul ex ea
inclytam Comitum *SCHAVMBVURGENSIVM* Fami-
liam cum eodem *b* promanasse dicam) suppeditaret
Patriæ haud paucos & corporis & animi robore pol-
lentes Viros, *hostibus haud tergo, sed forti pectore notos*;
ut tum dignitas ista erat ambulatoria, *Marchiones* ex
se meruit videre, hoc est, sicut *Crantzius* exponit, *c*
limitaneos Duces, *d* qui *finis regni tuentes, omnes, si forte*
in.

a Notis ad
Witichind
pag. 19.

Chro. Wal-
bec. pag. 1.

b Not. ad
Lerbecium
pag. 46.

Chr Walb;
pag. 8.

c Saxon.
lib. 3. ca. 16.

d Aimoin.
lib. 5. cap. 20.

IOACH. IOH. MADERI PRAEFATIO

seu potius
Auctor vi-
tae Ludov.
Imp ad an.
785.

e Vid. Lips.
de Magnit.
Rom. lib. I.
cap. 4. & 5.
Henr. Savi-
lis de Milit.
Rom. p. 78.
Casalius de
Vrbis &
Imp. splen-
dore cap. 1.

ingruerent, hostium arcerent incursus: velut ex ipsius Au-
toris Commentariis, tum, quam ex iis Ci. Reineccius
concinnavit, *Paterna Maternaeq; stirpis Expositione*, non
uno loco apparet. Imitati nimirum in eo sunt Germani-
ci Monarchæ priscos istos Romanorū Imperatores,
e qui eo usq; imperium, per omnes mundi plagas lon-
ge lateq; diffusum, sartum tectū, quod ajunt, conser-
varunt, quamdiu pone ejus limites necessarias habe-
rent copias, quæ laterum suorum corporumque op-
positu ab omni incommodo detrimentoque sine-
rum illud integrumque præstarent. Episcopalis au-
tem, quo is excelluit, honor jam una vim Ducalis a-
licujus potestatis obsederat: *Cathedralibus Ecclesiis*
inde ab Ottonis M. temporibus, ut ap. *Theodoricum*
Niemum legas, *multis civitatibus, castris, oppidis, villis, &*
multis aliis dominiis temporalibus & jurisdictionibus auctis:
Archiepiscopis quoque & Episcopis Ducatibus & Comitati-
bus & Baronis communitis, atque illis nobilibus & potenti-
bus vasallis subiectis, ut semper essent ad resistendum, etiam
manu forti, paganis & haereticis in oportuno tempore forti-
ores. Ut ipsos illos Heroas mittam, quorum virtu-
res immortalitati tradidit, adeo antiquorum nulli
secundos, ut & veterum Romanorum gloriam in eo
superaverint, quod omnem, qua late patet, Germa-
niam, non amplius, *terrīs informem, montibus asperam,*
cultu aspectuq; tristem, in univsum silvis horridam, paludi-
bus fa-

bus *scdam*, uti eam depingit *Tacitus*: sed celebribus & Lib. de sit
tu & mor.
Germ. cap.
2. & 5.
 copiosis oppidis, fortissimis hominibus affluentibus,
 refertissimā, (quod veteres Romani Imp. ne optare
 quidem ausi sunt) quin ipsam etiam Italiam, illam
multarum gentium victricem, Orbis Dominam, magnam
 partem suæ ditionis fecerint; vicinas item nationes
 male quietas ad obsequium redegerint. Unde & Præfat. in
Annal. &
alibi.
 vetusto elogio rerum *Domini VVitichindo* gappella-
 ti; atque inter alia Imperii insignia retinere *globum*
 illud universalis Imperii symbolum, non minore cer-
 te quam Imp. Græci, à quibus mutuati videntur,
 jure: quippe quorum nec decessores, Orientem ad-
 huc cum Occidente conjunctum habentes, ac pro-
 pterea immodici interdum sui aestimatores, vere se-
 met de toto orbe subjugato unquam, nedum illi,
 potuerint jactare. Quamvis modestius hac in parte,
 que minus insolenter, videantur locuti, qui *Roma-*
num appellavere *Orbem* illam *οὐρανὸν* à se devictæ
 partem, id quod *Aurelianum* Imp. *Epistola* ad *Zeno-*
biam *b* fecisse legimus; quomodo *τὴν ἰδίαν οὐρανὸν*
ἑαυτοῦ, suum terrarum orbem, utpote sub ditione sua atq;
 imperio constitutum apud *Xiphilinum* *i* dixit *Nero*;
 & *Teutonicum orbem* Germaniam, seu Teutonicum re-
 gnum, appellavit, *Guntherus Ligurini* lib. x, *k* sicut
 alio fortean loco & tempore persequemur latius.
 Neque enim nunc multa addere necessum duco, præ-
b Ap. Fla-
vium Voe
pisc. page
282.
c pag. 190
edit. H.
Steph. 1592.
k vers. 2.

fertim cum & de omni Auctoris instituto, nec non etiam virtutibus ejus ac vitiis, sat prolixè egerit laudatus Reineccius, cum in citata ipsius *Vitæ expositione*, quam nos sub finem operis locavimus, tum mox hinc sequente Proœmio, ipsius *Francofurtensi* à *VVeckelius* exhibito l exemplari præfixis. Quod quidem, licet quamplurimis locis mancum & obscurum, in omnibus tamen religiose adeo secuti sumus, ut nullibi ferme ab eo recesserimus, nisi in ipso Operis titulo, in quo OCTO jam libros, ex ipsius Auctoris, ut videtur, mente, collibitum est ponere; & sub initium primi libri, ubi cum lacunam aliquam statuerat inter hæc Scriptoris verba: *Victor rediit; &, Glomazi est fons, &c.* ex præcellentissimi *Meibomii* indicina, in paucula hæc, quæ MStum exemplar ipsi suggestit, inseruimus: *n Sed qualiter pagus iste nomine hoc signetur, edicam.* Sic enim nihil amplius deesse monens, adhæc in *Walbeccensi Chronico*, anno hujus seculi XIX è variis monumentis hinc inde congesto, quo una Ditmari nostri stirpem commodissime tradit, in eodem illo edito Reinecciano exemplo, o quendam illius fratrem *Theodoricum* nomine (docente id eum ex Auctoris autographo celeberrimo Historico *Petro Albino*) in his verbis: *Quod meus frater cū satellitibus*, ex scriptoris incuria omissum, atque sic restituendum præcipit: *p Quod meus frater Theodoricus cum satellitibus: Ut quam maxime optandum*

in Notis ad
 Wirichind.
 pag. 96.
 in Pag. 1.
 lin. 8.

o pag. 11.
 lin. 20. edit
 primæ, hu-
 jus pag. 8.
 lin. 9.

p Chronic.
 Walbec.
 pag. 30.

dum esset, non nemini illarum rerum intelligenti ut facultas daretur, totum hoc Chronicon cum memorato *Autographo*, quod in *Archivo Electorali Saxonico* asseruari ibidem narrat, à capite ad calcem conferendi: quandoquidem nullus dubito, quin cum magno Antiquitatis Germanicæ amantium fructu id queat fieri. Sane & *Georgium Fabricium*, illum qui tot Saxonice historię, aliisque eruditis commentationibus, inclaruit, exemplar hujus Chronici MStum habuisse, *Paulus Bolduanus* in *Bibliotheca sua Historica* q arguit: & forte alibi etiam in *Archivis hodie tenebrarum* atque parietum custodiis tegitur, quorum utinam monumenta ac libri tam publice utiles essent semper, quam blattis & tineis quandoque relinquuntur absumendi, certe præclarius cum universa Antiquitate, & jam olim esset actum, & in hodiernum ageretur. Cæterum & Cl. Editor summa Chronici capita in margine adscripserat; quæ, ne nihil addidisse videremur, partim locis similibus Scriptorum veterum, annum pariter, quo res quæque gesta est, cujus nimis quam negligens est *Ditmarus*, ut plurimum exprimentibus, permutavimus, partim etiam retinuit; quod & Typographum gravate apponere margini pluscula, atque eadem non semper emendate (nescio, cujus culpa) cum ipso contextu exhiberi, conspicerem. Quæ quidem *παροράματα* cum nec tuum, AMICÈ LECTOR,

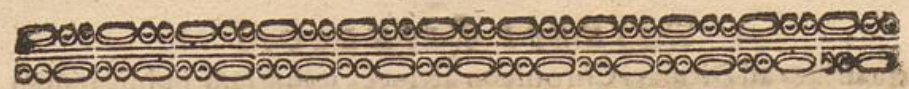
Vid. Meis
bō. Chron
Walbee.
pag. 23.

Edit. Lips
pag. 108. &
115.

CTOR, inter legendum valeant effugere sensum; qua es facilitate, atque erga me, vel hæc studia, benevolo affectu, libentissime corriges, neque ejus mihi quicquam, quod peccatum in hac editione sæpius est, tribues. Qui non gloriolæ alicujus aucupandæ studio, quam mihi ex alieno labore haud queo polliceri, sed tum Patriæ rei amore, qua nihil charius civi bono esse debet, tum ut in simili argumento haberes, quem MONTIS-SERENI Chronico à me anno superiore liberaliter tecum communicato, posses adjungere, hoc, quicquid est, laboris in me suscepi, pro virium mearum modulo etiam aliis, quæ antehac promisi, Tibi commodaturus, modo operam meam porro non ingratiam Tibi esse, vel fore, indicaveris. Deus Te quam diutissime salvum præstet. Scribebam Scheningæ xxvii. Augusti, anno cio dccc lxxvii.

IN CHRO.

IN CHRONICON
DITMARI EPISCOPI MERSEBURGII
AD MAGNIFICOS VIROS,
DN. LAMPERTUM DISTELMEIER,
ET
DN. ADRIANUM ALBINUM,
Doctores JCos, Illustriss. Electoris Brandenburg. &c.
CANCELLARIOS.

PROEPIUM
REINERI REINECCII, STEINHEMII.

ARdua res est, summique ingenii Historiam scribere: & qui eam præstant operam, præclare de omnibus merentur publicè. Est & hoc cum utilitatis fructu conjunctum haud pœnitendo, profecta ab aliorum industria id genus monumenta, si fortè lateant, proferre in lucem, quemque inde contraxere situm, conveniente lima detergere atque expolire. Qui in primo genere fuerint hætenus è veteri historia de illustrium familiarum explicationibus conatus nostri, quod ea parte operæ pretium fecerimus, à me dici, hicque inculcando repeti, decere pudorem nostrum non videbatur. Et sunt commentarii nostri in medio: Quos Deo favente atque opitulante persequi contexendo ita animus est, ut regnorum, tyrannidum, dynastiarum, quæ vel prioribus monarchiis adhuc desunt, vel ad quartam pertinent, & hæc nostra tempora attingunt, dem universas: modo in hoc cursu deferendos nos ab patrociniis necessarii ope ii haud existimaverint, quos hanc in se recipere curam par est. Nunc ad alterum genus aggredi, visum fuit. Etsi quæ ab eo instituto dehortarentur, causæ occurrerent plurimæ. Et hanc prævidebam, non defuturos, qui hoc culparent atque traducerent inclementius. Quibus respondeo, idem nos hic, quod de Commentariorum nostrorum editione, spectare, nempe unum commodum publicum. Enimvero

REINERI REINECCII

quantum ad Ditmari Chronicon attinet, quod jam publicandum typis curavimus, omnino id ab aliis, quibus in censendo plus ingenii, plus industriae, suppetisset, editum malle. Verum cum ad hoc appulerit animum haecenus nemo, succedere in partes eas mihi libuit, ne auctoris, profecto diligentis, & cognitu dignissimi, desideraretur lectio diutius. Quibus autem ea res mihi vigiliis constiterit, qui in exemplari, quod nacti essemus depravatissimum, aliquo modo restituendo, exantlandi labores, quae afferenda diligentia fuerit, haud libet persequi operosius. Hoc satis perspicio, neque adeo celatum esse a quoquam potest, ad incommoda omnia tollenda, futuram viam expeditissimam fuisse, si auctoris *ἀυτόγραφοι*, quod adhuc superesse, Brotusius in *annalibus suis Merseburgensibus* meminisset, haberi potuisset. Sed cum in eo haecenus frustra laborarim, restat id scilicet, in hoc tantisper ut acquiescamus, quoad nostro aliquis excitatus exemplo, vel *ἀυτόγραφοι*, vel aliud hoc nostro correctius *ἀπόγραφοι* proferat. Ac ne sua & merita quis laude parte hac per nos franderetur, scire istud universos volumus, deberi prolatum a nobis exemplum *bibliothecae illustriss. Electoris Saxon. AVGVSTI*, Principis clementiss. & patroni horum studiorum benigniss. sicque prodire, ut cum in editione conjungere operam mecum ejusdem illustriss. Electoris rescripto jussus esset *Petrus Albinus Nivemont.* Professor acad. Viteberg. publicus, patriaeque historiae studiosiss. ac peritissimus, in primis autem summæ necessitudinis usu atque officiis mihi conjunctiss. provinciam illam ultro concesserit. Porro autem ut ne auctorem ipsum praeteriisse reticentia & oblivione videamur, quae de eo dicenda fuerint, post expositione peculiari complectemur, unde repeti omnia volumus. *Argumentum* historiae ipsius est *de Imperatorum Saxonorum quinque rebus gestis, implicatis*, quod postea monebimus, de aliarum gentium Regibus atque Principibus expositionibus, quae ad idem tempus pertinerent. Qua parte et si diversorum elaborasse industriam constat, *Ditmario* tamen & fidem & auctoritatem majorem conciliat, quod pleraque non audita sed visa, & quorum ipse pars fuerit, referat. Sane ut hoc concedamus, quaedam illum omisisse, quaedam etiam indifertius explicasse, ita hoc,

IN DITMARVM PROEMIVM,

hoc, opinor, nemo inficiabitur, non pauca ab eo simul nostra simul externa tradita, quæ alibi nusquam reperiantur. De nostris quod pro eo afferam nihil est, & pietatem patriæ hoc in genere impendisse videtur debitam. Eandem de externis fidem & industriam præstitit: ut de his non minus Ditmaro quam indigenis plerisque tribuerim. Neque enim negari potest, multa hos sæpè gratiæ, multa invidiæ, odio, iræ largiri. Quibus omnibus mentis iudicium tanquam nube quapiam, ut ne veritatis lux perspiciatur, impediri, obscurum esse nemini potest. Accenseo autem externis, *Italica, Gallica, Anglica, Danica, Polonica, Russica, Heneta, Vngarica, Italarum ingenia* non uno loco depingit: & qui in *Gallia* tum etiam motus exiterint, non omittit. Quantopere *Angliam Dani* afflixerint, ut ad Christianismum perducti sint, accuratè persequitur. Habet idem de *Polonia*, & è diverso, ut *Henets* atque in primis *Lusatii & Obotriti*, qui hodie *Megalburgenses* sunt, abjecto Christianæ religionis cultu ad Ethnicas superstitiones, ceu canis ad vomitum, redierint, demonstrat. Adde his expositiones luculentas de tribus *Poloniæ Principibus, MISECONE, BOESLAO Chrobro & MISECONE* altero. E quibus cum *Boeslao* vulgò regii nominis dignitas tribuatur, & ita tribuatur, ut auctor huius astruatur *Imp. Cæs. OTHO III. Aug. Ditmarus* hac de re verbum nullum: ut dubitare de ea fortè liceat: Cum interim, qua is & *Miseco* pater, devincti Imperio essent, clientelam non dissimulet. *Vngarorum* immanitatem passim inculcat: & ut hæc etiam gens ad Christianismum pervenerit, ut regibus uti cœperit, explanat. Iam quid cætera commoda, quid documenta: quæ historia hæc præbet amplissima, commemorem? id enim peculiaris argumenti fuerit. Tamen in documentis aliqua ut attingam, facile in his princeps fuerit de religione, quæ ut jam per id tempus obscurata fuerit, addocet *Ditmarus* liquidissimè, neque in Hierarchia Romana ordinis Ecclesiastici ambitionem, utque is profusa principum illeæus munificentia, in hoc universum studium consumserit, ut divitiis & facultatibus afflueret, reticet. Quæ res ut Principes plane exhaustit, ita religionis interitum acceleravit. Et *Episcopi*, atque in primis *Pontifex Romanus*, jam antè inde à *PHOCÆ Cæs.* temporibus *divisus* nomine & titulo tumens, opibus Imperatori

vatori & Principib. pares & præcipuè anathematis fulmine, tanquam Veioves novi, facti formidabiles, premere illos, & Pontifex ipsis ad eò Imperatoribus servitutem intentare cœpit. Interea verò non ita mentes fascinatas omnium fuisse, ut nihil in Hierarchia Romana, & fucata religione, desideraretur, Imp. Cæs. OTHONIS II. planum facit historia. Tum enim in contemptum illam adductam, etiam injuriis vexari cœpisse, Ditmarus queritur. Atque ipse Imperator, cum quendam joculariter initiari sacris jussisset ab Theodorico, Episc. Metensi, homine avaritia in explebili, is animum Imperatoris atque affectionem tam in Episcopi quam aliorum quorundam ex ordine sacro perversitatem non ignorans, veluti gratiam haberet: *Satiet te, inquit, Dominus in futuro, quem hic omnes non possumus auro.* Addatur his Altero loco de Imperii ejus temporis statu; addatur, quæ creditur vulgo, de *Septem virorum* creandis Romanis Imperatoribus promulgata sanctione: quorum ille ut satis ab *Ditmaro* diligenter proponitur, ita hujus mentio nulla fit: Ut quandoquidem de ea recte dubitatur, quid admitti oporteat, definiri hinc difficile non sit. Enimvero cum eadem Sanctio ad OTHONEM III. auctorem referatur, *Ditmarus*, etsi cæteras ejus res gestas, & aliquas etiam obscuriores, accurate pertractat, de hac prorsus nihil habet, & de *Brunonis* historia, qui in Pontificatu cognominatus GREGORIUS V. *Othonis* decretum adjuvisse perhibetur, ita explicat, ut animi illum ingrati, & nefariarum in Imperatorem molitionum accuset. Quid nunc hoc attingam, quòd *Mysnica*, & urbis ac *Marchie Mysnie* primordia, alibi nusquam enodantur exquisitus? Ve vel hoc uno nomine legi ab omnibus auctor hic mereatur. Certè quod nunc usurpamus nomen *Mysnia*, *Ditmaro* ignotum est: nuncupatque is regionem illam Slavorum lingua *Lomaciam*, Germanica *Daleminciam*. Nec notiones hic repeto. Tantum id dico, Slavos, qui veterioribus colonis *Mysis* (hos enim proximè *Hermunduros*, quos in ea Germanicæ ora Romanæ celebrant historiæ, excepisse, opinio est) oppressis sedes horum sibi vindicarunt, exindeque primum *Francica*, deinde *Saxonica* arma exercuerunt, ab aliis uno nomine *Sorabos*, ab *Ditmaro* *Milzenos* & *Dalemincios* nominari. Ac de *Sorabis* quidem & *Cosmæ Pragensi* & auctori *Chronici*

IN DITMARVM PROEPIVM

Gozecensis Mysnia *Sirbia* dicitur: E reliquis duabus gentibus *Dalaminios* maxime Henrici Aucupis, *Milzenos* verò Henrici II. temporibus floruisse, reperimus. Quæ secundum hæc adjici monendo præterea possent, ut numero plurima sunt, ita lectoris committi studio atque attentioni satius fuerit, Vnum id non potui non de *Ditmaro* repetere, cum genere ille natus tam illustri historias scripserit, eandem curam etiam ad alios ordinis ejusdem atque loci pertinere: Quam ut scribendo navare omnes nequeunt, ita teneri ad hoc videntur, ut ne eos, qui studium & operam in id conferunt, negligant. Sic enim tandem fiet, quò & nostra patria certare cum exteris gentibus hoc in genere possit, & multorum iniquissimis expositionibus illatas iniurias à se depellat. Estque illud vel in primis notabile, *Ditmarum*, qui è *Germania optimatib. historiam monumentis commendarunt, omnium primum extitisse*. Oratio ipsius ea est, quæ in seculi istius barbariè esse potuit. Neque in ipsas expositiones hinc adhibenda fuerit severior. Quas inter somniorum, apparitionum aut aliarum superstitionum observationum digressiones si quem offenderint, ei per me tanquam quisquillas aliquas, aut de auro scoriæ, eas fugiat atque abiciat, licet, ita tamen, ut ne præter casam, secundum Comicum, hoc est ne reliquæ historiæ sanguinem atque succum amittat. Certe ab hac labe neque cætera ejus temporis scripta experta sunt, quæ si propterea fastidienda quis existimaverit, quid tandem de historia retinebimus integri? Forte & de eo aliquid in diligentia nostra desiderabitur, quod nominum priorum scripturam & enunciationem veterem ferè retinuerim. Ad quod hoc infero; fidem auctori debitam id poposcisse. Ac relinquatur jam hinc argumentum quoddam, ut pronuntiatio Germanicæ linguæ vetus à nostra recenti discreparit.

Quæ autem de more hic adjungenda esset cujusdam veluti patrocini compellatio, eam ad vos, magnifici atque amplissimi viri, dirigere visum fuit, quos virtute ducè, comite fortuna, ad summas maximasque dignitates per omnes honorum gradus ascendisse, & ornamentum reipublicæ, decus & lumen patriæ, conspiciemur ac veneremur. Neque non gratam vobis ejus auctoris lectionem fore confidebam, qui nondum hætenus publici juris factus fuisset,

RENERI RENECCII

qui inter Germaniæ nostræ proceres primus historiam scripsisset. Quibus tertium accedebat, quod in opere isto singuli quædam patriæ suæ primordia recognituri essent. Nam quæ tibi, *Distelmese*, ortum dedit *Lipsia*, nominatur ab auctore semel atque iterum, & quidem urbis nomine appellatur, subjicitque idem & hoc alterum diserta mentione, Ecclesiam Lipsiensem attributam sibi ab Henrico II. Cæs. Nec de ipsius *Marchia Mysnensis* fundatione, non etiam de *primorum Marchionum historia*, alibi uspiam vel verius vel exquisitius explicatum est. Tametsi de *Lipsia* non negârim, quod ab aliis traditum est, muro hanc primum cinctam ab Othone Marchione, cognomento Divite, qui idem & *Fribergam* condidit. *Silesiorum* nomen, unde tu, *Albine*, genus & prosapiam ducis. Ditmari ætate nondum celebrabatur, sed *Polonia* accensebatur. Nec de notione hic disputo, non etiam gentis originem inculco. Quanquam de nomine magis eorum probarim conjecturam, qui à *Slavis* derivarunt: Sicuti & à trajectu horum *Pratylavia* nomen conservavit. Et nuncupatum eodem modo de ejusdem etiam gentis appellatione *Slesvicum* in Daniæ confinio. Memorat tamen Ditmarus vetustissimam Silesiæ civitatem *Glogoviam*, memorat *Zaram* vel *Soraviam*, quæ haud dubiè de *Sorabis* id nomen tulit quemadmodum ad eosdem alludunt *Zorbeck* & *Zerbst*, quæ & ipsa auctor habet. Iam neque nihil forsitan fuerit, quod de *compendiaria primorum Mysnia Marchionum* è *Ditmari expositionibus contexta* * *historiola*, & altera de eiusdem familia atque vita, operæ nostræ debeatur. Quo circa officium id, quam observantiæ erga vos meæ testificationem esse volui, in bonam partem accipiatis, meque deinceps, atque id genus studiorum, inclientelam admittatis, quæso etiam atque etiam. Equidem ut ad historiæ hujus editionem animum appellerem, cum alia ad commodum publicum pertinentia pelliciebant, tum privatum istud incitabat, quod auctor patriam Saxoniam, quam veteres ita nuncuparunt, necum communem haberet, & hæc à me homini populari pietas deberetur, ut quem infastus quidam genius hætenus à repub. litteraria exclusisset, restitueretur in integrum, & dignitatem suam tuendo, gratam atque utilem omnibus opem exhiberet. Sanè quod supra indicavi, fuisse inter Imperis Germanici officio

Præfixi-
mus hanc
Montise-
reni Chro-
nico, pag.
37. cum
continua-
tione usq;
ad FRIDE-
RICVM
Bellicosū.

masa

IN DITMARVM PROOEMIUM.

ates Ditmarum omnium primum, qui historiam condidisset, de eo Saxonia habet, quod jure gloriari possit. Cui hoc insuper accidit, quod de Ditmari exemplo evidens sit, quo otio, quo sumtu, illis opus sit, qui in historia tractanda facere operæ pretium gestiant. Omnino enim ita se habet, quod sapiens & gravis auctor Polybius in hanc sententiam asseverat, *eum, qui historiam scribere velit, per omnem vitam tractatui huius incumbere, non obiter attingere oportere.* Verum hæc absumpo, & postremò id moneo, cum de hac eruditæ doctrinæ parte fermè sola aqua, quod dicitur, hæreat, indeque *ἐγκυκλοπαιδεία* ipsa adhuc rupta sit, imprimis autem patriæ nostræ Germanicæ historia langueat: ut & illa iusta partium serie cohæreat, & hæc tandem meliusculè habeat, vestro utrinque similium salubri aliquo atque maturo remedio præstari posse: eaque res vobis curæ sit, per illam nostram spectatissimam virtutem, per summam auctoritatem atque gratiam, per solitam, hoc est providam atque incredibilem in re publica ornanda vigilantiam, denique per decus, quod agitur, publicum, nec tam nostram solius, quam communem omnium expectationem, obtestor & obsecro. Sic enim existimationem & gloriam vobis comparabitis, quam nullorum seculorum ætates obliterent, sed veram nominis immortalitatem pariat: & ego memoris studiâ prædicatione celebrabo, quæ tanto merito debita, proficisci à me potest. Bene & feliciter Valete, Francofurto ad Viadrum prid. Id. Sextil, M. D. LXXIX.

TESTI.

FAMILIA

TESTIMONIA,
DOCTORUM DE DITMARO

* *
PAVLVS LANGIVS CHRONICI
CITICENSIS. pag. 770.

Anno Domini 1018. Dithmarus Merseburgensis Ecclesia Episcopus quartus, genere & moribus clarissimus, & praeclarus Historiographus, filius Sifridi Comitis, obiit: cui Bruno successit, quovis honore dignus.

GERHARDVS IOHANNES VOSSIVS LIB. III.
DE HISTORICIS LAT. CAP. V.

DIETHMARVS sive Dithmarus, Sigefridi Saxonici Comitis filius, primum monachus fuit cœnobii S. Iohannis Magdeburgi, sub Rigdago Abbate; hinc Præpositus Vallibicensis, ac tandem Merseburgensis in Misnia Episcopus, Chronicorum libros VII. reliquit, quibus complectitur gesta quinque Imperatorum, HENRICI I. OTTONIS I. II. III. & HENRICI II. cuius temporibus vixit. Meminit & Paulus Langius pene initio Chronici Citicensis: ac sæpius in sua Saxonia memorat Georgius Fabricius. Sincerissimum scriptorem appellat Possevinus. Opus vero Chronicorum scribere orsus fuit anno Christi Cl. XVII. ætatis sue XLI. Episcopatus X, anno uno ante obitum. Quemadmodum cognoscere ex eo est, qui, paulo post Dithmari excessum vitam illius literis commisit.

ANDREAS BRVNNERVS lib. 9. Annal.
Boicorum, pag. 677. part. 2.

Comitiis Ratisbonensibus anno 1009. Dithmarus interfuit, ille ipse, cuius fidelissimis lucubrationibus in hac rudis avi caligine, veluti face, utimur; cui hanc Boica de se optime merito vicem lubens reddiderit, ut summos in ea honores consequeretur, quando hoc anno Neoburgi ad Danubium, Henrico rege presente, Tagmone Magdeburgio, & V. Episcopis in augurantibus, Merseburgensis Pontifex salutatus est. Et pag. 739: Desicit pariter hoc anno 1018. Dithmari Merseburgensis Episcopi Chronicon, unicus huius avi thesaurus, quem vel Henrici Caesaris causa cuius XVI. actos in regno annos summa fide complectitur, iam olim par fuerat erui è tenebris, ne tam diu optimi fortissimique Principis res una sepulta delitescerent.

FAMILIÆ

FAMILIÆ DITMARI E PATERNI ET MATERNI GENERIS SATU STEMMA.

LOTHARIVS Comes Walbecensis, proavus Ditmari paternus.

Duo abavi mei uno nomine, quod Luther sonat, signati, milites optimi & genere clarissimi, decus & solamen patriæ, inquit Ditmarus lib. 1. pag. 6.

LOTHARIVS Comes Stadenfis, proavus Ditmari maternus.

LOTHARIVS Fundator monasterii in walbeck. uxor Mechtildis pag. 147.

HENRICVS Comes, OTTONI MAGNO, cuius consanguineum vocat Ditmarus pag. 35, valde charus, & torque aureo ab eo donatus; Ottonis II. expeditioni Danicæ interest, pag. 49 tempore Ottonis III. ex vulnere mortuus. pag. 75. uxor JVDITHA. pag. 42.

EILA collocata Bertoldo Comiti pag. 111.

LOTHARIVS Marchio Bernburgensis. pag. 79. uxor GODILA ex occidentali regione nobiliter nata pag. 80.

SIGEFRIDVS Comes Walbecensis, Patriæ defensor, servit fideliter Ottoni III. pag. 72. & seq.

CVNEGUNDA uxor Sigifridi. pag. 73. & 80.

HENRICVS cui ex Eitela (pag. 78.) natus SIGEFRID. piratis obfes datus, pag. 77. & ab iisdem naribus, auribus & manibus truncatus. pag. 78. Vide Albert. Stad. pag. 112. & 164 & ad eum Append. Geneal. Reinec.

VDO in acie contra piratas occumens. pa. 76.

SIGEFRIDVS qui ab iisdem piratis captus, custodia vino gravatis aufugit, pag. 78.

HATVI seu Hedwigis, anno duodecimo ætatis fuit Abbatissa Heslingensis. pag. 42.

(cii pag. 15.

BVCCO, pag. 114.

HENRICVS, Marchio ex amico Henrici I L. hofis pag. 111.

OTTO pag. 115.

WIRINHARIVS, seu WERNERUS Marchio pag 173. primum LUDGARDAM, Eckhardi Misnæ Marchionis F. p. 81. eaque mortua pag. 172. REINHILDAM Bichlingam vi rapit. pag. 185.

DITMARVS, Canonicus primum Magdeb. & Præpositus Walbecens. p. 147. post Episc. Merspurg. p. 144.

FRIDERICVS, pag. 81. 133. & 151.

HENRICVS, pag. 81. 133. & 187.

SIGEFRIDVS, Abbas monasterii S. Johannis juxta Magdeb. pag. 157. & 205.

BRVNO, monachus in nova Corbeia, pag. 98.

THEODORICVS, pag. 8. lin. 9. ex indicina Meibomii inferendus,

WILLIGISVS, frater Ditmari ex patre, Præpositus Walbecensis. pag. 150.

Confer Meibomium notis ad Witichind. pag. 57.

c

IMPERA-

IMPERATORUM
A DITMARO RE-
CENSITORUM ANNI,
UXORES, FILII ET
FILIAE,
EX
ONUPHRII PANVINII
PRINCIPUM ROMANORUM
LIBRO III.

d

HEN-

HENRICUS AUCEPS REX GERMANIÆ, OTHONIS DUCIS SAXONIÆ F. LUIDOLPHI NEPOS.

Ex Witi-
chindoRe-
ginenc,
Abb. Vr-
sperg,

HENRICUS rex natus est anno Domini DCCCLXXVI, in Saxonia.

Rex appellatus à *Francis, Alemannis, Baioariis, Thuringis & Saxonibus, Frislaris* Bajoariæ, circa Calend. Julii anno Domini CMXIX.

Regnavit annos XVII.

Obiit in castello Saxoniæ, *Himeleuna* VI. nonas Julii, anno Domini CMXXXVI.

Sepultus in *Quitelingaburgh* in Ecclesia S. Petri. Vixit annos LX.

MITHILDIS *Theoderici* Saxonum Ducis filia, ex qua ei nati sunt: *Otto* Magnus Imperator I.
Henricus Rixofus Bavarix Dux.
Bruno Archiepiscopus Coloniensis.
Gerberga, uxor regis Francorum *Hludovici*.
Mithildis Abbatissa, *Adelhais & Rixa*.

MITHILDIS concubina, ex qua ei natus est filius *Danquardus*.

IMP. CÆSAR OTHO MAGNUS HENRICI REGIS. F. PIUS, FELIX. AUGUSTUS.

Ex Anno.
mio, Sige-
berto, Wi-
chindo,
Abb. Ura
sperg. Her-
mānoCone
spato, &c.

OTHO Imp. natus est in *Saxonia*.

Regnare cœpit in *Germania* die obitus patris, VI. nonas Julii anno Domini CMXXXVI.

Coro:

EX ONVPHRIO.

Coronatus *Aquisgrani* ab *Hildeberto Moguntino Archiepiscopo*.

Regnavit annos XXV, menses V, dies XXIII. in his solus annos XXIV, menses X, dies XXV.

Consecratus & coronatus Imperator *Roma* in basilica *S. Petri à Joanne Papa XII*, die natalis Domini, videlicet *ix*, Cal. Ianuarij, ineunte anno Domini CMLXII.

Imperavit annos XI, menses IV, & dies XIII.

Regnavit & imperavit cum filio *Othone II*, rege, annos XIV, menses XI, dies IIX.

Imperavit solus Augustus annos VI.

Imperavit cum filio *Othone Iuniore Augusto* annos V, menses IV, dies XIII.

Obijt in *Mimeliba*, alias *Numileuva Saxoniz*, nonis Maij, anno Domini CMLXXIII. IV. feria ante Pentecostes, sepultus *Magdeburgi*.

Vixit annos - - - - -

Edgitha Augusta Edimundi regis Anglorum filiaz, ex qua nati sunt:

Luidolphus Dux Saxoniz.

Guillelmus Archiepiscopus Moguntinus.

Luitgarda, uxor *Chunradi ducis Lotharingiz*.

Adelhaiz Augusta, relicta *Hlotharij Italiaz regis*, ex qua nati sunt:

Otho Iunior Imperator.

Henricus Dux Saxoniz.

Bruno & Adelhaiz.

d *

IMP.

IMPP. A DITMARO RECENSITI

IMP. CÆSAR. OTHO. IUNIOR.
PIVS. FELIX. AVG. OTHONIS.
MAGNI. IMP. F.

OTHO Iunior Imperator, cognomento *Pallida mors Sarra-
cenorum*, eius *Sanguinarius*, natus est in Saxonia, anno
Domini CMLV.

Rex appellatus *Vormacia* in Germania die Pentecostes, III.
Cal. Junii, anno CMLIX.

Coronatus *Aquisgrani* à *Guillelmo* fratre suo Archiepiscopo
Moguntino.

Regnavit & imperavit anos XXV, menses VI, & dies IX.

Cum patre regnavit & imperavit annos XIV, menses XI, &
dies IIX.

Regnavit cum patre annos IX. menses VI. dies XXVI.

Coronatus & consecratus Imperator vivente patre; *Roma* in
basilica S. Petri à *Ioanne* Papa XIII, anno Domini CM-
LXIX. incunte, die natalis Domini.

Imperavit annos XV, menses XI. & dies XIV.

Cum patre imperavit annos V. menses IV. & dies XIII.

Imperare cœpit solus nonis Maji, die obitus patris, anno Do-
mini CMLXXIII.

Imperavit post mortem patris annos X. menses VII. & dies II.

Obiit Romæ VI. Idus Decembris, anno Domini CMLXXXIII.
ibique in Paradiso ante basilicam S. Petri, introeuntibus
ad partem lavam marmoreo sepulchro conditus est.

Vixit annos plus minus XXIX.

Theophano Augusta *Nicephori* Imp. Constantinopolitani F.
ex qua nati sunt :

Otho III. Imperator.

Hugo Dux Saxonie & Alyfia.

6 - - -

EX ONVPHRIO.

§ Augusta ex familia Marchionum Austriae, ex qua
natae sunt :

Vihilas uxor Theodorici primi Comitis Hollandiae,

Adelhaïs, Abbatissa in Quitelingeburgh.

Judith uxor Ducis Poloniae, & *Mithildis*.

--- concubina, ex qua ei nati sunt :

Fridericus, & *Vldaricus*.

IMP. CÆSAR. OTHO III. CÆSARIS
OTHONIS. II. FILIUS. PIUS.
FELIX. AUGUSTUS.

OTHO III. Imperator natus est in Saxonia.

Rex appellatus die obitus patris Romæ VI. Idus Decembris
anno CMLXXXIII.

Coronatus Aquisgrani à *Ioanne* Archiepiscopo Ravennate.

Regnavit & imperavit annos XVII. mensem I. & dies XXI.

Regnavit annos XII. menses VI. & dies II.

Coronatus Romæ in basilica S. Petri à *Gregorio* Papa V. V. I.
dus Junii, die Pentecostes anno CMXCVI.

Imperavit annos III. menses VII. & dies XX.

Obiit in Italia, rediens ex urbe, V. Cal. Februarii, anno Do-
mini MI.

Cadaver *Aquisgranum*, intestina *Augustam* translata.
Maria Augusta, de Aragonia Hispana.

IMP. CÆSAR. HENRICUS. JUNIOR. CLAV-
DUS. PIUS. FELIX. AUGUSTUS. HENRICI. HEZELI.
DVCIS, BAVARIÆ. F. HENRICI. RIXOSI. DVCIS,
SAXONIÆ. NEPOS, HENRICI.
REGIS. PRONEPOS.

Henricus Imp. natus est anno Domini CMLXXII. in Ger-
mania. d 3 Res

YMPP. A DITMARO RECENSITI EX ONVPHRIO.

Rex appellatus est die obitus *Othonis* Imp. III. V. Cal. Februarii,
anno MI. in Italia ex Duce Bavarix, coronatus Aquis-
grani à *Villegiso* Archiepiscopo Moguntino, anno MII.
Regnavit & imperavit annos XXIII. menses V. & dies XVI.
Regnavit annos XIII, menses II. & dies XXVI.
Coronatus Romæ ad S. Petrum à *Benedicto* Papa IIX. die Pa-
schatis, videlicet VII. Cal. Maji, anno Domini MXIV.
Imperavit annos X. menses II. & dies XIX.
Obiit III. idus Julii, anno Domini MXXIV. in Germania;
sepultus *Babinberga* in monasterio S. Petri Apostoli, E-
piscopata à se fundato.
Vixit annos LII.
Chunegundis Augusta, *Sigefridi* Comitis Palatini Rheni filia.

HVC VSQVE ONVPHRIVS DICTO LIBRO,
à pag. 189. ad 193. edit. Basil. 1558.

THEO

THEODORICI DENIEM,
 PONTIFICII QVONDAM SCRIBÆ,
 DEINDE EPISCOPI VER.
 DENSIS,
 ELOGIVM
 OTTONIS MAGNI,

Quod exstat lib. IV. Historiæ sui temporis, quem
 NEMUS UNIONIS inscripsit, Tractatu VI.
 qui LABYRINTHUS dicitur,
 cap. XXXIII.

Ecce quanta fecit Carolus Magnus pro re-
 publica, ecce denique primus Otto Magnus
 Augustus, qui non fuerunt Itali, sed Ultra-
 montani, unus Franco, alter Saxo, ac u-
 terque in Alemannia natus, educatus, mor-
 tuus & sepultus? Qualiter autem mors felicium Augusto-
 rum temp. adauxerunt, & quam in celebri statu spiritualia
 & temporalia direxerunt, vix posset quis calamo exarare,
 & inter alia opera magnifica & memorabilia eorundem pau-
 ca, verbi gratia, subnectam. Cum Romani improbitate
 & sevitia sanctum virum Leonem Papam, qui juxta quas-
 dam Chronicas scribitur fuisse Germanus ejusdem Caroli
 Augusti, in persona male tractassent, & pepulissent ab urbe
 & Italia; ipse vir sanctus processit ad Westphaliam, quæ
 alio vocabulo antiquo Saxonia nuncupabatur, ubi tunc Cæ-
 sar.

pag. 479.
 & seqq. o-
 dit. Argem
 to. 1603.

Westphal-
 lia antiqua
 Saxonia.

THEODORICI NIEMI

far, scilicet Carolus ipse Magnus, residebat. Caesar ipse
intuendo patrem tam turpiter à Romanis civibus pertracta-
tum, commota sunt viscera ejus, nec mora Italiam repetens,
Papam in sede sua pacifice collocavit, & sumta vindicta per
relegationem in exilium, de huiusmodi scelerum patratibus,
& omnibus bene in Italia dispositis ad Alemanniam re-
diit, ecclesiis magnificè adificandis & dotandis, nec non divi-
num cultum in eisdem instituendis etiam intentus. Quid
autem ille primus Otto Magnus Augustus inter cetera innu-
mera fecit? Ecce dum Papa Ioannes XII. male viveret, ac
piscatoris cathedram sordidaret, Cardinalesque hoc egre-
ferentes, & ipsum bono modo pioque Zelo admonentes, ut à
talibus resipisceret aliquando, nec ut bene ageret intelligere
vellet, imo sacrilegas manus in quosdam ipsorum Cardinales
irreverenter injiceret, etiam cum venatoribus & adulteris
partem suam in verecundia ponendo: hoc iustissimus Impera-
tor ipse Otto percipiens, subito ad Italiam properat, inde ad
Romam proficiscitur ac convocatis Episcopis & clero, sy-
nodum jubet celebrari, in qua ipse summus sacerdos, tan-
quam indignus tali honore deponitur, & eidem alter vir san-
ctus etiam Leo nuncupatus surrogatur, Ioannes ab urbe fu-
gatur & abdita quærit & cum feris (extunc Octavianus,
prout ante Papatum nominatus) usque ad eius obitum miser-
tristis & ingloriosus conversatur. Rebus igitur bene di-
spositis in Italia per eundem Ottonem magnificum Augustū,
ipse Alemanniam repetit, etiam circa augmentum Reipubli-
cae ibi.

Iohannes
XII. ab
Otone M.
deponitur.

Surroga-
tur Leo.

ELOGIUM OTTONIS M.

ca ibidem & in Gallia, nec non in aliis circumjacentibus re-
 gnis indefesse ac strenuè; prout solitus erat in aliis, laborando.
 Cumq̄ iterum novum schisma in Papatu suo tempore ortum fo-
 ret factione quorundam potentum Romanorum, & unus in Ca-
 pitolio tunc firmissimo, & alter in castro S. Angeli (quod
 tunc carcer Theodori vulgariter dicebatur, propter Theo-
 doricum regem Gothorum, qui quondam illud in præsidium pro-
 se tenebat in urbe dum Imperium Occidentale tempore Iustini-
 ani principis gubernaret) contendentes de Papatu se incluse-
 rant in vicem in Vrbe, cum suis potentibus & consanguineis,
 pugnarentque assiduè ac multa facinora perpetrarent, iterum
 ipse Otto Magnus Augustus hæc in dolore sentiens, de Germa-
 nia iter capit versus urbem memoratam, quam intrando more
 Cesareo, expugnat subito arcem Capitolii machinis & aliis bel-
 licis instrumentis, & illa collisa seu ad terram prostrata, vi-
 capit etiam illos, qui in eadem erant. Et subsequenter expu-
 gnat etiam castrum prædictum, & illo similiter capto violen-
 ter & ad manum suam deductis illis, qui erant in eodem, multa
 etiam magna palatia Romanorum quæ ipsos certantes de Pa-
 patu in eorum pertinacia defendebant, demolitus est, ut adhuc
 veteres ruinae testantur. Et iterum convocatis Episcopis & Iterum Be-
 nedictus
 ab eodem
 deponitur,
 clero in urbe præfata, & in generali Synodo ibidem celebrata
 & discussa, quis illorum verus esset Papa, illum, pro quo de-
 claratum fuit, in sede Apostolica honorificè collocavit, reli-
 quum cathenis onustum secum ad Saxoniam in exilium depor-
 tando, cujus corpus in oppido Hamborg fuit traditum eccle-
 siasticæ sepulturæ. Hic etiam Otto Magnus Augustus Lotha- Otto Ma-
 gnus Fran-
 ringi-

et regem
Lotharin-
giam co-
git abju-
rare.

Bosonem
regem Arc-
latensem
vincit.

Burgundi-
am Alati-
am Boe-
miam sua
ditionis
facit.

Berenga-
riū in exi-
lium mittit

Hunos do-
mat.

ringiam, quae tunc tertia pars Franciae fuit, coegit regem pro
tunc, ac omnes Principes & Praelatos Franciae perpetuo abju-
rare, qui tunc illam contra ordinationem dicti Caroli Augu-
sti factam & per illum gloriosissimum tunc Henricum pri-
mum Augustum, patrem ejusdem magni Ottonis approbatam
& effectui productam, quae inferius tangitur, temerè invade-
re praesumerunt: sicut durante hoc schismate iterum multa ju-
ra, provincias & terras ejusdem Imperij eis usurpant, dissi-
mulantibus & tacentibus Rege ac Electoribus, qui rebus or-
dinate procedentibus talia pro viribus sustinere utique non de-
berent. Praeterea Bosonem Regem Arelatensem protunc,
quia impias manus in Episcopum Arelatensem in nocte sacra-
tissima Nativitatis Christi injicere non verebatur, idem Ot-
to Magnus Augustus cepit in Gallia & captivatum totondit
& monachum fieri fecit: à quo etiam sacram lanceam, quae
Magni Constantini fuisse legitur, acquisivit, quae extunc
unum de Imperialibus insigniis usque ad haec tempora fuit, sed
propter inertiam illius, qui ea uti deberet, illa nunc Rex Boe-
miae gloriatur. Demum Burgundiam ac etiam Alsatiam,
nec non Boemiam & multas alias Provincias sibi tunc re-
belles invasit & cepit, ac etiam postea Berengarium regem
Italiae, postquam semel sibi prius pepercit & regno restituit,
demum cum uxore & Alberto filio ipsius, quia idem Rex
male se habuit quoad Deum & homines, in Italia captivavit,
& ipsos catenis onustos ad Bambergam, in qua finaliter obi-
erunt, secum in signum victoriae deportavit: pugnavitque
postmodum contra Hunos & Avars, qui tunc in Austria
& Vi-

& vicinis Regionibus morabantur, & Alemanniam, Ita-
 liam & Franciam, nec non vicinas regiones continuo depo-
 pulabantur caedibus, incendiis & rapinis, in hoc vestigiis pa-
 ternis, scilicet, Henrici primi feliciter in herendo, multis
 praeliis eos confecit, & demum apud Ratisbonam, ubi S. V-
 dalricus interfuit, victor gloriosus pugnando devicit, & ibi-
 dem duos reges sive duces eorum in patibulo jugulavit, sic
 easdem Italiam, Alemanniam & Franciam & vicinas Re-
 giones ab in cursu hujuscemodi beluarum ex tunc perpetuo li-
 berando. Unde post tot & tantas victorias, desiderium
 mundi & pater patriæ & Magnus Augustus ab omni
 populo meruit appellari. Et dic mihi, queso, quis unquam
 Imperatorum Romanorum sic meruit exaltari? Regna eti-
 am & provincias, quæ cum Dei adjutorio sibi subjecit, quam-
 vis multos haberet filios & fratres, non eis tamen, sed Ro-
 mano Imperio perpetuo addidit atque dedit, ac nobilem illam
 civitatem Magdeburgensem, & insigne oppidum Goslaræ in
 Saxonia ipsa condidit, nec non Magdeburgensem vene-
 randam Metropolim, in qua ipse & uxor sua ultima sepulti
 sunt, cum omnibus ejus suffraganeis ecclesiis in proprio ejus
 fundo, & de ipsius patrimonio de novo fundavit, de suis fa-
 cultatibus illa & alia monasteria & Ecclesias in Italia, Ger-
 mania & Gallia opulente dotando. Hic pugnando etiam lon-
 go tempore cum Imperatore Græcorum in Calabria, Sici-
 lia & Apulia eum inde pepulit, & demum non tantum Ro-
 manorum & Græcorum imperiorum apud Brundisium fines
 posuit, sed ipsum Imp. Græcorum insignia Imperialia mutare
 coëgit.

Pater pa-
 triæ appel-
 latur.

Regna nō
 sibi sed im-
 perio ac-
 quirat.

Goslariam
 & Magde-
 burgum
 condidit.

Græcos Ca-
 labria, Ita-
 lia & Sici-
 lia pellit.

THEOD. NIEMI ELOG. OTTONIS M.

coëgit. Postea vero misericordia motus, sicut fuit piissimus, cum eodem Imperatore Græcorum pacem fecit. Nam filia dicti Imperatoris Græcorum ipsius Ottonis Magni Augusti ejusdem nominis filio, videlicet Ottoni secundo Imperatori, matrimonio copulatur: cui Sicilia, Apulia & Calabria cedunt in dotem, quæ sic de manibus Græcorum juri ejusdem Romani Imperii obvenerunt, licet nunc per alios, qui metunt, ubi non seminarunt, sub aliis titulis occupentur. Sed relinquo hæc in medio, quo causante. Præterea idem Otto Magnus Augustus personaliter transfreta vit ad Daciam, ubi per medium annum stando, inter nunc fideles, tunc vero hostes catholicæ fidei Dacos sævisimos ad hoc, ut ipsos ad eandem fidem quomodo libet convertere posset, venerabilem ecclesiam sui nominis, quæ adhuc Ottoniensis nuncupatur in Nissia, quæ est pars potior & fortior ejusdem regni Dacorum, ex quo fretum maris ibidem extunc Ottensehe, hoc est mare Ottonis, usq; in hodiernum diem appellatur. Præterea sanctum Adelbertum misit ad prædicandum Prutenis & alijs perversis nationibus circumcirca positis; ubi ipse Sanctus demum martyrio coronatur. Et his similia multa magnifica usq; ad ejus obitum continua vit, non delitijs sive ocys torpendo, sed toto tempore vitæ suæ omnia in spiritualibus & temporalibus constanter & optime disponendo. Vnde ipsorum Caroli & primi Ottonis Augustorum, quorum uterque ex virtute propria cognominatus est Magnus, apud mortales memoria adhuc celebris reputatur.

Filiam
Imp. Græ-
corum Fi-
lio suo ma-
trimonio
jungit.

Daciam
subjugat.

S. Adel-
bertum ad
Prutenos
mittit.

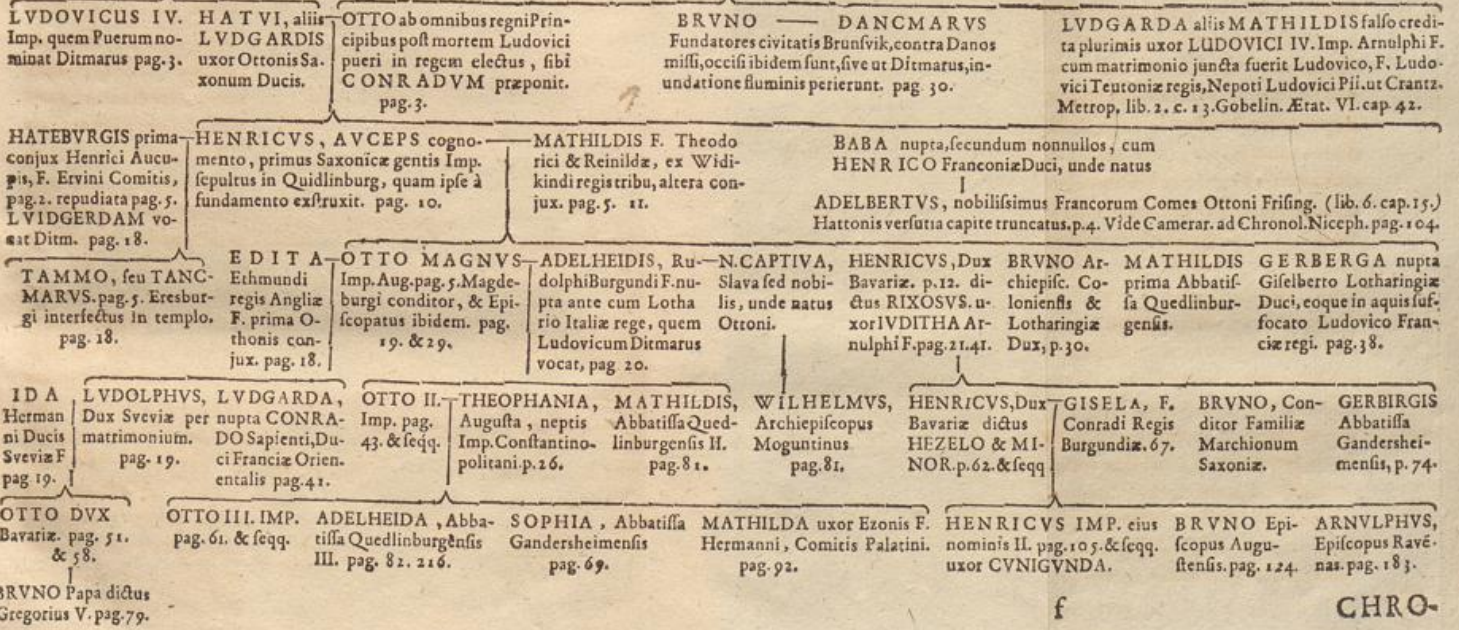

FAMIL.

FAMILIÆ DVCVM ET IMPP. SAXONICORVM A DITMARO TRADITÆ STEMMA.

ARNULPHUS IMP.
F. CAROLOMANNI Bavariz
regis, Nepos LUDOVICI Germa-
nici, Pronepos LUDOVICI PIL.

LVDOLPHVS DVX SAXONIÆ
ex Magni Widechindi stirpe oriundus; Fundator
Ecclesiæ Gandersheimensis.

f

CHRO-

FAMILIE DVOVM ET IMPERATORIA

A DIMITRI TRADITIO

LEONARDUS DVOVM

ANNEBIBLIUM

<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>
<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>
<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>
<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>
<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>	<p>LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM LEONARDUS DVOVM</p>

CHID

CHRONICI
DITMARI EPISCOPI
MERSEPURGII

LIB. I.

ENRICUS nobilissimo Ottonis & Hathui
stemmate editus, ut arbor occulta excrevit à
puero, & ut bonæ indolis gradatim enituit
tiro, sicut flos in vere novo, isque à patre suo
in provinciam, quam nos Teuthonicè *Dele-*
minci vocamus, *Slavi* autem *Glomaci* appel-

Henricus
Aucepti

Deleminel
cia, Lomaz
zia, h. c.
Mysnia.

lant, cum magno exercitu missus devastata eadem multum,
atque incensa, victor reddiit. Sed qualiter pagus iste nomine
hoc signetur, edicam. *Glomazi* est fons non plus ab Albi quam
duo milliaria positus, qui unam de se paludem generans, mi-
ra, ut incolæ pro vero asserunt, oculisque approbatum à mul-
tis sæpè, operatur. Cum bona pax indigenis per futura hæc
terra non mentitur fructum; id est tritico & avena & glandi-
ne refertus, latos vicinorum ad se crebro confluentium effi-
cit animos. Quando autem sæva belli tempestas ingruerit,
sanguine & cinere certum futuri exitus indicium præmon-
strat. Hunc omnis incola plusquam Ecclesias, spe quamvis
dubia, veneratur & timet. Et hæc provincia ab Albi usque
in *Caminixi* fluvium porrecta, vocabulum ab eo trahit deri-
vatum. Sed non longè à prædicto amne in pago *Chutixi*
dicto,

Glomazi
fons pro-
digiosus.

Kemstze
fl.
Chutisi

A

dicto,

Arnus E.
pisc. Wir-
asburg.

dicto, *Arnus*, Episcopus sanctæ Wirzeburgensis Ecclesiæ IX, cum ab expeditione Boiemorum reversus juxta plateam in parte septentrionali, fixo super unum collem suimet tentorio, missam caneret, hostili circumvallatus agmine, præmissisque omnibus per martyrium suimet cum sociis semetipsum obtulit Deo patri, DCCC XCII. dominicæ incarnationis anno, temporibus *Arnolphi* Imperatoris, cum oblationibus consecratis in sacrificium laudis. Ubi hodie sæpè accensa videntur luminaria: & sanctos domini martyres hos esse nec Slavi dubitant. Prædictus Antistes in diebus officii suimet in urbe Wirzeburgensi unum domino templum, & in Episcopatu suo ad instar ejusdem Ecclesiæ novem fecit. Et cum maximam harum benediceret, & reliquiæ Christi martyris,

S. Chilia-
nus Scotus.
Gosbertus
Dux &
Geila.

Kiliani, qui de Scotis huc veniens, Christum *Gosberto* Duci & *Geila*, uxori ejus, cæterisque conprovincialibus primò prædicavit, & instinctu secundæ Herodiadis cum sociis suimet, *Colomanno* & *Gotmanno* ibi martyrizatus est, circumferrentur, dominus per eum LXX. operatur miracula, & magister eorum hoc videns suos sic hortatur discipulos. *Nolite, inquitens, tardare, sed qua vobis credita, diligenter & sine mora operamini. Dominus enim noster Chilianus inlyta ex se nunc agit signa absq; omni mora.* Quantæ autem virtutis supra memoratus præsul faisset, stylo comprehendere, nequaquam sufficio, sed hunc apud dominum magni esse meriti, ex corde credo. Interim cujusdam matronæ famam, quæ *Hatheburch*, dicebatur, *Henricus* comperiens, qualiter eam sibi sociaret, juvenili exarsit amore. Hæc erat filia *Eruini* senioris, qui in urbe quam *antiquam civitatem* nominamus, maximam tenuit partem, & quia is filium non habuit, geminis filiabus suis e medio decedens reliquit. Ob hujus pulchritudinem, & hæreditatis divitiarumque utilitatem, internuncios *Henricus* quam properè misit, & quamvis hanc esse viduam sciret velatam,

Eruini Co-
mes Mers-
burg.
Aldenburg.

velatam, suæ tamen ut satisfaceret voluntati, eam fide promissa petivit. Tunc illa multorum precibus & consilio devicta, comitatur, honorificè suscepta, ac charitativè à suis ut de cuit, est habita. Nuptiis ex more peractis, sponsus cum conthorali ad Merseburg venit, omnesque convocans vicinos, quia vir fuit illustris, tanta familiaritate adjunxit, ut quasi amici diligenter, & ut dominum honorarent. Ea tempestate *Conradus* Francorum quondam Dux egregius, & tunc *Ludovici* successor pueri, arcem tenebat regni quem ob meritum sui *Otto* prædictus ab omnibus regni principibus in regem electus, sibi quasi ad hoc indigno præposuit, seque cum filiis fidei suæ ac potestati subdiderat. Spiritualis autem pater & pastor Orientalium tunc fuit *Sigismundus*, sanctæ Halberstadenis Ecclesiæ præsul egregius, vir ingeniosus, omnigenarumque quæ spiritualia vel etiam carnalia respicit artium scientia, omnes suimet contemporales præcellens. Hic pietate maxima, & quod summum est perfectionis culmen, Christi Zelo fervens, ut perpetrati facinus connubij primo audivit, ovium culpam suarum ingemuit, & aliquam inter se fieri amplius commixtionem per internuncium, & per epistolam banno Apostolicæ autoritatis interdicens, ad condictam ambos Synodum vocavit. Henricus tali rumore turbatus, ad Imperatorem properavit, omnemque indicans ei rem ordine, auxilium ejus petivit, & quia familiaris ei fuit, & patris commisso, ac fideli servitio, impetravit. Nam legato ad antistitem concitè directo ut vincos solveret, & ad suimet præsentiam differret, postulavit. Post hæc *Ottone* secund. Calend. Decemb. carnis universæ viam intrante, sæpè memoratus juvenis in vacuum succedens, hæreditatem jure, & maximam beneficij partem gratuito regis suscepit ex munere, & quod ei defuit, cum suis omnibus agrè tulit, ac postea sicut cum tritico lolium, sic ex eo latentis odii filix excrevit.

Harthe
burch pri
ma Henr
ci uxor.

Conradus
Rex Rom.

Otto Hen
rici pater
Rex Rom.
designa
tus.
Sigismun
dus Episc.
Halberst.

Otto me
ritur.
Henricus
patri suc
cedit. in
ducatus rei
gmine.

Quod rex cautè considerans, ut ignotum dissimulat, & quem

vi aliqua superare non præsumsit, nota *Hatthonis* versutia Archipræsulis, quæ & antecessor suus *Adelbertum* * Comitem Tereti capitis abscissione devicit, & hunc decipere tentavit. Hoc consilium dominus sapiens, infatuavit. Nam *faber* ille, qui iussu præsulis torquem aureum, in quo *Henricus* occidi deberet, mira arte præparabat, cum ingemiscenti senioris relatu, quo pacto hæc fieri deberent, perquireret, opere ad unguem perducto & præsentato, clam postea evadens, obviam *Ducem* prædictum habuit, & cuncta ex ordine pandit. Qui rediens nuncium remisit ad amicum, qui occulta patefceret, seque in sui detrimentum celeriter invigilare pronunciaret. Quidquid enim ad *Episcopum* in *Saxonia* vel

Turingia pertinuit totum sibi præcepit occupari: amicos regis partibus ex his omnino deprædatos expellens. Moxque morte repentina *Archipræsuli* expirat hominem, & fortuna, quæ hæcenus regi feliciter aspiravit, *Henrico* quam prope cessit. Sed mihi ad alia properanti, longum est enarrare, quoties congressi mutuo cederent, vel vincerent: & quod postremo

bonorum instinctu in amicitiam convenirent. Interea *Conradus* longa infirmitate detentus, & quia post inimicitias itæ meminisse malorum est, totius contrarietatis, quæ sibi ex parte *Henrici* provenerat, oblitus, fratri suo *Eberhardo*, populoque primario in unum collecto, consilium hoc dedit, si quando naturæ communi concederet, ut *Henricum* regni gubernaculo undique secus aprum, eligerent, animamque suam cum residua consanguineorum ac familiarium caterva firmæ sumer fidei committerent, & ad hoc sine aliqua dilatione consentirent. Hanc petitionem extremam cum magno luctu & gemitu suscipientes, & impleturos se vita comite promittentes, festino ejus obitu in VIII. ordinationis suæ anno 14. Calend. Novemb. pro dolor completo, ac exequiis in

Limburg

Hattho Archiepis. Mogunt. * Adelbertus vid. Alvert. Stad. pag. 100. Witichind. pag. 8. Gotfrid. Viterb. p. 471. Luitprand. lib. 3. c. 3.

Insidiosa machinatio. es vindicatz.

Conradus suffragio Henricus Rex designatus. Plenius Abbas Ursperg. pag. 130.

Limburg peractis discessere, & concione in *Friteslari* celeriter posita, Henricum coronaverunt, & sibi credita sub Christi & totius Ecclesiæ testimonio fidei, non sine lacrymis, regi tunc & domino commendaverunt. Qui primò, ut decuit, divinæ pietatis munus post universalem tantæ charitatis affectum, humili suscipiens devotione, Deo gratias egit, seque ad hæc, & ad omnia quæ communi consilio expetivissent, assensurum promisit. Episcopalis unctionem benedictionis à *Herigero* Archiepiscopo exhibitam antecessorum more priorum, non desideravit, nec suscipere voluit, sed prorsus ad hoc indignum se affirmavit. Attamen in hoc eum equidem peccasse vereor; quia in vita Sancti patris *Othalrici*, quem idem rex post ad sacerdotalem promovit ordinem, legi, Sanctam Christi Martyrem *Afram* dilecto suimet præfati multa in visu ostendisse. In ea quæ duos enses, unum cum capulo, aliumque sine eo; ac per eum Henricum regem consecrationis expertem demonstrasse. Sed occulto hoc divino iudicio relinquens amplius progrediar. Fama novi regis undique secus dispersa, amicorum corda lætificat; rebelliumque contra mæstificat, quia vir talis fuit ut suos sciret sapienter tractare, inimicos autem callidè, viriliterque superare. Interea *Tammo* natus est, & mens regis ab amore uxoris decrescens, ob pulchritudinem & speciem cujusdam virginis, nomine *Mathildis* secreto flagravat. Jam jamque latentis animi fervor erupit, & injusto se hæcenus multum peccasse connubio tandem confessus, per affines legatosque suos, filiam *Theodoricæ & Reinildæ* ex *Vidikindi* regis tribu exortam, appellat, ut sibi latis faceret. Et quia flexibilis est mulieris animus, & quia sciebat eum in cunctis elegantem, consensit, conjunctaque eam in divinis quam humanis par fuit. Quæ tres filios congruo patiens in tempore, *Ottonem, Henricum & Brunonem*, prospere educavit, doloremque partus tanta stirpis dulcedine

Herigerus
Archiep.
Mogunt.

S. Udalricus
De *Arnolpho* visionem interpretatur
Otto Frising. lib. 6. c. 18.

Tammo
Henrici F.
Mathildis
altera *Henrici* conjug.

* Confer
Witichindi. pag. 10.

Henrici ex
Mathilde
liberi. *Ad-*
de Luitpr.
lib. 4. c. 7.

superavit. Et quoniam mihi sermone de Ottonenon autu-
mo opus esse, omnia patris sui gesta singulatim discutere,
cum & in filio appareat, quanta ejus sit dignitas, & scriptis
multorum vitæ ejusdem satis fulgeat claritas, quædam inter-
fero, quæ dictu maximè necessaria puto. Has regiones sibi
fecit tributarias: *Boemiam, Deleminciam, Obetritos, VVilci,*
Hevellos & Redarios, qui statim rebelles aliosque ad hæc con-
citantes, urbem *VVallisleve* * oppugnant, destruunt & in-
cendunt. Ad hoc vindicandum noster convenit exercitus,
& *Luncin* civitatem obsidens, socios eorundem, eos defen-
dere cupientes, invadit, & paucis effugientibus prostravit, ur-
bem quoque præfatam acquisivit. Ex nostris autem duo aba-
vi mei uno nomine, quod *Luther* sonat, signati, milites opti-
mi, & genere clarissimi, decus & solamen patriæ, nonis Se-
ptembris cum multis alijs oppetiere. Ut nullus Christo fi-
delium de futura mortuorum resurrectione diffidat, sed ad
beatæ immortalitatis gaudia anhelans per sancta proficiscatur
desideria, quædam quæ in urbe *VVallisleva* post excidium ejus
reædificata, accidisse veraciter comperi, intimabo. In ipso
orientis diei crepusculo solitus erat presbyter ejusdem Eccle-
siæ matutinam canere, sed cum ad atrium defunctorum ve-
niret, videns in eo magnam multitudinem oblationes offe-
rentem sacerdoti coram templi foribus stanti, primò substi-
tit, posteaque signo sanctæ crucis se muniens, per omnes hos,
nec uno saltem agnito, oratorium trepidus adivit. Quem
una noviter de hoc seculo egressa, & ipsi benè nota, quid
hic vellet interrogat: edocitaque ab eo, quare venerit, hæc
omnia ab his esse completa, parvumque temporis eundem
victurum, prædixit. Quod vicinis post rerulit, veraque hæc
esse comprobavit. Meis temporibus in *Magdeburg*, sicut à
veracibus accepi testibus, in ipsa tunc continuè manens Ec-
clesia mercatorum, custodes eadem nocte vigilantes, his quæ
præ-

Provinciæ
Henrico
vestigales.

* Valler-
lebe

Abavi Dit-
mari, quo-
rum qui-
dem pater-
nus fuit
primus Co-
mes Wal-
becensis:
maternus
vero Co-
mes Sta-
densis. vid.
Cl. Meib.
Chron.
Walbeke,

prædixi, convenientia, visu & auditu percipientes, optimos civitatis adducunt. Qui cum longè ab atrio cadaverum adstant, lucernas candelabris superpositas videre, duosque invitatorium canere, matutinasque laudes ordinatim omnes persolvere pariter, audiere. Accedentes autem nihil omnino intellexerunt. Hæc ego cum subsequenti die nepti meæ quæ *Brigida* dicebatur, cura regens pastoralis Monasterium Sancti Laurentii referrem, in infirmitate sui corporis laboranti, protinus ab ea nequaquam hoc mirante, tale percepi responsum: Tempore Baldrici Præfulis, qui Octoginta annos, vel plus, Trajectensem regebat sedem, in loco, qui *Deventeri* dicitur, Ecclesiam senio dirutam renovans, benedixit, ac presbytero suimet commendavit. Qui in una dierum valdè diluculo ad eam pergens, vidit mortuos in Ecclesia & atrio afferentes, atque audivit cantantes. Quod mox Episcopo ut primum is retulit, jussus ab eo in Ecclesia dormire cum lecto, in quo requievit, sequenti nocte à defunctis ejectus est. Ob hoc idem trepidus apud Antistitem talia queritur. Is autem præcepit ei, ut cum sanctorum reliquiis signatus, & aqua sacra aspersus, suam custodire non desisteret Ecclesiam. Qui jussa secutus domini, iterum dormire in Ecclesia voluit, sed stimulatæ timoris casu sic jacendo convigilavit, & ecce solita venientes hora, elevaverunt eum, coram altari eum ponentes, & in favillas tenues corpus igne resolventes. Hoc ubi Præful audivit, pœnitentia ductus triduanum indixit jejunium, ut & sibi animæque defuncti succurreret. Multa similia de his omnibus, ni infirmitas obstaret, dicere potuissem: sed non oportet plus sapere mortalem, quam, ut sanctus admonet Paulus, ad sobrietatem. Si quidem duo vel tres ad unum sufficiunt testimonium. Hæc quæ novellis nostris evenere temporibus scripsi, ut discat in credulus vera esse Prophetarum oracula, è quibus testatur unus: *vivent, inquit, mortui*

8
 mortui domine. Et alius: *Surgent mortui, qui in monumen-*
tis sunt, audient vocem filii Dei & letabuntur. Quodcumque
 à viventibus hæc audiuntur, vel videntur, novum aliquid
 signat, ut idoneum in multis approbat testimonium, cujus
 magnam partem scio, majorem autem ignoro, sed veracibus
 testimonijs credo. Fui ego in mea curia *Ratmarsleva* dicta,
 ubi xv. Cal. Januar. vi. feria, in primo galli cantu magna lux
 ab Ecclesia emicans totum replevit atrium, sonitusque
 grunnientium more auditur immensus. Quod meus frater
 cum satellitibus meis, cæterisque huc convenientibus, aspexit,
 & ille, qui coram me dormivit, Capellanus, audivit. Hoc
 crastino cum comperirem, si unquam plus ibi aliquid tale
 contigerit, interrogans, semel his similia accidisse ab anti-
 quissimis percepi, & in hoc anno miserabiliter compleri vi-
 debam in obitu dominæ *Luckardis* inclitæ, ex una parte ne-
 ptis meæ, ac ex alia nurus, & quod inter amicos præcipuum,
 familiarissimæ mihi de qua in sequentibus edisseram enuclea-
 tius. Sæpe mihi accidit, ut ia nocte ligna incidi audirem, & se-
 mel defunctos pariter colloquentes ego & socius meus cæteris
 dormientibus manifestè percepi. & in his duobus signis crasti-
 no subsequiturum funus intellexi. Et si ego fungar vice cotis,
 ferrum & non se exacuentis, tamen ne muti canis opprobrio
 noter ab illiteratis, & maxime *Slavis* qui cum morte temporali
 omnia putant finire, hæc loquar pro certitudine resurrectionis,
 & pro qualitate meriti futuræ remunerationis firmiter indi-
 cans cunctis fidelibus. Tres namque sunt animæ non æqua-
 liter incipientes, nec simul finientes. Prima angelorum in-
 corporeorum, quæ cum eis est sine initio & termino. Secun-
 da hominum, quæ cum eis sumit exordium, sed in fine non
 habet participium. Namque immortalis est, & ut quidem
 gentiles opinantur, in futuro non habens hoc officium, quod
 in hoc seculo. Tertia species est animæ pecudum ac volati-
 lium

Ratmars-
leva curia
Ditmari.

Slavorum
fides.

Tres ani-
mæ

Rum quæ cum corpore parem initii finisque sortitur æquali-
tatem. Unde sicut in lege Moisi à domino data præcipitur,
ita verus Christicola ab eorum sanguine nequaquam pollui
canonica autoritate prohibetur. Multi enim sunt pauperes
qui hoc in usu commestionis habent, & se in hoc aliquid pec-
care ignorantes, sibi in hac contradicentibus cunctis resi-
stunt. Ergo tu homo gloria & magno honore à domino
coronate & super omnia ejusdem opera constitute, da pro o-
mnibus gratias altissimo, retribuens ei pro possibilitate tua,
quæ tibi fecit miseratione sua. Nunc & ego repetam lon-
gius aberrata. Rex autem *Avares* sæpe numero insurgen-
tes expulit, & cum in uno dierum hos impari congressu læ-
dere tentaret, victus in urbe quæ *Bichin* vocatur, fugit, ibique
mortis periculum evadens, urbanos majori gloria, quàm ha-
ctenus habuerant, vel conprovinciales hodie teneant, & ad
hæc muneribus dignis, honorat. Quotiescunque contra
dominum & seniore[m] suimet, dum vixit, se unquam super-
biendo crexit, toties humiliata potestate sua, se ad emenda-
tionem condignam inclinavit. Audivi, quod hic Romam
causa orationis petens, plus pedibus quam equo laboraret,
& à multis interrogatus, cur sic ageret, culpam profiteretur.
Hic mortem unum juxta Albim positum, & arborum densi-
tate tunc occupatum, excoluit, ibi urbem faciens. Cui de ri-
vo quodam, qui in septentrionali parte ejusdem fluit, no-
men *Misni* imposuit, quam, ut hodie in usu habetur, præsi-
dijs & impositionibus cœteris munivit. Ex ea *Milzenos* suæ
subactos ditioni, censum persolvere coëgit. Urbem quo-
que *Lebus*, de qua in posterum latius disputaturus sum, diu
possidens, urbanos in munitiunculam infra eandem positam
fugere, & dedititios fieri compulit. Ex ea die, quia hæc tunc
incendio justè periit, usque ad nostra tempora habitatore
caruit. Siquidem in regno suimet, ut multi dicunt, is præ-
datus

Avares hoc est, Vngari, ut infra,

Misna urbs condita.

Origo *Marchiæ Misnensis*, *Milzenis*.

datus sit, huic dominus clemens ignoscat. Insuper *Northman-*
nos & Danos armis sibi obtemperantes fecit, & ab errore pri-
 stino revocatos, cum rege eorum *Cnutone*, hos Christi jugum
 portare edocuit. Sed quia ego de hostiis eorundem antiquis
 mira audivi, hæc indiscussa præterire nolo. Est unus in his
 partibus locus, caput istius regni, *Lederun* nomine, in pago
 qui *Selon* dicitur, ubi post novem annos mense Januario, post
 hoc tempus, quo nos Theophaniam domini celebramus, omnes conveniunt, & ibi diis suis met *lxxxx.* & novem homines & totidem equos cum canibus & gallis pro accipitribus oblati immolant, pro certo, ut prædixi, purantes hos eisdem placaturos. Quam benè Rex noster fecit, qui eos à tam execrando ritu prohibuit! Acceptabilem enim domino patri hostiam fert, qui humano sanguini parcit. Præcipit enim dominus, innocentem & pium ne interficias. Antiquum opus Romanorum muro Rex prædictus in *Mersburg* decoravit lapideo, & infra eandem Ecclesiam quæ nunc mater est aliarum, de lapidibus construi, & *xiv. Cal. Junij* præcepit dedicari. Cæteras quoque urbes ad salutem regni, & templam domino ob remedium animæ devota mente fabricavit, post innumera virtutum insignia idem decurso vitæ suimet stadio, sexto decimo regni, ætatis autem suæ sexagesimo anno, *Sexto Non. Julij* in *Mimileve* moritur, & in *Quedlinburg*, quam ipse à fundamento construxit, sepultus, & cunctis optimatibus merito desletur. Accidit hoc anno dominicæ incarnationis *cccc xxxvi.* Indoles autem relicte posteritatis tristia principum corda lætificat, & certos voluntariæ electionis hos fecit. Nec pluribus, quibus regnandi spes in subsequutura minorum sobole non relinquatur, & inter se facta dissensione, & longa contentione aliquod consilium & solamen citò non providetur, si in consanguinitatis linea aliquis tali officio dignus non inveniatur, saltem in alia benè morigeratus, omni odio

Northman-
 ni & Dani
 convertū-
 tur.
 Cnuto rex
 Danorum.

Sacrificia
 humano
 sanguine
 peracta.

Mersburg
 opus Rom.

Henricus
 Auceps
 moritur.

odio procul remoto assumatur. Quia maxima perditio est alienigenas regnare: hinc depressio & libertatis venit, magna periclitatio. Ab hoc, de quo dixi, Henrico & successoribus ejus, usque huc Saxones elevati, & in omnibus sunt honorati. Quicquid in his laudatur, ab æquivoco ejus, de quo scripturus sum vita comite diligenter servatur, & post, ut vereor, finitur. Ergo quæcunq; de his ullatenus nunc præteream, vel vita deficiente, indiscussa relinquam, successor alme compleas, & temporum qualitates scripturæ memoria concludas. Ego ^{Confessio Dithmari.} peccator, & in omnibus negligens, vacavi hæcenus à bonis, & studii in malis, sero ad ista & ad meliora respiciens, animæque memoriam salutarem nullo modo exercens. Postquam pastor effectus sum, docui subjectos verbis tantum, & non exemplis: extrinsecus apparui bonus, interiora violans pessimis cogitationibus, & de immundo semine conceptus, volutabar in luto, ut immunda sus. Dicat aliquis malè laudasti te: cui respondeo, verum hoc esse, quod deteriorem me nescio. Idcirco me sic arguo, ut agnitis vulneribus meis succurras medicationibus necessarijs, & ex magna parte confors mei sic adjuves in omnibus me, sicut velis exhiberi pro te. Et inclita venerabilis gesta ^{Mathildis post obitum mariti gesta.} *Mathildis*, quæ post excessum senioris sui summopere fecit, equidem paucis comprehendam, ad imitationem bonam fidelibus cunctis. Quia sancta est, ut scriptura docet, & salubris cogitatio pro defunctis orare, & eleemosynis absolutionem his impetrare. Legimus, quod unius captivi vincula, quem & uxor sua, putans mortuum, assiduis procuravit exequijs, toties solverentur, quoties pro eo acceptabiles domino patri hostias ab ea offerri procurarentur, ut ipse ei post retulit, cum domum suam liber ^{Aniis sue perstitio.} revisit. Hoc exemplo Domina Mechtildis viro suimet vinculo momentaneæ mortis depresso succurrit, non solum pauperibus, verum etiam a vibus victum subministrans. Con-

Mathildis
favit Hen-
rico.

Sigismun-
dus Hal-
berst. Epi-
scop. obiit.
Bernhar-
dus succes-
sit.
Somnium
Sigismun-
di.

gregationem quoque Sanctimonialium in die tricesima in
supra memorata urbe statuit, & huic quantum ad victus & sui
vestitus necessaria suppetebat, ex sua proprietate, laudanti-
bus hoc suimet filiis, concessit, & scriptis confirmavit. Asser-
tunt nonnulli, eandem hoc summopere diu nisam fuisse,
quòd junior filius suimet *Henricus* patris sedem possideret.
Sed hoc dominus, electos sibi ad unaquæque semper præor-
dinans, noluit, nec summatum optima pars consentit, sed
ratione prudenti, & ideo facile suadenti, hæc mœrentis Regi-
næ animum paulo minus à proposito declinavit, & huic Ba-
varios ad tuendum aptius assignari, præhabito sibi nato ma-
jori, consulitur. Anno Dominicæ incarnationis DCCCC XXIII.
Indictione XI. regni autem primi regis *Henrici* quinto, vene-
rabilis *Sigismundus*, sanctæ Halberstadenſis Ecclesiæ antistes
sextus, XIX. Cal. Februarij obiit, cui *Bernhardus* ejusdem Ca-
pellanus successit, sicut ei prius vir sanctus prædixit. Nam que
is diu infirmus vidit in somnis, quod baculum pastoralem, è
manibus suis elapsam, *Bernhardus* ponè sequens elevaret, &
in aperto portaret. Et expergiscens, vocavit eum ad se, di-
cens: Vade ad curtem regiam, sumens ex mea parte quæ tibi
sint ad hæc necessaria, & acquire gratiam & auxilium ibi
optimè valentium, ut tibi liceat sine omni offensione mihi
succedere: providebit enim hæc omnia dominus dilecte fili.
Edictum amati senioris obœditione humili *Bernhardus* mox
complens, dum à rege *Henrico* reverteretur, comperit Do-
minum suimet & patrem de hac luce, tricesimo ordinationis
sue anno ad Christum migrasse, & mox repedans, prædicti
regis munere, quod postulat, consequitur. Positum autem
corpus præfati Præfulis in dextra parte altaris Christi Proto-
martyris, ut ipse antea præmonstravit, non jacendo, sed supra
Cathedram sedendo, sperans se patroni suimet intercessione
sancta, & benedictione sacerdotali perpetualiter muniri.
Quali-

Qualiter misericors dominus prædictum regem in diebus suis respexit. quamvis de pierio fonte nil unquam biberim, cunctis tamen fidelibus innotescam. Fuit in occidentibus partibus quidam rex, * qui ab uno suimet ducum captus tenebris includitur carceralibus. Hic Henrici regis nostri, nepotis autem sui, implorans auxilium, dextram Christi martyris Dionysii & cum ea omne regnum Lotariorum, si ab eo liberaretur, sibi traditurum sacramentis promisit. Nec mora, inclytus miles in victricibus se armis circumcingens, proximum laborantem visitat, & in ereptione ejus ac restitutione, dignus operator mercedem suam promeruit, & honorem pristinum sibi suisque successoribus in tantum adauxit. Sed quia homo unusquisque proclivior ad labendum, quam natura suimet muniatur ad standum, quam miserabiliter iste semel deliquerit ad terrorem & ad devitandum piis, non taceam. In Cœna Domini nimis inebriatus in sequenti nocte uxori suæ multum repugnanti diabolico instinctu illicitè conjunctus est. Hoc factum auctor tanti sceleris, & humanæ salutis irretitor, En diaboli præstigijs! Satanas, cuidam venerandæ sic prodidit matronæ: Mechtild Regina nuper hortatu meo maritali consentiens voluptati concepit filium, sine omni dubio meum, & tu vide, ut tantum optimè celes commissum. Hæc multum clam ob hoc tristis effecta, prædictæ hoc celeriter annunciavit reginæ, admonens, ut semper Episcopos atque Presbyteros secum haberet, & in ipsa pueri nativitate sacri Baptismatis unda ablueret, ne quid in eo sibi dilectum accidisse, Dæmon infaustus jactaret, & sic Deo gratias egit. Videns autem Dæmon, id est, omnia sciens, se prorsus esse delusum: dominam increpavit supra memoratam, talia subnectens: Etsi mea nunc sit voluntas tuis frustrata blasphemis, tamen in hoc profeci, quod ex eo, & ex omnibus de lumbis ejusdem unquam progredientibus, nunquam

* Karolus rex Francorum. Vide Sigbert. ad an. 922. Albert. Stad. an. 920. Regim. 924.

En diaboli præstigijs!

Henricus
Sanctus Ba-
varia Dux
III. & Imp.
ejus nomi-
nis II.

quam deerit in ea comes discordia, nec proveniet eis pax firma. Mendax ille & veritatis inimicus hæc pro voluntate sua dixit, & ut spero, non pro adimplerione. Multi autem affirmant, ut in sequenti dictatu apparet, quod sub ejus & filij sui met temporibus crebra fieret commotio, & quietis parva certitudo. In diebus vero his, quibus regnare cœpit tertius in numero ducum, *Henricus*, & in Ordine sceptriferorum secundus, tunc illa filix iniquitatis exaruit, & pacis bonæ flos virens enituit, & si quid prioribus huic simile in aliquo nunc accidit, hoc non culpa sui sed instigatoris fuit impij. Legimus, quod omnia tempora tempus habent, sed non omnia, id est, à Domino nullum esse vitii locum ab initio constitutum, & quia fragilitas carnis sine aliqua contagione non valet esse, à capitalibus se criminibus absteat, & in solennitatibus universis munditiam servet. In legitimis conjunctionibus non esse delictum aliquod, scriptura testatur, & hoc eum observatione festivitatum honoratur, & nulla imminentis periculi procella turbatur. Ad hæc amplius approbanda unum profero exemplum. Quidam vir *Vffo* nomine, civis Magdeburgensis nimia ebrietate compulsus, in sancta solennitate Innocentium, conjugem suam *Gelhusam* consentire sibi cœgit, quæ eadem nocte à viro alligata suo, cum incongruo tempore pareret infantem in pedibus digitos habentem retortos, obstupuit, & accersito ad se protinus marito, miraculum ostendit. Culpaque amborum hoc evenisse ingemiscens, nonne, inquit, prædixi, ne sic faceres, ecce ira Dei se nobis manifestat, & ne sic ulterius agamus, atrociter rogar. Peccatum tibi magnum, injusta mihi præcipere, & mihi inobedientiam tibi exhibere. Postquam autem infans baptizatur, inter innocentium agmen de hoc exilio deducitur. Bene est in perpetuum illi, qui tali utitur contactali, quæ pro absente infatiga-

infatigabiliter orat marito, & præsentem, oblita sexus, ut se-
custodiat, hortatur.

Desiderantur hic quedam.

IN palatio prædicti regis accidit res una mirabilis. In con-
spectu totius populi præsentis quidam canis, dum eminus ho-
stem suum confidentem agnosceret, propius accedens, dex-
teram ejusdem rapido morsu ex improviso abstraxit, & quasi
optimè fecisset, cauda reverberante mox rediit. Miranti-
bus hoc cunctis, & admodum stupentibus, ab his miseris,
quid fecerit, interrogatur: quibus illico respondit, divina ul-
tione id sibi merito evenisse, & persequitur: inveni, inquit,
virum, hujus canis dominum, fesso corpore dormientem,
& infelix occidit eum, multas tunc ab isto, qui me modo læsit
persecutore impugnationes perpeffus, & quem tunc vix evasi,
nunc ista sperans prorsus oblita, culpabilis occurri. Scio de-
inceps quod aut hic, aut in futuro examine unusquisque reus
sine subsequenti poena non latet ullatenus. Multa sunt, le-
ctor carissime, regis nostri, ac Imperatoris prædicti, facta me-
moriam semper viventi admodum digna: sed quia hæc, sicuti
fuerit, concludere nequeo, tristis omitto, quia hic, sic ut præ-
dixi, de nostris regibus nomen, & in omni virtute sua princi-
parum, iuste obtinuit. Parvum de magnis ejusdem opera-
tionibus librum habeo inscriptum, sed spero memoriale ejus
in libro vitæ ascriptum fore, qui præcursoris Christi, inter na-
ros mulierum, ut Christus, Dominus ac Deus noster, affir-
mavit maxime, fidelis famulus erat, & in nostra urbe funda-
mentum subsequenter culturæ primus posuit, & quicquid un-
quam huic ullatenus super ædificatur, laudi ejusdem merito,
signatur. Elegans namque ortus ac finis bonus, ubicunque
id

Canis Do-
mini oc-
cisi vindexi.

id fieri potest, optimè concordant, ac si hoc in omnibus compleri nequit, laudemus dominum in hoc, quod fecit, & maiestatem suam ut ad summum perducere dignetur, benignitatem suam suppliciter orent quique fideles, & maximè tu *Mersepurg* inclyta cum spiritali prole sua, in tempore dilecti senioris tui more cupressi præ cæteris conprovincialibus tuis exaltata, age grates continuas domino, & ut vitæ bona quæque divino moderamine perficiantur, Studiosa in timore dominico semper adoptato. Mos est enim malorum, immemores esse bonorum, & hoc vertere in peius, quod creare dignatus est omnipotens in melius. Si aliquid prædicto operi ego unquam addere queo, nullatenus cessabo. Sin autem, si quis tanti rectoris nostri sit aliquantulum in bono memor, sit ei propitius omnium qui est exauditor. Primus iste **co-**
dicillus clausus sit primi morte Henrici.

CHRONI-

CHRONICI
DITMARI EPISCOPI
MERSEBURGII

LIB. II.

OTTO, decus regni, de stemmate cretus herili
Henrici patris fulgebat ubiq; coruscis
Actibus, & solium conscenderat inde paternum.
Huic primo multi contradixere maligni
Invidia, cunctos quos vicerat iste superbos
Flamine divino, quod semper poscit ab alto.
Non fuerat tantus Caroli de morte patronus,
Nec puto simili regnum pastore potiri.
Episcopatus construxit deniq; senos.
Hic Beringerum superans virtute superbum,
Longobardorum sibi subdit colla furentum.
Imperatorem fecit sibi Roma potentem
Hunc, & maritimi solvunt tributa remoti.
Pacis amicus erat, bellum lateq; premebat:
Occidentales sedat Danosq; feroces.
Partibus Eois tunc non apparuit hostis.
Maximus in sceptro terdenos sedit & octo
Annos in regno, tandem & discesserat Otto,
Flebilis heu patria, simul invincibilis, atq;
Linquens hic post se tunc contectalis amica
Pignus, & nati, quo latabantur amici.

Mnes Reipublicæ Principes magnum reginæ Mech-
tildis mœrorem lenire cupientes, Ottonem filium
ejus, patris sui decreto ac petitione uno ore in re-

OTTO
Magnus
Henrico
patri sur-
rogatus,

gem

C

gem sibi & Dominum elegerunt, elevatis dextris conclamantes, *Vivat & valeat rex victor in aeternum*; pariterque cum eo ad Aquasgrani proficiscuntur. Quo cum appropiarent, omnis senatus obviam perrexit, fidem cum subiectione promisit, & ad sedem eum usque ducens imperialem, statuit eundem in loco priorum, in regem sibi conlaudans, ac Domino tunc gratias agens. Hunc *Hilbertus*, Moguntinae cura cathedralis cum licentia *Vigfridi*, sanctae sedis Colonienensis Archiepiscopi, in cuius dioecesi hoc fuit, & auxilio Trevirensis benedixit, anno dominicae incarnationis DCCCC XXXVI. in Ecclesia S. Mariae semper virginis, quam cum omni diligentia magnus construxit Carolus. Confortatus tunc in Domino tunc & in regno, sceptriferorum maximus Otto, conjugem suam *Editam Ethmundi* regis Anglorum filiam bene timoratam, quam patre suo adhuc vivente duxerat, consecrari praecipit. Hujus prospera multa turbabant adversa. Nam Bohemorum Ducem *Venceslaum*, *Boleslaus* nefandus, fratrem Domino ac regi perimens fidelem, restitit multo tempore audacter, & postea devictus a rege viriliter, fratri suimet *Henrico* Bavariorum duci ad servandum traditus est. *Avares* quoque patri suimet quondam contrarii, sed diu pacificati, iterum insurgunt, celeriterque fugati, redeunt. Discordia quoque inter concives consociosque oritur non minima, quae *Tammonem*, regis & *Luidgerda* concitavit filium, eo quod legatio *Siffridi*, Comitis Merseburgensis, quam sibi idem vendicaverat, *Geroni* sit tradita Marchioni, haereditasque materna sit ei prorsus ablata. Hunc rex in Merseburgk obsedit, filiumque ab iniqua praesumptione terroribus & blanditijs amovere curavit. Sed exercitus capta urbe ingressus, juvenem praefatum usque in Ecclesiam S. Petri, ubi prius ab antiquis *Irminsul* colebatur, bello defatigatum depulit. Ad ultimum autem *Maginzonis* hasta de fenestra tiro perfossus atergo

Coronatur ab Hil. liberto Moguntino.

Editha Augusta.

Venceslaus & Boleslaus Duces Boicem.

* Supra Haduim seu Heduigem nominavit. * Fratremque.

* Irminsul Idolum. Vide Meibom. Irminsulam c. 2.

à tergo, secus aram oppedit, quem rex postea crudeli morte vindicaverat secundo regni sui met anno. Quæcunque ei publice vel occulte provenere nocentia, divinæ miserationis gratia, ac intercessione sui met sanctissimæ coniectalis Edithæ assidua, securus evasit. Cujus instinctu *Magdeburgensem* ædificare coepit *civitatem*, ad quam reliquias Christi martyris Innocentij cum magno adduxit honore. Nam hanc urbem ob æternæ remunerationis gratiam, patriæque communis salutem & acquisivit atque construxit. Juvit eum ad hoc beatæ Edithæ memoriæ quibuscunque potuit, quæ innumera virtute prædita, ut signis post obitum claruit, ita inducias vitæ istius sibi concessas domino hominibusque accepto perduxit. Fuit hæc cum viro suo X. & IX. annos, & ordinationis suæ obiit XI. anno 7. Kal. Febr. unicum relinquens filium nomine *Luidulfum*, cunctis virtutibus fulgentem: sepultaque est in civitate præfata in majori Ecclesia, in oratorio aquilonari. Rex autem in venatione, qua sperabat se paululum refocillari, turbabatur vulnere lethali, inauditumque sustinuit moerorem, quem ab adventu dilecti comperit filij. Qui ramosam Samij Pythagoræ litteram, humanæ motus vitæ signantem, laudabili puer simplicitate percurrit ad bivium, & dextrum iter aggressus, virgulam breviorē, tamen potiorem de die in diem, ut virens hedera exsurgit, & in omnibus patriis, nobilitatem moribus in tantum ornavit, ut cunctis primatibus, quæ laus est non ultima, placeret. Unde patris gratia sibi in tantum arripit, ut hunc communi totius senatus electione honoris consortem atque laboris decerneret, successoremque confirmaret. Desponsavit etiam illi *Idam Herimanni Ducis* filiam, pulchritudinem & sexum omni probitate vincentem. Quam cum sibi pater vinculo maritali conjungeret, modicum post intervallum soceri ducatum & hæreditatem defuncti sibi dedit. Tanti patris ac filij temporibus quantum vigeret regnum,

Tammo
occisus :
Danemar-
rum vo-
cant alii.

Magdebur-
gum ædifi-
catur.

Edithæ !
Aug. vir-
tutes &
mors.

Ludolphi
elogium.

Ida Suevi
Ducis filia.

Monaster.
Sanctim.
in Qued-
linborg.

Adelheidis
altera O-
tonis M.
conjug.

Cöser Got-
frid. Vi-
serb. pag.
476.

* Salafelt
Contin,
Reginonis
quem vide
ad an. 952.
† Conra-
do, ut Witi-
chindus &
alii,

Bellum ci-
vile cum
Ludolpho.

* Vid. Wi-
dich. An-
nal. II,

difficile est ulli ad enucleandum. Venerabilis autem regina
Mechtildis, constructo, ut prædixi, in *Quedlinburg* monasterio,
congregationeque sanctorum ibi collecta, fideli erga
Dominum servitio promeruit, quod virtus filij in omnibus
floruit. Interea *Beringerus* Ludovici in vasor regni, *Adelhei-
dam* ejusdem viduam deprædatus est, & cum custodia ac in-
edia lacrymabiliter afflixit. Hujus laudabilem formam &
famam rex noster animadvertens, Romam pergere simulavit,
in ipsoque itinere Longobardiam usque perveniens, præfa-
tam per legatos alloquitur dominam, & donis præcedentibus
placatam, suæ voluntati consentire coëgit, pariterque cum ea
Papiam vendicavit civitatem. Qua de re *Ludolfus* filius ejus
admodum tristis effectus ad nostrates properavit, locisque quæ
ad * *Salsfeldum* pertinent, abditis, doloque idoneis, insidias
occultavit. Post hæc *Papia* præsidio munita, dispositisque
ibirebus necessarijs, revertitur, quem *Beringerus* cum duce
Conrado subsequitur, regisque gratiam in urbe Augustana
sua filijque de ditione promeruit, simulque reginæ iram sup-
plici venia placavit, bonaque cum pace patriam revisit. Rex
autem Franciam regrediendo perlustrans, latentes insidias,
quæ à filio generoque † *Hugone* parabantur, comperit, mox-
que eis per internuntios hæc ira dictante mandavit, ut vel
tanti facinoris autores sibi mitterent, vel se potestatis reginæ
inimicos pro certo scirent. Quos hujusmodi legationi con-
nivere nolentes, collecto exercitu usque in *Moguntiam* per-
sequitur, universis urbibus, quas natus possedit, aut captis
aut deditis, hacque manu valida circumsepta, rebelles assiduo
multum fatigavit bello. Datis tandem electis ex utra-
que parte obsidibus, pater cum filio loquitur, ac sui gratiam,
si conscios talia machinantes aperiret, & sibi traderet puni-
endos daturum spondit. Hoc cum juvenis facere non
posset, neque voluisset, à patruo convitiatus *Henrico*, * ur-
bem

hem rebellaturus ingreditur *Ekkertum*, † Comitem cum † *Ekkertus*
 multis patrum militibus sibi associavit, & clam noctis silentio regis con-
 eum suis omnibus exiens, Ratisbonam, quæ *Reinesburg* di- sobrinus,
 citur, Bavarij caput regni, cum urbibus munitissimis cepit, obles datus
 Ductricem *Juditham* * solum cum filijs ab his expellens fi- in urbem,
 nibus. *Thiedricum* insuper ducem ac *Vigmannum* Comitem, * Id,
 in præsidium ad *Moguntiam* denuo possidendam, arma com- * Juditha
 moventes, patre subsequente, pecunia per legatos amo- filia Arnul-
 vere tentans, *Thiedrico* nequaquam aspirante, *Vigmannum* phi, uxor
 blanditijs delinitum celeriter corrumpit. Interim Rex, para- Henrici
 ta in expeditionem militia, Bavariam petens, clausis sibi o- Bojariæ
 mnibus murorum portis, eadem regione depopulata ac com- ducis. A-
 busta, rediit. Tunc *Luidolphus* patri suimet ac regi resistere vent. lib. 5,
 desperans, *Avares* pharetratos conduxit socios, quod regem pag. 301,
 protinus non latuit. Namque cum signis militaribus ob-
 viam pergit inimicis insurgentibus, sed aliter ei, quam quis-
 quam ratus sit, proh dolor, evenit. Hi siquidem ducibus
 iniquis per aliam directi viam, *Franciam* invaserunt, misera-
 biliterque vastaverunt. Sed si quis secreta mentis, seu viva Causæ ir-
 vocere requirit, unde talis oriatur extraneis audacia, ut tandem ruptionis
 habitatas longeque semotas præsumant infringere regiones, exterra-
 quantum scriptis unquam didicimus, vel pernoscimus, au- rum gena-
 diat respondentes, quia consensu divino hi facinoribus no- tium,
 stris accenduntur in vindictam Domini, nosque admodum
 territi fugimus ignavi, injustitia nostra, fitque tandem, ut qui
 in prosperis spreverimus timorem Domini, merito sustinea- Qui in pro-
 mus flagellum Domini, ac invocantes Dominum non exau- peris con-
 diamur, qui offensam placare supernam nullo modo cona- temnunt
 bamur. Inde accidit, ut Germania cæteris comprovincia Deum, me-
 libus suis non impar, viribus his succumberet. Commotus rito luunt
 tandem Dominus meritis justorum gemituque miserorum, pœnas.
 fugavit turbam perfidorum, & Rex eos iterum aliò quam pu-
 tarat

tarat divertentes insecutus, *Bavariam* rursus invadit. Qui mox de pace tractantes, induciasque petentes, impetraverunt, & semper dubij suisque infideles dominis, cum se apud regem excusare non possent, cum Ludolpho seniore suo nota

Reinsburg præsidia palantes perunt. Quos rex exercitu valido subsecutus, prædicta possedit in urbe, factaque mutuo longa concertatione, tandem grandi fame filium suosque pacem petere coëgit. Posthæc *Luidolphus* cum *Hugone* pœnitentia ductus, patris pedibus advolvitur, de præteritis veniam, & de præsentibus supplex poscit emendationem, de futuris quoque

cautelam spondit. Hunc rex suorum devictus consilio principum suscepit, commissaque remittens, suimet gratiam firmiter dedit. Restituit tum fratri * suo regnum diu amissum, pacificatisque, ut speravit, adversis omnibus, Saxoniam victor repetit. Et ecce iterum *Avares*, id est *Vngari*, quasi jam perpetrati sceleris obliti, adversum nos arma commoverant, quos adventare Dux *Henricus* Regi nuncians, inceptis eum itineribus revocavit. Rex autem ad Augustanam universos suimet familiares ad se convocat civitatem, affirmans se mori malle, quam tanta plus perpeti mala. Collegit undique secus octo tantum legiones, quas adversus hostes dispositas consolatur, morientes ibi remunerationibus demulcens æternis, vincentes autem præsentibus delectamentis. Quarum extremitates hostis acer juxta *Lech* fluvium celerem latenter circumeundo incautas opprimit, cæsis tum pluribus ac dispoliatis. Hoc rex ut comperit, *Conradum* ducem cum suis pone misit, qui captivos cum omni præda ex lupi raptoris faucibus eripuit, victoriaque potitus castra revisit. Postera die, id est, in festivitate Christi martyris *Laurentij*, Rex solum se præ cæteris culpabilem Domino professus atque prostratus, hoc facit lacrymis votum profusus, si Christus dignaretur sibi tanti intercessione præconis dare victoriam & vitam,

* Henricus Boariam recipit, ab Arnulpho & Hermano, uxoris fratribus sibi ereptam. Avent. lib. v. p. 303.

Belli huius incertorem Aventinus prodit. Heroldum Comitem à Scheurn Episc. Salsburg. Lycus fl.

ram, quod in civitate Mersepurgenſi Episcopatum in honore victoris ignium conſtruere, domumque ſuimet magnam, noviter inceptam, ſibi ad Eccleſiam vellet ædificare. Nec mora erectus à terra, poſt miſſæ celebrationem, ſanctamque communionem, ab egregio porrectam *Otharico* confefſore ſuo, ſumſit rex clypeum lancea cum ſacra milites in hoſtem præcedendo, reſiſtentemque primus irrupit, ac mox terga vertentem uſque ad veſperam proſtravit ac effugavit. * Peracta tandem cæde, virentibus præſtrata victrice cum turba rex conſidens, diligenter inquirit, ſi ab exercitu ſuo aliquis remaneret. Comperit tum ducem *Conradum*, generum ſui & egregium militem oppetiſſe, cujus corpus merito deſſetum, ac diligenter procuratum, *Vvormatiam* miſit tumulandum. Inſuper nuncios ſanctæ præmiſerat matri, qui cuncta ordine pandentes, eam cura ſolverent, mentesque fidelium in laudem Chriſti pariter accenderent. Tantum divinæ pietatis donum omnis Chriſtianitas, maximeque regi commiſſa, ineffabili ſuſcepit tripudio, gloriam & gratiam præſallens unanimiter in altiſſimis Domino. Interim rex *Saxoniam* revilens lætus patriam, à cunctis principibus à longe ſibi obviantibus ſummis excipitur ſtudiis, diuque expectatus à venerabili ſuimet genitrice, proſuſis præ gaudio lacrymis, amplectitur. Quibus ſuum illico aperiens promiſſum, qualiter hoc ad unguem perduceret, eorundem ad hoc conſilium enixe petiit & ſuffragium. Hiſtandem id collaudantibus, piæque petitioni adſpirantibus, ſtatuit rex *Abbatiam* in *Magdeburgenſi* civitate, incipiens Eccleſiam mirum in modum in loco, ubi ſancta requieſcit *Edith*, & juxta quam poſt obitum ſuimet pauſare deſideraverat ipſe. Ibi etiam Episcopatum facere conatus, apud *Bernhardum*, * ſanctæ Halberſtadienſis Eccleſiæ Antifſitem, in cujus diocceſi urbs præfata jacuit, quamdiu ille vixit, impetrare non potuit. Quicquid in prædiis, vel rebus

* Ungari, exceptis ſex viris tantum reſiduis, omnes delecti. Otto Frifing. lib. 6. cap. 20. Gotfrid. Vit. p. 475. Conradus Dux, gener. Cæſ. occumbit.

Otto fundat Abbatiam in Magdeburg. * Bernhardus Halberſt. ep. ponit ſe Ottoni. vid. pl. Crantz. Sax. lib. 4. in a. c. 7.

Bellum
Slavicum.

in alijs promisso contraxit in tempore, totum hoc Domino, militique ejus Mauritio, concessit hæredi. Dum hæc aguntur, ex parte *Slavorum* bellum ingruit horridum, hortatu *Wigmanni* Comitis & *Ekkerti*, ductu autem *Nacconis* & *Stoingnei* fratris ejus. Quos *Herimannus* Dux superare diffidens,

* *Stoines* vocatur

Witichind.

Annal. 1.

p. 31.

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

† *Wicmannum* & *Ekkertum*

regis petivit auxilium. Hic ut erat impiger, militia forti a- quilonares invadit regiones, malum sæpissime, ut scriptura docet, pandentes, ibique *Stoigneum* * luco absconditum fugientibusque socijs captum, decollari præcepit, confratres autem, tanti sceleris autores, *Wigmannum* & *Ekkertum* † fagavit. *Luidolphus* vero regis filius malorum depravatus consilio, rursus restitit, patriaque cedens, Italiam perrexit, ibique cum unum ferme annum esset, iix. Id. Septembris, præ dolore obiit. * Hujus corpus à socijs ejusdem Moguntiam delatum, lugubriter in Ecclesia Christi martyris Albani sepultum. De tam miserabili fama Rex in expeditione, qua fuit adversus *Redarios*, supra modum turbatus, planxit filium sicut David *Absolon*. Post hæc sedatis bellorum asperitatibus, Romam iterum pergere simulans, Longobardiam manu valida intravit, Berengariumque prædictum in monte S. Leonis duos obsidens annos, cum uxore *Willa*, & filijs ac filiabus, ad ultimum cepit callide, exilioque, ubi post moritur, relegavit. Dehinc Romam armato petens milite, ejusdem cives sibi resistentes bis vicit, urbemque gloriosus intravit. Insuper benedictionem à domino Apostolico *Johanne*, cujus rogatione hue venit, cum sua conjugè, anno regni ejus *XXIX*. promeruit imperialem, ac patronus Romanæ effectus Ecclesiæ, Beneventum, Calabriam atque Apuliam ducibus eorum devictis sibi vendicavit. Temporibus suis aureum illuxit seculum, apud nos inventa primum vena argenti. Devictus quoque *Wigmannus*. Apud Danos regnante tunc *Haraldo* contempta Christianitas sic per *Popponem* renovata presbyterum

Vit. p. 478.

rerum. Arguebat enim idem & regē & populum, antecessorum
 cura suorum deviantem, Dijs ac dæmonibus vacantem, unum
 affirmans in tribus personis Deum. Interrogatus autem à
 rege, si ignito voluisset dicta ferro comprobare, paratum se
 ad hoc esse hilari respondit animo, crastinaque die ferrum in-
 gentis ponderis benedictum, ad locum à rege determinatum
 portavit, manumque securam imperterritus elevavit. Quo
 rex miraculo latus admodum effectus, cum suis omnibus
 Christi jugo protinus se humiliter subdidit, in finemque, fi-
 delium more, præceptis obtemperavit divinis. Imperator
 autem hoc ut audivit, vocatum ad se venerabilem virum
 Popponem, si pugil Christi esset, interrogat, & sacerdotali
 honore sublimat. Gero Orientalium Marchio Lusizi & Sel-
 puli, Misconem quoque cum sibi subjectis imperiali subdi-
 dit ditioni. Herimannus Dux Seliburem & Mistui cum suis
 Imperatori tributarios fecit. Æquivocus Imperatoris, junior,
 inquam, Otto, quem peperit inclyta mater Adelheidis, in
 nativitate Domini Romæ Imperator effectus est patre juben-
 te, ac tunc in Campania juxta Capuam commorante. Qui
 filio suimet uxorem ab Imperatore Constantinopolitano de-
 sponsare desiderans, nuncijs ejusdem ob alieni ad se missis
 causam, suos fideliter commisit Principes, hanc legationem
 ferentes. Quos in ipso itinere Græci solita calliditate ex im-
 proviso irruentes, alios occidunt, quosdam vero captos do-
 mino suimet Augusto presentabant. Pauci autem ex his
 effugientes, Imperatori suo rei eventum aperiunt. Hic de-
 trimentum suorum graviter ferens, milites optimos Gunthe-
 rium ac Sigifridum, tale facinus ad ulciscendum in Calabriam
 properemisit. Qui Danaos victoria priori elatos, & sibi oc-
 currentes occiderunt, alios autem in fuga comprehensos ob-
 truncant naribus, tributum à Græcis in Calabria & Apulia ex-
 torquentes, spoliisque ditati cum gaudio remeabant. Constan-

Ferri igni-
 ti miracu-
 lum. Adde
 M. Chron.
 Belg. p. 79.
 Witichind.
 lib. III. p. 32.
 Sigebert.
 ad an. 966.

Gero Mar-
 chio.

Hermannus
 Billungus
 Dux.

Otto II. co-
 ronatur
 Romæ. An-
 no 968. Si-
 gebert.

Legati Oto-
 tonis à Græ-
 cis violati.
 Witichind.
 lib. 3. p. 34.

Græcorum
 clades.

D tinopoli-

Nicepho-
rus Phocas
Imp. Græc.
occiditur
à Iohanne
successore

Theopha-
nia Otroni
II colloca-
ta; neptis
Iohannis Ze-
misca Imp.
Cpolitani
Sigebert.
ad an. 971.

Wilhelmus
Comes.

Bruno Co-
lon. Archi-
episc. &
Poppo ac-
cusati ob
Philoso-
phiae stu-
dium.

tinopolitani autem funere suorum & captivitate tristes effe-
ci, adversus dominum suum conspiravere, doloseque Im-
peratricis consilio per quendam militem peremerunt eun-
dem, loco eius hunc designantes ad Imperij totius provisio-
nem. Qui mox magnificis muneribus, comitatuque egre-
gio, non virginem desideratam, sed neptem suam, Theo-
phaniam vocatam Imperatori nostro trans mare mittens,
suos absolvit, amicitiamque optatam Cæsaris Augusti pro-
meruit. Fuere nonnulli, qui hanc fieri conjunctionem a-
pud Imperatorem impedire studerent; eandemque remitti
consulerent. Quos idem non audivit, sed eandem tunc de-
dit filio suimet in uxorem, ardentibus cunctis Italiae Ger-
maniaeque primatibus. Multa sanctorum corpora impera-
tor ad Italia ad *Magdeburg* per Dedonem Capellanum suimet
transmisit. Hoc autem quod de eius clerico audivi nomine
Poppone, V. Wilhelmi Comitis germano, memoria dignum non
est prætereundum. Is cum Imperatori diu fideliter serviret,
nimis infirmatur, & in ecstasi effectus in montem excelsum du-
citur, ubi civitatem magnam, & pulchra eius conspicatur
ædificia. Inde perveniens ad turrin arduam, laboriosos
ejusdem scandit aggressus. In cujus summitate magna Chri-
stum cum omnibus sanctis sedentem videre promeruit. Ibi
Bruno Archiepiscopus Colonienſis ob inanem Philosophiæ
executionem à summo iudice accusatus, & à B. Paulo defen-
sus, iterum inthronizatur. Tunc iste vocatus simili de causa
redarguitur & supplicii sanctorum intercessione suffultus, ta-
lem audivit vocem: *Post tres dies ad me veniens, hanc, quam ego
nunc tibi demonstro, Cathedram possidebis.* Hæc omnia sacerdos,
cum evigilaret, Cæsari ad se accersito explicuit, & non esse
somnia, sed veram visionem, gratias ei retulit pro bonis o-
mnibus, quæ ei nunquam fecit, & sic ei indicatum est. Facta
confessione, & indulta à presentibus remissione, dereliquit
aliena

aliena, repetens sua cum pace bona, flentem tam felici obitu
 consolatus seniore. Preciosum quoque marmor, cum
 auro gemmisque Cæsar præcepit ad *Magdeburg* adduci. In
 omnibus columnarum capitibus sanctorum reliquias dili-
 genter includi iussit. Corpus egregij Comitis *Christiani*,
 aliorumque sibi familiarium, juxta memoratam posuit Ec-
 clesiam, in qua sibi sepulturam, quamdiu vixit, præparari
 concupivit. Anno Dominicæ incarnationis DCCCC LXI.
 regni autem ejus vicefimo quinto, præsentibus cunctis opti-
 matibus, in vigilia nativitatis Domini, corpus *S. Mauritiij*, &
 quorundam sociorum ejus, cum alijs SS. portionibus *Ratis-*
bona allatum est. Quod maximo, ut decuit, honore *Parthe-*
nopolim transmissum, unanimi indigenarum & comprovin-
 cialium ibidem conventu susceptum, & ad salutem patriæ
 hæcenus veneratum est. Interea *Bernhardus* antistes vene-
 randus, plenus dierum, XLVIII. ordinatis suæ anno, & in
 ipso die, id est, III. Non. Februarij, obdormivit in Domino.
 Insuper *Vilhelmus*, sanctæ Archipræsul Moguntia, cui cura
 ab Imperatore, Domino suimet & parente, commissa fuit
 Parthenopolim disponendi, cæteraque regni necessaria re-
 gendi, cum ægrotantis reginæ *Mechtildis* finem expectaret,
 in Redulverothe VI. Non. Martij moritur. Hujus obitum
 nimia corporis infirmitate oppressa venerabilis regina, nul-
 lo adhuc certa nuncio, præsentibus cunctis intimavit: *Filius*,
 inquit, *meus Vilhelmus*, proò dolor, jam expirans, memoria
 indiget salutari. Et *Luidolfus*, Abbas Corbejenfis egregius,
 corporaliter sibi occurrentem illum nocte eadem, qua tran-
 sit, videns, obstupuit, & mortuum hunc esse confratribus
 nunciavit. Posthæc *S. Mechtildis* II. Id. Martij migravit ab
 hoc exilio, spiritum committens, ac creatori suimet reddens
 Domino, sepultaque est coram altari Christi præsulis *Servatii*,
 juxta seniore suum; quia quem viventem dilexerat, huic se

Christia-
nus Co-
mes.

Corpus S:
Mauritij
& Magdebur-
gum transe-
fertur.

Bernhardi
Halbersta-
dii & Wil-
helmi Mo-
guntini
mors. Ma-
rianus ad
ann. 967.
Lambert.
968.

Luidolfus
Abbas Cor-
bejenfis.

Mathildis
mors.

Gero Mar.
chio, tot
victoriis,
quot præ
liis clarus.
Witich. lib.
3. p. 28.

Gerinrode
monaste-
rium. Vid.
Chronic.
Montis Sc.
reni. p. 36.

Hillibardo
Episc. Hal-
berst. Bern-
hardi suc-
cessor, de
latissima
sua diocæ-
si permisit
novæ Mag-
deburgensi,
quantum
lat erat.
Crantz, lib.
4. c. 14.

mortuam conjungi, quamdiu deguit semper imploravit
 Gero quoque defensor patriæ, dum unici morte turbaretur
 filij suimet illustris *Sigifridi*, Romam pergens, emeritus jam
 senex coram altari principis Apostolorum Petri arma victri-
 cia deposuit, & apud Dominum Apostolicum sancti impe-
 trans brachium *Cyriaci*, ad Dominum cum omni sua hæredi-
 tate confugit; patriamque revisens, nati suimet viduam prius
 velatâ, monasterio in saltu, qui suo signatur nomine, *Gerinrod*
 constructo, *Hathui* vocatam, statuit Abbatissam, à *Bernhardo*
 consecratam Christo, firmatisque his omnibus, felici hos
 obitu præcessit XIII. Kal. Junij. Imperator autem comperta
 lugubri matris & filij, cæterorumque nece Principum, gravi
 queritur mœrore invincibile totius reip. damnum. Urgebat
 eum adhuc timor mortis propinquæ, & quod Domino rebus
 promisit in anxijis, oportuno studuit complere in tempore.
 Electum namque à cuncto sanctæ Halberstadenſis Ecclesiæ
 clero & populo *Hillibardum*, tunc Præpositum, & à domino
 suimet *Bernhardo* ad hoc præsignatum, Romam venire præ-
 cepit. Cumque eodem, quod diu latebat, secretum mentis
 revolvit, scilicet facturum se in urbe *Parthenopolitana* Archie-
 piscopatam semper studuisse, ob spem remunerationis æter-
 næ, defensionemque communis patriæ, seque ad omnia quæ-
 cunque unquam ab eo expetiisset, promisit paratum, si con-
 sentiret sibi hoc perficere votum. Hic autem, ut erat sapiens,
 piæ connivebat petitioni. partemque parochiæ, quæ sita est
 inter *Oram*, & *Albim*, & *Bodam* fluvios, & insuper *viam*, quæ
Friderici dicitur, Domino concessit, sanctoque *Mauritio* ac
 Imperatori. Insuper idem charitative rogatus à Cæsare *Aug-*
usto, dedit Domino sanctoque *Laurentio* parochiam jacen-
 tem inter fluvios *Villerbixi* & *Salsummare*, & *Salam*, & *Vnstror*,
 & *Helmana* & *foveam*, quæ est juxta *Valenhusum*. Tali munere
 Imperator arridens, per manus suscepit eundem, curamque
 ei ba-

ei baculo committens pastorem, *Accipe, inquit, precium patris tui.* Hunc enim *Ericum* nomine, cum *Buccone*, *Herimanno*, *Reinwardo*, *Wirino*, *Eserio*, cæterisque, qui in *Quidilingeburg* eundem tunc in Pascha solenni occidere conabantur, de collari præcepit. Avum autem meum nomine *Luitbarim*, ejusdem consilij participem, libenter perdere voluit, sed sibi familiarium devictus consilio Principum, captum hunc misit tandem Bavariam ad Comitem *Bertholdum*, comprehensis sibi omnibus suis rebus, ac late distributis usque in annum integrum. Tum enim gratiam regis, & sua omnia, cum magna pecunia, & prædio in *Sunderstove* & in *Vodenesuege* jacenti acquisivit. Sed captum iter peragam. Imperator vocavit ad se *Richardum*, Magdeburgensis Ecclesiæ Abbatem tertium. Nam *Anno* & *Ottwinus*, tunc Episcopi, præfuerunt. Et volens hunc dignitate sacerdotali decorare, visa quadam epistola, quæ clanculum sibi deferebatur, omisit; *Adelbertumque*, Treverensem, professione Monachum, sed *Russia* prius ordinatum præfulem, & hinc à gentilibus expulsum, ad Archiepiscopatus apicem, inclitum patrem, & per omnia probatum, anno Dominicæ incarnationis DCCCC LXX. xv. Kal. Novemb. Apostolica auctoritate promovit. Tunc misit eum ad sedem suam cum magno honore, præcipiens universis Saxonie principibus, ut proximum natale Domini cum eo essent. Archiepiscopus eum à clero & omni populo magnifice susceptus, in his festivis diebus consecravit *Bosonem*, Merseburgensis Ecclesiæ pastorem, *Burckardum* Misnensis Ecclesiæ provisorem, *Hugonem* Episcopum Cizensem, Havelburgensis Ecclesiæ custodem his *Tudonem* cooptavit, prius consecratum. Omnes hos, inquam, consecravit, subjectio- nem sibi suisque promittentes successoribus, disposita singulis quibusque parochia speciali. Additus est his confratribus Brandenburgensis Ecclesiæ pastor *Diemarus*, ante hos unctus,

Conspiratio in Ortorem Me-
punita.
Adelbertus
primus Ar-
chiepiscopus in Mag-
deburg
Slavorum
metropoli.
li. Alberte-
Stad. ad
an. 971
Magdebur-
gensis Ar-
chiepisc.
suffraganeus
sex. Hel-
mold.
Chronica
Slav. lib. 11.
c. xi. Cratze.
Saxon. 4.

& *Joraan*, Episcopus Pofnaniensis. Operæ pretium est, quamvis jure præposterus mihi imputetur ordo, hoc annectere, qualiter Imperator fratri suimet, Domino Brunoni, nominato à suimet patruo Duce *Brunone*, qui à *Ludovico* rege in expeditionem ad *Danes* missus, cum Episcopis duobus *Thiadrigo* & *Marquardo*, cæterisque militibus xv. Non. Febr. fluminis inundatione interiit, mortuo Agrippinæ sedis provisoro *VVigfrido*, Episcopatum ejusdem, ducatumque in super regni daret *Lotharij*. Hic post iniquorum, quamvis sapientissimus esset, consilio depravatus, pro bono malum regi suimet, germanoque restituere meditatus est. Vocavit namque ad se *Hugonem* generum, regi, ut supra memoravimus, nimis infidelem, ad convivium, & cum corona artificiose gemmata regnum ipsi committere, consanguinitatis & juramenti immemor, instituit. Qui cum in sancto die solennis Paschæ, paratis omnibus instrumentis regalibus, generum, promissa famineo expetentem desiderio, coronare voluisset, odij, divinæ miserationis gratia, sapientiæque cuncta volventis, freno paululum laxato puduit incepti, & poenituit: accersitoque clam suimet secretario, quem prædiximus, *Volikmaro*, quod in mente latebat, vulnus aperuit, qualiterque curaretur, diligenti consilio quæsit. Sed conversis quibusque paratus ad omnia Dominus, huic in mentem cælitus misit, quo curam sui Senioris, respondendo talibus mitigavit. Sanctus, inquit, Spiritus tibi, Senior carissime suggestit, ut non amplius adversus nos prævaleret tanti auctoris sceleris inimicus; quem sic confundi, teque, autumo, posse honorari. Coronam quam genero tuo cras te daturum promissisti, vobis confidentibus præsentabo, ut fides tua in conspectu omnium clarescat, & invitus corruens, disrumpam eandem, ut fraternus amor modo frigidus in posterum recalescat. Placuit hoc Archiepiscopo, & sic expleri votis exultantibus divinas

Bruno Coloniensis Archiep & Lotharingæ Dux, inde primus Episcoporum cepit Reip. munia obire, cum hætenus studium illis fuisset saceras docere literas. Aventin. l. v. pag. 306. M. Chron. Belg. p. 80.

Hugonis ambitio eius.

divinas pulsavit simpliciter aures. Mane autem facto, dicta hæc, ut factis sunt impleta, Archiepiscopus magnum simulabat moerorem. Hugo autem sui que tanta spe frustrati, inconsolabilem sustinere dolorem, consummatisque diebus festivis, alijs quam ratus sit donis honoratus, rediit. Post hæc confratres, Rex inquam, & Episcopus reconciliati, invicemque pietatis studio perseverantes omnem inimicitia serupulum deinceps amovere curabant. Sed Archipræsul divinitus in cunctis humanitusque pollens proficuitatibus XIII ordinationis suæ anno somno pacis soporatus v. Id. Octobr. fratrem reliquit tristem. Tales insidiantium laqueos, compluresque alios, in regni ac in cura imperij XL ferme annos conversatus Otto præfatus, Christo se in omnibus protegente, securus evasit. Pauca locutus sum de innumerabilibus, & isto melioribus tanti viri ingenuis actibus: quia liber unus de ejusdem nobili conversatione pleniter inscriptus, me aliquid prohibet addere. Imperator autem fracterna clade turbatus, *Volmero*, ejusdem familiari Capellano, ob amorem ejus, Episcopatum & animæ curam fideliter commendavit, quo sedente tempus à Domino sibi permissum, & in omnibus egregie conversanti, & de medio xv. Kal. Aug. discedente; *Gero* frater *Ditmari* Marchionis à clero & ab omni populo electus est: & hoc Imperatori mox annunciat. Hic quia præfato fratri suo ob multas causarum species iratus fuit, dare huic Episcopatum noluit. Interea is, qui Capellanus tunc erat, in uno dierum missam celebrans in *Papia* civitate, vidit solus *S. Petrum* & *Ambrosium* sancto se benedicientes oleo, & nulli tunc prodidit, sed tantum divinae pietatis munus æquamente portavit. Imperatore autem in sanctæ dominicæ resurrectionis die evaginato apparuit angelus gladio, cum jam præparatus excepta corona ad ecclesiam pergere voluisset; *nisi*, inquit, *in Gerone hodie completis*

Bruno Coloni. obiit anno 965.

Lambert. quo in mitibus & humiles nemo humilior, contra improbos & claros nemo vehementior fuit. Chron. M. Belg.

Wolmerus succedit Brunoni, qui aliis Volmarus.

Gero Wolmeri successor, frater *Ditmari*, *F. Christiani* Marchionis. Vid. Chron. Montis Sereni, p. 36.

veris

veris electionem, securus non evadis hanc cadem. Expavesce-
 ob hoc Cæsar, *Dominum*, inquit, *vocate Geronem.* Eique protin-
 nus venienti curam baculo pastorem commisit, & indul-
 gentiam humiliter efflagitavit. Hic à suffraganeis postea
 benedictus, ut signis hodie declaratur, nomen & officium
 Domino hominibusque accepte, dum vixit, tota mentis de-
 votione portavit. Hujus sancta mater *Ida* nomine, Hieru-
 salem orationis gratia petens, illicque infirmata hanc suis
 legationem pedissequis commendavit: Egreddenti animæ
 meimet prolongato hujus exilij incolatu, corpus meum ma-
 tri terræ celeriter tradite, & mox euntes hæc filio nunciate
 Geroni, quo peregrinæ genetrici suæ talem in terris non de-
 neget honorem, qualem prius in cœlis dare dignatur Do-
 minus, & altare mihi in Ecclesia constituat S. Cæcilie. Ta-
 libus præceptis devotæ obtemperantes famulæ, Dominam
 suam post hæc feliciter expirantem, sepelierunt, & statim re-
 cedentes, miseriam insciæ effugerunt subsequituram. Nam
Sarraceni Hierosolymam tunc invadentes, nil reliquere victis,
 quod sancta eis clam tunc prædixit matrona, cum se mor-
 tuam jussit propeere tumulari & suas abire. Venientes autem
 hæc Coloniam, cuncta Archiepiscopo pandunt ordine.
 Quos idem benigne suscipiens, Deo gratias egit, & justæ
 ejusdem petitioni satisfecit. Et quia pauca locutus sum de
 laude ignota tanti præfulis, libet consequentibus cætera dis-
 serere, ut in his virtus ejusdem valeat enucleatius apparere.
 Imperator audita Ratisbonensis Ecclesie præfulis morte, eò
 perrexit, & ut Episcopatum non alij daret nisi ei, qui primus
 sibi occurreret, in somnis admonitus est. Crastina autem
 die primitus inlucescente, Cæsar ad monasterium Christi
 martyris Emerani, monachis hoc nescientibus, cum paucis
 venit, & paulatim ostium pulsans, à quodam *Guthero* Eccle-
 siæ pervigili custode & per omnia venerabili patre intro-
 missus

Ida mater
 Geronis,
 Hidda a-
 liis.

Hierosoly-
 ma à Sar-
 racenis oc-
 cupata.

missus est. Quem intuens, ad adorandum primò supplex processit, deindeque talibus aggreditur: *Quid, mi frater, pro adipiscendo Episcopatus honore vis dare.* Senior ad hæc subridens. *Calceos, inquit, meos.* Hunc autem cum cæteris confratribus ad electionem Antistitis ad sanctum Petrum venientem, Cæsar explicato cunctis somnio, cæteroque rei eventu, cum consilio cleri, totiusque populi ad sacerdotem constituit. Is verò accepta benedictione sedebat tantum VI. menses, ægritudineque compressus valida, ad modicum convaluit, sumtoque in manus cinere, locum, quo de hoc seculo migrare voluit, signo sanctæ crucis ipse consurgendo signavit, solotenusque positus, illud beati Job carmen beatus & ipse cecinit: *Audi tu auris, audi vi te. Domine, nunc autem oculus meus videt te: Idcirco ipsemet reprehendo & ago pœnitentiam in favilla & cinere.* Et continua confessione cum lacrymis peracta, emisit spiritum. Implerumque in eodem est, quod antecessor illius similis habitus huic prædixit: *Tu debes frater secundus post me hanc Ecclesiam regere, sed parvo tempore vives, domino tantum te misericorditer coronante.* Quod quàm diu hinc peregrinatus est, juxta Domini voluntatem fieri idem semper optavit. Has de duobus Episcopis sententias ideo pertuli, ut scias lector, quod cælestis gratia Imperatori sæpe aperiret, quod sibi in humanis fieri placeret. Hic audito obitu tanti patris, *Michalem* huic succedere fecit. Qui cum commissa sibi optimè diu regeret, commoventibus iterum orientales Ungaris, cum cæteris Bavarorum Principibus his ad succurrendum venit. Sed exorto mox in eos duello, proh dolor, nostri victi ab hostibus atque prostrati sunt. Episcopus autem abscissa suimet auricula, & cæteris sauciatus membris, cum interfectis quasi mortuus latuit. Juxta quem inimicus homo jacens, & hunc vivere solum ab insidiantium laqueis tunc securus cernens, hastam sumpsit, & necare eundem conatus est. Tunc iste

Guntherus
ex mona-
cho Episc,
Ratisbo-
nensis,

Michael
Guntheri
successor.

E

confor-

confortatus in domino, post longum mutui agonis luctamen,
 victor hostem prostravit, & inter multas itineris asperitates
 incolumis, notos pervenit ad fines. Inde gaudium gregi suo
 exoritur & omni Christum cognoscenti. Excipitur ab omni-
 bus bonus miles in clero, & servatur optimus pastor in popu-
 lo, & fuit ejusdem mutilatio non ad dedecus, sed ad honorem
 magis. Et nunc revertar ad explanandam narrationis se-
 riem. Romanorum præpotens Imperator Augustus, valen-
 tiorem sibi in Christo dominum Apostolicum, nomine *Be-*
nedictum, quem nullus absque Deo judicare potuit, injuste, ut
 spero, accusatum deponi consensit, & quod utinam non fe-
 cisset, exilio ad *Hammaburg* relegari præcepit, ut postea luci-
 dius indicabo. Interim *Herimannus* Dux Saxoniam regebat,
 potiusque ad *Magdeburg* concione susceptus est ab Archie-
 piscopo, manuque deducitur ad Ecclesiam, accensis lumina-
 ribus, cunctisque sonantibus campanis. Ibi avum meimet
Henricum, tantæ resistentem superbiæ, dolo capere Dux ni-
 sus non potuit: quia hunc militum magna caterva vallavit,
 præcipit tamen ei, ut Romam post Imperatorem pergeret.
 Quod libentissime complens, transcens Alpibus, ut primum
 ad Imperatorem venit, videns eum à longe solotenus se pro-
 stravit, interrogatusque quid causæ hoc esset, quod accusa-
 tus apud eum, gratiam suam pietatemque solitam perdidisse
 rimeret, lachrymabiliter respondit. Quem protinus eleva-
 tum Imperator osculatur, singulaque sagaciter perquirens, &
 de susceptione Ducis, quomodoque in medio Episcoporum
 ad mensam loco Imperatoris sederet, lectoque dormiret,
 perdidicit. Ob hoc Cæsar Augustus mascule succensens, Al-
 berto per epistolam mandavit Episcopo, ut tot sibi equos
 mitteret, quot Duci campanas sonare, vel quot lucernas ac-
 cendi præceperat. Imperatoria Archipræsul peragens edicta
 quibuscunque valuit modis se per legatos suimet excusare con-
 tendit.

Benedictus
 Papa depo-
 nitur, &
 Hamburg
 relegatur.
 vid. Adam.
 Brem. pag.
 44.
 Heriman-
 nus Dux
 Saxoniz.
 Henricus
 Ditmaria-
 nus.

tendit. Comes præfatus tam ingeniosus erat, ut Cæsarem iratum præ cæteris Principibus placare potuisset. Sed quia ejus fuit consanguineus, gratiam imperialem usque in exitum suimet vitæ fideliter obtinuit. Quem torque aureo donatum Cæsar dimisit remeare, suosque familiares contristatis hostibus lætificare. Interea *Vdo* venerabilis Marchio *Miseconem* Im-
 peratori fidelem, tributumque usque *Vurta* fluvium solven-
 tem, exercito petivit collecto. Ad cujus auxilium pater meus *Sigefridus*
 Comes *Sigefridus*, tunc juvenis, nec dumque conjugali socia-
 tus amor, venit solum cum suis, & in die sancti Johannis
 Baptistæ adversus eum pugnantes, primoque vincentes, à fra-
 tre ejusdem *Cideburo*, exceptis tantum comitibus præfatis,
 omnes optimi milites interfecti oppetierunt in loco, qui vo-
 catur *Cidini*. Hac de fama miserabili Imperator turbatus, de
 Italia nuncios misit, præcipientes *Vdoni* atque *Miseconi*, si gra-
 tiam suimet haberet voluissent, usque dum ipse veniens cau-
 sam discuteret, in pace permanerent. Posthæc subditis sibi
 cunctis hostium cuneis, arduam Alpium transcendit viam,
 Bavariam invisens regionem, ibique cunctis sapienter
 dispositis, recto itinere ad *Magdeburgensem* pergens ci-
 vitatem, palmas ibidem festivo duxit honore. Namque
 solebat in solennitatibus universis ad vesperam & ad ma-
 tutinam atque ad missam cum processione Episcoporum ve-
 nerabili, deindeque cæterorum ordine clericorum cum cru-
 cibus sanctorumque reliquiis ac thuribulis ad Ecclesiam us-
 que deduci: hicque cum magno domini timore, qui est prin-
 cipium sapientiæ, staret, atque sederet, usque dum finita sunt
 universa, nil loquens nisi divinum, ad caminatam suimet cum
 luminaribus multis, comitatuque magno sacerdotum, Du-
 cum ac Comitum remeabat. Pro remedio animæ
 suæ tradidit postera luce ineffabilia domino munera, invictis-
 simoque ejus duci *Mauritio*, in prædiis, in libris, cæteroque
 E 2 appara-

apparatu regio, confirmans omnia legitima advocatorum, traditioneque scripturarum, presentia & laude imperatricis & filii, atque sub omnium testimonio Christo fidelium. De hinc ivit ad *Quidlingeburg*, proximum Pascha divinis laudibus, humanisque peragens gaudiis. Huc confluebant Imperatoris edicto *Miseco* atque *Bolislavus*, Duces, cum omnibus

Hermannus Saxonie Dux moritur paucis ante Ottonem M. hebdomadibus. *Bernhardus Adamo Bremensi, & qui eum sequuntur, Benno appellatus.

regni totius primariis: consummatisque pacifice cunctis, ditati muneribus magnis, reversi sunt ad sua latantes, Calend. Aprilis. *Herimannus* autem Dux ibi tandem moriens Imperatoris gaudia turbavit. Hujus corpus dum ad *Luneburg* a filio suimet * *Bernhardo* deferretur, contigit ibi *Brunonem*, *Verdensis* Ecclesie Antistitem, in proximo esse. Hic quia *Herimannum*, dum vixit, banno constrictum habuit, suppliciter rogatur a filio, ut & solutionem saltem defuncto impenderet, & in Ecclesia eundem sepeliri liceret. Sed is quod postulat, nequaquam impetrat. Sed quia presulis istius memoriam feci, voluntas mihi de eodem amplius effari. Fuit hic consanguineus predicti Ducis, nova monachus *Corbeia*, & obvenerationem suam Imperator eundem *Amalongo*

Amalongo sive Amalungus xv. Ecclesie Verdensis Episc. Hermannus Bilingi frat. Crantz. Metropol. cap. 19. Bruno Verdensis Episc.

succesorem statuit Episcopo, qui Ecclesiam in *VVerdun*, cui rationabiliter presuit, de ligno fecit egregiam, & magnitudine & qualitate ceteras precellentem benedixit, & in senectute bona proficiens obiit III Non. Maji. Hic autem dum senio & infirmitate assidua gravatus, admodum tardaret, rogatur a *Cæsare*, ut *Herimannum*, suimet capellanum, *Volmeri* fratrem Antistitis, pro filio nutrire, & adjuvamen & ad hæredem voluisset sibi eligere. Hanc legationem gementi animo suscipiens, talia reddit: *Curam quam mihi dominus meus indigno committere dignatus est, studiose hæcenus rexi, & quamdiu hic conservari debeo, sine tali famine, scilicet, degere concupisco. Humilitatis ac superbia non est aqua societas, nec unquam confortem patitur potestas. Quodcumque in alio placet Seniori meo, de-*

votus implebo. Non sit spes juveni in morte senis decrepiti, quia peccatum est: reminiscatur quod pellis vituli crebro suspenditur parieti. Talia exorsus, sed ad Ecclesiam Christi virginis Cæcilie juberet portari, humoque prostratus, se indignè hactenus ei servisse, sic lacrymis queritur effusus: Adeo astate repudiam me in felix cognosco, cum alienus mihi proponitur, & servituti sue, ut dignior assumitur. Unde hinc tristis nunc abscedere volo, & Christi gratiam, & tuimet intercessionem sanctam in hoc expectare desidero. Vellem, ut sicut ego aliena injuste non appetivi, ita nullus unquam de meo gaudere presumeret detrimento. Nunc adeo quod tibi placeat, & Ecclesia proficiat mea, supplex exoro. Finita hac oratione, surrexit, & discedens tam diu in sua morabatur parochia, quoad usque de nece supra memorati juvenis certus efficitur, & tunc convocatis in unum sociis; Dominum dixit, non habetis novum, me autem ad monasterium desertum meum, diem judicii ibidem, absque omni vagatione, cum magna sollicitatione expectaturum, & discite vos mortales, omnia quæ vobis sunt salubriter profutura, non currentis neque volentis, sed potius miserentis Dei esse. Simus exemplum vobis, quod nemo confidens in Dominum, desolatur, nec in se sperans, utiliter exaltatur: Ponite, filii in Domino patre, spem vestram, & cum auxilio Virgeniti ejus, & Paraleti consubstantialis vincite timorem noxium. Propitium orate Dominum, ut quod ego in vobis, seu unquam vos in me, humana fragilitate deliquimus, emendetur deinceps in melius, & ut post me in Domino charum, & nobis utilem habere possitis seniore, & tempora prosperè ardentia. Post hæc verba ad prædestinatum perveniens locum, quamvis multa senectutem suam circumvenirent incommoda, tamen affabilis & laudandæ fuit conversationis. Expeditis breviter supra dicti Imperatoris inclyti actibus, fert animus, priusquam obitum ejus scriptis comprehendendam, de his aliquid dicere, qui ejusdem temporibus utiles Ecclesiæ

Hilbertus & sibi expiravere, & quod interim accidit, renovare. *Hilbertus*, qui cum unxit Archiepiscopus, in secundo regni sui met anno, obdormivit in Christo, II. Calend. Junij, & huic *Fridericus* succedens, Domino placuit & seculo. In hoc anno *Vngari* Turingiam atque Saxoniam vastantes, in locis perierunt firmissimis, nonnulli autem ex illis timore sibi alas sub-

Eberhardus ministrante, patriam reviserunt. *Everhardus* Dux, regi diu infidelis, degradat⁹ est, & Comes *Vvigmannus* humili supplicatione reconciliatus. In sequenti anno frater regis *Henricus* ab Eberhardo Comite captus, in vinculis tentus est. In tertio anno supra memorati regis, *Henricus* frater ejus & *Eberhardus* Dux, & * *Giselbertus* Comes Lutharingorum, cum cæteris nequitia summet fautoribus cis Rhenum plurima depulati sunt. Hoc *Udo* amicus regis illico comperiens, *Eberhardum* occidit, *Giselbertum* cum sociis in Rheno demergit. *Henricum* autem regis gratiam petere coëgit. Posthæc legati Græcorum, regi nostro bis ab Imperatore suo munera detulerunt, utrisque convenientia. *Fridericus* Archipræsul, XVIII. ordinationis suæ anno, vit abstemius obiit, & *Vvilhelmus*, de matre quamvis captiva, tamen nobili & Slavonica, & ex rege prædicto genitus, vice ejus ordinatur, Anno Dominicæ incarnationis DCCCC LIV. Dehinc in quarto ejusdem numeri anno signum salutiferæ crucis in vestimentis hominum mirabiliter, & magis miserabiliter, elucens digne accipientibus profuit, & irridentibus nocuit. Anno Dominicæ incarnationis DCCCC LXIII. ob depositionem

supra memoratam *Benedicti* Papæ, & exilium, quo moritur, sæva mortalitas Imperatoris exercitum subsequitur, quæ *Henricum* Treverensem Archiepiscopum & Ducem *Godefridum* cum cæteris innumerabilibus consumsit. In tertio anno II. Calend. April. Ecclesia Halberstadensis cecidit, & Imperator de Italia pergens, *Francanfort* venit, & in his partibus diu manens,

Benedictus hic quam juste depositus sit, memorat Continuator Regi nonis ad annū 964. Ubi & de vi pestilentia istius anni.

manens, inter suos pacem atque concordiam firmavit. Sub-
 sequente autem anno Imperator iterum Romanorum partes
 invisit. In quarto anno æquivocus Imperatoris, comitante
Vilhelmo Maguntienſi Archiepiſcopo, *Romam* veniens, à Otto II.
inunctus.
Reſert. Læ-
bertus ad
an. 967. Si-
gebi. ad ſeq.
 Domino Johanne venerabili Papa in benedictione patri ſimi-
 liſeſſicitur. In VII. autem anno templum domini in *Dorn-*
burg combuſtum eſt. Placet etiam mihi hoc annexere, quod
Boso, antecceſſor meus, à præfato Imperatore conſtitutus, cu-
 ram ſibi commiſſam annum unum & meſes decem ac tres Boso Epiſc.
Merſburg.
 dies regens, in patria obiit Bavaria Cal. Novemb. ſepultusque
 in Merſeburg in Eccleſia ſancti Johannis Baptiſtæ coram ſum-
 mo altari. Qui in Monasterio Chriſti martyris Emmerani,
 quod extra urbem Ratisbonam in aſtrali parte ſitum eſt, mo-
 nachus converſatione nutritus, abinde ad ſervitium Cæſaris
 aſſumptus, beneficium Cicensis Eccleſiæ pro magni laboris
 ſui debita remuneratione percepit, & juxta prædictam civita-
 tem in quodam ſaltu, quem ipſe conſtruxit, ac ſuo nomine
 vocavit, templum Domino de lapidibus ædificat, conſecra-
 rique fecit. Beneficium autem omne, quod ad Eccleſias
 in *Merſeburg* ac in *Mimilive* poſitas, ac ad *Thornburg* &
Kirchberg pertinentes, fuit, antequam ordinaretur, obtinuit,
 & quia is in oriente innumeram Chriſto plebem prædicatio-
 ne aſſidua & Baptiſmate vindicavit, Imperatori placuit,
 electionemque de tribus conſtituendis Episcopatibus ei
 dedit, *Miſnensis*, *Cicensis* atque *Merſeburgensis*. Præ his
 omnibus, eo quod pacifica erat, Merſeburgensem ab Au-
 guſto expoſcens Eccleſiam, quamdiu vixit, ſtudioſe ean-
 dem rexit. Hic ut ſibi commiſſos eò facilius inſtrueret, Sla-
 vonica ſcripſerat verba, & eos *Kyrie eleiſon* cantare rogavit,
 exponenſeis hujus utilitatem. Qui vecordes hoc in malum Loca Merſ-
burgenſi
Eccleſ. ab
Imp. con-
ceſſa.
 irriſorie mutabant. Imperator huic paucas villas conceſſit,
 ad prædictam urbem pertinentes & in pago *Churici* poſitum
 quod-

quoddam castellum, quod *Medebure* vocatur. Interpretatur autem hoc *mel prohibe*. Concessit ei quoque filius suimet, & æquivocus Ecclesiam in *Helpheti* positam, quam pater ejus in honore sanctæ *Radegundis* constructam, *Bernbardum* ipse præsens dedicare præcepit antistitem. Sed cum primus Ecclesie pater nostræ, sicut prædixi, expiraret, intercessione *Annonis*, Episcopi Wormaciensis Imperator *Gisilero*, moribus & natura nobili, Episcopatum dedit. Hic consecratur in *Magdeburg* ab *Alberro* Archiantistite, Junio mense. Equidem quia de *Conrado* Duce, qui gener *Cæsaris*, juxta *Lech* fluvium occisus est, pauca dixi, non incongruum esse reor, quædam tunc à me indiscussa aperire. Post longum tempus Imperator ad *Merseburg* veniens, à quodam proditore comperit, exuvias ejusdem à *Slavis* in *Zuvencka* sub *Suchavico* seniore sibi multum dilecto haberi. Quos cum auxilio illius in singulati prælio devictos suspendi præcepit, prædaque maximam partem restituit. Sed hoc ignoro, utrum hanc ejusdem interemptores sumserint, an sic casu accidenti, necis ejus inculpabiles, invenerint, & quia hoc nullatenus celare præsumpserunt, digna morte poenas perfolverunt. Filiam vero suimet, uxorem ejus, à quodam *Cunone*, eò quod sibi satisfacere nolisset, late diffamatam, & conjugem suam clam fore ab eodem dictam, *Cæsar* hoc graviter ferens sic eam expurgavit. Convocatis omnibus regni suimet Principibus primo secretis allocutionibus eandem, si hujus rei culpabilis esset, diligenter inquiri: Posteaque cum illam adhibito Christi testimonio & sacramentis se nimis excusare vidisset, presentibus cunctis indixit, si aliquis ex numero sibi familiarium eam armis defendere voluisset, ut se firmum in die hac, & in perpetuum acquirere potuisset amicum. *Burchardus* Comes hæc audiens, in medium profiliit, & *Cunonem* per omnia mentitum fore coram omnibus dixit. Ille autem cum id verum

Gislerus
Bofonis
successor.

Conradus
habebat
uxorē Luit-
gardam fi-
liam Otto-
nis, quam
in matri-
monium
sumserat
anno 947.
Cont. Re-
ginonis.

Luitgarda
uxorē Con-
radi infamata &
vindicata.
Chuonradum Eber-
hardi Comitis F. vo-
cat diffamatorem
illum. Con-
tinuator
Reginonis
ad an. 950.

Verum esse sacramentis affirmaret, cum eodem congressus, in primo aditu dexteram mendacem perdidit, & iniustitiam suimet devictus innotuit, & misericors Dominus à falso crimine hanc eripuit, quam innocentia vitæ sibi placere fecit. Hæc marito vivente suo, quamvis sæpe despiceretur, & laboribus crebris fatigaretur, tamen viridi patientia hæc sufferens, honorem innatum servare conatur. Cum autem vitam hanc finiret, in Ecclesia Christi martyris Albani in Moguntia flebiliter est sepulta, cujus fufum argenteum in ejus memoria ibidem est suspensum. De præfato autem Duce *Henrico* quædam dico, quæ impie fecit in suimet regno: & in quibus valet considerare, quod supra dictis omnibus non valet contradici. Patriarcham de Aquileia castrari, & Archiepiscopum Saltzburgensem præcepit excæcari. Causas ponere nolo, quia ad hæc promerenda non esse idoneas in veritate scio. Is cum in fine suo à *Michaele*, Ratisbonensi Episcopo, de tali commisso admoneretur, se in priori peccasse solum fatetur, & in Archipræsule nihil: ignorans, quam parva res est in qua flagitium deest. Unde David supplex loquitur: *Ab occultis meis munda me domine*. Hujus conjux *Juditta* nomine, cum præfens adesset, hanc confessionem audivit, & mox viro suimet moriente, corpus ejusdem in Ecclesiam quam ipse in honorem sanctæ Mariæ semper virginis construxit, cum magno mœrore deposuit, & in quocunque animam ejus unquam deliquisse ipsa scivit, vel ab alijs comperit, lacrymis ac ineffabilibus emendavit elemosynis. Hæc in viduitate sua continenter vivens, cum *Abraham*, Frisingensem Episcopum, præ cæteris diligeret, invido vulgari dente admodum in culpabilis dilaniabatur. Quæ cum de hac luce migraret, in die depositionis suæ ab eodem antistite missam cantante sic expurgatur. Ante communionem is versus ad populum, quæ merita ejus fuerint circumstantibus indixit. *Hoc*, inquit, delictum,

Conjugi
Conradi &
Luitgardæ
intelix.

Henricus
Bavarus
Ottonis
M. frater.

Henrici Ba:
vari uxore
suspecta
purgatur.

Abraham
Frisingen-
sis Episc.

delictum, quo diffamata fuit, si hac unquam commisit, faciat omnipotens pater filij sui met corporis & sanguinis salutare remedium mihi provenire ad iudicium, & ad debitam damnationem, animaque ejus ad perpetuam salvationem. Ac tunc cum mentis ac corporis innocentia sumpsit unicum cunctis fidelibus remedium. Crediturque populus, quamvis sero, & cum detractioe injusta plus ei posuit, cum nocere studuerit. Fuit in diebus prædicti Cæsaris quidam Comes *Hed* nomine, qui Ecclesiam in honore Christi athletæ *Viti* in *Heslinge* constructam, quia hæredem non habuit, maxima totius proprietatis suæ parte dotavit, & congregatione sanctimonialium ibidem facta, eandem Abbatiam mundiburdio *Etheldagi*, Bremensis Archiepiscopi, subdidit. Sed præpositæ huic sedi geminæ venerabiles matronæ, quibus unum erat vocabulum, *VVinbulgers* dictum, citò prohdolor obiit. Avus autem meus cum filiam suimet, *Hathui* nomine, ibi educatam prius, ac traditam eis succedere rogasset ab Archiantistite præfato, impetrare non potuit. Postea vero Archipræsul à Cæsare patrino suimet rogatus, eandem cum jam duodecim esset annorum, 11. Calend. Maij die Dominica velavit in proxima die ad Abbatissam in patris præsentia, quod postea eum nimis poenituit. Namque, ut dicturus sum, interpositis diebus quinque, *Italia*,

Dacia, & *Saxonia* salus, *Otto primus* obiit. Pausat autem avia meimet, *Juditta* nomine, in Ecclesia, quam post de lapidibus, qui in hac terra pauci habentur, filia ejus summopere construxit, excedens ex hoc seculo VII. Calend. Novemb. Ecclesia *Fuldensis*, prohdolor, incensa sub eodem Imperatore renovata est. Ascensionem autem Domini Imperator in *Mersburg* fuit, & quicquid de promissione remansit, devota mente ibidem complere studuit. Exin 111. feria ante Pentecosten ad *Mimseleben* veniens, postera die ad mensam lætus sedebat. Qua finita cum jam vespera cantaretur, infirmam *Witich*, *Mimilenn*.

Haddo, & Wédilgart. filia eius offerunt Deo totū patrimo- niū suū in Heslingh. Alb. Stad. p. 108. Hist. Archiepisc. Brem. in vita Adal- dagi.

Otto Ma- gnus Imp. moritur Nonis Maij Anno 974. Alb. Stad. pag. 109. Juditta Dit- mari avia. Mimmele. ben Abbas Uisperg. vocat Nu- milennam.

mati

maricæpit & inclinare. Quem qui astabant proxime suscipientes, deposuerunt, refocillatusque divino celeriter viatico, orantibus pro ejus exitu cunctis, debitum persolvit naturæ, Nonis Maij, iv. feria. Sequenti vero nocte viscera ejus soluta in Ecclesia sanctæ Mariæ sunt tumulata; corpus autem ejusdem aromatibus conditum ad *Parthenopolin* translatum, ibique honorabiliter atque lachrymabiliter susceptum, maioreque impositum, sarcophago sepultum est ab Archiepiscopis *Gerone* atque *Athelberto* cæterorumque auxilio Episcoporum clerique totius. Æquivocus autem ejus, junior scilicet *Otto*, patre adhuc vivente electus, & unctus, iterum collaudatur à cunctis in dominum ac regem. Quantum vero pro liberatione animæ senioris suimet *Adelheidis* imperatrix invigilaverit usque in finem, dictis non valet comprehendere nec factis. Quicquid enim honoris sibi vel profectus secularis unquam provenit, non ullo suimet merito, sed *Davidis* Christo ascripsit laudibus: *Non nobis, Domine, non nobis, nomini tuo da gloriam.* Si in me facundia, scientia & memoria convenirent, in explicanda *Cæsaris* laude deficerent. Sicut Dominus, sic & Principes ejus fuerunt. Non eos ciborum seu aliarum rerum superflua varietas, sed in cunctis delectabat aurea mediocritas. Omnes, quæ leguntur virtutes, his degentibus florentes, his obænantibus marcesserunt. Hi etsi corporaliter non vivunt, supersunt animæ immortales, bonorum profectu operum æternitate gaudentes. Sed ut concludam sermonem, post *Carolus* Magnum regalem Cathedram nunquam tantus patriæ rector atque defensor possedit, præcedentibus mortem ejus, ut prædixi, pluribus optimatibus: omnes, qui superfuerunt, tantæ jucunditatis immemores, novam hanc normam, quæ sequebatur, nec voluerunt, neque sequebantur, sed ad exitum vitæ suimet ab-

Ottonis M. sepultura vid. Grätz. Saxon. lib. 4. c. 47.

OTTO II. patris successor declaratus. Anno 975. regnavit novem annis. Albert. Stad. juxta Marianum annis x. mens. 7. Ottonis I. elogium. Bonus rex, bonus populus.

Côser quæ in laudem hujus Imp. scripsit. Theodoricus à Niemi in Nemore Unionis, tract. 6. c. 3. pag. 479. & seqq.

jecta antiquæ veritatis & justiciæ semita, sua sponte non deviant. Impleri tunc namque videbant, quod à quodam sapiente præfago futurorum scriptum: *primum aureum seculum, dehinc æreum, postque ferreum sequitur.* Audiat unusquisque fidelium veridica beati Gregorij monita: *Cum augetur dona, rationes crescunt donorum.* Et in commississe, nimis peccasse perhorrescat, & pro anima Imperatoris dominum suppliciter deprecetur, ut flagitia servi peccatoris innumera, quæ in tot sibi subditis rebus præcaveri nequiverant, clementer ignoscat, regnorumque dominator omnium populis præsentibus atque futuris pervigil piusque custos assistat. Et tu quicumque mihi succedas, tanti memor beneficii, animæ recordationem fidei mentis custodia serves, maximeque in festivitate Christi athletæ Laurentij, cujus intercessionem obnixè postules, ut sicut eo die meritis ipsius hostium huic concessa est divinitus victoria visibilium, ita sibi à Domino donata, quam semper optavit, remissione, laqueos inimicorum mereatur invisibilium evadere, à sinistrisque segregatus, in die judicij collocetur à dextris.

CHRONICI
DITMARI EPISCOPI
MERSEBURGII
LIB. III.

Tertius in numero regum, sed proximus Otto
 Nomine, scribatur, & digna laude locetur.
 Sede patris magni vivens per secula secundo
 Successu, miseris qui profuit omnibus horis.
 Hujus prima bonis latantur, triste supremis
 Advenit, nostris criminibus undiq; magnis.
 Tunc luit hic mundus, quod strevit recta malignus
 Vltici gladio perierunt plurima regna.
 Nulla patet nobis, certissima causa, per itis
 Cunctis est visum Mersburgi flebile damnum,
 Ex quo sustinuit, quod pax pia longe recessit,
 Finibus è nostris, late regnabat & hostis.
 Quis valet effari? faviret ut iste crudelis
 Funere, cum Christi templis non parceret aliis.
 Congressi mutuo ceciderunt atq; duello
 Ex nostris multi, Saracenis exsuperati.
 Vere felices qui Christum semper amantes,
 Tranquilla pacis retinent optata, timoris
 Funditus ignari pulsant is corda maligni,
 Plusquam trienos qui nunc turbaverat annos
 Antecessores nostros, & prohdolor, hostes
 Armavit, nostras quoque nunc infringere terras.
 Qui calos terris conjunxit, ponat ut istis
 Finem supplicis optet modo quisque fidelis,

OTTO-
NIS II. ju-
ventus &
religiosa
munifi-
centia,

Et tunc regni procurator nostri, Otto secundus, materies mei, qui juvenis viribus corporis elucens eximius, primo quæ sunt proterva sectatus, largitusque plurima pietatis opere absque temperamento, matura fugit consilia. Deindeq; castigatus à multis, imposito sibi laudandæ virtutis freno, nobiliter in diebus suis conversatus est, sicut insequentibus explanabo. Piæ genetricis suæ instinctu, cujus gubernaculo vigeat, *Mimileve*, ubi pater suus obiit, justo acquisivit concambio, decimasque, quæ ad *Heresfeld* pertinebant: Et congregatis ibi Monachis, liberam fecit Abbatiam, datisque sibi rebus necessarijs, Apostolico confirmavit privilegio. Insuper licentiam Archiepiscopum eligendi confratribus, domino famulantibus *Magdeburg*, præcepto imperiali, præsentis Archiepiscopo dedit *Adelberto*, & cum uno libro, qui hodie ibidem est, in quo sua Imperatricisque Theophaniæ imago auro splendet formata, munus affirmavit. Quod gratia Cæsaris, & in præsentia ejus, Archiepiscopus, præparatus ad missam, cum, prælecto evangelio, more solito optimè prædicasset, recitato coram præcepto imperiali, quo electio continebatur, ostendit, eundemque quicumque temerarius hoc unquam auderet infringere, terribili excommunicatione damnavit, & cunctis prosequentibus *amen, fiat, fiat*, consolidavit. Pauperem adhuc Episcopatum *Merseburgensem* largisua pietatè respexit, & ejus provisorio *Gislero*, quia hunc multum dilexerat, *Svencam* civitatem cum appertinentibus cunctis ad servitutem sancti Johannis Baptistæ tradidit, & quicquid *Merseburgensis* murus continet urbis cum *Judæis* & *Mercatoribus* de moneta & foresto, inter *Salam* ac *Mildam* fluvios, & *Suisuli* atque *Plisni* pagos jacenti, *Choron* & *Nirtechua*, *Bucithi* & *Cothug* ac *Borintizi*, permisit, ei hæc omnia scriptis manupropria corroboratis affirmans. Interim *Gero*, *Agrippinæ* sedis egregius provisor, obiit

Mimmile-
ve Abba-
tia,

Privilegiū
Collegij
Magdebur-
gici.

Gislerus
Episcop.
Mersburg.

Gero Ar.

obiit, de quo quia pauca prælibavi, quæ tunc reservavi, paucis ^{chiepisci}
 edicam. Hic crucifixum, qui nunc stat in media, ubi ipse ^{Colonien-}
 pausat, Ecclesia, ex ligno studiose fabricari præcepit. Hujus ^{sis, de que}
 caput dum filium videret, hoc salubri remedio curavit. Do- ^{supra.}
 minici corporis portionem, unicum in cunctis necessitatibus
 solatium, & partem unam salutiferæ crucis conjungens po-
 suit in rimam, & prostratus nomen Domini flebiliter invoca-
 vit, & surgens humili benedictione integritatem promeruit.
 Is dum capellam clara jam luce intraret suam, victorem san-
 ctum, ut suis post intimavit fidelibus, cum Diabolo dimican-
 tem atque vincentem, vidit. Hujus obitum cuidam Abba-
 tissæ Gerbergæ, quam propter castitatem mentis, & corporis
 idem multum dilexerat, secumque sæpe detinuit, Diabolus
 bonorum invidus omnium, sicut prius solebat in cæteris,
 prodidit: *Vellem tibi meum aperire secretum, ni te scirem cuncta* ^{Diaboli}
hactenus nunquam servavisse commissa. Sed si fideliter hoc con- ^{vaticini-}
tinere mihi promittis, ea dico ratione, ut quandocunque alicuius ^{um,}
aperire, vitam tibi me non dubites tollere. Gero tuus familiaris
in hoc anno tantam incidet infirmitatem tres dies, ut mortuus cre-
datur, & si ab aliquo hoc spatium custoditur, tale potest securus
evadere periculum. Sed ancilla Christi verbis obstupefacta
 talibus, fideli se silentio hæc promisit omnibus occultare. Hæc
 cum eundem videret evanescere, directo mox itinere, Ar-
 chiepiscopo universa narravit. Quod Diabolus intelligens,
 in tantum eam cecidit, ut post innumeros dies vitam hanc fra-
 gilem vita mutaret æterna. Archiepiscopus autem in die
 depositionis ejus missam celebrans, meritum ejus cunctis
 assistantibus indixit, indulgentiamque ei ab his postulavit, &
 ipse fecit. Post hæc infirmitate prædicta gravatus, se Ever-
 gero custodiendum commisit. Qui eundem acri dolore de-
 fatigatum quasi mortuum lavari, pheretroque impositum ad
 Ecclesiam portari, posteraque die sepeliri iussit. Hic, ut ajunt
 populi,

populi, tertia nocte, quasi de gravi somno expergiscens, audivit sonantem campanam, & ut aperirent ei velociter terna exclamacione rogavit. Obstupefactus is, quia audivit, Evergerum præfatum, custodem Ecclesiæ, ut Episcopo laboranti succurreret, interpellavit: Qui eundem per omnia fuisse mentitum affirmans, magno percussit baculo, sicque quievit divæ præsul memoriæ III. Cal. Julij. Apparuit autem mox Luidolpho Abbati dicens, *requiem aternam nobis cantate, & evanuit ab oculis ejus.* Hujus vice *VVarinus* electione & imperatorio munere protinus ungitur. Mortuo quoque *Roberto*, Moguntinæ sedis Archipræsule, Imperator Cancellarium suimet nomine *VWilligisum*, multis hoc ob utilitatem sui generis renuentibus, eidem præfecit Ecclesiæ. Sciebat enim, Petro attestante, *quod non est personarum acceptor dominus, sed omnes se ex corde diligentes præ cæteris amat, incomprehensibili honore remunerans.* Qualiter autem hunc Pastorem futurum divina pietas præsignaverit, non est silendum. Hujus mater quamvis paupercula, tamen, ut in sequentibus apparet, bona, dum eundem in utero portaret, vidit per somnium, quod sol è sinu suimet fulgens totam radiis flammantibus repletet terram. Et in ea nocte, qua hæc talem peperit infantem, simili procreatione hoc jumentum, quod ipsa in domo sua habuit, quasi gratulandum dominæ respondit: *Ille, qui tunc natus est, solerat, quia sanctæ prædicationis suæ radius corda multorum à Christi caritate torpentium illuxit: Et idcirco in ejus natiuitate masculini sexus mirabilis multitudo gignitur: quia vir Domini ad salutem patriæ totius summa prædestinatione regnaturus exoritur.* Felix mater, quam Dominus præ cæteris contemporalibus suis in tantum visitavit, ut prolem nobilioribus coæqualem, vel etiam nonnullis meliorem, pareret, ut ostensæ sibi visionis spem oculis & re ipsa veram esse probaret. Sed hæc alias dico. Imperator prima expeditione *Buschuth* civitatem

Warinus
succedit
Geroni in
Archiep.
Colon.
Robertus
Mogunt.
moritur.

Willigifus
Archiep.
Mogunt.
Patriæ ha-
buit, qui
currus &
bigas face-
re solebat.
unde in
thalamo
grossis li-
teris scri-
bi iussit:
Willegis,
Willegis,
recole un-
de veneris.
Sifrid.
Presb. p.
690 Com-
pl. Chron.
n. log. ibid
pag. 733. Ex
hac Sche-
ninga no-
stra oriun-
du n ipsum
fuisse. tra-
git Meibom, in Chron. S. Laurent. Ms.

tatem

ratem cepit; Danos sibi rebelles petens, ad *Slesuwigk* propo-
 ravit. Ibi etiam hostes suos fovendam, quæ ad defensionem pa-
 triæ parata est, & portam, quæ *VVieglesdor* vocatur, armis præ-
 occupare videns, consilio *Bernhardi Ducis*, & avi meimet, *Hen-
 ric* Comitis, omnes has munitiones viriliter exuperat. In
 hoc itinere prima mali irrisionis in clericos exclamatio attol-
 litur, & à malis hominibus hodie servatur. Admodum mi-
 serabile est, cum aliquid boni à justis inventum, in usu ad
 modicum habetur, & statim ut nimis detestabile à maxima
 multitudo repudiatur. Quod Deo autem displicet, & ho-
 minem ad promerendam reatus sui pœnam protrahit, hoc
 discit, & ut ruminando firmat. Quamvis vero multi irrisio-
 nes non seriò faciant, tamen sine peccati macula has nulla-
 tenus peragunt. Urbem unam in his finibus *Cæsar* ædificans,
 præsidio firmat. Bruno Præsul supra memoratus VII. Id. Mar-
 tij obiit, & *Erp*, præpositus Bremensis, intercessione *Athel-*
dagi Archipræsulis ordinatur. Temporibus his ego natus
 sum, VIII. Cal. Augusti, mense Julio, anno vero Dominicæ
 incarnationis DCCCC LXXVI. * *Henricus* Dux Bavariorum,
 honore & communionem privatus, Bojemiam fugit, quem Im-
 perator ibidem valido petens exercitu cum Duce *Bolizlao* ma-
 nentem, nil ibi prorsus in neutro horum profecit, sed ma-
 gnam Bavariorum catervam, sibi ad auxilium huc venien-
 tem, & juxta *Pilisini* urbem castra metatam, dolo cujusdam
 militis *Bolizlai* sic perdidit. Vespere facto, Bavarij se lavan-
 tes nulla custodum securitate fruuntur: & ecce hostis lorica-
 tus adveniens nudos eosdem in tentoriis & in virentibus præ-
 tis occurrentes prostravit, & cum omni præda lætus & inco-
 lumis revertitur. Imperator autem audita tantorum strage
 virorum, & quod nulla sibi via redeundi patuit, recto itinere
 ad civitatem suam, quæ *Cromena* dicitur, venit, & in proximo
 anno præfatum Ducem ad *Pataviam* confugientem subegit.

Ottonis II.
 expeditio
 in Danos.

*Erp*o succe-
 dit Bruno-
 ni in Epi-
 scopatu
 Verdensi.
 vide Crân-
 Metropoli
 lib 3. c. 36.
 * *Henricus*
 II. Bavariæ
 Dux primus
 Pius, sed ubi
 patriucl
 Ottoni II.
 dicto audi-
 ens non es-
 set. Rixosus
 appellatus.
 Avent. lib.
 5. pag. 304.

G

Posthæc

Otonis II. **30**
 expeditio Posthæc autem Imperator omni studio ordinavit expeditio-
 in Lotha- nem suam adversus *Lotharium*, regem Karolingorum, qui in
 riu. Franc. Aquisgrani palatium & sedem regiam, nostrum semper respi-
 regem, Si- cientem dominium valido exercitu præsumsit invadere, sibi-
 gebert. ad que, versa aquila, designare. Hæc statim Orientali parte do-
 ann. 978. que, versa aquila, designare. Hæc statim Orientali parte do-
 Contin. mus, morisque fuit omnium, hunc locum possidentium, ad
 Aimoini sua eam vertere regna. Quem celeriter abeuntem *Cæsar* in-
 lib. 5. c. 44. sequitur, depopulatis omnibus, & incendio consumptis, us-
 victoriam que ad Parisiam sedem. In illo itinere multis infirmitate ni-
 Lothario mia compressis, *Bruno* Comes *Harneburgensis*, miles per cun-
 trās scribit. ta laudabilis, obiit II. Cal. Decembr. Reversus inde Impera-
 Otto & Lo- tor triumphali gloria, tantum hostibus incussit terrorem, ut
 tharius pa- & his Lo- nunquam post talia incipere auderent, recompensatumque
 cificatur, tharingia est his, quicquid dedecoris prius intulere nostris. Interim
 & his Lo- Augustanæ pastor Ecclesiæ *Othelricus*, gemma sacerdotum, *
 tharingia abjurat. primo ordinationis suæ anno excedens à seculo, fructum la-
 Sigebo. ad boris devoti Christo remunerante præcepit IV. Non. Julij,
 an. 980. *Henricus* autem huic succedens, parvo tempore sedebat, ut
 *S. Udalri- Episcopatus postea enucleabo. Accusatus apud Imperatorem *Gero* Co-
 cus Episc. anno quin- mes à *VValdone*, & in loco, qui *Sumeringe* dicitur, hortatus
 Augustan- quagesimo *Adelberti* Archipræsulis & *Theodorici* Marchionis captus,
 nus, obiit Hermanni. patri meo patruoque firmiter est commissus. Deindeque
 Episcopatus anno quin- convocatis ad *Magdeburg* cunctis regni Principibus, congregati
 quagesimo sunt hi iudicio in insula quadam singulari certamine, vul-
 Hermanni. neratusque in cervicem bis *VValdo*, ardentius in sequitur ho-
 Contr. ad stem, percutiensque ictu valido caput, prostravit eundem.
 an. 973. Interrogatus autem *Gero* Comes ab eodem, si plus potuisset
 Gero Co- pugnare, coactus est, quod jam defecisset, profiteri. *VValdo* tunc
 mes à Wal- egressus, aqua refocillatus, depositis armis post tergum mor-
 done quo- tuus cecidit. Tunc *Gero* iussus decreto iudicum, & voce
 dam accu- Imperatoris, à carnifice quodam de collari III. Idus Augusti.
 satus, dum collatus est.
 sum in sin- Hæc pugna nulli nisi tantum Archiepiscopo *Adelberto* &
 gulari cer- Thiedri-
 tamine oc-
 cidisset,
 ipse tamen
 ab Imp. de-
 collatus est.
 Lambert.
 Schaffn. ad
 an. 979.

Thiedrico placuit Marchioni: correptusque est Imperator ab
 Ottone, Bavariorum Duce, Luidulphi filio, eodem die veni-
 ente, & à Comite Bertoldo, quod ob tam vilem causam tan-
 tus vir nunquam damnari debuisset. Libet paucis exponere
 Luidulphi Corbejenfis meritum patris, cui multum vigilijs
 jejuniisque laboranti, plurima Dominus dignatus est revelare.
 Hic in die præfati certaminis cum diluculo missam humiliter
 & timorate, ut semper solebat, celebraret, vidit super altare
 Comitis caput Geronis, finitaque hac, aliam pro defunctis
 cantavit. Exutisque sacerdotalibus vestimentis, cum silen-
 tio exivit, congregatisque fratribus, obitum ejus indicavit,
 orationemque pro eo fieri humiliter postulavit. Decollatio
 autem ejus in ipso solis occasu fiebat, pro cujus memoria soror
 ejus *Tetta* & conjux ejus *Arhela* monasterium in loco, qui
Elesleve dicitur, ubi ipse requiescit, construentes, partem to-
 tius suimet hæreditatis tradidere Domino, ejusque præcur-
 sori dilecto, Hoc, privilegio & imperiali præcepto, ea ratio-
 ne firmantes, ut Abbatia ibidem liberaliter facta, Imperato-
 ris suorumque potestatem ac tutelam respiceret successo-
 rum. Comitis præfati corpus post tres annos, cum juxta il-
 lud contactalis suæ poneretur, integrum una cum vestimen-
 tis inventum est. Imperante tunc prædicto Ottone V I. an-
 nos, Lutharius Rex cum filio suimet, ac muneribus magni-
 ficis, ad eum venit, & sibi satis faciens, amicitiam ejus firmiter
 acquisivit. Et in hoc anno Cæsar noster Italiam pergens,
 nunquam has regiones, proh dolor, amplius invisit. Post
 hæc præfatus antistes *Adelbertus*, Imp. jam Romæ commo-
 rante, tertio decimo suæ ordinationis anno, suos docendo
 & confirmando, ac *Gisleri* præsulis, qui tunc cum Cæsare fuit,
 diocesim perlustrans, XIII. Kal. Julij in Merseburg missam ce-
 lebravit, proximamque noctem cum *Hemuzone* laico in *Cor-
 be* lætus duxit, crastinaque die exurgens tristis, capitis ni-
 mium

Gero hic
 fuit ultim
 Comes de
 Alsleben
 ad Salam
 fl. ut notat
 Spangenberg.
 in Chron.
 Mansfeld.
 pag. 150. &
 Meibom.
 in Chron.
 Walbeccen-
 si, pag. 14.
 Chronic.
 Brunsvic.
 pag. 98.

Tetta sor
 sor, Adela
 uxor Ge-
 ronis,
 Elesleve
 Abbatia

Lotharii
 Regis cum
 Ottone
 congressus.

Adelbertus
 Magdeb.
 Archiepisc.
 obiit.

mium queritur dolorem, & tamen abibat. Cumque *Citmini* villam, ad *Frankenleve* pergere cupiens, præterisset, nunc cito à suis sustentaretur, ex equo paulatim declinans in terram cecidisset. Is vero tapete superposito, completisque omnibus, quæ à clericis dicenda erant, fideliter migravit ad Christum XII. Kal. Junij. Hujus corpus ad *Gibikenstein* delatum, atque sacerdotali apparatu vestitum, navigio ad *Magdeburg* usque deductum est, flebiliterque à confratribus, & maxime à monachis, susceptum, commendatum est ab egregio sanctæ Halberstadenensis Ecclesiæ Episcopo *Hilli VVardo*, favente sibi *Hardingo* Abbate venerando, in medio Ecclesiæ coram altari Apostolorum Philippi & Jacobi. Quanta sollicitudine idem sibi subditis invigilaret gregibus, lector attende. Saepe numero ad ovile S. Johannis Baptistæ, sanctique Mauritiij noctis silentio venit, duobus tantum comitantibus, qualiterque confratres ad matutinam convenirent, vel qui in dormitorio remanerent, ex improvise perspexit; & si bene fuit, Domino gratias egit: sin autem, culpabiles digna castigatione redarguit. Sed clerus & populus tanti patris funere turbatus, *Otricum* confratrem, & tunc Imperatori fideliter servientem, communiter elegerunt in dominum & Archipræsulem: quamvis hoc nullo modo posse fieri, prædictus Archimandrita, dum adhuc viveret, beneque valeret, multis eorum numero publice prædiceret. Cum enim Episcopus & *Otricus* nunquam convenirent moribus, magna confratrum & hospitem, quia magister fuit scholæ, caterva bene elaborata maluit inde exire, quam in monasterio permanere. Huic *Cæsar*, cum apud Archiepiscopum licentiam sibi famulandi vix impetraret, contigit in die resurrectionis sanctæ, Episcopum ad missam paratum, subdiacono, ut mos est, sanctam crucem coram tenente, ambabus eandem complecti manibus, & ut *Otricus* & *Ico* nunquam sedem possiderent suam, lacrymis postulare

Gibikens
Acia.

Adelberti
in suo mu-
nere dili-
gentia.

Otricus e-
ligitur in
locum ce-
sus.

Scholæ in
monaste-
rio Magde-
burgensi.

Vaticinij
Adelberti.

postulare profusus. Peracto autem divino pleniter ministerio, cum idem ad mensam sederet, præfatos nunquam successuros palam cunctis præsentibus innotuit. Qualiter autem sibi hoc fuerit revelatum, non aperuit, nec unquam mihi aliquis intimare potuit. Post mortem quoque ejus *Walterdo* Walterdo qui & Dodico. sibi dilecto, qui & *Dodico* vocabatur, ut ipse mihi puero narravit, in somnis idem cuncta, quæ in hac re vivus pronuntiaverat, compleri talibus affirmavit. Hic in lecto positus, excessu mentis vidit Archiepiscopum in australi ecclesiæ janua, quæ cœmeterium respicit, stantem, eundemque, quasi *Romanum* cum baculo suimet pergere cupientem, his exasperavit verbis: *Mi Dodico, ut quid meum alii prabetis honorem? cui respondens is, Nonne, inquit, in tristi meo habitu non voluntatem, sed obedientiam solum senior carissime, vales considerare?* Ad hæc Archiepiscopus tunc persequitur: *Pro certo, dicens scias, Otricum sedem nunquam possessurum meam.* Universus autem clerus & populus, ut supra memoravi, completa electione, miserunt *Ekkihardum*, qui dicebatur *Ruffus*; cum consortio aliorum Ekkihardus Ruffus. fratrum & militum, qui hanc Imperatori nunciarent, & de promissis admonerent. Qui cum Italiæ partes, ubi Cæsar tunc commorabatur, itinere attingerent, *Gisleri* suffragium, qui apud Imp. tunc plurimum valebat, implorantes, legationis suæ, secretum ei aperiunt. Promissa ab eo est his fidelis intercessio, completurque sibi cunctis proxima in omnibus benevolentia. Namque ut audita Cæsaris auribus instillavit, pedibus supplex advolvitur, promissa & diu expectata longi laboris præmia postulans, domino hoc consentiente, protinus impetrat. Egressus autem interrogatur à nuncijs, & maxime ab *Oterico*, qui se fidei suimet firmiter commendavit, si quid in sibi creditis proficeret? quod vix suis necessitatibus in hoc subveniret, respondit. Corruptis deinde pecunia cunctis primatibus, maximeque Romanis, quibus cuncta Romanis cuncta sunt

semper ve-
nalia,

Giselerus
Archiepisc.
Magdeb.
Adelberti
succesor.
non pastor
sed mer-
cenarius.
Chron Ci-
eiz. Langii
pag. 707.
Corruptus
iudex non
quit discer-
nere verū.
Mersepur-
gensis E-
piscopatus
destructus.
Lambert.
Schaffna-
burg 1c-
fert ad an-
num 982.

sunt semper venalia, iudicibus, qualiter ad Archiepiscopatum aliqua ratione veniret, primum secreto revolvit, moxque palam Domini Papæ Benedicti VII. qui sic vocabatur ex numero præcedentium æquivocorum, obnixe petit auxilium, quod cum totius consilio senatus si posset impendi, ex sua parte sibi paratum foret. Et hic promisit. Positum est Romæ concilium generale, sapientissimi conveniunt, impleturque illa Jeremiæ propheta: *Quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, &c.* Nam cum iudices ab Apostolico interrogarentur, si liceret Giselerum promoveri ad Archiepiscopatum, quia certam non haberet tunc sedem, sed ab Episcopo injustè, ut semper sit questus, ablatam Hildebrando, caruisse hæcenus quam possideret, tunc hoc autoritate Canonica præcipere se jure meritoque verbis affirmabant, exemplis Davidica transgredientes monita: *Rectè judicate, filij hominum; Et illud: Corruptus iudex nequit discernere verum.* Lector, crede mihi, quòd piget atque pudet, me his longè infertorem, hoc verbis exponere, quod hi ob præsentem ac futurum pudorem noluerunt omittere. *Merseburg*, quæ usque huc liberaliter dominabatur Ecclesiæ Halberstadtensi, sede Episcopali destructa, subditur, & *Giselerus* ejusdem non pastor sed mercenarius ad majora semper tendens desiderata iv. Idus Septembr. percepit, proverbij non memor illius: *Quanto altior gradus, tanto gravior sit casus.* Certè si voluisset is in cura sibi credita persistere, omnem scrupulum in aliquo sibi unquam obstantem, Imperatoris auxilio potuisset expellere, magnamque securitatem ac rerum affluentiam cunctarum sibi suisque successoribus efficere. Sed quia Domini iudicia hominibus scilicet occulta, nunquam autem injusta, non illi solùm sed communibus nostrimet imputo peccatis domesticis, quibus quicquid adversi accidit justè ascribitur. *Orricus* verò *Beneventum* postea veniens, infirmatur. Con-

frater

frater meus, nomine *Husvart*, ut mihi retulit, vidit assistere sibi *Athelken*, præpositum quondam nostrum sed tunc defunctum, annonam sancti Mauritij eminus sibi porrigentem. Expavescens tali visione; idem, *cernis*, inquit, *frater aliquid*: & exponens ei ordine cuncta, *Va mihi*, dixit, *mifero & peccatori*, quod unquam monasterium meimet & obedientiam ob ambitionem reliquit, & si divina largitas aliquam mihi concedere dignatur sanitatem, supplex huc venio, nunquamq; recedo. Talia persequutus, infirmitate validiori opprimitur, & post paucos dies in præfata civitate Nonis Octobris moritur, ac sepelitur: non ullum sapientia atque facundia sibi relinquens similem. Gifilerus autem accepta ab Imperatore licentia, Magdeburgii, Calend. Decemb. Thiedrico, Metensis Ecclesiæ Episcopo, comitante, venit. Fuit hic amicus Cæsaris, & valde ei charus, unusque ex numero corruptorum, qui mille talenta auri atque argenti pro veritatis obumbratione ab Archiepiscopo percepit. Cui quidam, cum ab eodem jussu Imperatoris ad matutinam joculariter benediceretur, *Sariat te*, inquit, *Domine in futuro*, quem hic omnes non possumus auro. Tunc omnia, nostram prius Ecclesiam respicientia, divisa sunt miserabiliter, Sclavonicæ ritû familiæ, quæ accusata venundando dispergitur. Pars Episcopatus nostri, quæ jacebat inter *Salam* & *Elistram* ac *Mildam* fluvios, & *Plisni*, *Vedu* & *Tuchurino* pagos cum villis passim & piscinis *Friderico* Cicensi datur Episcopo. *Volteoldo* autem Misnensis Ecclesiæ antistiti pars illa conceditur cum adpertinentibus villis: *VVissenburg* & *Lofata* una, quæ ad *Gutici* Orientalem pertinet, ac fluvij *Caminitz*, *Albig*, distinguitur: sibi autem retinuit *Gifilerus* undecim urbes, quarum sunt hæc nomina: *Scudici*, *Cotug*, *VVorzin*, *Bigni*, *Ilburg*, *Dihni*, *Pug*, *Luibanici* & *Gezerisca*. Præcepta, quæ munera regalia seu imperialia detinebant, aut igni comburebat, aut Ecclesiæ suæ mutato nomine designari fecit

Spechtstano

Theodoricus Episcopus Metensis

Episcopus Merseburgensis descriptus, vide Chrone Citiz. pag. 707.

manet

Diploma-
 ta Merse-
 purg abo-
 lita,
 * Thideri-
 cus Mar-
 chio sua
 superbia
 cogit Sla-
 vos fieri
 Christiana.
 nae fidei
 desertores.
 Adam. Bre.
 mens. pag.
 60. Hel-
 mold. lib.
 2. cap. 16.
 Grantz.
 Wandal.
 lib. 2. c. 41.
 † Sigifridus
 pater Dit-
 mari.
 Slavorum
 defectio.

mancipia, & totum quod *Merseburg* respicere deberet, ne unquam colligeretur, sponte dispergit, Abbatiam ibi statuit, eidemque *Otradum* venerabilem de sancto Johanne Monachum præfecit, postq; *Heimonem* de eodem monasterio constituit. Sed quæ res destructionem hanc subsequeretur, Lector attende. Gentes quæ suscepta Christianitate regibus & Imperatoribus tributariæ serviebant, superbia *Thiedrici* * Ducis aggravatæ, præsumptione unanimi arma commoverant, quod patri meo Comiti † *Sigifrido* priusquam fieret, sic revelatum. Vidit in somnis aërem nube densa contractum, & præ admiratione, quid hoc esset, percunctatus, audivit vocem talia proferentem: *Nunc illud compleri debet vaticinium: Pluit Dominus super justos & injustos.* Quod etiam III. Calend. Julij scelus, percussio in *Havelberg* præsidio, destructaque ibidem Episcopali Cathedra, primum exoritur. Transactis autem trium spacijs dierum, Slavorum conspirata manus Brandeburgensem Episcopatum XXX. annos ante Magdeburgensem constitutum cum jam prima sonaret, invasit, fugiente prius tertio Antistite ejusdem *Volcmero*, & defensore ejus *Thiedrico*, ac militibus ipsa die vix evadentibus. Clerus ibidem capitur, & *Dodilo* ejusdem sedis antistes, qui à suis strangulatus, tres annos jacuit sepultus, tunc verò è tumulo eruitur, & integro ad huc ejus corpore, ac sacerdotali apparatu, ab avaris canibus prædatur, & iterum temere reponitur: omnis Ecclesiæ thesaurus distrahitur, & sanguis multorum miserabiliter effunditur. Vice Christi, & piscatoris ejusdem venerabilis Petri, varia Dæmoniacæ hæresis cultura deinceps veneratur, & flebilis hæc mutatio non solum à gentilibus, verum etiam à Christianis extollitur. Temporibus his Ecclesia Cicensis à Bojemorum exercitu *Dedi* Duce capta est, & deprædata, *Hugone* primo, tunc Episcopo; hinc effugato. Posteaque monasterium sancti Laurentij martyris in urbe, quæ *Calve* dicitur, situm desolan-

Hugo pri-
 mus Citi-
 zensis Ec-
 clesiæ præ-
 sul, à Bo-
 hemis ex-
 pulsus an-
 no 974.
 Chronic.
 Citiz.

desolantes, nostros sicut fugaces cervos insequerentur. No-
 stras etenim facinora nobis formidinem & his suggerebant
 validam mentem. *Mistui*, Abditorum Dux, *Homanburg*,
 ubi sedes Episcopalis quondam fuit, incendit atque vastavit.
 Quid vero ibi mirabilium Christus operaretur e cœlis, atten-
 dat religio totius Christianitatis. Venit de supernis sedibus
 dextera, in medium collapsa incendium expansis digitis &
 plena cunctis videntibus rediit. Hoc admiratur exercitus,
 hoc stupet *Mistui*, timoratus, & id mihi indicavit *Avico*, *Ca-*
pellanus tunc ejus, & spiritualis frater meus postea effectus.
 Sed ego cum eodem sic tractavi reliquias sanctorum itinere
 in Cœlum divinitus collatas abisse, hostesque terruis-
 se atque fugasse. Desolatis tunc omnibus præda & incendio
 Urbibus ac villis, usque ad aquam, quæ *Tongera* vocatur, con-
 venerunt e Slavis peditum ac equitum plus quam triginta le-
 giones, quæ sine aliqua læsione, residua quæque, suorum au-
 xilio deorum tunc devastare non dubitarent, tubicinibus
 præcedentibus. Non latuit hoc nostros. Conveniunt E-
 piscopi *Gislerus* & *Hillibardus* cum Marchione *Thiedrico*, cæ-
 terisque Comitibus, *Redigo*, *Hudone* & *Binizone*, *Fridrico*, *Du-*
done ac patre meo *Sigusrido*, aliisque compluribus, qui ut dies
 Sabbathi primò illuxit, missam omnes audiunt, corpus ani-
 mamque cœlesti Sacramento muniunt, hostesque obvios fi-
 ducialiter irrumpentes, paucis in unum collem effugientibus,
 prosternunt. Laudatur à victoribus in cunctis Dominus mi-
 rabilis operibus, approbaturque veridicus Pauli doctoris ser-
 mo: *Non est prudentia, neq. fortitudo, nec consilium adversus Do-*
minum. Derelicti sunt, qui prius Dominum spernere præsum-
 pserunt, idolaque manu facta & profus inania creatori suo
 stulti præposuerant. Appropinquante tunc nocte, nostris-
 que à longè castra metantibus, hi quos supra memoravi, fur-
 tim

H

tim

Ottonis II.
res gestæ
in Italia

Otto Dux
Ludolfi F.

Clades Ot-
tonis II.
Sarraceni-
ca & fuga,
refertur à
Mariano
Scoto ad
annum 983.

Calonymus
Judæus.

tim præ dolore evaserunt. Omnes autem nostri, exceptis tribus, castino gaudentes remeabant, applaudentibus cunctis, quos obviam habuere, vel domi invenere. Interim Cæsar Romanum sic regebat Imperium, ut quod patrem suum prius respiciebat, omne detineret, & Sarracenis suâ impugnantibus viriliter resisteret, & à finibus suis longè hos effugaret. *Calabriam* à crebra Græcorum incurfione, & Sarracenorum deprædatione, magnam injuriam perpeti, Cæsar comperiens, ad supplementum exercitus sui Bavarios ac fortes in armis Alemannosevocavit. Ipse autem cum Ottone Duce, fratris filio Luidulfi, ad urbem *Tarentum*, quam Danai jam præsidio munitam obtinuerunt, festinavit, eamq; viriliter in parvo tempore oppugnatam devicit. *Sarracenos* quoque, valido exercitu sua populantes, superare contendens cautos illò speculatores misit, qui certa de hostibus referrent. Quos primò infra urbem quandam clausos effugavit devictos, postque eosdem in campo ordinatos, fortiter innumeram ex his multitudinem stravit, prorsusque hos speravit esse superatos. Sed hi ex improvise collecti, ad nostros unanimiter pergunt, & paululum resistentes prosternunt, proh dolor, III. Idus Julij, *Richarium* lanciferum & *Vdonem* Ducem, matris meæ avunculum, Comitesque *Ditmarum*, *Becelinum*, *Gevehardum*, *Guntherum*, *Ecelinum* ejusque fratrem *Becelinum* cum *Burchardo* & *Dedi* ac *Conrado*, cæterisque ineffabilibus, quorum nomina dominus sciat. Imperator autem cum *Ottone* præfato cæterisque effugiens ad mare venit, vidensque à longè navim, *Salandriam* nomine, *Calonymi* Judæi, equo ad eam properavit. Sed ea præteriens suscipere hunc recusavit. Ille autem littoris præsidia petens, invenit adhuc Judæum stantem, seniorisque dilecti eventum sollicitè expectantem. Cumque hostes adventare conspiceret, quid unquam fieret de se, tristis,

gritis, hunc interrogans & habere se amicum apud eos, cujus auxilium speraret, animadvertens, iterum equo comite in mare profiliens, ad alteram, quæ sequebatur, tendit Salandriam, & ab *Henrico* solum milite, qui Slavonicè *Zolunta* vocatur, agnitus intromittitur, & in lecto senioris ejusdem navis positus, tandem ab ipso etiam cognitus, si Imperator esset interrogatur. Qui cum hoc diu dissimulare studuisset, tandem professus: *Ego sum*, inquit, *qui peccatis meis id promerentibus, ad hanc veni miseriam: sed quid vobis sit modò communiter faciendum, diligenter accipite. Optimos ex meo nunc perdidit miser imperio, & propter hunc doloris stimulum neq; terras has intrare, nec horum amicos unquam possum vel cupio videre. Eamus tantum ad urbem Rossan, ubi mea conjunx meum præstolatur adventum, omnemq; pecuniam, quam teneo ineffabilem, cum eadem sumentes, visitemus Imperatorem vestrum, fratrem scilicet meum, certum, ut spero, meis necessitatibus amicum.* His dulcibus alloquiis provisor navis delectatus, consensit, & per dies ac per noctes ad conditum pertingere locum properavit. Quo cum propiarent, binomius ille jussu Imperatoris præmissus, Imperatricem, & qui cum ea erat, Thiedricum præsulem supra memoratum cum somariis * plurimis quasi pecunia sarcinatis, vocavit. Græci autem primo, ut Imperatricem cum tantis de urbe præfata muneribus exire viderunt, anchoram ponentes, *Thiedricum* Antistitem cum paucis intromittunt. Sed Imperator rogatu præsulis vilia deponens vestimenta, & induens meliora, viribus suis & arte natandi cossus, ut stetit in prora, mare velociter insiluit. Quem cum quidam excircumstantibus Græcis apprehensa veste detinere præsumeret: perfossus gladio *Luipponis*, egregii militis, retrorsum cecidit. Fugerunt hi in alteram partem navis, nostri autem, quibus huc veniebant puppibus, incolumes Cæsarem seque-

H 2

bantur,

*Henricus
Zolunta
Slavus.*

*Ottonis II.
astus,
Confer. A
ventin. lib.
v. p. 307.*

**Somarius
vel sauma-
rius, equus
saumis o-
neratus,
Sauma ve-
ro sarcina,
onus. Gloss.
v. Vide Lin-
deb. og.
Gloss. pag.
1472. Be-
stis the-
saurū por-
tantibus,
explicat
Gobelinus
Æt. vi. cap.
49.*

bantur, eos littoris securitate præstolantem, præmiaque promissa magnis muneribus Danais implere cupientem. Hi verò multum perterriti, promissionibusque diffidentes, abierunt, patrios repetentes fines; quique dolo omnes semper vicerant nationes, simili se tunc delusos arte sentiebant. Quanta autem læticia à præsentibus, posteaque venientibus, Imperator susceptus sit, explicare non valeo. Sed ut in omnibus, Lector carissime, certus efficiaris, *Salandria* quid sit, vel cur ad has pervenerit oras, breviter intimabo. Hæc est, ut præfatus sum, navis miræ longitudinis & celeritatis, ex utroque latere duos tenens remorum ordines, ac centum ac quinquaginta nautas. Duabus hoc unum erat nomen navibus, quæ jussu Basilij **Calabriam* petierunt, colligendi gratia tributis: Quæ licet Romano specialiter serviat imperio, tamen ne aliquam à Græcis patiantur molestiam, auri debitum quotannis voluntariè persolvit Constantinopolitanis. Imperator autem has venientes, inextinguibilemque ab omni re, præter acetum, ferentes ignem, * sibi conjunxit, & in mare ad comburendas Sarracenorum naves conductas direxit: Quarum una, sicut prædixi, suscipere devictum eundem recusavit, seu ob ignorantiam sui, seu ob metum subsequenti inimici. Altera autem, quæ hunc instinctu *Henrici* suscepit, velut præfatus sum, invita reddidit. Paululum mihi nunc deviantimens est, incepta perficere. Omnes nostri Principes comperita tam miserabili fama, conveniunt dolentes, & ut eum sibi liceret videre, per epistolæ portitorem unanimi supplicatione poscebant. Quorum legationem Cæsar ut audivit, desideranti animo consensit. Indicitur in *Berna* civitate conventus, & omnis huc convocatur principatus, necessaria ut hic tractarentur multa: Solus Dux *Bernhardus* in media revertitur via: namque una ex urbibus suis, quam Imperator

Salandria
navis de-
scriptio.
Tempori-
bus nostris
tales naves
apud Itali-
cos Galce
nominan-
tur, inquit
Gobel. d. l.
à Celœc
eam dedu-
sens.
* Calabria
utriq; Im-
perio tri-
butaria.
* Ignis Gre-
cus, à Cal-
linico in-
vêtus, quo
sub aqua
naves in-
tendebant.
Vid Panci-
rollum Me-
morab.
part. 2. tit.
19.
Conventus
Impetii
Veronæ.
Bernhardus
Dux

contra

contra Danos opere ac praesidio firmavit, dolo ab his denuo
 rapta, caesis defensoribus ejusdem, incensa est.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC LXXVIII.

Imperator *Verone* placitum habuit, & *Henricus minor* exilio
 solutus, Dux Bavatorum; & in hoc anno Slavi unanimiter
 restiterunt *Cæsari* & *Thiedrico* Marchioni: & filius Imperato-
 ris ab omnibus in dominum eligitur. Post paucos dies disce-
 debant, ultimum valedicentes: namque Imperator cum Ro-
 mam veniret, relicta matre sua venerabili in *Papia* civitate,
 graviter infirmatus, ut extrema praesentit adesse, omnem sui-
 met pecuniam partes divisit in quatuor, unam Ecclesiis, se-
 cundam pauperibus, tertiam dilectæ suimet sorori *Mechildæ*,
 quæ Abbatiam in *Quidilingeburg* devota Christo famula ob-
 tinuit; quartam suis tristibus donavit ministris ac militibus,
 factaque latialiter confessione coram Apostolico, cæterisque
 coepiscopis atque presbyteris, acceptaque ab eis optata re-
 missione, VII. Id. Decembr. ex hac luce substractus est, terræ-
 que commendatus, ubi introitus orientalis Paradisi domus
 sancti Petri cunctis patet fidelibus, & imago Dominica ho-
 norabiliter formata venientes quosque stans benedicit. E-
 quidem fortis memor humanæ, multumque indigens indul-
 gentiæ, cœli terræque Deum & Dominum supplex efflagito,
 ut quicquid hic in mea unquam peccaverit Ecclesia, clemens
 remittat, pro beneficijs autem centuplum largiatur, potesta-
 teque immerito mihi concessa indulgeo, te obnixè successo-
 rem postulans, ut huic veniam, nemini in ultimis denegan-
 dam, semper ex corde tribuas. Hujus inclyta proles, nata
 sibi in Sylva, quæ *Ketil* vocatur, in die proximi natalis Do-
 mini, ab *Johanne* Archiepiscopo Ravennate, & à *VVilligiso*
 Magociacense, in regem consecratur Aquisgrani, & comple-
 to hoc officio, mox legatus tristi nuntio tanta perturbans

Henricus
 minor Dux
 Bavarum

Mors & se-
 pultura Ot-
 tonis. II.

Ketil silvæ

Otto III.
 patri suc-
 cessit, und-
 eus in re-
 gem Aquis-

grāni à Jo- gaudia advenit. Movit multorum corda ineffabilis dolor,
 hanne Ra- virtus sublata queritur, quam sæpissime incolumem homo
 vennati E- fragilis & dubius persequitur. Sedit hic bis quinos solares
 piscopo. annos post obitum patris sui regni tutor & imperij, hostibus
 Lambert. cunctis horrendus, commissisque gregibus in expugnabilis
 agno. 984. murus. Nutat anxia in tantis rebus populi sententia, quam
 cito firmavit divinæ majestatis miseratio. Solvitur à Tra-
 jectensi custodia Dux Henricus, & ab eo Rex tenellus, ad nu-
 triendum sive ad degradandum à *Vvarino* Coloniensi Archie-
 piscopo, cujus firmæ fidei ab Imperatore prædicto is commis-
 sus fuit, assumitur. Obseram modò tertij seriem voluminis
 Conser A. duro vecte necis deslenda tertij Imperatoris nostri, & certitu-
 ventin. lib. dinem pietatis almæ, quæ omnem exclusit ambiguita-
 7. pag. 307. tem, stylo lætus aperire conabor.

CHRONICI
DITMARI EPISCOPI
MERSEBURGII

LIB. IV.

ANNO Dominicæ incarnationis DCCCLXXXIV.
 Domina Imperatrix *Theophano*, *tertii* Mater
Otonis, & prohi dolor in hoc ordine ultimi no-
 vitate vulneris, & unici absentia filii percussa,
 ad *Adelheidem* Imperatricem *Papiam* civita-
 tem veniens, magno suscipitur luctu, caritati-
 voque lenitur solatio. Præfatus verò Dux cum *Poppone* ve-
 nerabili Episcopo, sub cuius potestate diu tenebatur, & cum
Ekberto Comite uniuculo, *Agrippinam* veniens, regem pa-
 tronus legalis de *VVarino*, ut prædixi, Archipræsule suscepit,
 ejusdemque auxilium cum omnibus, quos ad sui gratiam
 convertere poterat, firmiter est adeptus. Dispositis au-
 tem, ut sibi placuit, cunctis, Dux ad *Corbeiam* cum eis venit,
 ibique *Thiedricum* & *Esconem* Comites ac confratres nudis
 pedibus veniam postulantes dedignatur suscipere. Quod
 hi ægre ferentes, abierunt, cognatos suimet amicos à Du-
 cis ministerio toto mentis nisu amovere studentes: Qui cum
 palmarum solemnia in *Magdeburg* celebrare voluisset, o-
 mnes regionis illius Principes huc convenire rogavit, atque
 præcepit, tractans quomodo se suæ potestati subderent, re-
 gnique cum fastigio sublevarent. Huic consilio maxima
 pars procerum hoc dolo consensit, quòd licentiam à Domi-
 no suimet rege, cui juraverat prius, peteret, postque secura
 novo regi serviret. Quidam autem ob ejus indignationem
 digressi, occultis meditantur astutiis, qualiter hoc nunquam
 fieret.

Theophā-
 nis Augu-
 sta. 3.

Henricus
 Dux Otto-
 nis III. tu-
 telam sibi
 vendicat.

Henricus
 imperium
 ambit.

ficeret. Inde egressus Henricus proximum pascha *Quidilun-*
giburg festivis peregit gaudiis. Quo magnus regni primatus
 colligitur, à quibusdam venire illo nolentibus, ad omnia
 diligenter inquirenda nuntius mittitur. Hac in festivitate
 idem à suis publicè rex appellatur, laudibus divinis attollitur.
 Huc *Mifeco & Mistui & Bolislaus* Duces cum cæteris ineffabili-
 bus confluebant, auxilium sibi deinceps ut regi & domino
 cum juramenti affirmantes. Multi ex his fidem violare ob-
 timorem Domini non præsumentes paululum evaserunt, &
 ad civitatem *Hesseburg*, quo confocii eorum adversus Ducem
 jam palam conspirantes conveniebant, festinavere: Quo-
 rum hæc sunt nomina. Ex oriente hi Comites cum *Bern-*
harDO Duce & *Thiedrico* Marchione, *Ekkihard*, *Bio*, *Esico*, *Bern-*
vardus Comes & clericus, *Sifrih* ejusque filius *Fridericus* &
Ciazo confratres. Conprovincialium autem *Thiedricus* &
Sibert, confratres, *Hoico*, *Ekkihard* & *Bezico*, germani, *Brunig*
 & sui, militesque sancti Martini jussu Archipræsulis Willigisi,
 quibus adhærebat occidentalium maxima multitudo. Quod
 Dux comperiens, suos magnis muneribus ditatos cum gratia
 dimisit, ipse autem cum valida manu ad perturbandam hanc
 conjurationem, seu pacificandam, ad *Verlu* properans, *Pop-*
ponem misit Episcopum, ut adversantes sibi disjungeret, vel re-
 conciliare tentaret. Qui cum cœpto itinere persisteret ho-
 stes congregatos, jamque Ducem petere paratos, inveniens,
 vix pacem mutuatam, in loco qui *Sensum* dicitur, ad conditum
 pepigit diem: ad quem Dux in Bavariam continuo profi-
 ciscens, cum venire aut nolisset, aut propter *Henricum* Du-
 cem, qui tunc *Bavarius* atque *Carentis* præfuit, munere præ-
 fati Imperatoris, non potuisset, hostilis immanitas urbem Co-
 mitis *Ekkerti*, quæ *Ala* dicitur, possedit, destructisque pro-
 tinus muris intrantes ad *Adelheidem*, Imperatoris filiam, quæ
 hic nutriebatur, cum pecunia ibi plurimum collecta rapiunt,
 gauden-

Mifeco Po-
lonus. Mi-
stui Obo-
erius. Bo-
leslaus.

Conspira-
tio in Hen-
ricum, Ot-
tonempue-
rum, facti-
ose captū,
in custodia
genentem,
Vid. Sige-
bert. ad an.
983.

Henricus
alter, Dux
Carinthiæ.

Ala.

Adelheidis
F. Imp.

gaudentesque redeunt. Dux autem conversus ad se, omnibus Bavariorum Episcopis, Comitibusque nonnullis, Francorum terminos, his frater sociis, adiit, & in pascuis, ad *Wve-Weisestat.*
senstaz pertinentibus, ad alloquendos regionis illius Principes *Conradus*
 consedit. Magontinæ tunc provisor Ecclesiæ *VVilligifus, Dux.*
 cum Duce *Conrado* cæterisque optimatibus huc venit. Hos
 Dux quibuscunque valuit modis sibi conjungere tentans,
 eosque à promissa regi suo cum sacramentis fide nunquam
 vita comite recessuros unanimi eorum responsione percipi-
 ens, coactus est futuri timore duelli cum juramentis affirma-
 re, ut III. Cal. Julij ad locum, qui *Rara* vocatur, veniret, pue-
 rumque matri suæ, illisque, redderet. Tunc unusquisque re-
 meavit ad sua, mente diversa præ gaudio atque tristitia.
 Posthæc *Henricus Bozlaum,* Ducem Bojemorum, in cunctis *Boleslaus,*
 suimet necessitatibus semper paratum, cum suis adiit, hono- *Dux Boje-*
 rificeque ab eo susceptus, cum exercitu ejusdem à finibus *mor.*
 suis per *Niseni & Deleminci* pagos usque ad *Mogelini* ducitur. *Dalemin-*
 Deindeq; cum nostris obviam sibi pergentibus ad *Medeburum* *cia.*
 proficiscitur. *VVagio* vero miles *Bolislai,* Ducis Bojemorum, *Mogelena,*
 qui *Henricum* cum exercitu comitabatur, cum ad *Misni* rede-
 undo perveniret, cum habitatoribus ejusdem pauca locutus,
Fridericum, Rigdagi Marchionis, tunc in Merseburg commo-
 rantis, amicum, & satellitem, ad Ecclesiam extra urbem po-
 sitam venire, ac cum eo loqui, per internuntium postulat. *Rigdagus;*
 Hic ut egreditur porta post eum clauditur, & *Rigdagus* ejus- *Marchio*
 dem civitatis custos & inclytus miles juxta fluvium, qui *Tri-* *Misnensis.*
bisa dicitur, ab his dolosè occiditur. Urbe autem prædicta *Mysna à Bo-*
Bolizlauri mox præsidio munita, eundem citò dominum & *jemis oc-*
 habitatorem suscepit. A quo *Volcoldus* antistes vulgi instin- *cupata.*
 tuvarij expellitur, & ad *VVilligifum* Archiantistitem veniens, *Volcoldus*
 benigne ab eodem suscipitur. Hunc enim pro filio Episco- *Episcopus*
 pus nutriit, & cum ad *Moas* ordinaretur regiones, secundo *Mysn.*
Willigifus
Moguntis
nus,
 I Ottoni,

Eccardus
Marchio,
Rigdagi
successor.

Volcoldi,
Episcop.
mors, An.
no 993.
Chronic.
Citiz.
Eido. Suc-
cessor Vol-
coldi.

Wilhelmus
Comes Vi-
mariensis,

Pacis con-
ditiones
Henrico
Duci pro-
positas.

Ottoni, cui magisterio præfuit, diligenter vice sui habendum commendavit. Hoc semper iste in animo tenuit ac maximo honore cognovit, & tunc adprimè, cum sibi fuit necesse: & in *Erfordia*, quo ipse desideravit, procurari eundem summo-
pere jubet. Ibi diu conversatus, post mortem *Rigdagi* Mar-
chionis inclyro *Ekkibardo* succedente, & *Bolizlano* ad propria remeante, sedem propriam revisit: posteaque *Bolizlani* ami-
citiâ firmiter acquirens, cum in Praga cœnam Domini ce-
lebraret, posteraque die, quæ est Parasceve, cum memoriam,
divinæ passionis ritè perageret, paralyti percussus, asportatur,
& in hac infirmitate usque ad finem hujus vitæ, quamvis ad
tempus convalesceret, permanfit. Sedebat XXIII. annos x.
Cal. Sept. ex hujus carnis ergastulo eductus. In hujus vice
Eid, nostræ congregationis frater vir justus & magnæ simpli-
citatîs, ordinatur, hortatu *Gisleri* Archipræsulis, de cujus in-
clyta conversatione multa ad ædificationem nostram verba,
cum tempus fuerit, narrabo, nunc in cœptis persistens. In-
terim fautores regis *Wilhelmum* Comitem, Duci nimis fa-
miliarem, in *Vimari* possidentes, comperto ejusdem ad-
ventu, illo festinant, ac juxta villam, quæ *Iteri* dicitur, con-
venientes castra metati sunt, crastino contra eum bellaturi.
Quod cum ducem protinus non lateret, *Gislerum* huc misit
Archiepiscopum, qui voluntatem eorum perquireret, pa-
cemque si potuisset ulla fieri ratione, firmaret. Hic cum
senioribus congregatis suæ legationis aperiret secretum, di-
ctum est ab his, si regem suum & dominum reddere, nilque
derebus suis præter *Merseburg*, *VValbixi* & *Frasu* ad suprâ me-
moratum diem sibi detinere voluisset, idque sacramentis cre-
dibilibus approbaret, quòd tunc cum securitate eorum ex
parte consolidata hinc abire liceret: Sin autem, quòd eundi
redeundique, nullus vivo patefceret locus. Quid plura?
quicquid ex poscunt, crastino imperrant, eumque ad *Merseburg*,
ubi

ubi dux *Gisela* longo tristis sedebat abcessu, hi discedentes ire permittunt. Is vero cum fidelibus suis singula quæque discutiens, seque ob Domini timorem, patriæque salutem, à proposito recessurum suo veraciter indicans, grates auxilii suimet & bonæ voluntatis condignas refert, & ut cum illo ad conditum pergerent diem, omnes caritative postulat. Ventum ad *Rara* ab Imperatricibus, in *Papia* humiliter divinam consolationem huc usque præstolantibus, & ab universis imperij ac regni Principibus, fidelisque promissio Ducis completur, data cunctis, qui ad regnum pertinebant, gratia sui, abeundique licentia. Stella à Domino prædestinati Rectoris media die cernentibus universis clara refulsit. Fit unus laicorum atque clericorum in Christi laude concentus, ac prius repugnantium supplex affectus, convenitque in unum dissona turba dominum. Rex à suimet matre aviaque diligenter susceptus; *Hoiconis* magisterio Comitis commissus est. Inter Regem & Ducem pax firmatur usque ad supra memorata *Vvesenstat* prata, utrisque sua petentibus. Convenientibus autem his, malorum instinctu in malo discesserunt, sicque multum temporis stetit intervallum. Oritur autem inter hunc & præfatum *Henricum*, qui *minor* dicebatur, magna feditio, qua *Herimanni* Comitis consilio post modum finita, regis gratiam in *Francoforti*, & ducatum dedititius promeruit. Celebrata proxima Paschalis solennitas in *Quidilinsburg* à rege, ubi quatuor ministrabant Duces, *Henricus* ad mensam, *Conradus* ad cameram, *Hecil* ad cellarium, *Bernhardus* equis præfuit. Hic etiam *Bolizlaus* & *Mifeco* cum suis conveniunt. Omnibus ritè peractis, muneribus locupletati discesserunt. In diebus illis *Mifeco* semetipsum regi dedit, & cum muneribus aliis camelum ei præsentavit, & duas expeditiones cum eo fecit. In primo anno regni ejus Antistes *Hillinessemensis Aduvinnus*, Cal. Decemb. obiit, & *osdatus*, ejus-

Gisela Henrici uxor, filia *Conradi R. Burgundiae*, Avent. lib. 5. p. 304.

Henricus pacem admittit.

Hoico *Ostionis* III, Magister.

Henricus minor cognominatus.

Conradus & *Bernhardus* Duces, *Bolizlaus*, *Mifeco* *Polonus*, *Ostionis* III, *clius*, *Aduvinnus*, *Osdatus*.

Gerdagus,
Bernhar-
dus, Episc.
Hildeshei-
mensis.

eiusdem monasterij præpositus, successit. Quo sedente quinque annos, & tunc expirante, *Gerdagus* tunc cellarius ordinatur. Et cum ille tertio ordinationis suæ anno Romam causa orationis petens, reverteretur vii. Id. Decemb. obiit, & corpus eiusdem per singula divisum membra in scriniis duobus ad monasterium suimet à consociis lugubriter delatum est. Hos antistites duos *Gisilerus* Archipræsul casus ibidem adveniens terræ commendavit. Tunc *Bernhardus* magister regis, facta electione, consecratur. Multis bellorum asperitatibus *Slavos* laceffere Rex non desistit. Orientales quoque adversus se præsumentes insurgere, devicit. De occidentali parte, quàm plures arma sæpius commoventes, multosque deprædantes, vi & arte is superare contendit. Pueritiam non est opus numerare, longumque videtur, quæ pro prudentibus is effecerit consiliatoribus, enarrare. **Cometa.** Cometa apparens damna in pestilentiis subsequutura indixit. Imperator *jam factus vir*, ut ait Apostolus, *evacuavit quæ erant parvuli*, semperque Merseburgensis destructionem Ecclesiæ desens, quomodo hæc revocaretur, sedula mentis intentioneolvebat, & quamdiu in corpore vixit, hoc votum perficere studuit monitis piæ matris. Quæ talia, ut mihi meimet *Suith* post retulit, sicut ab ipsa percepit, in somnis vidit. Apparuit ei intempestæ noctis silentio sanctus Christi athleta Laurentius, dextero mutilatus brachio: *Cur*, inquit, *quis sim*, non interrogas: & illa, non audeo, inquit, *domine mi*. Ille autem persequitur: *Ego sum* dicens, & nomen innotuit. *Quid in me modo ipsa consideras*: *Tuus effecit senior*, ejus persuasione seductus, cujus culpa electorum Christi magna multitudo discordat. Post hæc nati suimet commisit fidei, seu vivente *Gisilero*, seu moriente fieri potuisset, redintegrato Episcopatu, patris sui animam in novissimo die ad æternam requiem renovaret. **Theophanæ laus.** Hæc quamvis sexu fragilis, modestæ tamen fiduciæ, & quod

in

in Græcia rarum, egregiæ conversationis fuit, regnumque filij eius custodia servabat virili, demulcens in omnibus pios, terrensque ac superans erectos. De fructu ventris sui decimas domino obtulit filias suas, ad Quidilingeburg *Adelheidam* nomine, alteram ad Gandersheim, quæ *Sophia* dicitur. Eo tempore *Miseco* & *Bolizlaus* inter se dissonantes, multum sibi invicem nocuerunt. *Boleslaus* Luiticios, suis parentibus & sibi semper fideles, in auxilium suum vocat: *Miseco* autem prædictæ Imperatricis adjutorium postulat. Quæ cum tunc in Magdeburg fuisset *Gislerum*, ejusdem Archiepiscopi, Comitesque hos *Ekkihardum* & *Esiconem*, *Binizonem* cum patre meo & ejus æquivoco *Brunone*, *Deudone*, cæterisque compluribus eò misit. Qui proficiscentes vix cum quatuor legionibus ad pagum *Selpuli* dictum venerunt; ac juxta unam paludem, supra quam pons longus porrigitur, confederunt, & ecce in noctis silentio unus ex sociis *Villonis*, qui pridie ad perspiciendum suimet prædium præcedens, à Bohemis captus, evadens periculum imminens, *Binizoni* primo indixit Comiti. Tunc nostri ejus admonitione celeriter surgentes, se preparant, & in ipso jam venientis auroræ crepusculo missam audiunt, quidã stando, & alii super equos sedendo, & in ortu solis exeunt è castris, solliciti de eventu futuri certaminis. Tunc *Bolizlaus* cum suis venit turmatim III. Id. Julij, & utrinque nuncios mittuntur, & ex parte *Bolizlai* quidam miles, *Flopan* nomine, ad perspiciendum agmen nostrorum accessit, & reversus inde interrogatur à Domino, *qualis esset exercitus hic, si cum eodem potuisset pugnare, an non.* Hortabantur enim hunc satellites sui, ut nullum de nostris vivum sineret abire. A quo sic ei redictum: *Exercitus hic quantitate parvus, qualitate sua optimus, & omnis est ferreus, pugnare cum eo tibi potis est: Sed si tibi hodie victoria evenit, sic prosterneis, ut fugiendo *Miseconem* inimicum, tunc continuo persequentem, vix aut nequaquam evadas, &*

Gandersheim.
Bellum Boleslai & Miseconis.

Auxilia Augusta.

Flopan, miles Boleslai prudens.

das, & Saxones tibi hostes in perpetuum acquiras: si autem victus fueris, finis est de temetipso & de omni regno ad te pertinenti: non enim remanet spes ulla resistendi inimico te undiq; secus vallanti. Talibus alloquiis furor illius sedatur, & pace facta, Principes nostros alloquitur, ut qui contra eum huc venirent, cum eo ad Miseconem pergere, & in restituendis suimet rebus se apud Miseconem adjuvare voluissent. Hoc laudabant nostri, & Gifilerus Archipræsul cum Ekkihardo, Esicone & Bimixone Comitibus proficiscebatur cum eo, cæteris omnibus domum cum pace revertentibus. Ad vesperscente jam die, his omnibus arma sumuntur & mox cum juramento firmatis reduntur. Venit Bolitzlausus cum nostris ad Oderam ad Miseconem nuntius mittitur, qui diceret, se in potestate sua auxiliares suos habere, si regnum sibi ablatum redderet, hos in columes abire permetteret; sin autem omnes perderet. Sed Miseco his talibus respondit: si voluisset rex, suos acquireret salvos, aut ultisci perditos faceret, & si hoc non fieret, quod propter eos nil omnino perdere voluisset. Hoc Bolitzlausus ut accepit, salvis omnibus nostris, quæcunque potuit, ex locis circumjacentibus prædatur, ac incendit. Inde reversus urbem unam nomine possedit, & hanc cum domino ejus, urbanis nil repugnantibus, acquisivit, eundemque Luiticis ad decollandum dedit. Nec mora hæc hostia ante urbem offertur & de reversione ab omnibus tractatur. Tunc Bolitzlausus sciens nostros ex parte Luiticorum incolumes non posse domum sine eo pervenire, crastino dimisit eos crepusculo, ut admoniti fuerant, multum properantes: Quod ut prædicti hostes compererunt, pone sequi maxima electorum multitudine mox nitebantur. Quos Bolitzlausus vix compescuit talibus: Vos qui in meum huc venistis auxilium, videte ut hoc perficiatis bonum, quod incepistis, pro certo scientes, quod hos, quos in fidem sumpsisti meam, & in bona pace dimisi, vita superstita mea, nullum hodie

Pax cum
Boleslao
inita.

Boleslao
perfidia.

Luitici Sa-
xonum ho-
stes.

Boleslaus
fidem præ-
stare stu-
det.

hodie patior perpetuum malum. Non est nobis honor, nec consilium, hactenus amicos familiares nos nunc efficere manifestos hostes. Scio magnam inter vos esse inimicitiam, & hanc ulcisci, eveniunt vobis tempora his multo aptiora. His sedati eloquiis Luitici, duos ab eo ibidem dies detenti, & tunc invicem salutantes, antiquumque foedus renovantes, discesserunt, & tunc illi infideles, qui nostros insequerentur, quia pauci erant, ducentos milites elegerunt: Quod nostris mox à quodam *Hudonis* Comitum satellite intimatum. Unde in ipsa accelerantes hora, domino gratias, ad Magdeburg incolumes pervenerunt, hostibus se in vanum sic laborantibus. Id ut primitus audivit, prosperitati eorum arrisit Imperatrix. Sed quia de optima ejus conversatione parum mihi ad notitiam venit, ideo superius strictim de immensa ejus nobilitate explicui. Hæc occidentales tunc inhabitabat regiones, quæ hoc nomine merito dicuntur, quia ibidem sol & omnis æquitas cum obedientia & charitate mutua in occasum se vergit. Nox nihil aliud est, nisi umbra terræ, & hoc totum quod in digenæ isti operantur, nil nisi peccatum. Hic prædicatores sancti in vanum laborant, hæc reges & cæteri Principes modicum valent. Prædones & justii persecutores dominantur. Multa sanctorum corpora in partibus his requiescunt: sed habitatores hos, ut video, spernunt prævaricantes. Sed ne quis me Crispini discipulum lippi esse arbitretur, de his sileo: Quia ob inlicitas conjunctiones, aliasque ineffabiles versutias, hos prope interitum esse non dubito. Innumeras antistitum excommunicationes spreverunt, & propter hoc stare diu non poterunt. Hoc tantum unà mecum quæso, Christi fideles, orate, ut hi mutantur in melius, & ad nos nunquam veniat talis usus. Nunc autem de fine Imperatricis prædictæ loquutus, quæ hunc præcesserint signa, narrabo. Anno Domini ^{Causæ defectus solis.} DCCCC LXXXIX. sol defecit XI. Calend. Nov.

Nov. v. dici hora. Sed cunctis persvadeo Christicolis, ut veraciter credant, hoc non aliqua malarum incantatione mulierum, vel ausu, fieri, vel hunc aliquo modo seculariter adjuvari posse, sed sicut Macrobius testatur, ceterique sapientes fieri asserunt, est id de luna. Insequenti anno consummato in bonis vitæ suimet cursu in Numagen *Theophano* infirmatur Imperatrix, atque ab hac vita xvii. Cal. Julij discedit, sepulta ab *Evergero*, sanctæ Colonienſis Eccleſiæ Archiepiscopo, in monasterio sancti Pantaleonis, quod datis impensis *Bruno* Archipræsulibi requiescens construi præcepit, præſente filio, ac multa pro remedio matris his confratribus largiente. Quod cum inclyta Imperatrix Adelheidis comperiret, tristis protinus effecta, regem tunc VII. annos regnantem visitando consolatur, ac vice matris secum tamdiu habuit, quoad ipse protervorum consilio juvenum depravatus tristem illam dimisit. Huic bene nata virtutibus ornanti pater meus *Comes Sigefridus* domi militiæque fideliter servivit & in expeditione ad *Brandenburg*, qua ultimo militavit, ab equo cadens, valido corporis dolore fatigari cœpit. Sensit insuper octavum sibi adesse annum, sic ei in somnis præsignatum. Dormiens namque in Colonia, his suscitatur denuo verbis, *Sigefride, vigila, & ab isto die post octo annorum curricula vitam te hanc finire præsentem, pro certo scias.* Hunc præſinitum diem vigilantem semper animo prævidit, ac quibuscunque virtutum fructibus valuit, præoccupare non destitit. Me autem in *Quidilingeburg* apud suam materteram, *Emnildam* nomine, collocavit; qua paralyſi longo tempore laborante, primo litteris bene adhuc instructum sumſit, & *Rigdago* Abbati II. de sancto Johanne in Magdeburg commendavit. Ibi tres annos ego conversatus, in omnium festivitate sanctorum ad Sanctum Mauritium, quia ad altare hoc me dare non potuit, fraternitatis consortio ab eo junctus sum. Proximamque
sancti

Theophana Auguſta moritur Anno 990. Herm. Contr.

Adelheidis Auguſta.]

Ditmarii ſtudia & monachatus.

sancti Andreae natali magnum & valde cunctis acceptabile
 convivium duos dies peractum est. Inde egressus, & immi-
 nente quadragesima in civitate, *Vallibi* dicta, infirmatus, Ditmar
 patris laus
 & mors,
 Idibus Martij defensor patriæ, ac homo verus, utriusque de-
 bitum persolvit naturæ. Quem mater sua venerabilis omni
 probitate, *Mechtildis*, celeriter hunc persecutura, cum con-
 iuge *Cunegunda* deflet. Namque tanto orbara solatio, cum
 immenso mœrore diem expectaret extremum, in eodem an-
 no tertio Nonas decembris fideliter migravit ad Christum.
 Patruus autem meus, nomine *Lutharius*, cui æqualiter nobis
 cum hæc hæreditas contigit, matri meæ antiquum renovans
 dolorem, multa intulit mala, & quamvis hæc firmæ suimet
 fidei à matre sua sibi fuerit commissa, tamen omnibus ejus-
 dem bonis eam privare contendit. Quid multis moror? Im-
 peratoris auxilio cuncta ei restituuntur. Interea *Atheldagus*
 Archiepiscopus Bremensis obiit, & *Lievvizo* *successit, qui
 Papam *Benedictum*, exulem, à patria suimet, quæ sita in con-
 finio Alpium & Suevorum, huc sequutus erga dominum &
 regem fide, ad hunc honorem promeruit venire. *Slavi* iterum
 appetiti subduntur regi, renovatis juxta *Albim* castellis, & in
 hyeme aqua inundans, & ventus ingens, multum nocuit.
 Æstas nimia frugibus, & sæva mortalitas hominibus nimis
 nocuit. Anno Dominicæ incarnationis DCCCC XCI.
Hilibrardus sanctæ Halberstadenſis Ecclesiæ venerabilis anti-
 stes, qui me baptizavit atque confirmavit, templum Domini,
 quod ipse à fundamento ædificans, tandem ad unguem usque
 perduxit, XII. Cal. Novemb. dedicavit. Adfuit ibi tunc Rex
 cum Imperatrice *Adelheida*, avia ejus & Abbatissa *Mechtildis*,
 & Archiantistites hi: *Vvilgigisus*, *Gisilerus* & *Lievvizo* cum suis
 confratribus XVI. Festivitas autem erat eadem Christi con-
 fessoris Galli, in cujus monasterio prædictus Præsul edoctus
 est, & ideo semper studuit in hac celebritate suam perficere de-
 K sice-

siderium, & tunc inierat xxiv. ordinationis suæ annus. Hunc adjuvit in omnibus fidelis suimet Capellanus *Hildo*, & prudentissimè cuncta disposuit. Omnes Saxonie primates hic tunc convenientes caritative suscipiuntur. Nunquam fuerunt antè nec post, ut veraces affirmant, in divinis laudibus, & in negotiis secularibus, omnia plenius cunctisque acceptius peracta.

Chasma.

In sequenti anno in gallicantu primo lux ut dies ex aquilone effulsi, & unam sic manens horam, undique cœlo interim rubente evanuit. Fuere nonnulli qui dicerent, eodem anno vidisse se tres Soles & Lunas tres, ac stellas invicem pugnasse.

Episcoporum quorundam obitus.

Et posthæc *Ecbertus* Trevirensis Archiepiscopus, cujus successor *Luidulfus* fuit, & *Dedo* Mirgimendensis, postquem *Suitgerus* ordinatus est, *Ero* quoque Ferdensis, cui *Bernhardus*, tunc ibi præpositus, supponitur, obiit. Fames quoque valida nostras oppressit regiones. In tertio prædictæ dedicationis anno avunculi mei à piratis capti sunt, ut in sequentibus patet.

Henricus Hezelo Bavarie Dux obiit Gandersheim, visens Gerbergim Abbatisam eius nominis I. sororē suam, anno 997. Contra Aventinus Gerburgim filiam Henrici huius facit. p. 304 & Dusseld. Regi.

In quarto pestilentia cum fame & bello orientalibus ingruit, & Rex *Abodritos* petit, & *VVilrios* vastavit. Posthæc Rex in *Magdeburg* cum suis Principibus colloquium habuit, ad quod *Henricus*

Henricus Hezelo Bavarie Dux obiit Gandersheim, visens Gerbergim Abbatisam eius nominis I. sororē suam, anno 997. Contra Aventinus Gerburgim filiam Henrici huius facit. p. 304 & Dusseld. Regi.

Henricus Hezelo Bavarie Dux obiit Gandersheim, visens Gerbergim Abbatisam eius nominis I. sororē suam, anno 997. Contra Aventinus Gerburgim filiam Henrici huius facit. p. 304 & Dusseld. Regi.

Henricus Hezelo Bavarie Dux obiit Gandersheim, visens Gerbergim Abbatisam eius nominis I. sororē suam, anno 997. Contra Aventinus Gerburgim filiam Henrici huius facit. p. 304 & Dusseld. Regi.

Henricus Hezelo Bavarie Dux obiit Gandersheim, visens Gerbergim Abbatisam eius nominis I. sororē suam, anno 997. Contra Aventinus Gerburgim filiam Henrici huius facit. p. 304 & Dusseld. Regi.

Henricus Hezelo Bavarie Dux obiit Gandersheim, visens Gerbergim Abbatisam eius nominis I. sororē suam, anno 997. Contra Aventinus Gerburgim filiam Henrici huius facit. p. 304 & Dusseld. Regi.

Bavatorum Dux inclitus venit, & cum inter hunc & *Ratisbonensem* *Gebehardum* longa haberetur contentio, cum bono ibidē finitur consilio, & pius ille Dux, qui omne suimet delictum continuis mundavit eleemosynis, inde pergens ad *Gandersheim*, ubi domina *Gerberg*, suimet soror, erat Abbatissa, ægritudine premitur subitanea, & tunc vocans ad se æquivocum ejus talibus instruit: *Vade celeriter ad patriam, ac dispone regnum, ac nunquam regi ac domino resistas tuo: multum enim me pœnitet hoc unquam fecisse. Patris memor sis tui, quia nunquam in hoc seculo videbis: filioque mox abeunte Dux præclarus in infirmitate sua semper Kyrie eleison ex corde clamans,*

migravit ad Christum v. Calend. Septemb. sepultus ibidem in medio Ecclesiæ coram sanctæ crucis altari. Quod cum

filius

filius

filius

filius ejusdem comperiret, electione & auxilio Bavariorum
 patris bona apud Regem obtinuit. Eodem anno *Thiedricus*,
 Comes Palatinus, & *Sibertus* frater ejus, de hoc seculo transi-
 erunt. Ea tempestate nepos meus, Marchio *Henricus; Ever-*
kerum, Berwardi Wirziburgensis Ecclesie Episcopi militem
 egregium, sed nimis superbum, cepit, & ob illatas sibi inju-
 rias in loco, qui *Lindinlog* dicitur excoecavit. Rex autem de
 internuntiis ab Episcopo, id multum querentibus, comperi-
 ens, hocque graviter ferens, praedictum Comitem exilio re-
 legavit, & post haec gratiam suimet huic dedit, & apud Anti-
 stitem digna emendatione reconciliavit. Praedictus Praesul
 posthaec *Liupoldum* Marchionem orientalium, & nepotem
 ejus *Henricum* ad Missam sancti Chilianii, quae est iix. Id. Julij,
 ad se vocans, cum magna charitate eosdem habuit, & Comes
 in sacra nocte post matutinam cum suis militibus ludens, ex
 uno foramine ab ex coecati amico sagitta vallante vulneratus
 est, & facta confessione vr. Id. Julij expiravit, innocens in
 factis praedictae actionis, & in consilio. Hic in postera die ibi
 sepultus merito desletur, quia sibi prudentiorem & in cunctis
 actibus meliorem nullum reliquit, Hyems, quae praecesserat,
 asperitate & pestilentia, nimioque frigore & vento, ac inso-
 lita siccitate, plena erat. In hac devicti sunt Slavi. Sed quia
 superius destructionem Brandenburgensis Ecclesiae dixi, nunc
 qualiter ad tempus praefato subderetur regi, brevi explicabo.
 Fuit in nostra vicinitate quidam miles inclytus *Kiza* nomine,
 qui a Marchione *Thiedrico*, aliter quam sibi placeret, habitus
 est. Ob hoc, & quia facultas suae nequaquam impietati sup-
 peteret, ad hostes perrexit nostros, qui in omnibus sibi nimis
 fidelem cognoscentes, supra memoratam urbem nobis satius
 ad nocendam, eidem commiserunt. Hic postea nostris de-
 linitus blanditiis, eam regiae potestati cum semetipso tradidit.
 Unde *Luitici* nimio furore succensi, cum cum omnibus, quas
 habebat,

noburgi
 mortuum,
 ac in aede
 Haimerai-
 niana se-
 pultu tra-
 dit, p. 308
 Epitaphiu
 ejus ibid.
 habet Ande
 Ratisp. in
 Chron. Ba-
 variae p. 342

Kiza m.
 les,

K 2

habebant catervas, illico petebant. Interea Rex in *Magdeburg* fuit, & cum hoc comperiret, quos ibi tunc habebat, celeriter eo misit, *Ekkhardum* Marchionem & tres avunculos meos, *Henricum, Vdonem, Sigfridum* cum *Fridrico* Comite Palatino & patruo meo. Et hi omnes eo cum suis venientes, interrupti sunt ab hostibus, se acriter irrupentibus, & una pars ex nostris in urbem venit, alia vero quæ remansit, caesis militibus nonnullis rediit. Tunc Rex collectis undique sociis, illo properat, & hostes nostri magnam vim defensori urbis inferentes, cum ultimam legionem vidissent, cito amoti fugerunt castris. Nostris autem in ereptione interius gaudentes, *Kyrie eleison* cantant, & advenientes unanimiter respondent.

Munita urbe præfidiis Rex abiit, & eandem in sua potestate diu tenuit. Post hæc *Kiza* ad *Quedelingeburg* cum veniret, civitatem suam cum uxore & satellitibus suis perdidit, quæ omnia urbe excepta post receperunt. Unus autem ipsius miles *Bolitius* nomine, cujus consilio hoc totum, quamvis tunc absens esset, agebatur, ibidem dominabatur, & *Kiza* cum in his partibus post latenter nocere voluisset, optimus miles cum suis interfectus est. Et sicut prædixi, tres avunculi mei, *Henricus, Vdo* & *Sigfridus* cum *Ethelgero* cæterisque compluribus, piratis sua depopulantibus ix. Kalend. Julij navibus occurrunt, factoque invicem certamine, *Udo* decollatur; *Henricus* autem cum fratre suo *Sigfrido* & Comite *Ethelgero* devictus, dictu miserabile, à pessimis hominum captus deducitur. Hoc infortunium inter Christi fideles, fama volante mox dilatatur. *Bernhardus* Dux, qui proximus fuit, nuntios quam propere misit, qui pretium pro eorundem redemptione eis promitteret, & conveniendi pacifice, ac locum colloquendi peteret. Parati sunt, pacem firmam, & ineffabilem pepigerunt pecuniam. Quid autem ad hæc primo Imperator, deindeque in nostris partibus Christiano-

Kiza ca-
des.

Avunculi
Ditmari.

Sveones &
Dani tota
Saxonum
obtrivere
virtute. n.
Adam.
Brem pag.
14. Hel-
moldus lib.
2, cap. 15.

Arianorum larga benignitas debito humanitatis officio im-
 penderit, explicare non sufficio. Mater autem mea tanto
 dolore intrinsecus commota, omne quod habuit vel acquirere
 ullo modo potuit, pro fratrum ereptione attribuit. Exe-
 crata vero piratarum turba, * cum maximam collectæ pe-
 cuniæ partem immenso suimet pondere perciperet, *Henrici*
 vice filium ejus unicum *Sigefridum* nomine, cum *Garewardo*
 & *Vulferemo*, *Ethelgeri* autem loco avunculum ejusdem *Thi-*
dricum, & amitæ suimet filium, *Olef* vocatum, suscipientes, ut
 quod de promisso eis thesauro adhuc remansit, eo velocius
 colligeretur, eos abire, *Sigefrido* solum remanente permisit.
 Hic quia filium non habuit, à matre mea remedium ab uno
 filiorum suimet postulavit. Quæ tam necessariæ petitioni
 satisfacere desiderans, nuntium ad *Abbatem Rigdagum* cele-
 riter misit, qui fratrem meum *Sigefridum*, tunc ibi sub habitu
 monachico degentem, accepta licentia reduceret. Hic quia
 satis prudens vir fuit, cunctis sollicitè perquisitis, injustæ le-
 gationi resistit, & propter curam à Domino sibi creditam,
 quod hoc facere non præsumeret, respondit. Nuntius au-
 tem, ut ei visum fuit, ad *Eckihardum*, qui tunc custos Eccle-
 siæ S. *Mauritij*, & magister erat scholæ, veniens, ut me ob rem
 necessariam matri meæ remitteret, supplex rogavit. Veni, &
 cum laicali habitu, quò apud piratas debui obses conversari,
 prioribus adhuc indutus vestimentis V. feria profectus sum. Et
 in ipsa die *Sigefridus*, de pervigili hostium custodia, qua multum
 vulneratus detinebatur, sic divino evasit auxilio. Idem in
 angustia vehementi positus, cum *Nodbaldo* & *Edicone*, quo-
 modo evaderet, plurimum semper versans, præcipit hos velo-
 ci navicula, quantum his, qui eum detinebant, satis valuisset
 ministrari de vino ac de cæteris adpertinentibus sibi deferre.
 Jussis tum sine mora completis, canes avari saturabantur,
 factoque mane presbyter ad missam paratur, & Comes, eun-

* Ascomã
 nos hos
 piratas
 dixere.
 Idem,

Sigefridus
 Marchio.

Sigefridus
 frater Dux
 mari.

Sigefridus
 Marchio
 cujusdam
 auxilio pi-
 atarum.

furtim no-
 etu subla-
 tus evadit,
 Albertus
 Stad. pag.
 XII. refe-
 rens irru-
 ptionem il-
 lam pirata-
 rum in an-
 num 988.
 * Stadium
 oportunū
 Albiae por-
 tus præsi-
 dium. A-
 dam Brem.
 pag. 74.

Etis absque custodibus solum hesternò gravatis vino, ad pro-
 ram lavaturus accedens, puppi paratæ insiluit. Extollitur
 clamor, presbyter quasi conciliator, capitur, anchoræ levan-
 tur, remiges velociter hos fugientes insequerantur. Quos
 Comes vix evadens, cum littoris securitatem attingeret, ut
 prius ipse præcepit, paratos invenit equos, & ad civitatem
 suam *Herseveld*, dictam, ubi frater suus *Henricus*, & uxor eius
Ethela, tanti gaudii inscia, fuit, pergere properavit. Hunc
 hostes pone securi, urbem quæ littori vicina stabat, *Stethu* *
 nomine, incurrunt, cum curiose in abditissimis quarentes
 locis, & non inventes, feminis in aures vi rapiunt, tristes-
 que recedunt. Tali furore omnes succensî crastino clericum
 & nepotem meum, cum cæteris obsidibus universis, naribus
 ac auribus & manibus obruncant, foris eos projicientes in
 portum. Tunc fugientibus his, unusquisque à suis rapitur,
 moerore inaudito insurgente. Ego autem visitatis meimet
 avunculis, remeavi Christo largiente incolumis, caritative à
 familiaribus meis susceptus. In illo tempore *Luidolfus*, Au-
 gustensis Episcopus venerabilis IX. Kalend. Augusti obiit, &
Gevehardus Elabangensis Abbas ordinatur. Interim in qua-
 dam villa *Borchtorp* dicta, natus est infans, dimidius homo,
 posterioribus auro * similis, dextram autem & oculum læ-
 va minorem habens, dentes croco similes, sinistrum bra-
 chium absque IV. digitis solo cum pollice integrum:
 ante baptismum attonite videns, & post nihil, quarto
 die moriens. Magnum hoc monstrum facinoribus nostris
 intulit pestilentiam. Prædictus antistes *Hillibardus*, cum ec-
 clesiam & gregem sibi commissum XXIX. annos gloriosissi-
 me verus Israelita regeret, VII. Kalend. Decemb. exspirans, se-
 pulchrum est extra Ecclesiam, infra claustrum, ubi ipse sibi pa-
 raverat domicilium. Et cum confratres ejus in electione con-
 venire non possent, præpositus est his de capella regis *Arnulfus*,
 & Id.

Luidolfus
 Episc. Au-
 gust. mori-
 tur anno
 996. succe-
 dit Geve-
 hardus.

Hillibardus
 Halberst.
 obiit eodē
 anno, suc-
 cedit Ar-
 nulfus,

& 11. Decemb. ordinatus, sicut ille vir sanctus antecessor eius, dum adhuc valeret, prædixit, cunctis tunc præsentibus. *Hunc, inquiens, hospitem honorate, & quantum potestis illi servite, providere enim debet in suos post me.* Et cum idem jam in agone exitus sui jaceret, vidit gloriam Domini, & vocato ad se Wlfario, suimet Capellano: *Vides, inquit, frater aliqua?* & ille, *se nihil vidisse*, respondens audivit ab eo, quod camera nata hæc in qua tunc jacebat, & in qua duo antecessores sui obierunt, divina majestate plena fuisset. Et hæc dicens, transivit de hoc carcere ad indeficiens lumen. Rex autem natale Domini in Colonia fuit, & pacificatis omnibus in his regionibus, ad Italiam diu desideratus perrexit, & in urbe *Papia* Paschale peregit festum. Dehinc *Romam* veniens gloriose nepotem suum *Brunonem*, *Ottonis* filium Ducis, in loco *Jo-* hannis Papæ nuper defuncti, cum omnium laude præsentium constituit. Sed incuria sua contigit damnum. Imperator ob defensionem patriæ, *Bernburg* civitatem opere muniens necessario, eam IV. hebdomadas ad tuendum *Gislero*, commisit. Qui fraude ignota ad placitum à Slavis vocatus cum parva multitudine exiit. Alii namque præcesserunt, & quosdam in urbe reliquit. Ecce autem unus ex confociis ejusdem erumpere à silva hostes prodidit. Congredientibus vero tunc ex utraque parte militibus, Archiantistes, qui curru venit, equo fugit alato, ex suis mortem evadentibus paucis. Slavi victores præda interfectorum vi. Nonas Julij sine periculo potiuntur, & Archiepiscopum sic elapsum esse conqueruntur. Custodivit tamen, quamvis sic lugubriter mutilatus, urbem ad dictum diem *Gislerus*, tristisq; reversus obviam habuit patrum meimet Marchionem *Lutharium*, cujus curam civitas prædicta tunc respiciebat, firmiterque ei eam committens, abiit. Accessit autem Comes, & ut urbem vidit incendio fumigantem, Archiepiscopum remeare per internuntium

Camera & camera conclave arcuntum. Vid. Goldast Tom. I. Rer. Alem. p. 184

Bruno, filius Ottonis, nepos Ludolfi, filii Ottonis I. fit Papa, dictus Gregorius V. anno 997.

Bernburg à Slavis vastatum & incensum.

Lotharius Ditmari patruus.

Turingia
Australis.

Svonehilda
Eckihardi uxor.
vid. Chron.
Montis Ser.
pag. 39.

Thuringia
septentrionalis.

Wirinhardus
Lotharii F. suo
ἐμάρτυρος.

rium frustra perii. Ipse autem ignem in duobus locis jam alte ascendentem extinguere tentans, cum nihil omnino proficeret, portam hostibus patentem derelinquens, domum moestus revisit, & accusatus postea apud Imperatorem, imputatam sacramento purgavit culpam. Post ix. dies praedictae coedis mater mea, *Cunegunda* nomine, tertia Id. Jul. in civitate *Germeresleva* expiravit. *Ekkihardus* ex nobilissimis Turingiae australis natalibus hujus genealogiae ortum ducens, cum gradatim ad virilem pertingeret aetatem, parentelam * suimet omnem tam morum quam actuum graviter inclytum honorat. Quia, ut legimus, *dedecorant bene nata culpa*. Is post multas bellorum asperitates; quas cum patre suo *Guntbero*, ab honore suo diu suspensio, perpeffus est, ad gratiam Imperatoris II. Ottonis ad patriam honorifice cum remearet, *Thitmari* Comitis viduam & *Bernhardi* Ducis sororem, nomine *Svonehildam* in matrimonium sibi copulavit, ex eaque primogenitam nomine *Luidgerdam*, acquisivit filiam. *Lutharius* autem ex clara Turingiae septentrionalis profapia editus, cum vir factus esset, aetatem superare virtutibus nitebatur. Cumque secundo multum carus esset Ottoni, ejus auxilio quandam, *Godilam* nomine, ex occidentali regione nobiliter natam, cum licentia *Wirdunensis Vigfridi* Praefulis, consobrini ejus, sibi in conjugem desponsavit & acquisivit, quae peperit ei in tertio decimo aetatis suae anno primogenitum, patris sui nomine appellans *Wirinhardum*. Sed cum duae propagines istae, puer inquam & puella, ex tam nobilissima vitis radice emerissent, jamjam paulatim ad maturitatem fructus pertingere inclytis virtutum scalis nitebantur. Sed *Lutharius* Comes & puellae illius formam, & conversationem bonam primo pensavit, qualiter eam consociaret filio suo mentis secreto semper voluit. Et ad ultimum erumpens per fideles internuncios *Ekkihardo*, tunc Marchioni deside-

rium

rium diu latens aperuit ac celeriter impetravit. Convenientibus tunc in unum familiaribus eorundem, promisit legitime *Ekkihard* Luthario eandem se filio suo daturum in uxorem more suo, & jure presentibus cunctis optimatibus affirmans, Qui cum tertio *Ottoni* multum placeret, & apud eundem inter alios primates plurimum valeret, nescio qua causa depravatus, pactum firmissimè stabilitum, interrumpere quam maxime conatur. Quod mox *Lutharium* non latuit, & ut hoc non fieret, anxia menteolvebat. Imperatore & *Ekkihardo* pariter tunc in Romania commorante commissa erat Regni istius cura venerabili *Abbatissæ Mathildi*, de qua superius memoravi, in cujus civitate *Quidelingeburg* nuncupata, puella hæc educabatur. Fit publicus in *Dorneburg* *Abbatissæ* totiusque senatus in unum conventus. Interim *Wirinbarius*, ut arbitror, non consilio patris, sed amore virginis, & ob metum manifesti dedecoris, cum confratribus *Henrico, Friderico*, cæterisque militibus optimis, urbem præfatam ascendit, sponsamque suam & reluctantem & clamantem vi auferens cum suis ad *Vallibiki* lætus & incolumis pervenit. Quod cum *Abbatissa* à certo comperiret legato, graviter commota, cunctis hæc Principibus lacrymis queritur obortis, rogans ac præcipiens, ut armati omnes publicos hostes celeriter insequerentur, ac vi captis seu occisis, virginem sibi reducere conarentur. Nec mora, jussa hæc miles armatus accelerare contendit, & priusquam urbem munitam attingerent, eosdem per compendiosa itineris interruptos, vi capere vel occidere seu effugare anhelavit. Compertum est autem à viatoribus, quod hi, quos insequerentur valida manu, clausisque portis notis jam gauderent præsidiis, nulli patere ingressum, aut velle mori, aut se ibi defendere, & nunquam ulli sponsam reddere. Quo audito admodum tristis effectus revertitur. *Lutharius* autem, & cum eo *Africus*

Mathildi
Abbatissa
Quidelingeburg.

Ludgarda
raptata
Wirinbario.

L

senior

senior, milesque comitis *Ekkibardi Thimarus*, proficiscentes voluntatem sponsæ perquirunt, seque ibidem tunc manere malle, quam reverti, satis certi ab eadem effecti, Domine Abbatis, cœterisque hæc responsa intimabant. Consulenti tunc de talibus primates Abbatis, dictum est ab his, quod sibi videretur optimum in *Magdeburg* fieri conventum: huc sponsum cum contextuali venire, auxiliares quoque omnes, & aut se reos ibi præsentare, aut damnatos fugere, sicq; factum. Confluente maxima illuc multitudine *Wirinbarius* cum suis cooperatoribus nudis provolvitur pedibus, uxorem reddit, veniam de commissis sibi suisque, auxilio Principum promissa emendatione promeruit. Sed venerabilis in omnibus *Mathildis* finito colloquio *Luiderdam* secum duxit, non pro retentione, sed pro timoris magni confirmatione. Bonæ suimet voluntatis propositum præventu subitanæ mortis interruptum est. Namque post paucos dies, cum hæc ad locum à Domino sibi paratum veniret continuo infirmata, *Bernwardum*, sanctæ Hillimessemensis Ecclesiæ tunc Pastorem, vocavit, & accepta ab eo quam postulavit, indulgentiæ, 11x. Id. Febr. hominem exiit interiorem, sepultaque est in Ecclesia ad caput avi suimet regis Henrici. Hoc funere Imperatrix *Adelheidis*, mater ejusdem, supra modum turbata, ad Imperatorem nuncium misit, qui & obitum ejus huic innotesceret, & æquivocam suam, sororem ejus huic succedere postularet. Cæsar piis assensum præbens desideriis, amitæ suimet necem deslet & Abbatiam dilectæ suimet germanæ per *Becelinum* portitorem virga à longe commisit aurea, & ut ab Episcopo benediceretur *Arnulpho*, præcepit. *Adelheidis* autem imperatrix urbem, quæ *Olfa* vocatur, interim ædificans, collectis ibidem monachis, omnibusque perfectis, in eodem anno 16. Cal. Januarij gaudens oppetiit, de quibus orta fuit; Cujus fidei servitio justa recompensans præmia dominus, ad

Wirinbarius sup-
plex Abbatis.

Mathildis
Abbatis
mors.

Mathildis
altera, Ot-
tonis 11 L
soror.

Adelheidis
Aug. mors.
ut & Gre-
gorii Papa
Lamberto
Schaffn.
anno 999.

urbam ejus plurima hodie operatur miracula. Papa quoque *Gregorius* bene dispositis Romæ omnibus II. Nonas Februarij obiit, *Gerberto* sibi mox succedente. Post hæc Imperator *Gisilerum* Archiepiscopum, eo quod duas teneret parochias in synodo accusans Romana, judiciali eum sententia ab officio suspendi, ac per internuncios ab Apostolico eundem illò vocari præcepit. Qui tunc paralyti percussus, cum huc venire nequiret, *Rothmannum* misit clericum, qui juramento, si aliter non crederetur, se excusaret: datis tunc induciis differtur, usque dum Imperator cum comprovincialibus Episcopis hoc discutere valuisset. Postea Cæsar auditis mirabilibus, quæ per dilectum sibi martyrem Dominus fecit *Adelbertum* orationis gratia eò pergere festinavit. Sed cum *Ratisbonam* veniret à *Gebehar do* ejusdem Ecclesiæ antistite, magnifico honore susceptus est, comitantibus secum *Ziazone* tunc patritio & *Roberto* oblationario cum Cardinalibus. Nullus imperator majori unquam gloria à *Roma* egreditur neque revertitur. Huic *Giselerus* obviam pergens gratiam ejus, quam vis non firmam, promeruit; & comitatur. Cæsar autem ad *Cicensem* perveniens urbem, à secundo *Hugone* ejusdem sedis provifore tertio, ut decuit Imperatorem, suscipitur. De indeque recto itinere *Misnensem* tendens ad civitatem, à venerabili *Egedo*, hujus Ecclesiæ Episcopo & à Marchione *Ekkihar do*, qui apud eum inter præcipuos habebatur, honorabiliter accipitur. Decursis tunc *Milcieni* terminis, huic ad *Die-desi* pagum primo venienti, *Bolizlaus*, qui *major laus* non merito, sed more antiquo, interpretatur, parato in loco, qui *Ilua* dicitur, suimet hospitio multum hilaris occurrit. Qualiter autem Cæsar ab eodem tunc susciperetur, & per sua usque ad *Gnesin* deduceretur, dictu incredibile ac ineffabile est. Videns à longè urbem desideratam, nudis pedibus suppliciter advenit & ab Episcopo ejusdem *Vugero* venerabiliter susce-

Gisilerus
Archiepisc.
accusatus,

Ottonis III
iter religi-
osum in
Poloniam,

Otto III:
suscipi-
tur splen-
dide abHu-
gone Citi-
zensi, &
Ægidio
Milnensi,
Episcopis,
vid.Chron
Citiz. pa
768.

Archiepi-
scopatus
G. cicensis
auctor Ot-
to III.

ptus, Ecclesiam introducit, & ad Christi gratiam sibi impetrandam, martyris Christi intercessio profusis lacrymis invitatur. Nec mora, fecit ibi Archiepiscopatum, ut spero legitime, sine consensu tamen præfati præfulis, cujus dioecesi omnis hæc regio subiecta est, committens eundem prædicti martyris fratri *Kadimo*, eidemque subjiciens *Reinbernum* sanctæ *Cholbergiensis* Ecclesiæ Episcopum. *Papponem* Cracuensem, *Johannem* Wiotislæensem *Vngero* Posnaniense excepto, factoque ibi altari, sanctas in eo honorifice condidit reliquias. Perfectis tunc omnibus Imperator à præfato duce magnis muneribus decoratur & quod maxime sibi placuit trecentis militibus loricatis. Hunc abeuntem *Bolizlaus* comitatu usque ad *Magdeburg* deducit egregio, ubi palmarum solennia celebrata apparatus peracta sunt. Secunda feria Archiepiscopus ejusdem loci Imperatoris edicto priorem suscipere sedem rogatus, data internunciis magna pecunia inducias ad *Quidelingeburg* vix impetravit. Fit illuc magnus Senatorum concursus, paschalia etiam ibi peraguntur gaudia, & habita ii. feria synodo, iterum *Gislerus* vocatur. Hic infirmitate oppressus valida, à prædicto excusatur *Rotbmanno*, & in multis à *VValtherdo* tunc præposito defenditur. Indicitur hinc concilium in *Aquisgrani*, quo ipse cum suis veniens iterum ab Archidiacono Romanæ sedis alloquitur, qui sapienti consilio usus, generale sibi postulat dari consilium, sicque in discussa dilatavit hæc omnia, usque dum hæc Dominus finire dignatus est nostris propitius temporibus. Imperator antiquam Romanorum consuetudinem jam ex parte magna delectam, suis cupiens renovare temporibus, multa faciebat, quæ diversi diverse accipiebant. Solus ad mensam quasi semicirculum factam, loco cæteris eminentiori sedebat *Caroli* Caesaris ossa, ubi requiescerent, dum dubitaret, rupto clam pavimento, ubi ea esse putavit, fodere, quousque hæc in solio inventa sunt regio.

Boleslai
Poloni ho-
spitalitas.

Gislerus
Archiepi-
scopatu
Magdeb.
cedere jus-
sus. Confer
Chronic.
Citiz. pag.
768.

Caroli M.
sepulcrum
apertum.

regio, iussit. Crucem auream quæ in collo ejus pependit, cum vestimentorum parte adhuc imputribilium sumens, cæteracum veneratione magna reposuit. Sed quid memorem singulos ejusdem accessus & recessus per omnes suimet episcopatus & comitatus? Cunctis apud transalpinos bene depositis, Romanum visitavit imperium, Romuleasque pervenit ad arces. Vbi ab Apostolico, cæterisque coepiscopis magnis laudibus suscipitur. Post hoc *Gregorius*, qui Cæsari valde charus erat dolo eum capere nifus occultas tendebat insidias. Quibus collectis & ex improvise adversus eum jam insurgentibus, imperator de porta cum paucis evasit, maxima suorum caterva sociorum inclusa, & vulgus nunquam suis contentum dominis, malum huic pro ineffabili pietate restituit. Dehinc nuncio suimet omnes Cæsar sibi familiares convenire illuc rogat, & præcipit, demandans singulis quibusque, si nunquam de honore sui vel incolumitate curarent ad discendum eum, ac amplius tuendum, armato ad se milite properarent. Romani autem manifestati tunc, sceleris culpa erubescens, seque invicem supra modum redarguentes omnes inclusos emisere securos, gratiam Imperatoris, & pacem modis omnibus suppliciter expetentes. Quos ubicunque vel in ipsis, vel in rebus suis Cæsar lædere potuit, verbis eorundem mendacibus diffidens, nocere non tardavit. Omnes Regiones quæ Romanos & Longobardos respiciebant, suæ dominationi fideliter subditas, Roma solum, quam præ cæteris diligebat, ac semper excolebat, excepta, habebat. Conveniente tunc cum *Heriberto*, sanctæ sedis Agrippinæ Archiepiscopo, plurima fidelium turba, Imperator lætatur, & quamvis exterius vultu semper hilari se simularet, tamen conscientia secreto plurima ingemiscens facinora, noctis silentio, vigiliis orationibusque intentis, lacrymarum quoque rivis abluere non desistit: sæpenumero omnem hebdomadam, excepta v, Febr. Jejunis perducens, in elemosinis valde largus

Otto Imperator Romæ tractat qualiter iura regni & Ecclesie ad antiquum statum reformaret, vix conspirationis periculum evadit. Sigebert. ad an. 1002.

Heribertus Archiepiscopus Colonien. sis.

L 1

largus

largus extitit. Appropinquantem ejus obitum multa pervenire importuna. Namq; nostri duces & comites, non sine conscientia Episcoporum multa, contra eum conspirare nituntur,

Henricus
Dux Bajorum
riorum inter
tius co no.
mine.

Henrici Ducis, postea successoris sui, ad hoc auxilium postulantes. Hic ultima patris sui met & æquivoci monita, qui in *Gandersheim* obiit, ac requiescit, memori servans in pectore, & sibi hæcenus in cunctis fidelis, nullum his præbuit assensum. Imperator hoc statim comperiens, & patienti ferens animo in paterna urbe pustellis interiora prementibus, & interdum paulatim erumpentibus, infirmatur. Qui facie clara,

Ottonis III
mors anno
1002.

ac fide præcipuus, ix. Cal. Febr. Romani corona imperij exivit ab hoc seculo, suis insuperabilem relinquens mœrorem, quia tempore eo non fuit ullus largior ac per omnia clementior illo. Alpha & O miseratur tribuens pro parvis magna pro temporalibus sempiterna. Hi autem, qui extremis ejus inerebant, hæc tam diu celabant, quoad exercitus undique tum dispersus per internuncios colligeretur. Tunc tristis turba dilecti senioris corpus comitata, magnas bellorum asperitates vii. dies continuo perpessa est, nullaque securitatis certitudo ab hostibus concessa, nisi tum duntaxat quando ad *Bernam* perveniunt civitatem. Exin cum ad *Pollingum* curtem *Sigefridi* Præsulis Augustani, venirent, ab *Henrico* Duce suscepti lacrymis ejusdem vehementer iterum commoti sunt. Quos singulatim, ut se in Dominum sibi, & regem eligere voluissent, multis promissionibus hortatur, & corpus Imperatoris cum apparatu Imperiali, lancea duntaxat excepta, quam *Heribertus* Archipræsul clam præmittens, suam sumit, in potestatem, habet honorificè. Archiepiscopus autem custodia parumper detentus, relicto ibi pro vadimonio sui met fratre, cum licentia abiit, ac sacram mox lanceam remisit. Is cum omnibus, qui huc Imperatoris funus sequebantur, excepto antistite *Sigefrido*, Duci tunc non consentiebat, neque

Henricus
Bajorum
Dux inju-
riato He-
riberto.
Colon. Ar-
chiep. In-
signia re-
gni ab eo
violenter
extorsit,
quasi jure
heredita-
rio sibi
competen-
tia. *Sigeb.*

omniq;

Ottonis III
intestina

omnino denegabat, sed quo melior & major populi totius
 pars se inclinaret libenter assensurum pronunciabat. Dux
 vero cum his Augustanam attingens urbem dilecti senioris in-
 testina duabus lagunculis prius diligenter reposita in orato-
 rio sancti Præsulis *Orhelrici*, quod in honorem ejus *Luidulphus*,
 ejusdem ecclesiæ Episcopus, construxit, in australi parte mo-
 nasterij sanctæ martyris Afræ sepulturæ honorabili tradidit &
 ob animæ remedium suæ centum mansos propriæ heredita-
 tis concessit. Deindeque dimissa cum pace magna multitu-
 dine, ad civitatem suam quæ *nova* vocatur, corpus Cæsaris
 prosequitur. Posteaque ab æquivoco suimet *Henrico*, cujus
 sororem vivente Imperatore jam duxit, suppliciter exoratus,
 tandem corpus, valedicens singulis, ad loca destinata dimisit.
 Interim Principes Saxoniam, comperta senioris sui nece imma-
 tura, ad Frasam curtem regiam, quam tunc *Guncelinus* Comes
 ex parte imperatoris in beneficium tenuit, tristes conveniunt.
Gislerus Archiepiscopus Magdeburgensis cum coëpiscopis,
Bernhardus Dux, *Lutharius* & *Ekkihardus* ac *Gero* Marchiones,
 cum optimatibus regni, de statu Reipublicæ tractantes. Comes
 autem *Lutharius*, ut pro primo persensit, *Ekkihardum* se velle
 exaltare super se Archiepiscopum prædictum, meliorem pro-
 cerum partem in secretum foras vocavit colloquium, hoc
 omnibus dans consilium, ut juramento firmarent, se nullum
 sibi Dominum vel Regem communiter vel singulariter ele-
 cturos ante constitutum in *VVerle* colloquium. Quod ab
 omnibus laudatum excepto *Ekkihardo*, & collaudatum. Hic
 se paululum à regni fastigio dilatatum graviter ferens erupit:
*O Luthari Comes, quid adversaris? & ille; num curru tuo quar-
 tam deesse non sentis rotam? Sic interrupta electio, & vera an-
 tiquorum relatio, quod unius noctis intermissio, fiat unius
 anni dilatio, & illa usque in finem vitæ hujus prolongatio.*
 Tempore prædicti Calatis monasterium in *Hillesleva* à *Slavis*
 come

Augustæ
 reliquum
 corpus A-
 quisgrani
 sepelitur.
 Herm. Cōs
 tractus.

Conventus
 Principum
 Saxoniam
 Frasæ.

Ekkardus
 imperium
 ambit.

Funus Ot-
tonis III.

Hereman-
nus Dux A-
lamannia
& Alsatia
regnum for-
te divide-
re, & parti
aspirare
tentabat.
Annal. He-
ridanni.

combustum est, eductis sanctimonialibus, & eodem die mul-
ti ex nostris sunt interfecti. Equidem ab incepto multum de-
vians, tandem revertat, exequias Imperatoris succincte per-
stringens. Cujus corpus, cum ad *Coloniam* veniret primum
susceptum est ab Archiepiscopo ejusdem civitatis *Heriberto*
ad monasterium sancti *Severini* post palmas, II. feria ad San-
ctum *Pantaleonem*, III. defertur feria ad sanctum *Gereonem*,
IV. die in coena Domini ad sanctum *Petrum* portatur, ubi poe-
nitentibus more Ecclesiastico introductis & indulgentia re-
solutis animae praesentis corporis ab Archipraesule remissio
datur, a consacerdotibus autem memoria exposcitur, lacry-
mabiliter autem a populo supplice impenditur. VI. feria il-
lucescente funus elevatum ad *Aquasgrani* sancto perducitur in
sabbatho, die vero *Dominica* in Ecclesia sanctae *Mariae* sem-
per virginis in medio sepelitur choro. Impensa ab eo cun-
ctis pietas, obnixae orationes, fletusque suasere perducere
concrepantes *Dominicae* resurrectionis festa angelorum ac
hominum gaudia, communiter gratulabunda; sed propter
fragilitatem convenientium non valuerunt digna venerati-
one compleri: quia peccatis hoc promerentibus suis agno-
verunt pariter vindictam divinam. Acquirat animae istius
veniam cum lacrymis, quicumque sit professione fidelis in
domino, quod is nostram renovare studuit ecclesiam conatu
mentis summo. Percipiat in terra viventium semper ado-
ptatam communionem piorum, cum bonis domini inde-
fectivis, qui semper studuit misereri miseris. Maxima pars
procerum, qui his interfuerunt exequiis *Hermano* Duci auxi-
lium promittunt ad regnum acquirendum & tuendum, *Hen-
ricum* mentientes ad hoc non esse idoneum propter multas
causarum qualitates. *Longobardi* autem audito Imperatoris
discessu, de futuris nil solliciti, neque de dignis poenitentiae
fructibus cupidi *Harduwigum* sibi in regem elegerunt, destru-
endi

endi potius gnarum artis, quam regendi, ut in divino iudicio
 ipsis post claruit, hujus rei authoribus. Sed hæc posterius
 exponenda relinquens, ab eo incipiam scribere, qui pietate
 divina, & virtute sua omnes se adversum se unquam erigen-
 tes humiliavit, & cervice flexa sibi honorem impendere coë-
 git. Et hic quintus in ordine, secundus in nomine, notet
 quinti titulum libri. Et quia omne quod in hujus planicie
 operis adscribendum est ordinatim, ponere nequeo in con-
 sequentibus sensim recolligere equidem non erubesco. Ite-
 rantis enim varia vicissitudine fruor, qui rectæ semitæ ductum,
 nunc ob asperitatem, interdum autem propter ignorantiam
 flexuosa callium varietate murat. Unde *Misceconis* Polonio.
 inclyti Ducis & in superioribus libris ex magna parte si-
 gnati residuum explico factum: Hic à *Bohemia* regione nobi-
 lem sibi uxorem senioris *Bolizlavi* duxerat sororem, quæ sicut
 sonuit in nomine, apparuit veraciter in re. *Dobravva* enim
 Slavonice dicebatur, quod latino sermone *bona* interpreta-
 tur. Namque hæc Christo fidelis, dum conjugem suum va-
 rio gentilitatis errore implicitum esse perspiceret, sedula re-
 volvit angusta mentis deliberatione, qualiter hunc sibi socia-
 ret in fide & omnimodis placare contendit: non propter tri-
 formem mundi hujus nocivi appetitum, quin potius propter
 futuræ mercedis laudabilem, ac universis fidelibus nimis desi-
 derabilem fructum. Hæc sponte sua fecit male ad tempus,
 ut postea diu operari valuisset bene. Namque in quadrage-
 sima, quæ conjunctionem prædictam proxima sequebatur,
 cum à se abstinencia carnis, & afflictione corporis sui decima-
 tionem domino acceptam afferre conaretur, dulci promissio-
 ne à viro sui met propositum frangere rogatur. Illa autem
 ea ratione consensit, ut alia vice ab eodem exaudiri facilius
 potuisset. Quidam dicunt, eam in unam carnem manducasse
 quadragesima, alij vero tres. Audisti nunc, lector, delictum
 ejus

Turbæ in
Italia.

Misceco
Polonus.

Dobrava
Misceconis
uxor.

Misceco ab
uxore ad
religionē
Christianā
tractus.

M

ejus, modo considera fructum elegantem piæ voluntatis is-
 lius. Laboravit enim pro conversione conjugis sui. Ac ex-
 audita est à benignitate conditoris sui: Cujus infinita boni-
 tate persecutor suimet studiosus respuit, cum crebro dilectæ
 uxoris hortatu, innatæ infidelitatis toxicum evomuit, & in
 sacro Baptismate nævum originalem deterfit, & protinus ca-
 put suum & seniore dilectum, membra populi, hæcenus
 debilia, subsequuntur, & nuptiali veste recepta inter cœteros
 Christi adoptivos numerantur. *Jordan*, primus eorum anti-
 stes, multum cum eis sudavit, dum eos ad superne cultum
 vineæ, sed vel verbo & opere invitavit. Tunc congratulan-
 tur legitimè conjugati, prædictus mas & nobilis foemina, il-
 lisque subdita omnis familia gaudet, se in Christo nupfisse.
 Post hæc peperit bona mater filium longe sibi degenerem &
 multarum perniciem genetricum: quem fratris sui nomine
Bolizlam appellavit, hunc inquam, qui in eadem primo la-
 tentem malitiam aperuit, deindeque in viscera scœvit, ut in
 sequentibus à me manifestum fit. Sed cum mater ejusdem
 obiret, pater ejus unam sanctimoniam de monasterio,
 quod *Calva* dicitur *Thiedrici* Marchionis filiam, atque cano-
 nica autoritate duxit. *Oda* fuit nomen ejus & magna erat
 præsumptio illius. Spreverat enim sponsum cœlestem, præ-
 ponens ei virum militare, quod cunctis Ecclesiæ rectoribus
 & maxime Antistiti suimet venerabili, *Hilibardo*, deplicuit.
 Sed propter salutem patriæ & corroborationem pacis neces-
 sarie, non venit hoc ad diffidium, sed reconciliationis conti-
 nuæ remedium salubre. Namque ab ea Christi servitus om-
 nis augebatur, captivorum multitudo ad patriam reduci-
 tur, vincis catena solvitur, reisque carcer aperitur, & ut spe-
 ro, ei magnitudo perpetrati facinoris à Domino remittitur,
 cum in ea tantæ pietatis dilectio cognoscitur. Legimus au-
 tem, quod is frustra dominum placare studeat qui inceptæ
 propo-

Bolizlam
 degener.

Oda Mona-
 cha altera
 Bileconis

propositum nequitiae omnino non abjiciat. Hæc genuit viro
 suimet tres filios, *Miseconem*, *Suentepultum* & *Bolizlaum*, cum
 magno honore ibi degens usque ad finem viri, accepta, cum
 quibus fuit, & proficua, de quibus venit. Sed anno Domi-
 nicæ incarnationis DCCCCXCII. regni autem tertii Otto-
 nis octavo hic præfatus Dux jam senex & febricitans, ab exilio
 ad patriam transit, relinquens regnum suimet plurimis divi-
 dendum, quod postea filius ejusdem *Bolizlaus*, noverca & fra-
 tribus expulsa, excæcatisque familiaribus suis *Odilieno* atque
Pribuvojo vulpina calliditate traxit in unum. Hic ut tan-
 tum solus dominaretur, jus ac omne fas post posuit. Duxit hic
Rigdagi Marchionis filiam, postmodum dimittens eam, &
 tunc ab Ungaria sumsit uxorem, de qua habuit filium *
Bespreri nomine, similiter expellens eam. Tertia fuit Con-
 nildis, edita à venerabili seniore *Dobremiro*, quæ Christo fi-
 delis ad omne bonum instabilem conjugis sui mentem decli-
 navit, & immensa elemosynarum largitate & abstinencia
 utriusque maculas ablucere non destitit. Peperit hæc duos
 filios, *Miseconem* & alium, quem dilecti senioris sui nomine
 vocavit, filias quoque tres, quarum una Abbatissa secunda
 nupsit *Hermanno* Comiti, tertia filio regis *Vulodomiri*,
 sicut dicturus sum. Imperatoris autem prædicti gratia &
 hortatu, gener *Henrici Ducis Bavariorum*, *Vvaic* in regno
 suimet, Episcopales cathedras faciens coronam ac benedi-
 ctionem accepit. Nec fileo quoddam miraculum tempori-
 bus præfati Cæsaris Romæ cœlitus exortum. Nam cum du-
 cis *Hermanni* milites monachorum sancti Pauli prata vi sua
 comprehenderent, suppliciter ab his scœpe rogati, discedere
 noluerunt, & continuo nubes variæ ascendunt fulmina mi-
 cant, terrorem Dominicum monstrantes. Tonitru terribi-
 le protinus subsequitur, ac ex eorum numero optimos qua-
 tuor occidens, cœterosque fugans, pauperes Christi in hoc
 mundo

Oda filii

Bolizlai crudelitas

Uxor

Uxor

Waic Un-
garorum
Rex

Mathildis
Ottonis III.
soror.

Conradus
Suevorum
Dux.

Hodo Mar-
chio. Sige-
fridus
filius F.

Franco E-
piscopus
Wormati-
ensis.

mando non esse contemptibiles ostendit. Protector enim talium misericors Dominus, & hos honorantes, & in necessitate sua exaudientes, digna retributione provehit, eorumque persecutores aut hic, quod levius habetur, aut in futuro, quod gravius, punit. Cæsaris ejusdem soror *Mathild* nomine, *Hermann*, Comitis Palatini, filio *Exonis* nupsit, & hoc multis displicuit, sed quia id non valuit emendari legaliter, tulit hoc unicus frater illius patienter, dans ei quamplurima, ne vilesceret innata sibi à parentibus summis gloria. In temporibus suis *Conradus*, Suevorum Dux egregius, ac ejusdem frater *Heribertus* Comes, nec non *Hodo* inclytus Marchio, pro dolor, morte momentanea depressi sunt. *Sigefridus* autem prædicti Marchionis filius, in nova urbe, ubi pater suus requiescit, inter Monachos diu in eodem habitu conversatus, cucullam projecit, laicalem suscipiens vestem. Qui ab *Ekkibardo*, Abbate suo & *Gisfilero* Archipræsule vocatus ad synodum *Parthenopolin*, venit, & quamvis invitus, pristino habitu indutus judiciali sententia, duodecimus ipse sacramentis exsolvit, exemplo unius, qui Romæ simili sententia se in conspectu præfati Imperatoris purgavit. Patres eorum spirituales plenum super se testimonium habuere, sed iudicibus, ut vereor, corruptis, absque omni sui mer culpa eosdem perdidere. Memorare etiam mihi libet *Franconis* Episcopi *Wormaciensis*, brevem vitam, qui juvenis, ac omni probitate elucens Cæsari *Augusto* placuit, ut cum eundem suæ conjunctum familiaritati in divinis pollere sedulo vidisset, mortuo prædictæ civitatis antistite *Hilbaldo* eidem succedere fecit. Qui unum duntaxat annum sedens, in Italia obiit, ibidem sepultus. Vellem libentissime, si unquam fieri potuisset, ut optimorum quorumlibet memoria per inutilem operam meimet Manuum præsentibus, ac posteris quadam novitate accepta florisset. Ut hi omnes,
cisi

et si hoc non delectati, pro pietate tamen sua apud Dominum Omnipotentem recordentur mei. Agnosco enim memet ipsum, & minus quam debeo ac in baculo fragilitate harundinea nil prorsus confidens, justis suffragatoribus me peccatorem supplex committo. Voluit quoque Imperator capellanos suimet *Herponem* de Halberstad ac *Raconem* de Bremen Episcopali gradu sublimare, & his in lecto ob infirmitatem validam jacentibus, pastoralem baculum dedit, sed uterque sine sacerdotali unctione discessit. Quid vero de hoc dici possit, ignoro, cum nunquam de talibus aliquid legi, vel etiam audiui. Cognitor omnium Dominus hæc solus ordinavit, & scire potest. Hi duo, quamvis pii, tamen inter Episcopos non deberent ascribi, quia in benedictione his consortes non valuerunt affici. *Raco* autem jussu dilecti senioris sui ossa supra dicti Papæ *Benedicti*, sicut ipse prælocutus est, de *Hamburg Romam* reduxit. Namque Pater venerabilis, Dominus inquam Apostolicus, dum in exilio esset in Christi servitio studiosus, & adhuc aqulionaris, hæc pars optata pace gauderet, *Hic*, inquit, *fragile corpus meum debet resolvi: Et post hæc omnis ista regio gentili gladio desolanda, ferisq. inhabitanda relinquitur, & ante translationem meam non videbit indigena pacem firmam: quodocumq. vero domi resideo, apostolica intercessione paganos quiescere spero.* In tempore præfati *Caesaris* multi obiit pi, quorum vitam ignoro ac propterea de his scio, de quorum numero quadam Comitissa, nomine *Christiana*, prædii suimet, quod in *Sturui* civitate habuit magnam partem sancto tradidit *Mauritio* in *Magdeburg*. Hæc vitæ hujus celerem cursum cum in Christo vivens pertransiret, 8. Idus Martij ad diu optati thalamum sponsi gaudens venit: quod *Gislero* Archipræsuli tunc *Parthenopolitano* in *Quidilingeburg* tunc moranti sic manifestatum: Apparuit ei quidam vir, dicens ei: *scis ne quod omnis militia cælestis exercitus se præparat ad adventum*

Herpo &
Raco Ca-
saris Ca-
pellani.

Benedicti
Papæ vati-
cinium.

Somnium
Gisleri.

um Christo fidelis anima, ac ad condignam susceptionem talis sponsa. Jam enim venit ad remunerationem atque ad æternæ mansionis beatam spem. Qui cum evigilaret, *Waltherto* tunc Præposito primitus innotuit, & cum is venerabilem Matronam ex hac luce eadem nocte, qua hæc visa sunt, migrasse mox audiret, seniori refert, & visionem suam dixit esse completam. Hæc bona quæque conscientia legens secreto suæ, fuit cæteris matronis, quæ apud modernos sunt, longe dissimilis, quarum magna pars membratim injuste circumcincta, quod venale habet in se cunctis amatoribus ostendit aperte. Cumque sit in his abominatio domini, & dedecus seculi absque omni pudore coram procedit, speculum totius populi. Turpe ac nimis miserabile est, quod peccator unusquisque non vult delitescere, sed ad irrisionem bonis & ad exemplum malis præsumit procedere. Iis diebus illis nupsit *Mathild* sanctimonialis, filia *Thiedrici* Marchionis cuidam Slavo nomine Præbizlao, quæ postea à Brandenburgensis injusto provitore civiatis Bolilito capta, in tantum constricta est, ut neque dominicam nativitatem, nec aliam solennitatem, vel jejunio congruenti prævenire, vel festivis celebrare gaudiis, potuisset. Ubi quendam puerum genuit, quem lugubriter educavit, posteaque tantæ solutione miseriæ & Abbatiam in *Magdeburg* indigna percepit. Cujus vir antea à confratribus geminis *Vgione* & *Uffico* v. Cal. Januarij occubuit. Hujus frater *Luidolphus* nomine, deposito clericatu arma sumens ultricia multorum nocuit nostris. Captus autem à Cæsare iterum restitutus est gradui pristino. In temporibus prædicti Cæsaris fuit in urbe Parthenopolitana quidam decanus, *Heppo* nomine, hilaris homo, & valde utilis in monasterio, & maxime in Choro, qui cum jam senex, & in cunctis actibus suis maturus esset, paralyfi subito percussus obmutuit. Sed summi auxilio Medici psalmos optime potuit cum confratri-

Lexus ma-
tronarum.

fratribus canere, ad cætera vero parum valuit aspirare & in hac mirabili re laudanda virtus Christi cognoscitur, quæ ferventi sibi fideliter vires suggerere in multis approbatur. Sed cum venerabilis pater in relicto habitu Monachico se nimis peccasse, facta confessione tunc ingemuisset, idque hortatu fratrum in receptione ejusdem emendare voluisset, non longe post Nonis Januarij obiit, sepultus ad sanctum Johannem cum cæteris confratribus, cum quibus vivere deberet, si sic humana fragilitate fieri posset. Prædictæ autem custos Ecclesiæ *Ekkibardus*, cognomine Rufus arte Gramaticus, & tunc magister Scholæ, cum in una dierum altare magnum & aureum, gemmisq; optimoque ornatum electro, si aliquid in eo deesset, considerare voluisset, ex improvise ab eodem deprimatur, & ex hac collisione tardatus pecuniam suimet, diu congregatam, larga manu distribuendam *Waltberdo* commisit, & post paucos dies II. Non. Septembr. spiritum fidelem exhalavit. Quem non in aliqua re accuso, sed hoc veraciter scio, quod si quis sanctum offendit Mauritium, damni subsequentis non ignoret periculum. Hujus thesaurum quidam juvenis instinctu Diabolico cum nocte tenebrosa furari voluisset, in primoque aditu trepidare incipiens, desistere jam studuisset, ut ipse postretulit, vocem quandam ad hæc audacter agenda exhortantem audivit. Sed ille miser sumpta ibidem corona celeriter in ipsa captus est, fractisque cruribus rotæ superpositus. Nec lateat te lectorem cujusdam fratris mei constantia *Husuardi*, ad quem juxta me tunc dormientem, cum diabolus insidiator noster callidus, in nocte crebro accederet, ac prope eum jacendi locum frustra peteret, ad ultimum, ut sibi pro accipienda mercede voluisset servire, suppliciter rogavit. At ille pius, votique non immemor Dominici, ut promissum sibi præmium in primis ostenderet, posteaque responsum suimet perciperet, postulavit. Tunc is
 i. confi-

consimill, in fit bravio, quo meum in occidente nuper ditavi
 ministerium te mihi consensum remunerabo. Auditis tali-
 bus alloquiis presbyter hic venerandus, ut sæpe antea consue-
 verat, signo sanctæ crucis, & increpationibus asperis hunc
 effugavit: cumque occiduis partibus quendam clericum,
 ob criminis sui magnitudinem laqueo suspensum esse
 comperiret, nobis omnibus & antecedens & consequens
 intimavit, & mirum est, cum omni dominica die ad
 dormitorium illud Christi crux vera portaretur, ille ma-
 ligenus talia facere est ausus. In illo itaque anno, prædictus
 frater, victor, ut spero, effectus, ac de commissis pœnitentia
 ductus, vii. Cal. Martij seculare periculum evasit: quem ago-
 nizantem mater sua *Pertha* nomine, jam decrepita consola-
 tur, geminum patienter ferens dolorem. Nam tunc erat an-
 nua dies filii sui met *Benonis*, optimi militis, cui prius oculos
 abstulit Marchio *Ekkihardus*. Nec taceam *Marquardi* visio-
 nem, confratris nostri. Hic, ut ipse ingemens retulit, ductus
 est in cœmeterium commune, ubi sepulchrum nimis incen-
 sum vidit, & à ductore suo sic alloquutus est: in hanc arden-
 tem tu cito debes proiici foveam, & *Rudolphus* te sequi debe-
 ret, ni modo in limine *Ludgeri* conversus staret. Ambo enim
 hi fuerant Monachi in monasterio confessoris prædicti, qui
 locum hunc *Helmenstad* vocatum, pro pietate sua construxit
 tempore Caroli Imperatoris Magni, frater *Hildegriini* Catela-
 venis Episcopi sanctæque Halberstadenis ecclesiæ rectoris
 primi, quam tenuit XL & VII annos, discedens ab hoc secu-
 lo regnante tunc *Ludovico* Imperatore Pio, Dominicæ incar-
 nationis DCCCXXVII. anno. *Luidgerus* autem primus Mir-
 mingerdevordensis Ecclesiæ pastor, à Carolo Cæsare effectus
 est, & optime ordinata sui met parochia, & loco *Viridunum*
 ex propriis constructo impensis, anno Domini DCCC VIII.
 præmium cæleste recepit. Post quem prædictus imperator
 nil

Helms-
 tadium
 tempore
 Karoli
 M. condi-
 tum.

Luidgerus
 primus Mi-
 mingerde-
 vordensis
 Episcopus.

nil nisi quinos vixerat annos, emittens spiritum v. Calend. Februarij LXXI ætatis suæ anno, regni autem XLVII imperii vero XIV. Prædictus autem presbyter hoc anno, quo hæc vidit habitum resumit pristinum, & obedientiam novam: & non longe post xviii. Calend. Maij obiit. Hæc quæ de confratribus meis dixi non arguendo, sed potius, ut cauti simus, & bonos imitaturi, obsecrando locutus sum. Regnante tertio *Oitone*, *Albi* filius *Guncelini* à satellite suo in quadam silva ob inuilem causam est occisus. Cujus comitatum cum beneficio juxta *Mildam* jacente *Giselerus* Archipræsul accepit. Hujus *Camerarius* & confrater meus *Gunterus* mortuo *Dedone* *Alanbrunensis* Ecclesiæ Episcopo, charus Imperatori, & sæpe fideliter seruiens, Italiam venit. Cumq; ibidem clementer susciperetur, & in omnibus exaudiretur, in sequenti nocte vidit Christi Martyres *Crispinum* atque *Crispinianum* ad se venientes, & si suum vellet accipere episcopatum interrogantes. Quibus cum responderit, si Dominus vult, & vobis placeat, perfixus est ab his duabus hastis. Et mox evigilans nullatenus per semetipsum potuit exsurgere. *Craftino* autem *Cæsar*, ut ejus infirmitatem comperit fidele promissum complevit. Post hæc idem convalescens domum rediit, acceptaque consecratione, cum magno dolore vixit penè 4. annos, 8. Calendis Decembris hæc mutans temporalia in æternaliter manentia. Nescio si quid Domino vel sanctis martyribus suis in eo displiceat. Hoc vidi, & de cæteris audivi, quod vir justus & bene timoratus fuit, mitis & castus, & sicut hi, cum quibus modo requiescit, asserunt, plurimum nunc valere apud Dominum, ut signis probatur in multis. Ego hoc veraciter scio, quod reum non bis vindicat dominus in idipsum. Prædictorum vero reverentiam martyrum in libris antiquioribus satis jacentem lector, ut à me cognoscas, *anam rem* profero, quam frater meus *Bruno* in Nova edu-

Dedo Osnabruggensis Episc.

Bruno frater Dicitur.

N catus

catus *Corbeia* & ejusdem altaris servus de piorum relatu suo. rum mihi indicavit. Tempore prædicti abbatis *Ludolphi* in omnibus bonis admodum memorandi, erat quidam juvenis confrater suus, & regularis monachus: qui cum in sibi commisso tunc moratus officio supra nominatorum reliquias martyrum solito more secum veheret, incurioleque tractaret, persensit in poena celeriter subsequenti, quod peccavit in martyres Christi. Namque moritur carnaliter, qui sanctis domini servire neglexit spiritaliter: & ut hoc prædicto Abbati innotescerent, ante januas Ecclesiæ exeunti illi nocte obviant. Quos ut primum aspexit timore magno percussus substitit, silentiumque servavit. Cui protinus talia dicunt: *cur non interrogas, pater, qui simus, vel ob quam rem huc venissemus?* Qui cum retulisset eis, quod non auderet, audivit mox ab illis nomen eorum, & causam, & quod hoc inultum non relinqueretur. Discedentibus autem his, Abbas confratribus suis hæc indicavit, dicens: mortuus est ille juvenis, qui in nostra nunc erat obedientia, de non custodita sanctorum, quos secum habuit, reverentia, heu mihi talia nunquam consentienti. Et non longe post venit nuncius, qui hæc vera esse affirmaret & corpus ejusdem adduci intimaret. Venerabilis autem vir nec huic obviam exire voluit, nec fratres more solito illud suscipere sivit, sed iratus ad truncum talia fatur: *Quare tu proterve eos, qui cum unigenito Domini vivi filio, cum honore haberentur magno, negligenter tecum ducere ausus es?* Decanus autem defunctum fratrem interventu ullatenus veniæ pro possibilitate sua excusans, tale à patre suo responsum accepit: *Misfrater, amo te, scis qua servus ad oculum in tuo conspectu is egerit, quod vero absentialiter fecerit ignoras. Ego autem optime perpendo, qui hunc in tormentis gravibus nunc intelligo.*

zelligo. Es modo nostrorum intercessionem patronorum supplex
 peto, ut per hoc divina pietas mihi innotescat, quando ei à se
 laxato mihi liceat peccatori absolutionem facere, & communio-
 nem dare. *Asperum nimis est, equuleo recalcitrare, & homi-
 nibus indecens, irata maiestate indulgentiam exhibere.* Post
 hanc vocem pius Abbas ad oratorium speciale suimet in
 rebus anxiiis asyllum, nudis pedibus venit, & more solito
 in se & alijs humanam fragilitatem deslens, placavit Domi-
 num, & protinus cum multis gratiarum actionibus exur-
 gens, divina potestate coram fratribus cunctis defuncto cri-
 men remisit, & corporis Ecclesiæ communionem ac sepul-
 turæ dedit. Nunc, lector, audisti de contemptu sanctorum
 gravem pœnam, modo accipies de amore continuo salu-
 brem medicinam. Fuit olim sub tempore *Godescali* Abba-
 tis quidam monachus nomine *Alaricus*, cui in capite suo
 multum nocuit migranea, quæ duplex, aut ex gutta, aut ex
 vermibus. Sed cum eundem jam penè deficientem confrat-
 res custodirent casu accidit, ut singulariter egredientes, hunc
 duntaxat solum relinquerent. Tunc è cloaca egressi sunt
 demones, libros speciales in manibus habentes, eorum
 lectione gravi infirmum de suis actionibus inscriptis in va-
 num terrentes. Namque inclytus Christi martyr intus illic
 ingressus: eisdem fugam manu indixit, & juxta eum stans
 consolatur eum, & quis esset protinus ei intimavit: ac data
 benedictione surgere eum iussit, & hæc mandata prædicto
 Abbati celeriter deferre: *vide ut tot admonitiones nostras sic
 incuriosè non accipias, ne in posterum vacua lamentatione gemas.
 Pro vero enim assero tibi, si amplius inobediens mihi eris, à Do-
 mino contemneris, & te adhuc superstite alium in tua sede domi-
 num videbis.* Hæc per Monachum ægrotantem probata
 Abbas negligens postea persensit. Unde bonorum crebro

» hortatus hominum servare, consilium nimis est salubre;
 » quanto magis horum, qui merito suimet inter filios domi-
 » ni feliciter computati voluntatem ejus sciunt in eventu
 » futurorum. Quicumque temerarius sapienti non inniti-
 tur consilio, videbit, quis sit in semetipso. De talibus plu-
 rima habemus exempla, quæ imitatores suos ad elabora-
 tum perducunt bravium, cum veniunt ultima. Augusto
 sæpe memorato *Gisilerus* Archipræsul multum charus fuit,
 quod *Ekkihardum* Marchionem primò latenter momordit,
 posteaque paululum emerfit, cum hunc in omnibus sibi prio-
 rem esse non sine gravi dolore persensit. Interim prædicti
 comitis subditi quoddam furtum in oppido *Goresin* dicto, fe-
 cere: quod nostri protinus inultum non reliquere. Namque
 eos coram suis comprovincialibus accusatos, laqueo suspen-
 derunt quia hoc præfato seniori, ut justum erat, innotescere
 non noverunt. Ob hoc furor Comitis nondum extinctus
 accenditur; & miles ejusdem hæc ad vindicanda armari ju-
 beretur. *Rambaldus* ab eo unice dilectus, collecta multitudine
 grandi prædictam circum dedit villam, virosque omnes,
 cum bonis, quæ possederant, capiens secum duxit ad urbem
 suam. Nec ullum ex his solverat, nisi quem pretium grave
 postea redimeret. Qualiter autem tale facinus reconcilia-
 retur, nostros id mihi conquerentes, cum interrogarem nul-
 lam subsequi emendationem ab his audivi, & graviter in-
 gemui. Si in hæc provincia aliquid valeret Lex divina, non
 sic insaniret secularis potentia. Dico enim præsentibus at-
 que futuris, quod non potest hæc causa senescere, vel sine sa-
 cerdotali distinctione finiri legitimè. Unusquisque potest,
 in quantum velit, tacere, sed successori suo indiscussam ra-
 tionem nequaquam valet abalienare, & in quocunque loco
 aliquid tale oritur, ibi canonica auctoritate finitur, sicut sen-
 turet

Ekkardus
 Marchio
 Gisilei
 mulus.

titet voluntas coëpiscoporum, sicut legitur in actis apostolorum. Nec sic corroboraretur pertinax præsumptio iniquorum, cum aliquis ex numero illorum recte impugnetur ab alio quolibet, cumque id fieri potest modo defenditur, & non est hoc excusatio, sed ad multum deteriora quædam injusta, sibi que in posterum nocens, confortatio. Ergo redeant ad unanimitatem, qui fideliter credant in unitatem, ut eo fortius confundant venenatâ perversorum conspirationem. Et hæc dicta sufficiant. Nunc autem de quodam confratre meo, nomine *Conrado*, pauca loquar, ne sit apud me in aliqua oblivione, qui proximos suimet dilexit divina jussione. Hic Archiepiscopi *Geronis* avunculus fuit, & ad peragendâ jugem Christi servitum, ut in homine potest fieri voluntas atque efficacia in eo pariter convenit. Audivi namque ab eodem sæpissime, quod, postquam aliquid cantando vel legendo publicè complevit, iterum se id facturum, studiosus optavit, nunquam inobediens præpositis suimet erat, sed eos caritate continuo cum cæteris confratribus subjugaverat. Sed tam venerabilis persona Cæsari prædicto ubi primo fit nota, mox ab illo efficitur amata, propinquitatque suimet conjuncta. Hunc, ne dignitatem optatam & Augusto sibi præpositam, perciperet, mors immatura impediit, eundemque ab hac luce v. Calend. Septembr. abstulit. Hic genitus in Saxonia, pausat in Italia, quem filium spirituales flet Parthenopolis inelyta. Quam egregios proceres in hac urbe vidi, Auctoris querela, quorum laudabilem vitam pro debito nec sum imitatus, neque memoriam eorum post solutionem carnis assequutus. Heu me miserum, qui tot tantisque immerito sum conjunctus in fraternitate, sed longe dissimilis existo in condigna conversatione. Ego in peccatis jam pene mortuus, ut spero, vivam in lucido conspectu Domini corundem meritis refo-

cillatus: quia etsi in hoc seculo parum boni operatus sum, tamen defunctorum semper memor sum. Voluntas mea interdum bona, sed quia eidem vires aptas suggerere non studeo, parum prodest. Semper me accuso, sed sicut debui reatum non solvo, sumq; ideo in omnibus corrigibilis, quia me non converto ad eum, qui super omnia laudabilis. Agnosce, lector, proceritatem, & videbis in me parvum homuncionem, maxilla deformem leva, & latere eodem, quia hinc olim erupit semper turgescens fistula. Nasus in pueritia fractus ridiculum me facit, idque totum nil questus essem, si interius aliquid splendiscerem. Nunc sum miser, nimis iracundus, & ad meliora inflexibilis, invidus, subsannans alios, ipse deridendus, nulli pro debito parcens, glutto & simulator. Unicuique sit fas non solum mutire, quin potius in aperto, quia peccator sum, dicere: & post correptionem fraternam, congruit suppliciter orare. Multi Apostolo laudantur, nisi pauca res eis obstaret, quod inter optimos haberentur; & quia verum est, hominibus de perfectione justa nimis deesse, quod prodest de inferioribus his tale quid promulgare. Omnis laus in fine canitur, & moralis conversatio igne probatur.

CHRONICI
DITMARI EPISCOPI
MERSEBURGII

LIB. V.

Henricus scandit, postquam puerilia vicit,
 Ardua virtutum, natus de stemmate regum.
 Huic pater Henricus Dux, & genetrix erat ejus
 Gula suis meritis aequans vestigia regis,
 Conradi patris Burgundia regna tenentis.
 Nutrit praclarum VVolsfgangus praesul alumnum,
 Qui sequitur Dominum toto conamine Christum.
 Post necem patris ductor successit herilis,
 Ejus & imperium longe spectat quoque clavum.
 Maxima pars regni Slavo vastata crudeli,
 Multum letatur, quod ab hujus pace potitur
 Sedibus optatis, justeq; rapacibus armis
 Prorsus depulsis, ac diva lege sedatis.
 Inflatos omnes contra se deprimat hostes,
 Demulcens socios jucundo fame cunctos.
 Si quo deliquit modicum, statim resipiscit,
 Fructibus ac dignis curabat vulnera carnis.
 Utiles Ecclesia cunctis miseratur ubiq;
 Mersburg si scires hujus pia vota, sitires
 Adventum tanti rectoris, & inclyta Christi
 Munera laudares, condignaq; premia ferres.

MArgisluus divinae pietatis respectus humanae neces-
 sitati, non nostri merito, sed suae miserationis mu-
 nere gratuito, superabundans, fidelium corda suo-
 tum

rum ad laudis amorem suæ, & ad referendas ei grates, accendit, ac me stultum ingenio, præpeditum eloquio, ac in omnibus negligentem, & nimis otiosum, bonos in hoc imitari compellit. *Magnus est enim Dominus, ut David testatur, & laudabilis valde, cujus sapientia numerus non invenitur ullus, quæ omnia ex nihilo creavit, hominemq; solum duntaxat conformavit.* Qui dum talia, immemor beneficiorum, non perpendit, jumentum in suo stercore computrescens juste appellatur. Sed quicumque hoc verbum *ἡμῶν παυρὸν*, in superliminari- bus templi antiquitus notatum, intra se memoriter retinere, omniaque, quæ in verbis seu operibus facienda sunt, in nomine Domini, ut sanctus admonet Paulus, satagit implere, ille est, qui à patre Domino in filium optatus, denario, quamvis tarde veniat, remuneratur diurno. Hæc ego considerans, quia retributione condigna sanctæ Trinitati, & individua unitati, respondere nullatenus valeo, S. Johannis Baptistæ intercessionem, ut corde & corpore ad hoc idoneus reddar, supplex efflagito. De temporibus autem his, in quibus respexit Dominus Ecclesiam nostram, opprobriumque ejus auferre dignatus est, lætiori mente & lætiori stylo scribere, pietatemque Ducis Henrici summa præordinatione in regem electi, conor reterege. De quo post mortem Imperatoris, cuidam venerando patri revelatione divina sic dictum: *Recordaris frater, qualiter cecinit populus; Domino nolente, voluit Dux Henricus regnare, nunc autem debet Henricus divina prædestinatione regni curam providere, omniaq; que ad divina vel humana pertinebunt.* Hunc igitur præ cæteris sibi tunc contemporalibus, nollent vellent, ad regnum promovebant. Sed quis ex nostra regione ei obesset scrupulus, paucis jam præscribens, occidentalium iniquam præsumptionem, neque consilio, neque prudentia, neque fortitudinæ contra Dominum valentem, enucleabo. *Hermannus Alemanniæ & Alsatia Dux,*
timoratus

Hermannus
Alemanniæ & Al-
satia Dux.

timoratus & humilis homo, à multis, quibus lenitas ejus placuit, seductus contra *Henricum* se armavit. *Theodricus* Theodoricus Lotharingus. vero Luthariorum Dux, vir sapiens & militaris, quo se pars populi major & melior inclinaret, securus expectabat. Interim patruus meus, de quo superius memoravi, profectus est Lotharius Dithmari patruus. occulte ad Bavenberg cum avunculo suo Ricberto, quem à Comitatu suo Imperator deposuit, *Luidgeroq.*, *Arnulphi* præsulis militi, dedit: gratiam Ducis quærens, ac spe retinendi & augendi beneficii. Nam etsi servato adhuc sacramento, manus eidem non applicuit, tamen cum sui nepotis *Henrici* auxilio adeptus est. Hujus consilio Dux quendam militem ad civitatem, quæ *Vperlu* dicitur, ad neptes suas consorores *Sophiam* & *Ethelheidam*, & ad omnes, qui tunc ibi conveniunt, regni primates, misit. Quo omnibus in unum collectis, legationem suam aperuit, auxiliantibusque domino suo ad regnum, bona plurima promisit. Cui mox à maxima Henricus Imp. defignatus. multitudo vox una respondit: *Henricum Christi adjutorio, & jure hereditario, regnaturum, se paratos ad omnia, quæ sibi unquam scirent esse voluntaria.* Hocque dextris manibus elevatis affirmatur. *Ekkihardus* cum suis, quia præsens non erat, simulata tunc patientia hoc pertulit: quia *quicquid peccatur à multis, ut scriptura testatur, inultum est.* Vespere autem jam facta, cum præfatis dominabus in magna domo, sedilia aulæis ornata, & mensa esset variis cibis referta, *Ekkihardus* eandem præoccupans, cum *Arnulpho* Episcopo & *Bernhardo* Duce ibi epulatur. Anteruinam enim exaltabitur cor, & ante gloriam humiliabitur. Quod mentem consororum prius tristem, cæterosque complures, qui interfuerunt, commovit multum, renovaturque in eundem odium diu celatum, sed cito, prohdolor! finiturum. Namque cum prædictus *Marchio*, omnia aliter, quam sperarat, ibi provenire prospexisset, optimum duxit, ut Occidentales visendo regio-

nes, *Hermannum* Ducem cum cæteris optimatibus de re ipsa
 sui que commoditate alloqueretur. Salutatis postera die
 suis familiaribus, inimicisque caute notatis, cum *Berwardo*
 antistite *Hildesheim* venit, ubi ut Rex suscipitur, honorifice
 que habetur. Deinde ad *Pathabrunnam* pergens, claufas in-
 venit portas, & iussu venerabilis *Rhetarij* præsulis intromissus,
 primo Ecclesiam causa orationis intrat, postque ad domum,
 ubi Episcopus cœnabat veniens, caritative susceptus est. Ibi
 tum dictum est huic, quod colloquium in *Duisburg*, cuius
 gratia huc venerat, fieri nullo modo potuisset. Insuper
 animadvertit, multum displicere antistiti de incepto ejus
 inconvenienti, & propter hoc abiens, cum ad *Northheim*, *Sig-
 frido* Comitis curtem veniret, diligenter susceptus est, atque
 ut ibi pernoctare vellet, rogatur. Intimaverat huic oculo-
 te domina *Ethelind* Comitissa, quod *Sigefridus* & *Benno*, senio-
 ris suimet filii, confratribus *Henrico* & *Vdone*, aliisque con-
 spiratoribus suis, de necesse sua positis tractarent insidiis, sup-
 pliciter efflagitans, ut ad ibi usque in crastinum maneret, seu
 alio diverteret. Talia Comes benigne suscipiens, proposi-
 tum itineris propter eos interrumpere nequaquam posse,
 nec velle respondit. Inde protinus discedens, caute suos
 per omnem diem hanc circumspexit, & ut optimus erat miles,
 ne terrentur, admonuit. Quod eminus hostis è latentibus
 insidiis considerans, quia non utile tunc videbatur, distulit,
 & sequenti nocte in cœptis persistere, dextris confirmavit.
 Pervenit autem Comes ad locum prædestinatum, qui *Polithi*
 dicitur, & facto vespere comedit, & in lignea caminata cum
 paucis dormitum ivit. Cæteri vero quam plurimi in proxi-
 mo quiescebant solario. Quos cum sopor oppido lassos gra-
 varet, inimica manus incautos opprimens invalit, Comitem-
 que clamoribus immensis excitatum, à lecto celeriter sur-
 gere compulit. Is vero braca sumet, & quibuscunque potuit

igni vires suggerit, & quod tunc præmeditari non valuit, fractis fenestris majorem nocendi, quam se defendendi hostibus aditum patefecit. Nec mora præforibus occiditur miles *Hermannus*, & exterius ad auxilium domino properans *Atulphus*, ambo fortes, & usque ad mortem fideles. Vulneratur insuper *Erminoldus*, Imperatoris Camerarius, ac solus tunc repugnat *Ekkihardus*, vir domi militiæque laudabilis, cui *Sigfridus*, hasta fortiter emissa, nodum cervicis infregit, terramque oppetere compellit. Quo casu protinus perspecto, alacriter omnes irruunt, caput amputant, & quod miserum, funus prædantur. Facta sunt autem hæc II. Cal. Maji. Peracto tandem immani scelere, percussores læti & incolumes redeunt. Hi autem qui in solario erant ignavi, nec dominum laborantem in aliquo adjuvabant, nec mortuum ulcisci conabantur. Abbas vero ejusdem loci, *Alfkerus* nomine, corpus visitavit, ac commendationem animæ summa devotione perfecit. Quæ vero sit causa, quæ hos ad tale facinus perpetrandum pervaserit, veraciter explicare nequeo. Quidam dicunt, *Henricum* instinctu prædicti Comitis ab Imperatore flagellis cæsum, hæc sæpius in eum meditatam fuisse. Alii autem, sicut prædixi, in *VVerlu* ob contumeliam consororibus illatam: quia isti libenter his serviebant: ac per convivia minasque ab ipso sibi manifestatas, hæc eos incepisse. Hoc tantum scio, quod decus regni, solatium patriæ, spes commissis, terror inimicis, ac per omnia perfectissimus foret, si in humilitate solum persistere voluisset. Hujus vitæ cursum quam probabiliter egit, hoc etiam testificatur, quod apud dominum suimet beneficii maximam partem acquisivit in proprietatem; *Milcienos* à libertate indita servitutis jugo constrinxit: *Bojemorum* Ducem *Bolizlaum*, qui cognominatur *Ruffus*, ad militem sibi, aliumque ad amicum familiarem blanditiis ac minis adipiscitur. Super omnem

Ekkihardus
Marchio .
regni usur-
pator, Po-
lodi occi-
sus. La n-
Schatnab.
anno 1001.
Wilibrodus
Comiti

Cause cæ-
dis Ekkar-
di.

Elogium
Ekkardi &
res gesta.

Boleslaus
Rufus Bo-
jemus.

maem *Turingiam* communitotius populi electione ducatum promeruit. Comites vero *Orientales*, paucis tantum exceptis, regnumque in spe, habuit. Quæ omnia ad tam miserabilem hunc detraxere finem. Hujus fama diu mox propagata, dominam *Suonchildam* venire fecit obviam, filique ejus lætitiã turbavit *Hermanni*. Is namque cum jussu patris, *Vilhelmum* Comitem, senectute ac omni bonitate proficuum, ob vindicandam *VVidikindi* & *Hermanni* necem, à filio suimet eis inlatam, valida manu in *VVimari* possideret, emeritumque senem in præsentiam prædicti Comitis venire, & quicquid ipse ab eo exposceret, implere constringeret juramento, accepta necè parentis improvisa, cum matre celeriter occurrit, patrisque corpus ingenti luctu suscipiens, in urbe, quæ *Jena* dicitur, sepeliri fecit. Peracto autem tricesimo die, domina *Suonchilda* ad *Misni* proficiscitur cum filiis. Interim *Bolizlaus*, *Miseconis* filius, patre longe inferior, de morte lætatur Comitis *Ekkehardi*, moxque electo exercitu omnem *Geronis* Comitis *Marcham*, citra *Albim* jacentem, deindeque præmissis obsidibus *Budisfinam* civitatem cum omnibus adpertinentiis, comprehendens, statim *Strelam* urbem invasit; *Misnenses* pecuniã corrumpere clam tentans. Qui novis semper gaudentes, in una dierum, cum præsidii maximam multitudinem, ob acquirendam equorum annonam, exisse comperirent, portam quæ Orientem respicit, in ea parte, quæ satellites habitant, dicti Slavonice *Vehentci Cukesburgiens*, *Guncelino* ad hoc duce irrumpunt, *Breccionemq;* *Hermanni* Comitis satellitem, primo occidentes, ad caminatam ejusdem omnes armati conveniunt, fenestram lapidibus impugnant grandibus, dominum urbis, *Ocerum* nomine, sibi ad occidendum reddi vociferantes. Sed *Ditmarius* miles, ex cubi-
culi sola munitione, *quæresic*, inquit, *agitis? quis furor vos ita seduxit? ut obliti beneficiorum Comitis Ekkehardi, spontaneaq;*

Ekkehardus
sepelitur
Jenæ.
Bolizlaus
Polonus,
Miseconis
F. Lusatia
in vadit.

Gunzeling
Ekkardi
occisi fra-
ter præbet
se Misnen-
sibus sedi-
tiosis du-
ctorem cõ-
tra fratris
filium Her-
mannum.

in vi-

invitationis, sic assurgitis in perniciem filii? si causam tanti facinoris seu publice seu clam cuiquam nostrum vultis aperire, commissi emendationem vobis complacitam, futurique timoris vestri met securitatem ex mei sensoris, nostrorumque omnium parte, firmiter, qualitercumque vultis, promitto. Hunc quem in mortem vobis dari inclementer exposcitis, nobis viventibus non accipitis. Pauci sumus, aut communiter mori, aut incolumes urbe hac nos exire pro certo sciatis. Tunc illi auditis sermonibus his, colloquuntur, abeundi que licentiam hic prestantes, Ducem <sup>Misna Bole-
lezlao de-
dita.</sup> Bolizlavum per internuncios invitant, portisque eundem suscipiunt apertis, completurque quod scriptum est: *Letantur cum male fecerint, ac exultant in rebus pessimis.* Et iterum: *Sunt principia eorum ut mel, & novissima quasi absinthium.* Hac <sup>Boleslai
succensus.</sup> elatus prosperitate Bolizlavus, omnes regionis illius terminos, usque ad *Elstram* fluvium preocepavit, praesidiisque summet munit. Congregantibus tum sese ad hac unanimiter prohibenda nostris, dolosus ille legatum obviam misit, qui se protestaretur, cum gratia *Henrici* Ducis ac licentia hac incepisse: in nullo se incolis nociturum, & se, quando is in regno vigeret, voluntati ejusdem in omnibus assensurum: sin autem, quod his tum placeret, libenter facturum. Hoc animadvertentes nostri, verbis credidere phaleratis, & inhoneste, quasi ad dominum, ad eundem profecti, honorem innatum supplicatione, & injusta servitute, mutabant. Quam inique comparandi sunt antecessores nostri, & contemporales? <sup>Miseconia
Poloni, pa-
tris Boliz-
lai, servi-
tus.</sup> Vi-
vente egregio *Hudone*, pater istius *Miseco*, domum, in qua eum esse sciebat crusinatus * intrare, vel eo assurgente, nunquam praesumpsit sedere. Dominus indulgeat Imperatori, quod tributarium faciens dominum ad hoc unquam elevavit, ut oblita sui genitoris regula, semper sibi praepositis auderet in subjectione paulatim detrahere, vilissimoque pecuniae transeundis inescato hamo, in servitutis libertatisque detri-
mentum

Larsam,
Laurissa
sive Lau-
resheim,
monasteri-
um cele-
bre in pa-
go Rhen-
nenfi Vid.
Chron. an-
tiq. mo-
nast. à Fre-
hero edi-
tum, & Ge-
orgii Hel-
vrig An-
tiq. ejus-
dem.
Henricus
apud Mo-
guntiam
consecrat9
à Villigiso
Archiepisc.
regnavit
annis 22.
mens 5. Ma-
rian. Scot.
Heriman-
nus Alemā-
niae Dux
Strazpurg
irrupit ci-
vitatem &
in direptionem dedit, pessimo quoq; exemplo sacro profanavit. Hepid. Annal.

mentum capere. Alter autem *Bolizlavus*, Bojemorum pro-
visor, cognomento *Ruffus*, & impietatis auctor immensæ,
antiquo more jam paululum refrenato, Duci aspiravit *Henrico*,
Qui initio mensis Junij cum primis Bavariorum & Ori-
entalium Francorum *VVormatiam* venit, causa *Rhenum* trans-
aundi, *Magontiaq;* benedictionem accipiendi. Quod prohibe-
re *Hermannus* Dux nititur, nullumque eis patefecit, *Rhena*
favente, ingressum. Dux autem *Henricus*, habito de his re-
bus cum suis consilio, simulato in *Bavariam* reditu, transitu-
que quasi desperato, ad urbem *Larsam*, ubi S. requiescit
Nazarius, venit. Deindeque ad *Magontiam* celeriter prope-
rando, *Rhenum* securus enavigat. Hic viii. Id. Junij ibidem
communi devotione in regem electus à *VVilligiso* ejusdem se-
dis Archiepiscopo, suffraganeorumque suimet auxilio, ac-
cepta regali unctione, cunctis præsentibus Deum collaudan-
tibus, coronatur. *Francorum & Muselenensium* * primatus,
regi manus tunc applicans, gratiam ejusdem meruit. Omni-
bus huc undique confluentibus, in militiam à rege susce-
ptis, rursus *Rhenum* inundantem rex novus transiens per
Orientalem Franciam, sibi quam fidelem, *Alemanniam* inva-
dere, & cum depopulatione istius terræ, ab inceptis *Herman-*
num resistentem conatur avertere. Dux autem ut audivit sua
à rege prædata, nondum volens humiliari, sed proh dolor!
contra dominum & regem exaltans se, caput ducatus sui *Ar-*
gentinam, quæ *Strasburg* dicitur, quia Episcopus ejusdem ur-
bis *Wicelinus* sibi resistere præsumsit, cum *Conrado* sui-
met genero, milite perit armato, murosque ascendens, nil
victis reliquit. Nam execrata *Alemannorum* turba, ad ra-
piendum promptissima, infesto Duce, majorem Ecclesiam S.
Dominæ Genitricis intrepida intrans, omnem thesaurum
diripit, & quod maximum erat facinus, igne domum Do-
mini consumsit. Si vere felix fuisset, primi ingressus acer-
bitate

bitate deterritus, nunquam majora aggredi præsumeret. Nam antistitis militibus, Reinhardo auctore, infideliter repugnantibus, maxima hostium caterva irruens, proprio perfossa hastili, corruit, vitamque hanc divinâ ultione miserabiliter finit. Hæc Hermannus insolabili questus mœrore, discessit, in altumque, quia defendit numerus, reliquit. Regi autem apud *Augeam* insulam nativitate S. Johannis Baptistæ commemoranti, fama velox & sæpissime dubia, *Hermanhum* Ducem, litem duello causa finiendi, venire nunciavit, eundemque hinc discedere, adventumque Ducis, cum judicio pugnae in pratis virentibus ac latisfecit expectare. Ibi tunc Apostolorum celebrans festa, longumque certitudinem præstolans, Ducem in ceptis persistere neque velle neque posse pro certo comperit: consultum ei à malevasis fautoribus, quod Argentinae damnum *Constantia* impleret. Namque ejusdem civitatis Episcopus, nomine *Lambertus*, cum Curienti pastore *Othelrico*, *Hermanno* auxiliabatur non tantum ex animo quantum in civitatis contiguo. Sed Rex, ut erat de Domini timore sollicitus, & de acquirendis certus, horum prophanae spei consilia, curtesque Ducis vastando circuiens, ad ultimum clamore devictus pauperum, ad *Franciam* remeare disposuit. Et ecce *Henricus* Comes, *Bertoldi* amitæque mæ filius, ad regni apicem acquirendum regi usque huc fidelis adjutor, animadvertens senioris sui sibi paululum alienam mentem, per optimos exercitus ejusdem viros diu firmiterque promissum *Bavarij* regni ducatum dari postulavit. Quibus Rex tale fertur dedisse responsum: *Nonne scitis, hac in hac expeditione nequaquam fieri posse: Bavarios ab initio Ducem eligendi liberam habere potestatem: non decere tam subito eis abicere, ejusque constitutionis antiquæ jus absque consensu eorum frangere: si voluisset expectare, usque dum ipse ad has regiones veniret, cum communi consilio Principum eorundem ac voluntate, sibi libenter*

Lambertus
xxvii. Episc. Constantiensis.
Vid. Chr. Constant. pag. 663.

Henricus
Comes ex amico Cæsaris hostis. Vid. Avent. pag. 310.

benter in hoc satisfacere. Quod ubi Henricus ab internu-
 tiis accepit, in maiorem promissi muneris desperationem
 veniens, paulatim se ab regis subtraxit familiaritate, comi-
 taturque tamen ab *Alemannia* proficiscentem in *Franciam*,
 postea ad *Turingiam*. Ibi *Vilhelmus* Turingiorum tunc po-
 tentissimus, obviam pergens, dominumque venientem cum
 magna gratulatione suscipiens, miles regis efficitur. Ibi tunc
 Rex à præfato Comite, & à primis illis regionis collandatur
 in dominum, & ab omni populo rogatus, debitum his remi-
 sit censum. Inde *Merseburg* veniens, susceptus est ab *Heimo-
 ne* Abbate & à fidei sui met Comite *Escone*, qui hanc urbem
 ex *Alstidi* ac *Thornburg* cum appartenentiis, vivente *Ekki-
 hardo*, hæcque graviter ferente, viriliter usque in præsen-
 tiam optati senioris servavit. Huc conveniunt Archiepisco-
 pi, *Luzo* Bremensis, & *Gislerus* Magdeburgensis, cum cate-
 ris confratribus *Rothario* Patheburnensi, *Bernhardo* Hilli-
 nensemensi, *Arnulpho* Halberstadeni, *Ramvardo* Misnensi,
Bernhardo Ferdensi, *Hugone* Cicensi: Ducibus autem, *Bern-
 hardo* ac *Bolizlavo*, cum Marchionibus *Luthario* & *Gerone*,
 ac Palatino Comite *Friderico*. Redarios & hos, qui *Luitici* di-
 cuntur, misericorditer suscepit, hactenusque rebelles munc-
 rum dulcedine, promissionumque jucunditate sedavit, & de
 inimicis familiarissimos effecit. Post hæc *Rogationum dies*
 à Christi fidelibus jugiter colendos, *Merseburg* celebrans,
 de aperta *Bolizlavi* Ducis & *Henrici* Marchionis rebellione
 intimatum est. Proximum pentecostes festum in *Halberstidi*
 à rege celebratur. Post hæc ad *Bavariam* tendens, *Henri-
 cum* auxilio *Bolizlavi* resistentem, primò devincere, postea-
 que positas à longè insidias amovere conatur. Comperit et-
 iam ad hoc, quod *Ernestus*, ab eo nuper honoratus, & *Domini-
 nus* Bruno, frater suus, cum eo injuste conspiraverant, igno-
 rantes quod scriptum est: *Virtus consilij expers mole ruit suas.*
 Rex

Wilhelmus
Turingus

Esico Co.
Mersburg,

Conventus
Procerum
Imperii in
Mersburg.

Redarii po-
tentissimi
Slavorum
inter Albi-
am & Od-
deram. A-
dam Brem.
pag. 48.

Hainricus
Rex Hain-
ricum Mar-
chionem,
& alios sibi
resistentes,
cum exer-
citu petii.
Chron. Au-
strale ad
an. 1003.

Rex autem ob sedandam horum arrogantiam, familiares suos undique secus colligens, intrante Augusto, bona præfati Comitis invadendo vastavit, eumque ubicunque extra urbem potuit, invitum latitare compulit. Dicat aliquis non ignorans causam tantæ præsumptionis, necessario eum hoc fecisse: sublimioribus non congruere potestatibus, tam firmiter promissa cuiquam fideliter servienti subtrahere, devotionemque cæterorum abalienare. Quibus reciproco: nullam in hoc seculo esse dominationem, nisi à Domino: & qui se contra eam erigat, divinæ majestatis offensam incurrit: subitanæ iniquæ mentis inflationem patientiæ gubernaculo debere retrahi, & cum humili supplicatione consolationem expectare sibi veraciter præfuturam: satiusque arbitror esse, altius de die in diem ascendere, quàm ruinam inexuperabilem subito incurrere. Libenter nepotem meum aliqua ex parte defenderem, si veritatem, à cunctis fidelibus honorandam, polluere auderem. Approbata sunt in multis antiquorum proverbia: *Inveterata populi facinora parere nova mali pudoris detrimenta.* Namque patri regis, genitor istius, non ut miles, sed ut inimicus sæpe resistit, Imperatorisque partem, ut ipse testatus est, ob confirmatam sacramentis gratiam adjuvit. Similiter & iste, usque in finem ultimi Ottonis ei fidelis erat, seniorique suo usque ad hæc infelicia strenuè ministrabat tempora. Sed regi secreto mentis latebat repositum patris, sui que scelus infinitum. Spero autem, quod hoc omne pro amore Christi inultum sæpe relinqueret, si hunc tam crudeliter, & cum cæteris sibi contrariis apertè sibi renitentem non cerneret. *Henricus Marchio* quamvis in hoc crimine solus culpabilis appareret, tamen absque consilio aliorum hoc primitus non aggreditur: & quia pro magno dedecore in hoc seculo proditor habetur, maluit hoc conscientia gementi celare, quam sui damnum aliorum au-

Doctrinæ
bona

Bertoldus
cum Henrico filio
Ottonibus
Imp. ante
fideles.

Boleslaus
Polonus.

Casarisga-
za direpta.

Bucco fra-
ter Henrici
Marchio-
nis.

Ernestus
capitur.

gere detrimentis, & ob hæc, qui prius viriliter suam ab hoste defendere studuit patriam tunc aperuit huic in rapinam. Mititur ei clam à *Bolizlavo* auxilium, nihil sibi omnino proficuum. Venienti autem tunc regi ad locum, qui *Hatheresburg* dicitur, omnem thesaurum suum se præcedentem, *Maganus*, Comitis prædicti miles, cum suis corripit, actumque intra illos dividens, ad *Amardelam* civitatem lætus revertitur. Quos Rex ponè insecutus possedit, compositisque belorum instrumentis, eos vitam solùm, reddita urbe & præda, fidis intercessoribus postulare compulit. Tunc destructa penitus eadem, divisaque inter suos Poleniorum multitudine, Rex inde ad *Crusni* castellum, in quo frater Comitis Henrici, *Bucco* nomine, dominam suam *Gerbergam* cum filiis custodire debebat, proficiscitur. Exercitum autem undique secus circumsedentem *Henricus* Comes cum suis exterius impugnabat vulnerans, aliosque incautè frumentum equis congregantes, perimit. Quod ne amplius fieri potuisset, Rex curiosè prævidit, positis militibus quadringentis, hostemque secretiora quædam petere loca coëgit. Quem ibi castra metantem rustici unius incontinens lingua custodibus prodidit. Hi autem medii fervore diei illò latentibus tendentes infidiis, ut primùm castra visis agnovere tentoriis, alia voce per *Kyrie eleison* socios convocantes, hostes, relictis ibidem omnibus suis, capto solùm *Ernesto*, effugarunt. Reversi tunc iidem, ex magna parte tristes, efficiunt conso- dales admodum latantes, præsentatoque regi captivo, capitalis sententia à iudicibus decernitur, quæ Maguntini Archi- præsulis *Villigisi* intercessione supplici, & quæ regi placuit, redemptione amovetur. Tunc audita senioris sui fuga, *Bucco* Comes gravi dolore concutitur, ac quid sibi tunc foret faciendum, socios consulit. A quibus diversa percepit responsa. Quidam dixerunt, obsidem seniori suimet promissam, ac igna-
viam

viam perpetuò eis imputandam: mori malle, quam urbem cum tali pignori regi unquam dare. Superstite adhuc seniore suo auxilium semper sperare profuturum. Alij autem qui plus sapiebant, atque *torrenti & homini potenti arduum* esse testabantur *resistere*, devictos rarò aut nunquam promereri veniam, incolumes, & nullo se tunc vulnere tardatos, cum domina suimet cæterisque bonis ac hospitibus abeundi licentiam apud regem imploratuos affirmabant. Horum, ut opinor, consilio custos ejusdem civitatis *Bucco* cum *Ottone*, Otto alter Henrici frater, germano suimet dominæ loquitur, ejusque suffragiis urbem regis potestati tradidit, ipse autem cum omnibus sibi commissis securus abiit. Confestim civitas radicibus dirui à rege jubetur. Sed parentibus hujus rei auctoribus, magna ex parte cum ædificiis servatur. Interim dum Rex Henrici Comitis urbem, *Crusin* vocatam, possedit, *Bolizlavus* cum in aliquo lædere summopere nisus, clam exercitum colligit, & per nuncios suimet *Guncelinum* fratrem hortatur, ut memor firmæ promissionis, urbem *Misnensem* suæ redderet ditioni, amicitiamque renovaret pristinam. Ille autem sciens, istius ingressu à gratia Regis, & à domino tali se penitus exclusum iri, mandatis talibus respondit: *Omnia quæ præter hæc à me expetis, frater, libenter impendo, & si unquam hæc faciendi opportunitas acciderit, non recuso. Sunt mecum senioris mei satellites, qui talia non pariuntur, & si hoc publicatur, vita mea cum omnibus quæ possideo, periclitatur.* Hac legatione accepta *Bolizlavus*, internuntios custodiri, & legionem ad *Albim* properare jussit. Hic qualitatem vadorum secreto perquirens mane facto ipse subsequitur & ad *Strelam* civitatem, quia suæ dos erat filia, mandat, ut nec sibi quicquam timerent, neque cum clamore illato convicinos de hac recertos efficerent. Nec mora, exercitus jussu Ducis in quatuor dividitur, & ad *Cirin* castellum vespere convenire præcipitur. Duæ autem phalanges

Clomaci
pagus.

langes præmissa, ne sui aliquam à Marchione molestia in pa-
terentur, providere studebant. Totus hic pagus, qui *Glo-*
maci dicitur, optimè tunc excultus, in una hac die, igne gla-
dio & habitatoris eductione flebiliter desolatur. Sed quali-
ter, is, qui omnes crebrò fallere solebat, à quibusdam, qui in
Mogilina urbe sedebant, deluderetur, memorare liber. Hi
cum à legione ad eos missa impugnarentur, *cur sic facitis?*
inquirunt. *Vestrum seniore[m] optimum scimus. & hunc nostro præ-*
ponere volumus, tantum præcedite & nos cum familiis & possessio-
nibus universis subsequuturos non dubitat. Talia orantes,
non amplius vexabant hostes, & seniori suo hos adventare
pro certo nunciabant. Sed cum commilitones ad condi-
ctum serò confluere locum, hosq; domi sedere, Dux cerneret,
multum irascitur, & mendacibus sociis poenas minatur. Po-
stera luce orto jam sole præda innumerabilis præmittitur, &
magna pars hostium *Albi* immergitur. Cæteri domum
redeuntes illæsi, dividunt prædam seniori suo optima quæque
assignantes. Non fuit minor captivorum numerus, quam
tria millia, & ut præsentis affirmabant, multo amplius. *Hen-*
ricus verò Comes se jam defecisse animadvertens, ad urbem,
Crana dictam, properat, ibique *Sigfridum*, filium Comitis
Sigfridi, juvenem, auxilio se expectantem collato inveniens,
nec sibi neque huic ullam in rebellionem spem in his partibus
promisit. Tandem cum eo multa locutus, eandem incen-
dit, atque ad Bohemiæ tunc invasorem *Bolizlavum* cum do-
mino *Brunone* residuisque fautoribus concessit. *Sigfridus* ve-
rò spe palam resistendi frustratus, non eos comitatur, sed de
futura commisi emendatione certus revertitur. Rex autem
ad *Cranam* hostem insecutus fugientem. lenivit in hos suum
animum, quod agnovit se inimicum in destruendis præoccu-
passe. Misit tunc *Henricum*, Wirceburgensem Episcopum,
& *Erkanboldum*, Fuldensis cœnobii Abbatem, ut *Sovinfordi*
castellum

Sigfridus
F. Comitis
Sigfridi,

Henrici fu-
ga ad Bo-
leslavum.

Sovinfordi
castellum,

castellum incenderent atque diruerent. Quos adventantes
Henrici Comitis inelyta mater *Eila* nomine, ut tales dece-
 bat personas, suscipiens, & salutans, ut praecepta intellexit
 regalia, perturbatur, concitoque cursu ad Ecclesiam, pro-
 perans *ibidem ignis concremationem prius sustinere, quam hac*
comburente viva vellet exire, testatur. Unde seniores prae-
 fati, ob Christi amorem seculares postponendo timores de-
 cretam mutabant sententiam, murosque urbis ac aedificia
 solo tenus frangentes, tristem matronam his mulcebant pro-
 missis, si quando cum gratia Regis id fieri potuisset, hoc totum
 ex sua parte se renovaturos. Rex autem devastata omni Co-
 mitis proprietate, & cum beneficio latè divisa, ad *Baveberg*,
 venit, ibique exercitu suo bona cum pace dimisso, *Nativita-*
tem dominæ genitricis solennibus celebravit gaudiis. Inde pro-
 fectus ad sylvam *Spebreshard* nuncupatam, laborem expedi-
 tionis delinivit suavitate venationis. Completa ibidem
 autumnali jucunditate, per *Franciam* transit ad *Saxoniam*,
 indicens his proxima hieme suam ad *Milziæni* expeditionem.
 Post hæc Natale Domini in *Polithi* more priorum divinitus
 ac humanitus honorando peregit. Deinde ad *Dornburg* ve-
 niens, *Vvilligisum* Archipræsulem cum cæteris familiaribus
 ad *Gislerum* misit Archiepiscopum, tunc nimis infirmum, ut
 memor domini, quicquid in destructo Merseburgensi Episco-
 patu hætenus deliquit, hanc resumendo, injustamque sedem
 relinquendo, in ultimis saltem emendare voluisset. Hunc
 primò propter *Hermannum*, quem sibi idem semper in regno
 summopere conabatur præponere, odivit: posteaque data
 huic suimet gratia, inter familiarissimos habuit, commissis-
 que ei omnibus in *Saxonia* suimet proprietatibus, fidelem in
 his persensit provisorum, multa quæ tunc suæ arridebant vo-
 luntati per eundem complens. Tandem Zelum domini am-
 plius ferre non valens, perfecto hunc persecutus odio, hos,
 P 3 sicut

Eila Hen-
 ricus Comi-
 tis mater,

Natalis
 Dei Geni-
 tricis 19.
 Septembr.
 Vid. Ba-
 ron. Marc-
 tyrol.

Gislerus
 abdicare se
 Archiepi-
 scopatu
 Magdebur-
 gensi ju-
 sus.

sicut prædixi, misit nuncios. Quibus vix talibus respondit: *Dentur mihi trium vel quatuor inducie dierum, & mihi liceat abire: Quibus transactis, certa vobis referam.* Hoc apud Regem impetrans, & in curru, ut diu tunc solebat, exiens ad *Thriburi* curtem suam venit, ibique duos commoratus dies

Gisleri
mors. VIII. Calend. Februarii migravit ab hoc seculo. Quo audito, Rex corpus Archianstitoris præcedens, usque ad *Magda-*
burg subsequitur, præmittens eò Capellanum suimet *VVig-*
berti, ut de electione *Tagmonis* unanimum confratrum voluntatem impetraret. Sed præpositus ejusdem civitatis, *VValterdus* nomine, convocatis in unum confratribus universis, obitum senioris & adventum regis pariter indixit, obsecrans, ut invicem unum aliquem inquirerent, cum quo antiquam eligendi consuetudinem retinerent. Cui ab omnibus illico respondetur, *eundem se communiter velle in dominum, divina ad hoc favente gratia, habere.* Hoc cum magna, ut decuit humilitate, idem suscipiens, veniam prostratus petit. Delatum est corpus Archiepiscopi ad sanctum Johannem, ibique proximam noctem dignis servatur honoribus. Postera autem die cum ad sanctum portaretur *Mauritium*, adveniente tunc ibidem rege, ab eo omni que clero & populo suscipitur, secundamque noctem diligenter custoditur. Mane jam facto *Arnnulphus* Episcopus à rege ad confratres & milites admodum tristes, gratia *Tagmonem* eligendi, mittitur. Cui legationem suam cunctis ordine pendenti, *VValterdus* respondens præ omnibus: *Scimus, inquit, quid vester senior intendat. Volumus, si licet fieri, potestatem habere eligendi; & cuncti presentes hi, me quamvis indignum, voluerunt in vacuum succedere, ut ipsi potestus probare. Detrimentum Ecclesie fieri nostra multum veremur, quod ne eveniat, regiam pietatem ac vestram petimus intercessionem. Non sumus immemores proverbij cujusdam sapientis: Libertatem populi, quem regna coher-*
cent,

sent. libertate dominantis perire, tantumq. ejus verbera servari, si cunctis ejusdem velit obtemperare preceptis. His dictis, Præsul egressus, regiis omnia instillavit auribus. Qui mox præpositum vocans, multumque ei promittens, & sui licentiam ac consociorum in electione, *Tagmoni* gratiam acquisivit. Confestim in majorem convenientibus Ecclesiam cunctis, Rex baculo *Arnnulphi* Præsulis clerum & populum *Tagmoni*, venerando patri, cum redditura summo judici ratione, commisit, eundemque in cathedram Episcopalem ipse constituit, astantibus universis, & laudes domino canentibus. Celebrata pro defunctis memoria, corpus Archiepiscopi coram altari australi sepelitur. Sed antequam ad nostræ sedis renovationem perveniam, libet quædam de præfato viro, qui tunc ordinandus erat, differere. Fuit hic egregii clericus *Wolfgangi*, qui Ratisbonensem pius pastor, habitu & conversatione Monachus, rexerat Ecclesiam. Huic tam charus erat iste, ut in vice filij à puero nutriens, eundem jam adultum bonis suimet omnibus præfecisset. Insuper Ducis & Imperatoris gratiam in tantum ei acquisivit, ut si quando se de hac luce divina jussione subtraheret, huc sibi successurum non dubitaret. Consummato tunc hujus exilii cursu, *Wulpe* in sanctitate admirabili venerabilis antistes, cum jam usque ad mortem ægrotare cepisset, accersito ad se dilecto *Tagmone*: *Pone*, inquit, *fili os tuum super os meum, accipiens à domino sufflationem spiritus mei, ut ubicunq. ardore juvenituis incalescente in genuina charitate sis frigidus, à summa potestate, meiq. benevolentia temperamentum accipias, & si meis honoribus forsitan privaberis, post bis quinos solares annos, cum mea apud dominum lue commissa, majoribus pro certo lataberis.* Post hæc vir sanctus cum finem suum in spiritum præsciret, jussit se in Ecclesiam portari, expletisque ab eo orationibus, cæterisque, quæ à fratribus facienda erant, secum sibi commissis domino

Tagmo *Gil-*
sleri suc-
cessor, Alii
Dageno.

Wolfgangi
gus Ratis-
bonensis
Episc.

commen-

Gebehardus
Ratispon.
Episc.

commendans, pridie Calend. Octob. sanctum emisit in p̄ce spiritum. Electus ille ab universis ad Imperatorem venit, sed promissa non percepit, dato tunc ab Imperatore Episcopatu capellano suimet *Gebehardo*. Committitur huic iste fideliter, & quamvis ab eo honorabiliter haberetur, tamen quia bonum & malum non sunt ad aliquid, non longum tempus cum eo, ob morum suorum inæquabilitatem, versatur. Ad hæsit namque ilico *Henrico*, tunc Duci, & propter castitatem mentis & corporis ei complacuit, ac usque ad hunc diem, quam præfatus sum, malis molestè, bonis acceptè, per dies & per noctes ei servivit, domino & hominibus sua specialiter impendere satagens: completurque ob hoc à rege, propter sancti viri ab eodem unice dilecti amorem, veridicum ejusdem vaticinium, decursis tunc, ut ipse dominus *Tagmo* sæpè mihi retulit, decem annorum curriculis. Qui charissimum suimet dominum ac Reginam cum omnibus consociis, multiplicibus, ut decuit, honorat muneribus, nequaquam suæ benignitati ad hoc suppetentibus, Inde Rex cum eodem ad castellum ipsius nomine *Gibigenstein* pergens, omnia, quæ ibidem ab *Gislero* antistite collecta sunt, singulariter perspicit, & hæc esse superflua testatur. De hinc *Merseburg*, diu pastore suo viduatam, consolationis gratia adiens, tandem pristinis restitui honoribus quàm maximè conatur. Ibi tunc *Tagmo* venerandus IIII. Non. Februarij, id est *ὑπαρτή* domini, id est, *obviatione justæ Simeonis*, accepta ab *Hilderico* Antistite licentia, qui primus horum in ordine fuit confratrum, à *Vvilligiso*, Archipræsule Maguntino, consecratus est, præsentem rege, ac Romano nuntio, omnibusque cœpiscopis ad hæc faventibus. Et quia is, ut scriptum ejus testatur, à solo ordinandus Apostolico, huc venire propter instantem necessitatem non potuit, ibidem sacri chrismatis delibutione tunc civium * implevit numerum,

ὑπαρτή
Domini
II. Febr.
vulgo Pu-
rificatione
Mariæ.

rum, VValtherdo post se omnem committens Episcopatum. Rex autem, quo semper esurivit atque sitivit iustitiæ cibo, gestiens tunc satiari, quia aliter non posse fieri apud Arnulphum Præsulem sciebat, cum centum concambio mansorum super solum Merseburgense burgvardium Episcopalem redemit bannum. Quicquid autem à charissimo Tagmone exposcerat, bonæ voluntatis abundantia hoc largiente, perceperat. De Misnensi autem & Cicensi, Episcopatibus, decretum regia potestate ad integrum redire, quod antiquitus hinc demptum, voluit explicare. Unde his versibus præludo Christi odas concinentibus,

Concambio
bium per-
mutatio.
Burgvardium, ser-
vitorum
ager.

O Sol iustitia fulges super omnia Christe,
Adventu primo mundum redimensq; secundo,
Cum patre plasmator dissolvens, examinatur,
Solutus pro variis dispensans premia factis
Humano generi sceleris per prona labenti,
Vera dies, lucem tu nunc benedicio talem,
Qua prius Ecclesiam visitasti despoliatam.
Merseburg te laudet, de tuis munere gaudet,
Ejus & nati, pastores ac renovati,
Persolvant grates tibi nunc ex corde fideles.
Inclyte Rex regum modo suscipe plasma tuorum,
Clemens Henricum de cælis respice servum,
Et contectalem suimet defende fidelem,
His tua pro parvis bona prestans maxima donis.
Vivat in atherea Tagmonis spiritus aula,
VValtherd & Gero valeant in fine beato;
A Christo salvi sint omnes; atq; locandi
Sedibus Elysiis, te Merseburg qui pietatis
Affectu, dextris exaltavere benignis.
Omnia qui primus regis Deus, atq; supremus,

2

Hanc

Hanc moderare, tuo queat ut subsistere remo,

Ejus custodes tua sint precepta sequentes,

Hostes nil valeant, conversi sed bona reddant.

Sis rogo propitius, qui destructor fuit hujus,

Insuper & cunctis, qui subvenere, malignis

Da veniam, leti quo spectent certa futuri.

Vrbs Vormacensis gaudet temporibus istis

Libertate sua, cujus manebat in umbra

Hactenus, atq; Ducum fuerat sub lege suorum.

Burkard Antistes latatur & inter heriles

Ex animo proceres, quod non timet amplius hostes

Nunc ex contiguo, longè semozus ab illo.

Aula Ducis, domini domus est, jam pradia Christi

Et iudices varios clerus nunc deprimit illos.

Hoc Rex Henricus fecit, pietate coruscus,

Hanc propriis solvens rebus, Christosq; remittens.

Annuit ista pius Otto Dux, atq; benignus

Munere regali concessit abundè teneri:

Ex hoc latantes sint semper quiq; fideles.

CHRONICI
DITMARI EPISCOPI
MERSEBURGII

LIB. VI.

DE RESTITUTIONE EPISCOPATUS
MERSEBURGENSIS.

Rost salutiferum intemeratæ virginis partū, con-
summata millenarij linea numeri & in quinto
cardinalis ordinis loco, ac in ejusdem quartæ
initio hebdomadæ in Februario mense qui *pur-*
gatorius dicitur, clarum mane illuxit seculo, &
Henricus divina gratia rex antecessorum suo-
rum navum cupiens emundare, sibi que veniam promerere
æternam, dispositis secundum suimet placitum ad hoc perti-
nentibus cunctis, perrexit ad domum suam, ubi se corpora-
liter semper solebat reficere, ut ibi desiderato diu alimento
paululum recrearetur in mente: Convocansque ad se omnes
regni primates, dedit Episcopatum sanctæ Mersburgensis
Ecclesiæ Capellano suimet *VVigberto*, cum Archiantistitis
baculo *Tagmonis*, cum quo ipse, quicquid antecessor suus in-
juste de hac auferre præsumit Ecclesia, renovationi ejusdem
arridens reddidit, consentiente hoc *Arnulpho* præfule, *Eido*
quoque & *Hillebarde* Episcopis, quibus diocæsis illa fuit divi-
sa, ac omni populo applaudente. Ductus mox cum divina
jubilatione ad sedem suam *VVigbertus*, eodem die ab Archi-
episcopo suimet *Tagmone*, & à confratribus *Hillerico* & *VVigone*,
cum prædictis coepiscopis consecratur. Interim *Bolizlavus*
eodem

Agnotoqz
Episcopa-
tus Merse-
bu.g. ins-
tauratus
Confer.
Chron. Ci-
tiz. p. 769

Wigbertus
Mersburg
Episc.

Q 3

Expeditio
Cæsaris in
Milzenos.

suo furore, & Comitum *Henrici* instinctu, magnam vim Ba-
variis, omnibusque concivibus suis intulit. Ob hanc cau-
sam Rex indicta prius expeditione *Milzini* fines hostiliter in-
vasit, & ni superflua nivis effusio celeriter resoluta eum im-
pediret, omnis hæc regio habitatore vastata caruisset. Inde
reversus tristis, *Gunzelino* Marchioni cæterisque patriæ defen-

Bruno ad
Ungaros
profugus.

soribus positus auxiliatur præfidiis, ac tunc *Merseburg* veniens,
fratrem suum fugisse ad Ungariorum regem veniæ gratiam
acquirendæ, *Henricum* autem incepti multum poenituisse, à
fidis intercessoribus ab eo missis comperit. Quorum, & ma-
ximè perchari suimet *Tagmonis* & *Bernhardi* Ducis supplica-
tiones, etsi invitus suscipiens, præfato Comiti suimet gratiam
ea ratione indulgit, ut prædium sibi suisque fautoribus & in-
colatum redderet, ipsum autem quamdiu voluisset, in custo-

Henricus se
Cæsari per-
mittit.

dia detineret. *Henricus* vero se nimis in omnibus culpabili-
ter professus, more & habitu poenitentis Regi se tradidit, e-
jusque iussione ab Archipræsule prædicto in castellam *Vvit-
ganstein* derruditur, diligenterque à suis militibus die noctu-
que servatur. Interea Rex Italicæ haud immemor injuriæ,
omnes suos fideles ad hanc ulciscendam hortatur, ac instanti
quadragesima ipse eo cum armato milite destinavit pergere.

Cæsaris ex-
peditio Ita-
lica.

A *Merseburg* tunc exiens, sancti *Mauritij* apud dominum in-
tercessionem itinerisque prosperitatem *Magdeburg* petiit.

Placitum
habere, ce-
mitia age-
re.

Inde per *Turingia*, Orientalisque fines *Francia* transiens, ad
Ratisbonam venit, ibique regali habito placito, militi suimet
generoque, *Henrico*, XII Calend. April. Cum omnium laude
præsentium, cumque hasta signifera, ducatum dedit. De hinc

Cæsar du-
catum Ba-
varix com-
mittit Hen-
rico, fratri
Chunegun-
de conju-
gis suæ. A-
vent. lib. 5,
p. 310.

Augustanam urbem itinere attingens, à *Sigfrido*, Antistite
ejus, honorabiliter introducit & habetur. Ibi tunc duas
tantum noctes commoratus, Reginæ diligenti salutatione
licentiam dedit, ad Saxoniam abeundi, dilectoque eam com-
misit *Tagmoni*. Ipse autem cum exercitu progreditur usque ad
locum

locum, qui *Schanga* dicitur, ubi Dominos *Bruno*, frater
 ejus cum Ungaricis intercessoribus Regi presentatur, &
 ab eo sibi data gratia misericorditer suscipitur. Equidem
 ab Archiepiscopo *Tagmone* rogatus ad predictam civitatem
 veni, & cum eodem redii. Venimus ad *saltum Geronis*, ibique
 cum venerabili Abbatisa *Hathui Palmas* solenniter peregi-
 mus. Ill. feria ad *Magdeburg* veniens, *Cenam Domini*, &
 subsequente dominicæ *Resurrectionis solennitatem*, ibidem ce-
 lebravit. Rex autem per multas itineris asperitates ad *Tri-*
dentem veniens urbem, ibi *Palmarum* festa colit, & exerci-
 tum nimii laboris necessitate afflictum, hac celebri solenni-
 tate paululum respirare permittit. Quem adventantem
Hardvigu Rex præsciens, ac multum expavescens, ad mu-
 nitiones supra memoratas nuncios probatos misit. Ipse
 autem collectis agminibus in *Veronensi* planicie confidens,
 sperabat presentia præteritis prosperitatibus forsitan respon-
 dere. Hunc transitum *Henricus* Rex interclusum, aut vix
 aut nequaquam expugnandum, comperit, & aliò se vertens,
 cum suis tractat familiaribus, si *Clusas* hinc longè remotas,
Carentanis auxiliantibus, intercipere ullatenus valuisset.
 Quod consilio prudenti, quamvis arduum multis videretur,
 effectum est. *Carentani* regalibus jussis illico obtemperan-
 tes, in duas dividuntur legiones; Unam, quæ ante ipsum diei
 crepusculum montem *clusis* superpositum, occupabat: alte-
 ram quæ jam factò mane ad has expugnandas subsequitur,
 audito à præmissis commilitonibus signo tam vehementi, ut
 exlatentibus hostium insidiis audiri potuisset. Qui post ter-
 gum, ut opinabantur securi, venientibus obviam armati pro-
 perant. Sed nostri eos ex latere irruentes alios effugarunt,
 quosdam autem præcipitio, & in *Brenti* fluminis inundatio-
 ne, compellebant interire. Sicque victores *clusas* usque ad
 regis adventum sollicitè tuebantur. Hoc Rex ab internuntiis

Bruno Au-
 gustensis
 piteopus,
 frater regis
 in gratiam
 ejus redit.
 Lambert.
 anno 1004.

Hardvigu
 Rex Lon-
 gobardo-
 rum.

Q 3

ut au-

Bannus,
proscriptio
à Germ.
Ban.

Thiebaldo
Marchio.

us audivit, relictis omnibus impedimentis, optimis satellitibus exceptis, cum magna difficultate eas pertransit, & juxta littus aquæ suprâ memoratæ in quadam grata planitie castrametatus est, ut ibidem Coenam Domini, & Chrismatis consecrationem, ac Passionem Dominicam & sanctam ejus Resurrectionem, summoperè veneraretur. Interdicta est omnibus per bannum regalem à Palatino Comite fuga, & resistentibus vitiliter promittitur consolatio futura. Rex autem in tertia feria aquam transiens prædictam, fixis itinerum tentoriis, requievit, explorantes præstolans sollicitè, ad querendam *Hardvigi* hostis conversationem. Qui cum suis hactenus in malo unanimis, divinæ pietatis instinctu dividitur: & ab injusto suo plantore auxiliaris manus disjuncta, à domino coronato regi *Henrico* securum fuga patefecit ingressam. *Verona* primò eundem suscipiens, exultat in domino, advenisse defensorem patriæ, auctorem verò abiisse totius miseræ. Huic occurrit diu expectatus *Thiebaldo* Marchio cum prædictis auxiliatoribus gaudens tempus advenisse, quò secretum bonæ voluntatis sibi liceret huic aperire. Tunc Rex tali comitatu *Brixnam* veniens, ab Archiepiscopo *Ravennati*, & ab hujus sedis provisoro *Ethelberone* cum provincialibus suscipitur. Inde *Bergomum* ab Arnulpho Imperatore olim devictam, itinere attingens, *Mediolanensem* Archipræsulem, fide sacramentis firmata recepit. Post hæc *Papiam* visitans urbem, ab Archiantistite hoc, & à primis illius regionis susceptus, cum admirabili laude ad Ecclesiam ducitur, & communi electione sublimatus, in solium regale collocatur. Eademq; die revelatur, qua mutabilitate totius mundi hujus instabilis cursus in pronum semper volvatur. Namque inter tot gaudia subito insevit inimica pacis discordia, & à superflui vini ebrietate de vili causa interrupta est miserabiliter fidei connexio & sacramenti. Concives adversus no-

sus no-

sus noviter electum regem armantur, ad palatium properant,
 & maximè hi, quibus jus *Henrici* displicebat, *Harduvigi* au-
 tem relaxatio mulcebat. Clamor ut à rege auditur, *quid hoc*
esset, explorare citius ab eo jubetur. Cui protinus responde-
 tur, *plebeios furore subitaneo inflammatos, & servili prasum-*
ptione animatos, hanc commotionem primitus incepisse, ceteros
quoq; omnes in detrimentum sui vel dedecus convenisse. Quos
 jam irrupentes *Heribertus*, *Agrippinæ* provisor egregius,
 sedare conatus, ut de fenestra causam tantæ invasionis in-
 quirat, lapidum imbre & sagittarum infusione retruditur. Pala-
 tium autem ab hostibus graviter impugnatum, à domesticis
 regis, faciliè numerandis, viriliter defensum est. Divisus
 etenim plura necessaria nostris, major excrevit inimicis.
 Tandem audito clamoris immensi strepitu, nostri gregatim
 ad regem properant, hostesque adhuc insanientes paululum
 expellunt. Sed imminente jam nocte sagittis atque lapidi-
 bus obviis tardantur. Quæ ad providenda urbis tunc * in-
 cendant mœnia. Nostri autem, qui foris erant, urbis pro-
 pugnacula fortiter ascendunt, quibus hi sic melius resiste-
 bant. Ibi tum quidam egregius invenis, *Gisilbertus* nomi-
 ne, frater *Reginæ*, à *Longobardis* vulneratus, oppetiit, & con-
 sociorum tristitiam vehementer adauxit. Quem *Vulferans*
 miles, n medium agmen profiliens, unumque ex his per gâ-
 leam usque in jugulum feriens, securus vindicavit. Sic al-
 ternando quietem cunctis amicam, belli asperitate muta-
 bant. Nonnullos ex hostibus, quos vi capiebant nostri, vi-
 vos regi presentabant. Subito ibidem una domus, quæ
 nostros tuebatur defatigatos, à *Longobardis* incensa ruit, ac
 eos nulla spei certitudine positos alacriores bello reddidit.
 Interim *Alemanni* cum *Francis* & *Luthariensibus* tandem
 hæc mala rescipientibus, fractis intrantes muris, in tantum
 consives persecuti sunt, ut è munitione domorum suarum

Merandū nec unus egredi præsumeret. Harum summitate hi nostros
 Pepa in- jaculis gravantes immisissis, incendio perierunt illato. Diffi-
 cendium. cile est cuiquam ad enarrandum, quanta ibidem strages di-
 1004. Lāb. versis efficitur modis. Milites regis tum victores sine ulla
 Schaffa, offensione spoliis interemptorum utuntur. Hoc miserabili
 aspectu Rex motus, & ut residuis parcerent, firmiter præcipi-
 ens, se ad munitionem sancti Petri contulit, hostibusque ve-
 niam suppliciter implorantibus misericorditer indulgit. Tunc
 absentes quique accepta regis victoria, aut ipsi veniunt, ut ta-
 lia declinarent, aut obsides mittunt, fidem, auxilium & sub-
 jectionis debitum regi promittentes. Sedatis tunc *Papie* ca-
 lamitatibus, Rex ad pontem longum venit, Longobardo-
 rumque residuum agmen per manus suscipit, habitoque ibi-
 dem cum omnibus eloquio, rebusque maximis prudenter
 ordinatis, *Mediolanum*, sanctissimi Præsulis Ambrosii amore
 petiit, moxque ad prata prædicti pontis reversus præsentem
 populum, de subito ejus conquerentem discessu, promissa
 celeri summet reversione, cæterisque consolationibus mul-
 tis placavit. Insistentem verò tunc *Pentecostes* solennita-
 tem, in loco qui *Grommo* vocatur, celebrat. Inde tum
 Redirus procedens, *Thuseos* sibi obviantes in consortium sibi fir-
 Cæsar in- miter servientium suscipit. De hinc patriam revisere festi-
 Germani- nans, *Alemannia* fines, nuper à Ducis *Hermanni* solatio priva-
 am, tos, filioque ejus, & æquivoco, adhuc puerulo, deditos ad
 Hermann regendum & confirmandum, invadit. Inde in *Alsatia* po-
 puer inc- sitam petens *Argentiuam*, venerabilem *Christi præcursoris* ibi
 cedit patri excolit *nativitatem*. In cujus vigilia quæ dominus per eum
 in Svevia. fecit mirabilia, non sunt mihi prætereunda: quia hæc piis ad
 Chronic. delectationem, reprobis autem ad terrorem dicuntur. Do-
 August. ad mus, in qua Rex populo legis *Justitiam* dabat, subito cecidit,
 1004, unduntaxat presbytero nocens, cum domina excommuni-
 cati injusta sedulo commoranti. Ille præ cæteris in hoc cri-
 mine

mine culpabilis, morte sua, prius confractis cruribus luit poenam commissi facinoris. Quam dulcia piorum gesta ad ædificationem animæ ipsi legimus, & ab alijs visu ac auditu didicimus? & tamen obdurato corde miseri desipimus, nec amovemur inolita nequitia certis malorum poenis, neque delectamur inæstimabilibus justorum præmiis. Hinc Rex discedens, sancti Martini Præsulis limen *Magontia* supplex adit, ibique *Natale Apostolorum* venerabiliter coluit. Post hæc per *Franciam Orientalem* iter faciens, *Saxoniam*, ut sæpe professus est, *securitatis ac totius ubertatis quasi florigeram paradisi aulam*, revisit. Ibi tunc diu reconditum Zeli latitantis arcum simplici corde evomuit, & ad compescendam *Bolizlavi* arrogantis sævitiam, omnibus in sua ditione Christo sibi que fidelibus expeditionem Augusto jam mediante indixit. Statuto igitur termino, in *Merseburg* exercitus fit collectio, ac in hostem tandem secreta promotio. Assimulato namque in *Poloniam* itinere naves glomerantur, ut ficta suorum benevolentia non fieret inimico circumcundi pro palatio ulla. Interim magna imbrium effusione in transeundis fluminibus exercitui ineffabilis fit retardatio, & cum minimè quis hoc conjicere potuit, in *Bohemiam* Rex celeriter porrexit. Hujus adventum leo rugiens cauda subsequenti impedire satagens, in sylvâ, quæ *Miriquidvi* dicitur, montem quendam cum sagittariis, prorsus intercluso omni aditu, firmat. Rex autem id comperiens, præmissis clam loricatoris militibus electis, hostibus invitis, arduam irrupere viam, facilem subsequentibus, parantes callem. Inter hæc *Bolizlavo* in una dierum coenante, unus ex nostris, capellanus *Reinberni*, Præsulis sui, de adventu nostri exercitus loquitur, & ab eo mox auditus, quid diceret, rogatur: Cui responsa referenti, tum inquit: *Si reperent ut vana, non possent adhuc advenisse.* Et verum est hoc, ni aspirasset regi divina pietas, & hunc non inflasset superbiæ

Saxonia
Paradiso
confertur,

Expeditio
Cæsaris in
Bolizlavi,
Polonum.

R

magna.

Jaromirus
exul.

magnanimitas, non provenisset nobis tam subito victoriæ prosperitas. Adjuvit etiam regem exulis Jaromiri, qui *firma pax* interpretatur, comitatus, & adoptatus ejusdem adventus Boemorum delinivit agmen. Horum consultu & vocacione regi introitus patefit, & in ipsa regionis istius janua unum castellum sua eidem sponte reddidit. Rex propter Bavarios nondum adventantes tardato paululum itinere, ad urbem *Satzi* dictam venit, & concives hos portas sibi illico aperientes, & Polenos intus præsidio positos occidentes suimet cognovit amicos. Videns Rex tantam stragem, commovetur, & superstites in una præcepit Ecclesia retrudi. Adest etiam, qui *Bolizlavum* à conprovincialibus esse interemptum pro certo referret. Lætantur in domino familiares regis, corruptique tristantur fautores adulterini Ducis. Hi invicem mussantes ex injusti cordis sui secretario hoc evomere mendacium: Si Rex unquam in bona securitate consisteret, se tunc ad nihilum valere, multaue ab eo pati contraria, debere. Propter hoc latente igniculo sub cinere in hoc itinere, ac postea sapissimè, Regi suo cunctorum hostem fidelium, brutis peiores animalibus, præposuerunt, ignorantes, quòd ab eorum fraude vicarium suimet in terris Dominus pater ingenitus, speculato desuper, liberaturus erat è cœlis. Tunc *Jaromirus* jussu regis cum optimis militibus ex nostris, ac cum incolis sibi ad hærentibus, ad capiendum seu occidendum serpentem venenosum *Pragam* præmittitur. Quem præoccupantes nuntii præscriptorum, rem ordine pandunt Bolizlavo, de tali periculo prius securo. Hic legatione tali commonitus, clam se præparavit, & subsequenti nocte jam mediante, audiens in urbe proxima, quæ *VVissegradi* dicitur, campanas, cives ad bellum sonitu hortantes, cum prima legione exivit, & partiam fugiendo revisit. Quem *Zobissaus*, frater Athelberti præsulis, & Christi martyris, subsecutus, in
ponte

Cæsar Dei
in terris
vicarius.

Boleslai
Poloni
fuga.

ponte vulneratus opetiit, & magnum hostibus gaudium,
 suis autem luctum ineffabilem reliquit. Crastina autem die
Jarimirus adveniens, populis jura veniamque commissi po-^{Jarimirus}
 scentibus ante portam dedit, illicoque intromissus, pristinis^{Bojemiam}
 honoribus magna jucunditate inthronizatur, ac tunc de-
 positis vilibus indumentis preciosioribus ornatur. Huic ibi
 tum presentatur, quicquid unusquisque militum hosti fugi-
 tivo vel occiso spoliis abstulit. Muneribus idem delecta-
 tus plurimis, ad *Vvisgradi* introducit, ibidemque in do-
 minum exclamatur, Regis indulgentia & secum hucusque
 perseverantibus diu elaboratum permisit bravium. Con-
 fluit undique secus tam vulgi quam seniorum ineffabilis tur-
 ba, ad gratiam novi Ducis percipiendam, & ad prestolan-
 dum gloriosi regis accessum. Hic tandem adveniens ab An-
 tistite *Thieddago* & à Duce *Jarimiro* cum immenso cleri to-
 tiusque populi tripudio suscipitur, & ad Ecclesiam sancti Ge-
 orgii deducitur. Cunctis mox dignitatibus à rege honora-
 tur *Jarimirus* paternis, convocatis indigenis coram omnibus.
 Sed cum ibi *sanctæ Domini genitricis ortum* omni celebrem
 mundo Rex veneraretur, *Godescalcus*, sanctæ Frisingensis Ec-
 clesiæ venerabilis pastor, nomen cum re * possidens, mis * Gode-
 sam canere, ac populos instituere ab eo præcipitur, ac ab ^{schaik, ser-}
 Episcopo sedis illius, permittitur: Perlecto tum Evangelio, ^{Gus Des,}
 præsentibus idem admonet de timore divino, & de conservando ^{idem ac}
 geminæ dilectionis vinculo, de obedientia domini, subli-
 miorumque honore potestatum, & ad ultimum regem sua-
 viter aggreditur, ut semet agnoscere, & omnia quæ à primis
 vitæ hujus cunabulis usque ad hoc tempus honoris alicujus,
 aut commoditatis, unquam percepit, largitate divinæ potius,
 quam suis meritis ascribere voluisset. Insuper misericordiæ
 mentionem fecit, quæ unicum est salutis præsidium, vene-
 rabile fidei ornamentum, & magnorum remissio peccatorum.

In cuius opere servando unicuique Christo fidelium tria sunt semper optanda, posse & velle ac perficere: Quae cum à cunctis sint adimplenda, ab his maxime, qui nullum lædentes, sibi avent similia, ad non recompenfare, ut & acceptabile ab his domino votum fiat, ex corde debet unumquodque largiri, & cunctis debitoribus remitti, ne mali vice servi diris astringantur tormentis. Et his concludens, *re*, inquit, *obiestor per nomen & amorem eius, qui suo debitori decem millia talentorum, id est, Judeis recutitis suorum transgressionem preceptorum indulset, Henrici quondam Marchionis, nunc autem, usspero vere penitentis, senior Charissime, miserearis, vincula solvas, & gratiam dones, ut eo liberiori animo hodie dominum interpellas: dimitte nobis debita nostra, &c.* Hac Rex exhortatione lacrymabiliter profusa, placatus, sic se facturum firmiter spondit, & post hæc domum veniens, misericorditer adimplevit. Statutis ibidem tunc omnibus, Bavarios domum remisit. Ipse verò cum Boiemorum Duce novo *Milzianos*, qui tum sibi fuere proximi, terminos, per ineffabilem itineris difficultatem adiens, *Budissinam* urbem possedit. Sed cum in una dierum unumquemq; suimet fidelium ad expugnandam eandem incitaret, ab uno sagittariorum è propugnaculis, ni divina custodiretur providentia, vulnere improvise caderetur. Quod illi, qui secus se stabat proximus, nocuit, & propositum inimici in alio peregit. Rex autem elevato ad dominum corde supplici, hunc laudat, qui solitam pietatis vigilantiam sibi immerito revelavit. Urbs verò præfata igne jam adportato combusta jaceret, ni hoc Guncelini Marchionis iussio infaustra prohiberet. Vulnerantur invicem multi, & nonnulli perempti sunt. Ex nostris autem unus nobilis & genere & virili conversatione, *Hemuza* nomine, cum urbanos crebro certamine provocatos, penè usque ad muros insequeretur, molaris dimidio lapidis per galeatum caput prostratus.

Henricus è
vinculis di-
missus.

Budissina
obsessa.

Gunceli-
nus Mar-
shio.

stratus, ab inimicis insultantibus in urbem mortuus trahitur. Hujus cadaver Henricus Comes, frater meus, cujus miles fuit, pretio comparatum ad patriam reduxit. Alter verò qui ob assiduum venationis exercitium indomitus Tommo vocabatur, dum in Spreva flumine hostibus fortiter resistit, torrentum lubricatione lapidum corruit, optimaque diu protectus lorica, tardo tandem vulnere, proli dolor, operiit. Hunc unus ex suis satellitibus, ne aliquo deducere tur cum prohibere tentaret, cuspide perfoffus, super eum corruit. Prædicta belli asperitate jam penè devicta, jubente per nuntium suimet Bolizlavo, regie potestati urbs salvis defensoribus traditur, præsidioque novo munitur. Post hæc Rex cum exercitu, itinere ac inedia jam defatigato, domum rediit, Marchiones ubicunque opus fuit, solitis adjuvans adnunculis. Hic cum se in Merseburg optatæ quieti indulgeret, Esiconem venerandum Comitem longa infirmitate vexatum, vitam hanc in Lipsie finisse comperit. Hujus corpus adveniens ipse suscepit, & honorifice sepeliri juxta Ecclesiam sancti Johannis Baptistæ in septentrionali parte præcepit, pro cujus animæ remedio quoddam ejusdem prædium, Vppusan nominatum, cum candelabris duobus argenteis, altari sancto & confratribus, ibidem domino famulantibus, dedit. Insuper VVigberto Antistiti mercatores & Judæos, à Gislero primitus acquisitos, ac diu commutatos, reddidit. Comitatum super Merseburg, & beneficium adhuc pertinentens, Burchardo, & super quatuor urbes, juxta Mildam fluvium positas, Thiedberno beneficium concessit. Omne autem prædium sibi judicio retinuit. Henricum Comitem à custodia absolutam cum gratia abire præcepit. Sicut sanctæ matris Ecclesiæ prospera spirituali ejusdem proli ad augendam Christi gloriam sunt proloquenda, ita ejusdem detrimenta ad compunctionem provocandam huic sunt enarranda.

Henricus
Comes frater
Ditmar
ri.

Budissina
dedita.

Esiconis
Merseburg
Comitis

Beneficium
in Folz
juxta
Mildam

Comitatus
Merseburg
Burchardo
concessus.

Paderbor-
na in cen-
dium.
Dortman-
de.
Synodus
Tremoni-
ensis, anno
1005.
 Quia hæc unanimi lætitia, ista autem mœstitia pari
 conquerenda, & molli patientia sunt ab hac sufferenda. In
Pathebrunnum, monasterium & omnis ejusdem apparatus,
 flamma, nostræ iniquitatis ultrix, consumens, multorum corda
 fidelium commovit, quæ amor divinæ remunerationis ad re-
 novanda communiter accendit. Posita est etiam in loco, qui
Throtmunn dicitur, magna synodus, ubi Rex Coëpiscopis,
 præsentibusque cunctis, plurima questus est sanctæ Ecclesiæ
 convenientia, & communi eorundem consilio hæc statuit
 deinceps prohiberi, & optimo novæ institutionis decreto
 gravem peccatorum suimet sarcinam relevari, Anno domi-
 nicæ incarnationis M. V. Anno autem domini *Henrici* Se-
 cundi regnantis quarto in die Non. Julij.

Decretum Synodi Tremoniensis.

Synodus
Tremoni-
ensis.
Expeditio
in Boles-
laum Po-
lon.
Contra
M
O
C
 Ordinatis legionibus, Rex inde progreditur, & Regina cele-
 riter reversa optatum dilecti senioris sui in Saxonia sollicitè
 præstolabatur adventum. Exercitum autem nostrum cum
 prosperitate ad locum, qui *Dobraluh* dicitur, in pago *Luxici*
 venientem, *Henricus* & *Iaromirus* Duces ad supplementum e-
 jusdem cum suis properantes, lætificant, majoreque consilij
 ac fortitudinis speroborant. Hic Ducibus corruptis, & sua
 defendere cupientibus, per solitudines paludesque circum-
 ductus, admodum gravatur, & ne citò ad hostem lædendum
 perveniret, invida eorum malignitate tardatur. Inde pro-
 vinciam *Nice* vocatam itinere attingentes juxta *Spreuvam* flu-
 vium castra metatus est. Hinc cum hostem exlatere abdito
 nocentem *Thieburnus* miles egregius comperiret, ob laudem
 sibi specialiter usurpandam, optimos è confociis clanculum
 eligendi convocans, eum dolo interciperere tentat. Qui satis
 providus, ut sic melius sequentes læderet, inter lignorum
 condensitatem jacentium fugit, & sagittis, quibus maximè
 defenduntur, more solito remissis, primò hunc, posteaque

Bernhar-

Bernhardum, Iſin & Bennonem, Arnulphi Præſulis inelytos ſatellites, cum aliis commilitonibus multis, VIII. Id. Septembris, in cautos proſtravit, & diſpoliavit. Ob hæc Rex cum omni ſuimet comitatu dolore concutitur & ob hoc *Bolizlavus* doluiſſe à non nullis veracibus perhibetur. Poſt hæc *Luitici* noſtris pridie quàm ad Oderam fluvium venirent, ſortiantur, Deos ſuimet præcedentes ſubſecuti. Quamvis autem de his aliquid dicere perhorreſcam, tamen ut ſcias, lector amate, vanam eorum ſuperſtitionem, inanioremque populi iſtius executionem, qui ſint vel unde huc venerint ſtrictim enodabo. Eſt urbs quædam in pago Redariorum *Riedegaſt* nomine, tricornis, ac tres in ſe continens portas, quam undique ſylva, ab incolis intacta & venerabilis, circumdat magna: Duæ ejuſdem portæ cunctis introëuntibus patent: Tertia, quæ Orientem respicit, & minima eſt, tramitem & mare juxta poſitum, & viſu nimis horribile, monſtrat. In eadem nil niſi fanum eſt de ligno artiſcioſè compoſitum, quod pro baſibus diverſarum ſuſtentatur cornibus beſtiarum. Hujus parietes variæ deorum dearumque imagines mirificè inſculptæ, ut cernentibus videtur, exterius ornant. Interius autem Dii ſtant manufacti, ſingulis nominibus inſculptis galeis atque loriceis terribiliter veſtiti, quorum primas *Luarafici* dicitur, & præ cæteris à cunctis gentilibus honoratur & colitur. Vexilla quoque eorum niſi ad expeditionis neceſſaria, & tunc per pedites, hinc nullatenus moventur. Ad hæc curioſè tuenda miniſtri ſunt ſpecialiter ab indigenis conſtituti, qui cum huc idolis immolare, ſeu iram eorundem placare conveniant, ſedent hi duntaxat, cæteris aſtantibus, & invicem clanculum muſſantes terram cum tremore infodiunt, quò ſortibus emiſſis, rerum certitudinem dubiarum perquirant. Quibus finitis, ceſpite viridi eas operientes, equum, qui maximus inter alios habetur, & ut ſacer ab his

Luitici
Henrici
Cæſaris
auxiliares.

Barbaſo
Luiticiorum
reli-
gio.

ab his veneratur, super fixas in terram duorum cuspides hastilium, inter se transmissorum supplicii obsequio ducunt, & præmissis sortibus, quibus id explicavere, prius per hunc quasi divinum, denuo augurantur, & si in duabus his rebus par omnium apparet, factis complerur: sin autem, à tristicibus populis hoc prorsus omittitur. Testatur idem antiquitas errore delusa vario, si quando his seu à longe, rebellionis asperitas immineat, ut è mari prædicto aper magnus, & candido dente è spumis lucescente, exeat, seque in volutabro delectatum terribili quassatione multis ostendat. Quot regiones sunt in his partibus, tot templa habentur, & simulacra dæmonum singula, ab infidelibus coluntur, inter quæ civitas supra memorata * principalem tenet monarchiam. Hanc ad bellum properantes salutant, illam prospere redeuntibus muneribus debitis honorant, & quæ placabilis hostia diis offerri à ministris debeat, per sortes, ac perequum, sicut præfatus sum, diligenter inquiritur. Hominum ac sanguine pecudum ineffabilis horum furor mitigatur. His autem omnibus, qui communiter *Luitici* vocantur, dominus specialiter non præsidet ullus. Unanimi consilio ad placitum suimet necessaria discutientes, in rebus efficiendis omnes concordant. Si quis vero ex conprovincialibus in placito his contradicit, fustibus verberatur, & si forinsecus palam resistit, aut omnia incendio & continua depradatione perdit, aut in eorum præsentia pro qualitate sua, pecuniæ persolvit quantitatem debitæ. Infideles ipsi & mutabiles, immutabilitatem ac magnam exigunt ab aliis fidem. Pacem abraço crine supremo, & cum gramine, datisque affirmant dextris. Ad hanc autem perturbandam facile pecunia corrumpuntur. Hi milites quondam servi, nostrisque iniquitatibus tunc liberi, tali comitatu ad regem auxiliandum proficiscuntur. Eorum cum cultu, Lector, consortia fugias, divinarum mandata scriptu-

*Urbs Riedegalt, forte eodem cum Rethra, Redariorum vulgari nomine, in quatempla constructum fuit dæmonibus magnam, quorum princeps Riedegalt, ut scribit Adam, Brém. p. 48. Vid. & Helmodum lib. 52. & quæ ibi cõgessit Cl. Bangerius p. 126. Erpold. Lindëbrog in Histor. Caroli M. p. 78. b.

scripturarum auscultando adimple & fidem, quam Athana-
 sius profitebatur Episcopus, discens, memoriterque retinens,
 hæc, quæ supra memoravi, nil esse probabis veraciter. Inde
 mox imparibus Ducibus inæquale turmæ usque ad Oderam
 fluvium provenientes, fixerunt tentoria juxta amnem, qui
Bober dicitur Slayonicè, *Castor*, Latinè. Quos *Bolizlaus* mu-
 nitis littoribus præfati fluminis, cum exercitu grandi in *Crosno*
 sedens, ullo modo transire, prohibuit. Sed cum Rex VII.
 dies ibidem moratus naves atque pontes pararet, divinus
 respectus missis speculatoribus suis vadum ostendit optimum.
 Quem sex legiones in ipso diei crepusculo jussu regis intran-
 tes, incolumes eo fruuntur. Quod eminus agnoscens *Bo-*
lizlavi custodes, triste nancium ac incredibile seniori suimet
 celeriter detulerunt. Hic tandem per tres vel amplius lega-
 tos certus effectus, a motis properè castris, ipse cum suis plu-
 ribus ibidem relictis rebus fugit. Id Rex cum suis caute
 considerans, Christo laudes cum clero & omni populo alta
 voce cecinit, & cum securitate flumen pertransiit. Hi autem
 qui præcesserunt, cum *Luiticios* diu tardantes expectarent,
 evenit, ut hostes in tentoriis improvisos opprimerent. Quos
 nostri alacriter insequuti, velut fugaces cervos persequi cum
 non valerent, ad consocios revertuntur. Profectus est inde
 Rex, & usque ad Abbatiam, quæ *Mezerici* dicitur, perveni-
 ens, annualem tibi *Thebaica legionis festivitatem*, qua maxi-
 ma tunc veneratione potuit, completere studuit, & ne monaste-
 rium hoc, ac absentium mansiones Monachorum, aliquam
 à suis pateretur molestiam, studuit prohibere. De hinc ho-
 stem in nulla suimet urbium pernoscere præsumentem, pro-
 xima quæque vastando persequitur, & non longius quam duo
 milliaria ab urbe *Posnani*, rogatus à suis primatibus, confedit.
 Exercitus autem in colligendis frugibus, cæterisque rebus
 necessariis divisus, magnum ab insidiantibus inimicis susti-
 nuit

Symboli
Athanasii.Odera &
Bobra flu-
vii.Boleslai
fuga.Mezerici
Abbatia.

nuit damnum. Interim per fidos intercessores, regis gra-
 tiam Bolizlavus petiit, & exaudiri mox promeruit. *Tagmo*
 Archiepiscopus cum aliis familiaribus regis ad civitatem præ-
 dictam, à *Bolizlavo* rogatus, venit, & cum juramentis, ac
 commendationibus condignis firma pacis foedera apud eun-
 dem pepigit. Latè tunc revertuntur nostri, quia itineris lon-
 gitudine & nimia fame cum inter mixta belli asperitate ma-
 gnum sufferebant laborem. Post hæc Rex in nostris partibus
 erutis torius nequitiae auctoribus, optata securitatis prospera
 solidare summopere nititur, & *Brunonem* inclytum satelli-
 tem in *Merseburg*, à Slavis autem optimos *Borisen* & *Nese-*
muschlen, cum cæteris fautoribus, in *Vvelereslevo* laqueo
 suspendi præcepit. Sæpè cum Slavis in *VViribeni* juxta *Al-*
bim positam, conventionem habita, nolentibus seu volentibus
 his necessaria regni suimet tractavit atque potenter fini-
 vit. *Arnaburch* prius devastatam, ob defensionem patriæ re-
 novavit: quæque diu hinc injustè ablata erant restituit. Sy-
 nodali judicio injustas fieri nuptias, Christianosque genti-
 libus venundari, præsens ipse canonica & autoritate Apo-
 stolica prohibuit, Dominique justitiam spernentes, spiritali
 mucrone interfici præcepit. Interea *Balduinum* Ducem ju-
 ventus & rerum affluentia, ac mala iniquorum inflatio ad-
 versus Regem armavit, & *Valentinam* urbem possidere, po-
 testatique suimet subdere, suavit. Quod Rex ubi primum
 comperit, ipse cum suis militaribus accedens, eripere eandem
 assidua pugnatione tentavit, & nil proficiens, abiit, expedi-
 tionem suam in proxima æstate super *Balduinum* fieri Orien-
 talibus & Occidentalibus firmiter indicens. Advenit opta-
 tum tempus, exercitus grandis colligitur, & à Rege cum eo-
 dem ad *Scellam* fluvium pervenitur. Ibi se *Balduinus* armato
 milite præsentans, transitum regi prohibere frustatoria spe
 nititur, sed prudenti consilio quorundam nostri navibus aliò
 latens,

Animad-
 veroo in
 pacis publi-
 cæ turba-
 tores.

Balduinus
 Flandrorum
 Dynasta.
Aventino
 lib. v. p. 311.
 Valentini-
 anæ urbs
 Hannoniæ
 tum libera,
 in marchia
 Franciæ &
 Lotharin-
 giæ. *Id.*
Ibid. & *Si-*
geberr. ad
 an. 1006.
 Expeditio
 Cæsaris in
 Balduinū.
 Scaldis fl.

lanter transvesti, ejusdem nimiam præsumptionem, ex improvise irruentes, confundunt. Fugiente eo, Rex in Christo victore lætatur, flumen transgreditur, vicinitatemque contiguam populatur. Cum autem ad Abbatiam, quæ *Gent* dicitur, veniret, à confratribus illius Ecclesiæ susceptus, loco eidem, & bonis appertinentibus cunctis pepercit. Tandem *Baldwinus* magna necessitate coactus, humili supplicatione veniam impetrat, & non longè post per manus regis *VValecorni* & prænominatam urbem in beneficium adipiscitur. Pacificatis tunc partibus his, generale concilium in *Frankfort* à rege ponitur, & hoc ab omnibus Cisalpinis antistitibus visitatur. Causam verò præcedentem lector auribus accipe. Rex à puero quandam suimet civitatem *Bavenberg* nomine, in orientali Francia sitam, unicè dilectam præ cæteris excoluit, & uxore ducta eandem ei in dotem dedit. Postquam autem ad regni curam divina miseratione promotus, semper tacite mente ibidem Episcopatum construere gestit, sed quia, ut *Flaccus* testatur, *dimidium facti, qui bene cepit, habet*, novam ibi inchoat Ecclesiam cum cryptis duabus, & perficit. Omnia autem quæ ad divinum pertinere ministerium paulatim congregans, *Henricum* Winciburgensem Episcopum, sibi multum familiarem, ut proposito animi suimet aspirare voluisset, parochiamque in pago, qui à *Radinæca* fluvio nomen sortitur positam, concedere sibi concambio vendicadam, sæpe rogavit. Dilecti senioris justas petitiones Præsul benignè suscipiens, ea ratione consensit, ut pallium suæ permittens Ecclesiæ, Papebergensem sibi subderet pastorem, hocque baculo suimet regi dato, & quodam prædio pro commutatione præfata tradito, clam firmavit. Cùm verò se Archiepiscopatum nullatenus adipisci posse sentiret, promissa complere renuens, ad concilium vocatus supra memoratum venire voluit. Considentibus ibidem ordine Archiepiscopis

Gandaruf
castium,
Sigebergo

Imperator
Valentini-
anos Bal-
duino Co-
miti bene-
ficiavit, et
etiam Wa-
lachras ad-
dit. *Sigeb.*
an, 1007.

Bavèberg
à Cæsare
exculta,

Cæsar ibi-
dem novã
extruxit
Ecclesiam.

Henrici
Witzbur-
gensis am-
bi io.

Co ci 3-
ru n Fran-
cosfordese

cum omnibus suimet suffraganeis, Rex humo tenus proster-
 nitur, & à *Vvillegiso* antistite, in cuius dioecesi synodus habe-
 batur, elevatus, cunctis presentibus talia fatur: *Ob recom-*
penstationem futuram Christum heredem elegerunt: quia in sobole acqui-
renda nulla spes remanet mihi. Et quod praeipuum habui, me-
ipsum cum modo acquisitis seu acquirendis in sacrificium patri in-
genito jam dudum secreto mentis obtuli. Episcopatum in Bave-
berga cum licentia antistitis mei facere haecenus concupiui, & ho-
die persistere volo desiderium. Ob hoc serenissimam vestram
interpello pietatem, ne absentia eius, qui per me voluit obtinere,
quod mihi non licuit huic concedere, propositum voluntatis, mea
queat impedire, cum in baculo eius mutuae confirmationis signo
clarecat, hunc non propter dominum sed ob dignitatis nullatenus
adipiscenda dolorem fuisse. Moveat omnium corda presen-
tium, quod per ambitionem suam sanctae matris Ecclesiae augmen-
tum annullare, cum nugigerula legatione praesumat. Ad haec
firmiter constituenda, connectalis mea presentis, & unici fratris,
& coheredis mei, larga benignitas aspirat, & sibi placita adim-
pletionem his me eadem restituere utiq; pro certo scias. Si quando
autem Episcopus venire, & promissa dignatur, suscipere, paratum
me ad omne, quod vobis bonum videtur, procul dubio inveniet. Fi-
nitis talibus alloquiis, Bernigerus Antistitis Henrici capella-
nus, surrexit, propter timorem regis senioreni suum huc non ve-
nisse, & detrimentum Ecclesiae, sibi à Domino commissum, in aliquo
fieri, nunquam laudasse, testatur, & obsecrat cunctos praes-
entes per Christi amorem, ne talia fieri absente eo futurum
sibi in exemplum paterentur. Privilegia ejusdem ibi alta voce
recitantur. Inter haec quotiens Rex anxiam iudicum sen-
tentiam nutare perspexit, toties prostratus humiliatur. Tan-
*dem Archiantistite *Vvillegiso*, quid de his faciendum foret ju-*
*dicio perferuntanti, *Tagmo* primus respondit, haec tunc secun-*
dum regis eloquium legaliter fieri posse. Cunctis praesentibus

eius

Episcopa-
 nus Baven-
 bergensis
 ab Henrico
 & ge' cen-
 stituitur &
 Berhar-

ejus sermonem tunc affirmantibus, & subscribentibus, *Eberhardo* tunc Cancellario, cura pastoralis à rege committitur, & hic à præfato Archipræsule eodem die consecratur. Post hæc autem *Henricus* antistes auxilio confratris *Hiriberti*, regis gratiam & ad impletionem sibi placitam acquisivit. Sed quia rarò illucescit serenitas, quam non sequatur caliginosa nubis obscuritas, Regi Pascha Ratisbonæ celebranti de *Luiticis* & ab his, qui à civitate magna *Luibni* dicta missi fuerant, & à *Fanmiro* Duce *Bolizlavum* multa sibi contraria moliri cupientem, asserabant, seque ad hæc perficienda verbis ac pecunia ab eodem introduci affirmabant. Intimabant quoque ei, si hunc amplius in pace & gratia suimet haberet, ut servitutem eorum firmiter non teneret. Hæc Rex cum suis Principibus caute considerans, diversaque ab his consilii responso percipiens, iniquæ voluntati eorum in hoc consensit, quod generum suimet *Herimannum* illo mittens, condita pacis fœdera interdiceret. Quam legationem ab internunciis *Bolizlavus* comperiens, præfatum Comitem, quamvis ad se sapius invitatum, non bene suscipit, & percepta ab ea narratione, in multis se excusat: *Sciat*, inquit, *testis omnium Christus*, quicquid deinceps facturus sum, invitus implebo. Post hæc collecto exercitu, pagum, qui *Morezini* dicitur juxta *Magdeburg* jacentem, populatur, & fraternitatem, quam in Christo cum Parthenopolitanis prius conjunxerat, hostili asperitate dirupit. Inde ad urbem, quæ *Zerbesta* dicitur, veniens, urbaneos terrore gravi & hortatu dulci devictos secum vehibat. Hoc totum nostri comperientes tardè veniebant, ac morosius eos insequabantur. Horum primicerius fuit, *Tagmo* Archiepiscopus, & hæc omnia prius sciens non bene providebat. Fui hinc equidem cum illo, & cum nos omnes ad locum qui *Juterbock* appellabatur, venissemus, visum est sapientissimis, non esse consilium, hostes tam parva multitudi-

usibi Episcopus ordinatur.

Herm. Contract. & Marianus Scotus ad a. 1007.

Boleslai hostiles molitiones.

Hermannus Comes feccialis ad bellum illi denunciandum aballegatur.

Zerbesta

Juterbock

§ 3

titudine

Budiffima
obiecta &
capta.

Hermannus
Mifniae
Marchio.

Adelbero,
frater regi-
nae Trevi-
rensem Ar-
chiepisc.
molitur u-
sur pare,
sed Megin-
gandocum
cogitur re-
linquere.
Herm. Cō-
tract. ad
an. 1009.
Palas
Pfaltz. Vi-
de Frcheri
Orig. Pa-
lat. part. 1,
cap. 2.

itudine prosequendos, & reversi sumus, *Bolizlavus* autem
Luzici, *Zara* & *Selpuli* denuo occupat, & non longe post *Bu-
dissin* civitatem praesidio *Hermanni* Comitis munitam socr
invidus possedit. Mittens autem nuncios suimet, urbanos
postulat, ut urbem hanc sine utrorumque labore sibi redde-
rent, & nullam à seniore suo ereptionem sperarent. Fit pax
mutua VII. dies. Iste parat impugnationes, hi per legatum
suimet à domino & Principibus regni suppliciter auxilium
poscunt, se alios II. dies hosti resistere promittentes. Ve-
nit Marchio *Hermannus* ad Magdeburg, *Valterdum* tunc præ-
positum interpellans, omnesque specialiter per legatos eve-
cat primates, quos multum hic tunc tardasse vehementer
queritur, & tamen milites suos per internuncios solatur. Qui
cùm assidua *Bolizlavi* impugnatione laborarent, viriliterque
diu resisterent, videntes non nullos ex sociis eorum nutare,
dominumque se ad liberandos non venisse, licentiam hinc
excundi cum omnibus, quæ habebant apud Ducem præfa-
tum impetrantes, urbem ei reddiderunt, tristesque patriam
repetebant. Mortuo post Pascha Trevirensis Ecclesiæ Ar-
chiepiscopo venerabili *Luidolfo*, capellanus ejusdem *Athel-
bero*, frater Reginae, & immaturus juvenis, plus timore regis,
quam amore religionis communiter eligitur. Rex autem ut
hoc audivit, prioris non immemor in Germano ejusdem
Thiedrico non præmeditatae constitutionis, uxorem dilectam,
cæterosque suimet familiares, de Episcopatu eodem impe-
trando sollicitos sprexit, & *Meingardo*, *Vvilligisi* Archipræ-
sulis Camerario, nobili secundum carnem viro, eundem
dedit. Propter hoc subdolæ generationis furor accenditur:
Palas à Treverensibus contra Regem firmatur, ac terra hæc
hactenus pacifica, crebris concremationibus qualiter, &
quicquid hi immites in dominum lenem prius peccaverunt,
æquali lance receperunt. Quid hi omnes hic & in futuro
examine,

examine, dicturi sunt? quorum culpa ineffabili Ecclesia ma-
 rer incorrupta toties in filiorum suimet nece, & dispoliatio-
 ne, gemens, lacrymas à maxillis descendentes ante conspe-
 ctum vindicandis domini fundit. Tali præsumptione Rex
 commotus, illò cum exercitu properat, Archiantistitem in-
 thronizatum ibidem consecrari, Athelberonemque excom-
 municari præcipiens, obsidione etiam continua eos, qui Palas
 turbarant, in tantum constrinxit, ut fame & assidua impu-
 gnatione defatigati, aut interius perire, aut in potestatem re-
 gis inviti deberent exterius venire. Quod ne fieret, *Henricus*
 Dux improvisa calliditate impediens, exire eos illæsos apud
 regem obtinuit. Postam verò de his rei certitudinem Rex
 inquisivit, gravitate mentis id ferens, ut in sequentibus re-
 feram, est ultus. Interim antecessor meus longa infirmitate
 detentus, diem sollicitus supremum postulatum. Sed quæ-
 dam de eo ante conclusionem ad memoriam ejusdem expe-
 diti mihi libet. Hic ex optimis *Turingie* australis parenti-
 bus originem. in *Magdeburg* autem *Orrico* disciplinæ regimen
 sumpsit. Hunc egregiè educatum *Gifilerus* Archiepiscopus
 sibi familiariter in servitium ascivit, & multo tempore secum
 habuit, beneficio singulari & Archipresbyteratus officio de-
 mulcens, novissimè autem quædam ei iniquorum assidua
 susurratione subtrahens, mentem ejus in tantum abalienavit,
 ut relictis omnibus suis, *Henrico* regi, sicut præfatus sum, ad-
 hæretet, optimeque ei placeret. Fuerat enim egregius &
 statura & facie, facundia & voce pulcherrima, sapiens in
 consilio, jucundus in concilio, ac largitatis immensæ. Unde
 divina visitatione, & tali virtute, sacerdotalem gradum ascen-
 dit. Qui in diebus divinitus sibi concessis hæc suæ acquisivit
 Ecclesiæ: *Sidegeshusum* & *VViribeni*, *Interlingum* IX. mansos,
 ac in *Dalmini* VII. In *Nuistidi* III. de sua vero proprietate con-
 cessit in *Vppusen* VII. mansos, & saltum, qui *pulcher mons* dici-
 tur,

Caesaris in
Trevires
expeditio,

Henricus
Dux Bava-
riorum.

Wigberti
Mersepur-
gii natales,
studia, pro-
gressus,
mors.

Bona Ec-
clesiæ Mers-
burgensi
acquisita.

Ditmar
somnia.

tur. De libris, rebusque aliis, divina respicientibus mysteria, multa contraxit. Nec minus, quam decem annos, toxicata cum gratia regis per *Gezonem* præpositum, vacavit. Venit ille ad me ad curtem meam quæ *Redmersleve* dicitur, & ea nocte vidi baculum Episcopalem juxta lectum meum stantem, & interrogavit me unus, dicens: *Vis Ecclesiam suscipere Merseburgensem & ego, si dominus vult, inquam, & qui jubet venire, Archiantistes.* Ille autem persequutus, *cave in-
fit, quia quicumq; sancto cerebrum movet Laurentio: statim insa-
nit.* Cui mox respondi: *Tueatur me custos hominum Christus, me in hoc vel in aliquo offendam majestatem divinam, sanctorumq; intercessionem avertam.* Cum evigilarem, obstupui, & protinus exiliens, jam clarum diem fenestras intrare vidi, & ecce is, de quo nunc dicebam, intravit, & ostensis mihi duabus epistolis in sabbato sancto, ad *Augustanam* urbem me rogavit & præcepit venire. Veni ad *Parthenopolin*, & in die palmarum cum licentia Præpositi ac confratrum inde profectus, III. feria post Resurrectionem Dominicam loca attingebam prædestinata, & ab Archiepiscopo, quamvis irato, quod sic tardè venirem, misericorditer receptus sum. Postea die vocatus interrogabar ab eo jussu regis, *si aliqua parte hereditatis mea Ecclesiam vellem adjuvare meam?* Cui talia referam: *Vestra jussione huc veni, & de hoc modo nil certi nec possum vel volo respondere: si divino consensu & regis largitate, vestra voluntas, pia semper in me, hic adimplebitur, quicquid in hoc aut in rebus aliis pro anima remedio mea, & de debito commissi facere possum, devotus implebo.* Hoc verbum Antistes benigne suscipiens, & laudans, me ad capellam Brunonis Episcopi, ubi Rex eundem expectabat, duxit, & paratus ad missam, Regi me per manus tradidit. Qui cum electione præsentium pastorem mihi curam immerito commisit cum baculo, & prostratus

Ditmarus
Episcopus
Merse-
burgensis de-
signatus.

veniam

veniam petii, Cantor Introitum incepit: *Venite benedicti patris mei*, & in majori Ecclesia omnes interim ad missam campanæ sonabantur, quod etsi casu, & non jussu alicujus, seu dignitate mea, evenisset, tamen Rex bonum hoc esse omen testatur. Peracto tunc ibi magno à Brunone venerabili Præsule convivio, proximo sabbatho *ad novam urbem* venimus. Ibi tunc in octavo dominicæ solennitatis die à prædicto Archipræsule, *Hilibrardo* confratre nostro adjuvante, & coëpiscopis non minus quam iv. aspirantibus, in Regis præsentia, chrismate in sacerdotem perunctus sum iix. Cal. Maij. Inde *Ratisbonam* in Danubio flumine navigio perducimur. In diebus illis fames magna in hac regione fuit. Interea *Henricus* Dux rebellionis gratia *Bavariam* clanculum intrare præsumens, interclusum sibi aditum à provida regis solertia ut primò persensit, mox fugiendo revertitur. Quocirca optimi *Bavariorum Ratisbonæ* regali edicto conveniunt, & quamvis Duci suimet ad tres annos, se alterum non eligere, omnes sponte jurarent, tamen ob hoc à rege jurgati blanditijs & minis ab ejus famulatu & auxilio deducuntur, sibi que specialiter assumuntur. Ibi tum confratres de *monasterio* Christi martyris *Emmerani*, quod *Arnulphus* Imperator in honorem ejus construxit, hicque ad corporaliter pausandum elegit, unanimiter regis pedibus provoluti, ex parte Præsulis suimet *Gebehardi* multa flebiliter, me eadem audiente, queruntur, & laici præsentis magnis lamentationibus his subsequuntur. Difficile mihi, enarrare, & alicui credere, quanta de his populis sibi subditis, ad vanam pertinentia superstitionem, animæque detrimentum suæ, differeret. Hoc solum scio, quòd moribus & raris apparatibus huic similem nunquam vidi neque de antiquioribus audivi. Si interiora exterioribus concordant, aut melior cæteris, aut longe inferior. Optime prius culta diruens, novis insudat maximis laboribus. Patriam

Ditmarus
inungitur.

Henricus
Bavariæ
Ducatu
privatur.

Vide Hist.
Fundat.
monasteri-
orum Ba-
variæ, An-
dræ Ra-
tisp. p. 173.
Gephardus
Episc. Ra-
tisbonen-
sis.

T

cum

cum commissis deserit; aliena, & quamvis longa sunt, super
 vacuis cultibus colit Dominum testor, quod non ob re-
 prehensionem sui tantum hoc loquor: quia nostra fragili-
 tas in proximis dissimulanda, & ob meliorationem castiganda:
 quarum veritate adhuc: me persuadente, vehementer
 hoc cum multis admiror. Propitius illi Dominus, ut si hæc
 bona intentione faciat, in justificationibus Domini sine que-
 rela cursum hujus peregrinationis incedat. Si autem timore
 elationis aliquo magis inflatus, quam amoris fomite spiri-
 tualis, tanta operatur, ad vituperandam solùm præsentium
 conversationem, convertatur ab iniquitatibus suis, ac pro-
 lueratione secularium, ædificationem fidelium sequutus ani-
 marum, nullo prematur detrimento sui. Felix est in Christo,
 qui æternam justitiæ cultu memoriam, & à malo suspensus,
 auditu divinam promeretur ad dexteram vocationem. Rex
 dum hæc, quæ nunc longè progressus, agebam, discutit, ad
 invadendum Episcopalem cathedram jussu regis ego præce-
 debam. Primoque ad curtem meam Slavonicè *Malisin* di-
 ctam, Teutonicè autem *Egisvillam*, veni, & subsequenti luce
 juxta *Elstram* fluvium, & *Iteri* oppidum, cum convocatis Ec-
 clesiæ meimet famulis, ad consolandum præsentem, & advo-
 candum absentes loquebar. Fugerat enim maxima horum
 multitudo suimet inconstantia. & antecessoris mei infirmi-
 tate prævalida. Inde ad *Merseburg* proficiscens per *Ericum*
 antistitem, à confratribus primò honorifice susceptus, inthro-
 nizabar. Dies dominica crastino illuxit, & ego, peccatorum
 missam cantans, populos advenientes, admonitionis
 egens, institui, & peccata confitentibus divina potestate, ta-
 men in infirmitate mea resolvi. II. feria Rogationem dies
 incipiunt & hinc ad *Magdeburg* petitione Archiantistitis mei
 pergens, IV. feria à spiritualibus meimet fratribus, non pro
 qualitate meriti, sed pro quantitate amoris immensi, susci-
 piebat.

Ditmarus
 munus suū
 cepescit.

Ericus E-
 pisc. Ha-
 velberg.

piebar. Ascensionis inclytum & regale mysterium communi devotione pro nostra possibilitate peregrimus. Inde ad *Vallibi* perrexi, ubi tunc praepositus, confratres, domino semperque virgini Mariae ibidem servientes, VII. annos ac tres hebdomadas, & tres dies rexi, tantum onus Simoniacorum pro dolor, subiens exemplo, non in pecunia sed in praedio patrum meorum dato. In hoc multum culpabilis spero districti iudicis veniam, quia ob defendendum gregem dominicum, & instituta parentum observanda, multo magis id egit. Ergo te lectorem per Dominum testor, ut textum hujus narrationis inspicias: & pro qualitate meriti discernas, examinatorisque venturi horridam faciem lacrymabili supplicatione praecipuas. Avus paternus, de quo praedixi, *Lutharius* postquam in donum suum, & regem deliquit, novum hunc ablucere sedulo cogitavit. Unde monasterium in loco, qui *Rivus* dicitur *sylvaticus*, in honore sanctae domini genitricis construxit, ibidemque *Willigisum* statuit Praepositum, concedens fratribus his ad victus vestitusque necessaria decimam hereditatis suae partem. Quo discedente, uxor sua *Mathildis* vorum dilecti senioris sui faventibus ad hoc duobus suum filijs, perficere anhelavit, & post obitum Willigisi patris egregij, *Reginbertum* de orientali Francia natum succedere fecit. Hic decurso multorum spatiorum annorum, mortuo tunc patre meo, & matre eius, auxilio patrum meorum *Lutharij* antiquae civitatis antistes a tertio *Ottone* effectus est. Fuit tunc in nostra vicinitate clericus nobili genere *Thiedricus* nomine, qui svasu praefati Comitis decem mansis praeposituram hanc comparavit. Quo tot annis vel plus sedente, defuncta matre mea ego haeres tertius successi, & praedii medietatem, quae coenobium respiciebat praefatum, a confratribus meis suscepi. Ex in patrum saepe alloquebar meum, quantum mihi liceret curam subire praedictam, & si non potuisset

Ditmarus
Praepositus
Walbecensis.

Lutharius
II. eius nominis
Walbecensis
Comes.
Walbecensis
monasterii
fundatio.

Lutharius
Comes
Stadensis.

Confer
Chronic.
Walbecensis
se Cl. Meibomii,
editum
Helmstadi 1619.

id fieri dono, saltem fieret mediocri precio. Hoc præ longa animi constantis deliberatione, post habito charitatis & quia affinitatis debito, magna ex parte mea poposcit, & quia in fratribus meis nullo fruebar adminiculo desiderio ejusdem pro dolor consensi, ac ejusdem Ecclesiæ, cujus tunc sui paterna traditione servus, dominicæ incarnationis anno millesimo, XI. Non. Maij custos effectus sum, annuente id antecessore meo ob acceptam commutationem sibi placitam. In hoc officio plus iniquitatis ociosus operator exegi, & pro hoc dignos pœnitentiæ fructus nunquam exercere conabar. Nul- lum consanguinitatis linea mihi conjunctum accuso, sed bona pro malis omnibus his exflagito. Mortua uxore fratris mei, rogatus sum ab ea, ut sepulturam ei præparare voluissem optatum. Sed cum scirem *VVilligisum* venerabilem ibi esse tumulatum, primo renui, at postremo rectum & pudorem voluntati ejusdem supposui miserque aggressus sum, quod utinam non fecissem, & quod gentibus nefas videbatur, Christianus ego, in dejectione sepulcri & ossium confratris mei operabar, calicem argenteum, quem ibi inveniebam, pauperibus ad dividendam reservari præcipiebam, quem postea nullatenus comperiebam. Agnovi post in infirmitate sequenti quia in dominum nimis peccavi. Sed cum hanc divino superarem auxilio, causa orationis *Coloniam* petii. Quadam nocte audiens clamorem immensum, quid hoc esset, percunctatus sum: & *hic ego sum*, inquit *VVilligisus, qui culpa tui errans vagor*. Ex perfactus mox obstupui, & usque huc, & quam diu vivo culpabilis hoc ingemisco. Ad percipiendum presbyteratus ordine ad *Alstidi* civitatem à domino *Tagmone* vocabar, & in via hac peracti facinoris confessionem feci, & quod emendationem ejus promissi, pro debito non complevi. Presbyterij verò dignitatem XII. Cal. Januarij à præfato Archiepiscopo, præsentem *Henrico* rege, & casulam

Ditmarus
 fr. presby-
 ter.

casulam mihi optimam largiente, indignus percepi. Antequam verò Episcopus ordinaret, in ea hebdomada, qua recordatio fratrum à cunctis fidelibus universaliter celebratur, talia per somnum quidam mihi nunciat; *in hoc*, inquit, anno Præsul Hillericus & Mereric Decanus ac tu mandatum domini implere debetis. Cui sic respondebam: *ut sit voluntas in cælo, sic fiat*: & in ipso mense, & in tertia Calend. Novembr. quæ tunc proxima fuit, antistes prædictus, ut sibi prius revelatum, in Christo exhalavit. Sed quia dominus omnipotens humanam fragilitatem sæpe dignatur visitare & consolari, congruum est laudibus & scriptis hoc posteris innotescere, ut glorificetur nomen domini, & prospiciat homo instabilis sibi. Præsul suprâ memoratus, in Magdaburg invalescente prius nimia corporis ægritudine, à quodam egregio viro in somnis sibi apparente sic admonitus est. *Ne sis modo de sine tuo sollicitus, quatuor & duas hebdomadas vel tres expectabis, & bona quæcumq; possis operari, non desistas.* Hæc loquutus evanui & sicut, iste prædixit, Episcopus mente, ut ut spero vigilanti, supervixit, morte, proh dolor subitanea lineam vita hujus concludens supremam. Post omnium memoriam sanctorum, ego de me multum pavidus, licentiam abeundi à decano postulavi, & eundem, ut se provide-
ret, admonui. Ad curtem meam quæ *Rermersleve* dicitur, veni, & in nocte proxima suppliciter dominum rogavi, ut aliquam de me certitudinem dignaretur aperire. In primo subsequenti diei crepusculo, id est, in vigilia sancti Martini, ut paupulum quiescebam, sic tunc ut mihi videbatur, *Valterdus*, tunc noster Præpositus, hæc dicens, apparuit; *Vis tibi præfutura scire?* & ut voluntatem meam in hoc sensit, mox volumen unius Martyrolegij diligenter inspiciens, plumbum, quo murus mensuratus dirigitur, tacendo immisit, & post longum temporis intervallum, hoc substitit, *quid nunc est,*

Ditmarus
Deum fu-
tura pollicetur

ait ad eum, & ille: *Veni*, inquit: & vidi manifeste numerum hunc atramento signatum, incertus utrum dies an hebdomadas seu menses assignaret, annorum, & protinus ei respondebam, *Vtrum prius indictum an posterius innotesceret tempus*. Et ille tacendo exivit. Equidem præmonstratas mihi inducias cura non sine maxima notavi, sed bonis operibus, nullatenus perveni. Adveniente quinto mense, quamvis plus mortem quam hoc sperarem, completur utrumque in accepto Episcopatu somnium, quia in eo præceptis obedivi divinis, & numerum complevi signatum. Unde inconveniens esse mihi videbatur, ut sine speciali rectore Ecclesia, quam hactenus regebam, esset, ac eidem *VVilligijum* fratrem meum ex patre, hujus altaris servum, communi fratrum consilio præposui, & inde ad Merseburg veniens cum domino meimet, rege, proximam pentecosten celebravi. De hinc ad *Magdaburg* omnes venimus. Ibi cum nepos meus Marchio *VVirinharius* à rege in multis accusatus, gratiam ejus & beneficium suimet, instinctu *Dedi* Comitis, perdidisset, nisi infirmitas, ejus subitanea id impediret, & ni hoc *Burhardus* Comes Palatinus prudenti consilio distulisset. Rex inde progressus, varias occidentalium, mentes probare, & ne solito commoverentur, sedare tentavit. Quos nonnulli injustitiam dominorum suorum pati nolentes, laudant, nos autem quasi ignavos è contra vituperant: Sed plerique qui corporis voluptatibus cunctis servientes freno æquitatis, à domino impositæ, regi nullatenus curant, sed hoc virtute, seu fieri valet, arte, de futuro nil solliciti, defendunt, & omnes, in hoc sibi consentientes, detractione & odio insociabili persequuntur. Sed ego his neque suimet fautoribus consentio, quin potius illis, qui domino se, potestatibusque ab eo constitutis, humiliant & cedunt, suspiro, quibus videtur esse satius, omnia propter dominum pati, quam flagitio & execrabili

Willigifus
frater Dit-
mari, Præ-
positus
Walbec-
censis.

De hoc Wi-
rinhario
supra lib. 4
est Lotha-
rii F. Wi-
rinharii

N
Dedi Co-
mes Weti-
ni. Vid. di-
ctū Chron.
Walbec-
cense pag.
33. & seqq.

bili perjurio divinam majestatem offendere. Nostri præde-
 cessores suis senioribus semper fideles, inextraneas nationes,
 ac non in viscera, optimi saviebant, milites. Hæc posteritas
 discat, & alia fugiat, quæ mutanda sunt, non in pajus sed
 semper in melius transferre contendant: beatitudinem ostensam
 libenter attendat, eorumque opposita fugiens, rem apprehendere
 studeat. Quid illos amplius corripere vel hos tollere volo? cum
 unusquisque pro qualitate sui seminis pro certo recipiat fructum
 futuræ messis. Cum pro corruptilibus accipiendis semper laboramus,
 cor non ad indeficientis coronam honoris sublato timore aliquantulum
 properamus? Hanc ad capiendam Rex noster, ut prædixi, in itineribus
 & aliis necessitatibus maxime laborans, amicos fecit sibi inimicos,
 juste eosdem exosus. Interim *Dedi Comes* magnum dedecus in verbis
 & in operibus prædicto nepoti meo inferens, excitavit malum,
 quod fore putavit oblitam. Consilio enim ejus & auxilio urbs patris
 ejus & nostra *Wolmerstad*, *mirstidi*, Slavonice autem *Vstuce*, eo quod *Ara & Albis* fluvii
 hic conveniant, vocata combusta est & depopulata. Commovit hoc
 omne animosum juvenis egregii pectus, & cum hostem de civitate
Tongeramunda dicta, quia *Tongera* fluvius ibi in *Albim* cadit,
 equitare veraciter comperiret, fratrem meum *Fridericum*, cum
 xx tantum militibus armatis sumens secum, à summitate unius
 campi, ad *Mosum* villam pertingentis, quod eminus aspici potuit,
 viriliter aggreditur, & eundem fugientibus mox plusquam xl.
 sociis fortiter resistentem cum *Egilhardo*, suimet milite occidit,
 & post hoc juste perdidit, quod prius pene irrationabiliter
 ejus persuasum amisit. Sed si, te Lectorem, audire delectat,
 unde is fuerit, de tribu qua *Buzici* dicitur, & de patre
Thiedrico, originem duxisse accipies. Hic *Rigdago* Marchioni,
 agnato suimet, ab infantia serviebat, & gemina cordis
 virtute pollebat. Et ut prædixi,
Bojemios

In sui secus
li mores.Dedi Comes
mes, ejusque
res gesta.

Wolmerstad.

Fridericus.
Ditmari
Episc. tra-
ter-Budessia
familia.

Bohemios adversum nos insurgentes, ad *Cicensem* perduxit Ecclesiam. Ubi cum his vastando circumquaque perlustrans, ad ultimum captivam matrem suam, hostis non filius, cum cætera abduxerat præda. Post hæc reconciliatus regis efficitur III, *Otonis*, & in parvo tempore gratiam ejus & familiaritatem promeruit. Interim *Bio*, Comes Merseburgensis, in expeditione obiit, & *Gisilerus* Archipræsul hujus Comitatum, qui inter *Vipperam* & *Salam* & *Saltam* ac *VVillerbizi* fluvios jacet, isti acquisivit. Insuper *Zurbizi* Burgvardum quem antecessores sui in beneficium possederunt, sibi & confratri suimet *Friderico* vendicavit. Insuper *Thiedburgam Thiedrici* Marchionis filiam, duxit, & ob hoc omne adeo intumuit, ut regi molestiam in occulto, & multis offerret in aperto. Proximum natale Domini rex in *Polithi* celebravit, & ibidem *Thiedrico*, prædicti comitis filio comitatum ac omne beneficium jure, & hortatu, reginæ ac Principum suimet, dedit. Insuper *Marcam*, & quicquid *Wernizo* ex parte regis tenuit, hoc totum *Bernbardo* Comiti concessum est. In diebus illis, *Thiedricus* Metensis Episcopus & *Dux Henricus*, frater ejus, cum cæteris conspiratoribus magnam regi & suis familiaribus molestiam inferens, sibi successoribusque suis inexsuperabile detrimentum promeruit, Ecclesia namque una, quæ extra Metensem stabat civitatem, & congregatio ibidem serviens, à Slavibus, dominum non timentibus, vastatur. Sed hoc damnum magna ex parte, Rex cum juramentis & ex sua proprietate restituens, ne quid huic simile accidisset, cuncto exercitui cavere præcepit, vineas & ædificia cum frumento cæterisque utilitatibus læsit. Vidi epistolam non longe post, ubi octogintorum numerus mancipiorum Sancti Stephani inscriptus fuit, quæ propter famem & aliam necessitatem à patriis finibus egressa sunt absq; conscientia præpositorum, exceptis omnibus, qui cum consensu

Bio Comes
 Merseburg.

Thiedricus
 Dedonis
 F.

Wernizo
 qui ante
 Wirinhardus.

Theodoricus
 Metensis
 & Henricus
 Dux
 Bojerum
 fratres reginæ.
 vide Avent. lib.
 5. p. 311.

sensu eorum abierant. Satius esset huic Ecclesiæ, quod
 nunquam natus fuisset homo ille. Describam quoque unum
 facinus eorum, quod in Adra lugubriter peregerunt. Rex
 autem habuit concilium in Moguntia civitate, & hi tunc in-
 terfuere: & cum omnia ibidem secundum suimet placitum
 respondere non potuissent, reversi sunt irati: pace tamen ad
 tempus facta: & cum eos sequerentur nil mali sperantes *Heimo* Heimo Vin-
dunensis
Episc.
Wizdunensis Episcopus & Dux *Thiedricus*, latentes insidias
 improvise irruunt, & paucis effugientibus, cum Episcopis
 interfecti sunt innumerabiles viri. Dux ille nimis vulnera-
 tus, & quia amicus eorum fuit, captus abducitur, & multos
 dies custoditur. Post hæc datis obsidibus solvitur, & à regis
 gratia in hoc non movetur. Interea *Hermannus* Comes & *Hermannus*
Guncelinus Marchio invicem certantes multato in his regio- Eckardi
Marchio-
nis F.
Guncelinus
Eckardi
frater.
 nibus more confligere. Namque *Guncelinus* *Strelam* civi-
 tatem à militibus *Hermanni* custoditam expugnare ten-
 tans, & nil proficiens, *Rochlitx* urbem, juxta *Mildam* flumen
 positam, & non bene provisam, incendio consumere præ-
 cepit. Insuper quicquid incommoditatis prædicto Comiti,
 quia semper patruum in fratrum filios severi, facere potuit, id
 nullatenus distulit. *Hermannus* & *Eckihardus* confratres, ca- Eckihardus
frater Her-
manni.
 stellum quoddam, juxta *Salam* situm, quod *Guncelinus* unice
 sibi dilectum muris & præsidio firmavit, bonisque innume-
 rabilibus implevit, ex improvise manu valida circumdantes,
 expugnant, & divisa omni congerie, radicitus illud dejici-
 unt, ac incendio consumunt. Pervenit hoc ad aures Regis,
 & confestim idem ad *Merseburg*, hæc ad discutienda prope-
 ravit. Sed cum ibidem prædictorum sententias Comitum
 animadvertisset, culpam omnem *Guncelino* imputat, quia se
 in multis prius sperneret, & in illato sibi dedecore ultorem
 non exspectaret. Adjecit autem, quod familias multorum,
 sæpe id sibi querentium, Judæis vendidit, & nec jussu suo has
 reddere,

reddere, nec latrocinia, multis à sua potestate nocentia, unquam curavit compescere. Insuper questus est, quod majorem apud Balizlavum fratrem gratiam hactenus habuisset, quam ei deceret, aut sibi placere deberet. Hic etiam præsentes erant qui cum semetipsis reum esse majestatis, accusare voluerunt. Inter tot lamentationes & ejusdem suorumque excusationes, Principum communiter consilium à Rege quaeritur, & ab his diu hoc secretè volentibus, taliter respondetur. *Scimus hunc erga vos inexcusabilem non esse, & ut vestrae pietati se, omni reluctatione remota, iradat, nobis bonum videtur. Admoneat vos misericors Dominus, ut non qualitate suimet meriti, sed pro quantitate ineffabilis clementiae vestriment, ad exemplum omnibus ad vos conversis in eo faciatis.* Horum consilio Rex aspirans, suscepit eundem & *Arnulpho* Antistiti firmiter custodiendum tradidit, praesidii continuatione ab hostibus *Misni* muniens, eamque ad tempus providendum *Friderico* committens. Proxima vero messe interventu Reginae & instinctu cari *Tagmonis*, *Hermanno* Comiti Marchiam dedit, & consilio & laude Principum eorundem. Interea praedictam urbem *Bruno* Comes, frater *Gunzelini*, ordine vicis suae custodiebat & ecce priori die, quam *Hermannus* adventaret, magna Poleniorum caterva in primo diei crepusculo *Albim* transgressa, usque ad portam civitatis, sibi promissae, silenter veniebat. Sed cum positis ibidem militibus facilis ei non pateret introitus reversa tristis, proh dolor illaesa & nemini nocens. Hujus rei Ductores erant duo *Vethenici* ex suburbio, ut post revelatum est. Namque hi sanguine suo talem merito praesumptionem persolvunt. *Bolizlavus* autem inter spem metumque sollicitus, in *Budisino* hos expectabat, & ut adventare socios comperit, delusum se graviter portat. Post haec *Hermannus* Comes per Regalem nuntium introducitur ac debitoribus suis, quicquid in eum deli-

Gunzelino
damnatus.

Hermannus
Gunzelino
patruo in
Misnensi
Marchia
surrogatur.

Bruno frater
Gunzelini.

deliquerant dextra hoc affirmante, ab eo remittitur. Rex autem in hac ætate & proxima hyeme consilio & virtute pacificatis hostibus, contumeliam & damnum à *Bolizlavo* sibi illatum crebra meditatione revolvit, & post Pascha expeditionem suam atroci jussione indixit. Fit conventus in *Belegori*, quod *pulcher mons* dicitur in *Geronis* prædio Marchionis. Tunc *Bernhardus* Dux & *Walterus* Præpositus gratia *Bolizlavum* convertendi præcesserunt, ac in *Libitz* quod sibi placeret inveniunt, reversi sunt. Venit etiam huc *Jaromirus*, *Bojemorum* Dux inclytus, & Regi per omnia fidelis. Nec prætereire possum quod miserabile prædicto Comiti ibidem accidit. Nos omnes, nec aliquem excipere valeo, vice amicorum hostes huic fuimus, exceptisque duntaxat mancipiis, omnia consumpsimus & quædam igne. Hujus rei nec Rex ultor seu defensor fuit. Inde ad *Luzici* pagum, in cujus fronte urbs quædam *Jarina* stat, à *Gerone* dicta Marchione qui magnus fuit, & sic nuncupabatur. Ibi tunc capti sunt duo fratres ex provincia *Hevellun*, & ex urbe *Brandeburgensi*, qui ad *Bolizlavum*, causa eum contra Regem vertendi, venerunt, & inde digressi inciderunt, palàm laqueum, quem occulte tetenderunt. Hî de multis interrogati, & nihil de his omnibus volentes profiteri, in uno colle pariter suspendio perire. Infirmabatur tunc ibidem Rex, & sibi dilectus *Tagmo*. Tum principes angusto versant in pectore, quid deberet fieri de incepta expeditione. Tandem ab his inventum, quod Rex cum Episcopis quibusdam & infirmiori multitudine rediret. *Arnulphus* autem & *Meinovercus* Episcopi cum Duce *Jarimiro* & Marchionibus *Gerone* & *Hermanno* cæterisque compluribus *Cilensi* & *Diedesi* vastarent. Sicque factum est. Prædicti seniores, cum urbem *Glogava* dictam, ubi *Bolizlavus* ipse fuerat, ac eos perspicere poterat gregatim, loricati transirent militum hæc à muris cernentium animos

Expeditio
in Boles-
laum l'o-
lonum.

Jaromirus
Bojemus,

Jarina à
Gerone.

Glogavia,

Boleslaus
de hofte.

provocant, & hi Ducem suimet, cur hoc pateretur, alloquuntur, sibi eos tentandi licentiam poscunt. Quibus talia refert: *Exercitus, quem videtis multitudine parvum, virtute magnus est, & è militibus caterisque electus. Hunc si aggrediar, sive vincam seu superabor, in postremum depressus sum. Regi possibile est, alium ilico exercitum congregare: multo melius, nos hoc modo patienter ferre, & alias, si possit fieri, absq; magno nostri detrimento his superbientibus nocere.* Sic insolens militum animus sedatur, & in hoc itinere nulla ejusdem voluntas in nostris adversitatibus fatiatur. Quamvis crebra imbrum inundatione nostri tardarentur, tamen latè magnum hostibus damnum intulerunt. Tandem vastatis omnibus circumquaque jacentibus, Bojemi ad sua, nostri autem per Milzianos fines læti ad Albim remeabant, præmissis illico ad regem nunciis, qui cum bona prosperitate se venturos indicarent. Hic domini gratia bene convalescens, legationem istam, & ponè sequentes, amicabiliter in *Merseburg* suscepit, & Archiepiscopus *Tagmo de Strela* bis à Rege divisus sanctam Thebæorum solennitatem in *Magdaburg* celebravit, & ad regem huc incolumis venit, tractatis tunc patriæ laborantis necessitatibus plurimis. Rex iterum occidentales invisit regiones, & fluctivagos habitatorum animos sapientiæ freno edomans, Natale domini festiva jucunditate in *Palzbi* celebravit. Tunc iterum sibi percharam *Merseburg* invisit, & firmata ibi ad V. annos mutua pace, cum consilio paucorum urbem *Luibusnam* dictam ædificare & confirmare præcepit: de qua multi prædixere venturum, quod in hoc anno, proh dolor, agnoscunt, non omne falsum. Ad hanc venimus in fine mensis Januarii, & ibidem sanctæ Domini genitricis purificationem veneratione juxta peragentes, in xiv. diebus opus impositum complevimus, & præsidio urbem munientes remeavimus. Juxta hanc in parte aquilonari stat civitas, quam à præ-

LebusiaRo
manorum
olim præ
sidium.

à prædicta nil nisi una vallis dividit, & in hac XI I. portæ sunt. Hanc cum diligenter lustrarem, opus *Julii Casaris*, & magnam Romanorum structuram, *Lucano* admonente, tractavi. Hæc plus quam decem millia hominum capere potuisset. Minor autem, quam tunc perfecimus, ab Henrico I. rege usque ad hoc tempus vacua erat, & quam flebili miseria hæc cito corruerit, enumeratis, quæ inter hæc acciderant, explicabo. In priore ætate, IV. Idus Augusti, Monasterium in Wallibizi cum IV. Ecclesiis & campanis omnibus, tum adificiis appertinentibus propter peccata mea incendio perii. Peracta in civitate Bauenbergensi Ecclesia majore cum natalicius Regis dies esset, & xxxv. jam inciperet, II. Non. Maii, omnis primatus ad dedicationem istius aulae ibidem congregatur, & sponsa hæc Christi per manus *Joannis* patriarchæ de Aquileia & aliorum plus quam xxx. Episcoporum dedicatur. His ego peccator interfui, & ut summo decuit Regi, in omnibus hanc ornatam vidi. Post hæc Synodus hic fit magna in qua *Gevehardus*, Ratisbonensis Ecclesiæ Præsul, ab Archiepiscopo suimet arguitur, & Metens Ecclesiæ Præsul *Thiedricus* à Rege increpatur, eo quod epistola suimet hunc injuste apud Papam accusaret. Sed hæc omnia & multa alia consilio prudenti sunt finita, & restitutio parochiæ tum promissa est mihi. Completis omnibus in Orientali Francia utilitatibus Rex Merseburgensem revisit civitatem, ac ibi sanctam pentecostes solennitatem celebrat, & in primo mane dominicæ diei, qua Sanctus Apostolos replevit Spiritus, *Hagmo* Archiepiscopus infirmari cœpit, & missam canere non potuit. Tunc jussus sum indignus hoc officio succedere. Postera die admodicum convaluit Archiepiscopus & ad Regem ambulans se multum commovit, & post hoc in tantum tardatur, ut per se nunquam aliquid facere potuisset. Accersito tunc ad eum fratre meo Abbate *Sigefrido*, ac Præ-

Natalis
Henrici

Gevehardus
Ratisbon.
Episc.

Sigefridus
Abbas Dite-
mari frater

fulc *Erico* illis confessionem fecit, & in V. feria, cum jam inde voluisset pergere, juxta caminatam Regis solio portatur suo, & elevato à capite pileo dormientem alloquitur Senio-
 nio-rem: *Grates tibi condignas, domine mi charissime, referat omnipotens Dominus de cunctis miserationibus tuis, quibus peregrinum me hactenus visitasti, & consolatus es.* Et tum ad Ecclesiam veniens audivit missam præsentem benedicens. Inde portatur ad navim & in ea *Vvitganstein* deductus est. Ibi tum sabbato quiescebat, & in die dominica juxta urbem suam *Sputni* vocatam, navigio venit. In II. autem feria in ipso itinere cum jam penè defecisset, *Walterdum* ad se vocavit præpositum, ejusque fidei se suosque committens, v. Id. Junij non obiit, sed ad Christum quem semper amavit, lætus abiit. Fit oratio à confratribus, cum intermixtis fletibus, & *Bodo* miles ad regem ad hæc indicanda mittitur. Corpus autem Archiepiscopi ad *Frasam* ipso die venit, & ibi Sacerdotalibus vestimentis paratum, ad sedem suam transfertur, & cum ingenti tristitia ab omnibus suscipitur. Ego autem hæc omnia in *Merseburg* serò comperiens, in ipso depositionis die orro jam sole adveniebam, & cum in Ecclesia majori pauca orationis effunderem verba, veni ad refectorium, ubi præpositus cum universis confratribus atque militibus sedens, de electione tractabat. In quorum præsentia ego stans, multum flevi, turbatus dolore vehementi, & salutatis omnibus, sedebam, & quod ab his tunc esset dispositum, interrogabam. Ad hæc *Walterdus*: *mihi*, inquit, *legatum meimet ad regem, qui hæc ei, qua nobis acciderunt mala, indicaret, & voluntatem suam in rebus faciendis inquireret, & hic ad nos Henricum Antistidem misit, ut electio à nobis non fiat, sed tantum consensus unanimis, & hoc indicetur ei.* Nunc autem omnium pietas præsentium me, quamvis ad hoc indignum, decernit, si domus consentit & si vult Rex. Cui sic protinus respondebam: *Sum unus ex his, qui electionis hujus*

Tagmonis
 Archiep.
 mors,

Walther-
 dus Archi-
 episc. desi-
 gnatus,

hujus ac consecrationis participes esse debent, & hoc vobis consilium do, ac illud adjuvare in quantum possum volo. Senior meus imperet quod velit, Vos autem quod accepistis à Deo & antecessoribus suis videte ne perdatis. Te autem fratrem primus eligo mihi ad Archiantistitem, non charitate tua, sed utilitate certa in te agnita: & presentium mentem nunc singulariter scire desidero. A quibus hoc unum percepi responsum, *Walterdum nobis in dominum & ad Archiantistitem eligimus.* His tunc confirmatis, ille surrexit, & coram prostratus, veniam petit, divinam interpellans pietatem, ut hæc nobis omnibus retribuere dignaretur, & à sua parte bona promisit omnia. Tunc ego me inclinans, rogavi cum per nomen domini, & per veræ fraternitatis amorem, ut Ecclesiæ meimet, admodum despoliatæ, parochiam sibi justè pertinentem, si ad hunc perveniret honorem, restituere, aut sibi hanc cum aliis rebus inde abstractis voluisset Sacramentis firmare. Hoc mihi in præsentia omnium firmiter promisit. Interim lassatus ab itinere Præsul *Henricus* dormivit, & Episcopus *Wigo* veniens, electionem nostram consolidavit. Mittitur à nobis omnibus tunc custos Ecclesiæ *Redingus* ad Regem, ut memor domini, & antiquæ promissionis, si unquam sic accidisset, familiam Sancti Mauritiî orbatam, & nimis tristem, tanto patre consolari voluisset. Audita jam prima, *Ericus* antistes evigilat, & missam pro defunctis cantavit. Post Evangelium autem ad quid Rex cum huc mitteret præsentibus innotuit, & defuncto Archipræsuli absolutionem nobiscum fecit, & ab omnibus fieri postulavit. Tertia enim tunc dies erat, quæ sacerdos prædictus obierunt, quæ cum septima atque tricesima in uniuscujusque fidelis exitu memoriter ob mysterium in se continens, celebranda, id est, ob fidem Sanctæ Trinitatis, & septiformera Spiritum. Ac dehinc corpus benedictum usque ad locum sepulcri carmine & planctu defertur,

ac po-

Ditmarus
libertatis
defenden-
dæ auctor.

Ditmarus
solicitat
pro Eccle-
siæ suæ
bonis.

Wigo Episcopus

ac positum est occidentali parte in choro ante cryptam, quam ipse fecit, & consecravit, & in qua se, quam diu vixit, coram altari rogavit sepeliri. Ubi idem lacrymabiles sæpe effudit orationes. Sed Waltherdus locum hunc, in quo nunc pausat, quia non erat dedicatus, animæ salubrem & introëuntibus cunctis conspicabilem, dilecto suimet seniori providit. Sed quia beati omnes virtutibus suis cum Christo vivunt, & in hoc seculo scriptis: non est bonum, tanti patris inclytam conversationem silentio tegere, sed veritatis luce omnibus proficuis innotescere. Erat hic justus, timoratus, ac miræ charitatis, largus & fidelis, castus ac mitis, prudens & stabilis, canonicus, habitu, sed Monachus in omni conversatione sua. Vitia in cunctis ob meliorationem asperere carpebat, bona quæque laudans. Non fuit apud modernos ullus pastor, qui confratribus suis familiarior esset: hos amavit, atque coram populis laudavit. In primo ordinationis suæ anno templum Domino ædificare cepit. Presbyteris & Diaconis vestitum suimet iix. siclis; Subdiaconis autem & inferioribus iv. adauxit. Nisi infirmitas obsteret, omni die missam & Psalterium cantavit, & quia jejunare ob lassitudinem non potuit elemosynarum multitudine redemit. In vigiliis supra modum laboravit, & quia parum manducare ob infirmitatem dentium potuit, potu quamvis mediocri facile satiatur. Nobiles moribus & genere amavit, ignobiles autem non contempsit, sed in sua familiaritate habuit. Cultores Christi dilexit, contemptores autem ejus justè prosequitur odio. Omnia sibi divina commissa excoluit, & lucrari contendit. Antequam divinum perageret Mysterium, severus fuit, & post omnibus hilaris arrisit, & per sæpe cum suis *Kyrie eleison* cantavit. Nequeo ex parte mea numerare, quantum pietatis munus indigno studuisset impendere. Hoc tantum scio, quod nunquam illi digna remuneratione de his respondi.

Tagmenis
laudes,

respondi. Obedientiam, quam ei suisque successoribus in
 examinatione promisi, minime adimplesti. *Harnaburg &*
Frasan ac *Pratin* urbes cum curte una, quæ *Esconis* fuit Co-
 mitis, suæ acquisivit Ecclesiæ. Apparatum Episcopalem sa-
 tis egregium & affluentem congregavit, II. annos & men-
 ses IV. & VII. dies columna Ecclesiæ sedebat, cadens, ut præ-
 dixi, præsentialiter, sed invisibili templo Domini translata
 manet perpetualiter. Eodem die *Vngerus*, Posnaniensis cœ-
 nobii pastor, consacerdos suus & suffraganeus, XXX. ordi-
 nationis suæ anno obiit. Nunc hæc dicta sufficiant, & de
 quo mihi nunc sermo, amplius loquar. *Redingus* ad Regem
 veniens, suam legationem suppliciter profert, & quamvis
 arduè, tamen desiderata impetrans, per internuntium *Wal-*
therdum, in exequiis dilecti senioris studiosum etiam XX.
 talenta argenti *Thiedrica* nepoti meo in Eleemosynam, ex-
 cepto victu largientem, vocat, & ego iussus venire, proficisce-
 bar cum eo, ac in Sabbatho *Gronam* sero venimus. Mox in
 præsentiam Regis venientes, misericorditer suscipiebamur,
 & pauca locutus Rex nos ad hospitium ire permisit. Castra
 metati enim tunc sumus extra urbem, & juxta lucum, ubi
 modo Sancti Ecclesia Alexandri. Crastino fuit dominica dies,
 & festivitàs Christi martyris Viti, & eo valde mane missam
 confratribus meis cantavi, & post hanc, in urbem vocati ivi-
 mus usque ad caminatam Regis, & ibi solus intromittitur
 Waltherdus & ibi usque ad tertiam soli colloquebantur, &
 egressus tunc Waltherdus, annulum portat in manu sua, &
 ostendens nobis: *Ecce, habetis*, inquit, *pignus subsecuturæ pie-*
tatis. Et tunc omnes nos in præsentiam venientes, exami-
 natione Regis, ipso primitus eum laudante, prædictum pa-
 trem elegimus, & optimi quique aspirabant, & mox à Rege
 accipit baculum pastorem. Post Sacramentum Regiæ
 potestati exhibitum introductus est ad Ecclesiam, quam ibi à
 X Rege

Waltherdus
 Archiepisc.
 inaugura-
 tus.

Rege constructam antecessor suus benedixit: & laus domino à presentibus canitur. Deinde regiam interpellabam pietatem, ut de Ecclesie necessitatibus meae aliquid loqui cum eo dignaretur, & ut ego postulabam, firmæ suimet commisit me fidei. Thiedricum quoque nepotem meum, ut ipse desideravit Rex, per manus illi dedit, & cum generos suimet tunc iterum exercitu petere voluisset, cum presentibus suimet Principibus, qualiter Bolizlavus ab his invaderetur, retractavit. Hoc omne Archiepiscopo noviter instituto, & suas curtes in Saxonia positas commendavit. Eodem die omnes declinavimus unusquisque ad sua. In proximo autem sabbatho Archipresulem Waltherdum *Annulphus* Præsul. jussu Regis intronizavit & utrique honore ac magna jucunditate ibi suscepti sunt. Postera die unctus est Waltherdus ab *Eido*, Misnensis Ecclesie venerabili Episcopo III. cum adiutorio suimet confratrum *VVigonis*, *Hillinbarði*, ac *Henrici*, & à me, his multum inferiori. Adjuvit autem nos *Annulphus* Præsul. II. feria omnes nos cum charitate bona, & munere magno abivimus. Fuerat enim vigilia Sancti Johannis Baptistæ, & tunc *Redingus* ab Archiepiscopo constitutus ad præpositum, cum communi electione confratrum. In die Sancto ad montem cum solito honore is ductus, à me & à fratre meo *Sigefrido* suscipitur. Ibi tunc missam cæntans, populos primo instituit, & post ab Abbate multum rogatus, ut ibi charitatem faceret, ob turbam sibi adhærentem omisit. Fuit in natali Apostolorum, in sede sua, ac tunc commissos salubriter ammonuit. Interim à Bolizlavi nuntiis rogatus, Scythiam causâ pacem faciendi venit, & ibidem magnificè susceptus, duas ibi tantum noctes mansit, ac nihil ibidem perficiens, muneribus magnis revertitur. Affuit mox expeditionis in dietæ tunc statuta dies, id est, IX. Calend. Augusti, juxta locum qui dicitur *Triben*; Convenimus, & sic rursus usque prope
Belegarè

Walther-
dus inun-
ctus.

Expeditio
in Boles-
lavi in die
30.

Belegari ascendimus. Tunc visum Principibus, non esse bonum, perfici iter nostrum, sed optimis Marchiam firmari praesidiis, & in sequenti nocte Archiepiscopus capite nimis infirmatur: cumque ad eum mane venissem, diu cum in tentorio tardantem expectavi. Egressus tandem, queritur mihi, se multum aegrotasse. Promisit autem, se ad Reginam, in *Merseburg* tunc manentem, venturum, & ibi me alloquutum. Tunc ego abscessi & ille prius recusans, tunc quia inventio Christi protomartyris tunc fuit, & dominica dies, missam cantavit pro dolor ultimam, v. feria ego ad *Merseburg* veniens, dum mecum confratribus meis ad adventum eius praepararem, audivi ab internuntiis, quod ille ad *Wikansten* non bene valens curru veniret. Proximo die huc equitans, *Bernhardum* Hildesheimensis Ecclesiae Episcopum causa benedictionis, & quam bene sciebat, curationis gratia vocatum, ibidem reperi, & *Fridericum* Comitem, cujus frater erat *Dedi* Comes. Et cum introirem, sedebat Archiepiscopus in solio, & me suscipiebat quam charitative, & suimet pedes, tunc a tumore solito relaxatos, intuetur, & dolet, quia dum hi turgebant venter levius habebat. Intimaverat is tunc mihi si hoc periculum sanus evaderet, nullus amicorum mihi fidelior esse potuisset. Fuit tunc ibidem, usque ad vespertam, & tum invitus redii quia crastino erat vigilia Christi athletae Laurentii, cujus festivitas dominica instabat die. Quacum ego populis venientibus pauca praedicarem, communiter ab his pro infirmo Archidiaconite orationem fieri supplicem postulavi. III. feria ante primam, ubi ille fuerat, veniebam, & tunc hic erat *Eid* Episcopus, multum pro eo in oratione continuo laborans & cum *Caminatam*, ubi ille pius jacuit, ingressus essem, nec loquentem audivi, nec bene cognoscentem hunc vidi. Advenere etiam eo vivente *Arnulphus* & *Hilbardus* cum *Meinoverce* & *Erico* Coepiscopis,

Waltherdi
morbus.

Bernhardg
Hildesheim,
Episc.

Fridericus
Dedonis
frater.

omnes hunc pariter benedicentes, & indulgentiam ei facientes. Ego autem peccator unxi eum oleo sanctificato in locis maxime dolentibus. *Jarimirus* Dux quoque adfuit, quem frater suimet *Othelricus* & satellites, totius debiti immemor, in sacro sabbatho dominicæ resurrectionis proximæ à regno Bohemorum expulit, & *Bolizlavum*, quem etsi amicum sibi consanguinitate, tamen pro hoste hactenus habuit, in persecutione fuga petere coëgit. Hic quia Archiepiscopum cunctis laborantibus nimis fidelem esse sciebat, sperans ejus incolumitatem, ad impetrandam Regis gratiam, intercessionem ejus quærebat: & hunc jam defecisse videret, dextræ ejus se committi, & per eam nobis, lachrymis postulat profusis. Sed Archipræsul, cum jam finis adesset, nescio quid videns, ad lævam, signo sanctæ crucis potenter dextra se munit, & aversus corpore, & vultu, contraxit faciem, quasi ploraturus, & mox remisit lætus. Hoc ego videns, ob tristitiam egressus sum, & interim præsentem, eundem videntes jam semianimem à lecto protinus elevaverunt, ac tapeti superposuerunt. Accensis tunc luminaribus, vocabar, & jam stola induta in agone laborantem vidi. Cujus pectori crux Sancta fuit superposita. In manibus cinerem, & subtus habebat Cilicium: ut *Eid* Episcopus monstrabat: & cum sol jam die mediante declinaret, cum incenso sibi adhibito. 2. Idus Augusti transit anima ejus ad creatorem suum, unde erat, derelinquens quod non erat. Orantibus tunc cum lacrymis præsentibus cunctis, ego infelix pro debito eisdem non adjuvi, & quod tunc mihi obviaret in animo, non possum cuiquam prodere. Sed hoc tantum Christi fideles mecum orate, ut dominus, cui nullum later secretum, nec huic, neque mihi hoc imputet. Post hæc solutis visceribus, & intra Ecclesiam atque caminatam sepultis, corpus præparatur & sancto altari præsentatur. Ibi tum facta pro defunctis memoria,

Waltherdi
mors.

moria nos ibi cœnavimus, & corpus eodem die usque ad Co-
 niri prosequimur. In via plangens familia obviavit. Cra-
 stino cum ad villam, juxta ad montem Sancti Johannis sitam
 venissemus, clerus omnis flens adfuit, & Judæorum magna,
 & quorum erat pater, orphanorum multitudo conveniens,
 dolorem lamentando manifestat: & nos in Ecclesia majore
 cum funere intrantes, amici cum hæreditariis omnibus,
 elevatis cum luctu manibus, miserabiliter suscipiunt. Quis
 non tunc plangeret, cum talia videret? Conquerimonia au-
 tem omnis hæc novo non æquatur damno. Omnes nos fra-
 tres ad capitulum venientes tunc nepotem meum Theodori-
 cum, excepto Bennone, eligimus, idque caritate Archie-
 piscopi Tagmonis maxime facientes. Vespere autem facto,
 Arnulphus venit Episcopus, quibuscunque valuit bonis ad
 hæc aspirans. Postera die renovata electione, corpus Ar-
 chipræsulis tumulatur ad dexteram antecessoris sui in Australi
 manica, & in vigilia assumptionis S. Mariæ. Quod Regina
 ut primò comperit, per Geronem pincernam suam Regi,
 jam juxta Metensem urbem cum exercitu sedenti indixit.
 Hic vehementer illud admirans, & qualiter se res nobiscum
 haberent, interrogans eundem regnum, prout curaretur ab
 ea, celeriter remisit. Epitaphium autem Archiantistitis non
 lapide aliquo, sed memori corde inscribendum, lector exaudi.
Waltherdus, quamvis interpretetur *potestate durus*, severus in
 aperto, mitissimus fuit in occulto. In timore continuo &
 amore justo Dominum agnovit & proximum. Fragilitatem
 carnis fletus amaritudine crebri, & eleemosynarum largitate
 ineffabili resolvit. Utraque hac pollens virtute, regi ac-
 ceptus, cunctisque primatibus admodum exstitit honoran-
 dus quem senior suimet benedictione, & solo nomine præ-
 cellebat: Verus & compatiens, ac Ecclesiæ suimet fortis pro-
 pugnator erat. Sine omni jactantia convicinis plurima im-
 pendit:

Connerem

Theodori-
cus Wal-
therdo suc-
cessor da-
tus.Waltherdi
laudes.

pendit: Ille solus sibi suffecisse cunctis innotuit. Audivi eundem multum jurare, quod non ob ambitionem, sed laborantis Ecclesiæ, & penè deficientis, utilitatem, hunc expeteret honorem. Ad hoc se dixit immeritum, & ibi duos esse confratres, quos libenter eligeret, si hoc ullo modo fieri posse speraret. Justus & tenax propositi sui met vir iste fuit. Erat ejusdem pater *Ery* senior, vita laudabili, carus cunctis sui met contemporalibus. Mater autem ejus *Amulred* nomine, quæ castitate pia & opere herili inter alias lucebat matronas. Hæc vero omnia, quæcunque potuit bona, pro ejusdem memoria diligenter impendit: Prædicto autem *Waltherdo* in somnis prius dictum est, quod Archiepiscopatum Magdeburgensem accipere, & ad modicum tempus ipsum possidere deberet. Et in hoc anno, quo hoc impleri debuit, cuidam matronæ venerabili mater sua jam defuncta per visum apparuit. Quæ cum ab eo salutareretur, & quomodo tunc valeret, interrogaretur, respondit, bene, & adjecit: *Scisne*, inquit, quod Archiepiscopus noster *Tagmo* de hoc seculo migrare, & *Waltherdus* sibi debet succedere? non ut hic sit aliquantulum regnaturus, sed in ultimo examine inter judicantes fessurus. Ab eodem in cælo est tabula ex argento pene perfecta, & cum hæc ei completur, ab aspectu hominum is, premia accepturus, aufertur. Ipse vero, ut soror sua mihi intimavit laica (alteram enim habuit sanctorumionialem) id ipsum præcians, vocavit eam ad se dicens: Recordaris modo qualiter mihi olim promisisti, si hereditari meæ unquam succederes, ut prædium, quod in *Osulffstid* habeo, pro anima remedio meæ sancto *Mauritio* traderes? Cui hæc omnia profitenti, & digito ut ipse petiit, confirmanti, flens respondit: *Mihi non licet vivere: Tu autem fac ut dixisti: & pro certo scias, quod de residuis nil abalio habo vobis consorioribus meis.* Sciebat hæc omnia compleri debere, sed speravit in majore tempore. XXIX. annos Præpositus

situs erat, & hoc nomen & officium præ ceteris contempo-
 ralibus cunctis honorifice tenebat. Sarcophagum ingen-
 tem ad includendas sanctorum reliquias de argento fecit.
 Ecclesiam rotundam post incendium hujus civitatis magnum
 dilapsam à fundamento erexit, & ibi Canonorum congrega-
 tionem facere proposuit, & his de sua proprietate prædium
 voluit dare supra dictum. Non fuit is verbosus, sed consci-
 entia secreto congruis temporibus manifestanda contegebat:
 hoc solum præ omnibus questus, quod Ecclesias & clerum
 non bene dixit. De pallio autem nil doluit. Ineffabilem
 librorum copiam & sacerdotalem apparatus, cum plurimis
 secularia respicientibus, contraxit. Quæ omnia in subitaneo
 ejus sine multorum inutiles manus distraxerunt. Sedebat
 namque tantum iix. hebdomas & ii. dies. Hoc totum ideo
 dixi, ut de ejus celeri obitu nec palam nec in occulto ullus
 miretur, vel sua speciali culpa hæc evenisse arbitretur, quia
 multi ante eum plusquam XXX. sedebant annos, qui nec hic
 nec in futuro majoris meriti erant. Væ his, qui in hac pere-
 grinatione diu vivunt, & id spacium male operando perdunt:
 Et bene illis, qui dies sibi concessos cum cauta sollicitudine
 in Christi servitio ducunt. Malè operantes quique, pœnas
 sibi augent: è contra autem quibus abbreviatur vita præsens,
 si sunt culpabiles, cito admissa luunt. Boni autem omnes
 etsi corporaliter non æquè degant, una tamen fidelitatis æ-
 ternitate gaudent. Non ille solus tam parvo tempore sedit.
 Legimus Tertullianum à Sancto Srephano Papa presbyterii
 dignitatem, & post quatuor dies ob amorum Christi, con-
 stantiamque fidei, martyrium à tyranno suscepisse, & in ut-
 roque ordine is semper manet. Iste quidem peccata luit,
 & in brevi prolatoribus justis bravium à Domino recepit, &
 hoc multis illico manifestarum fuit. Hæc autem omnia e-
 narrare perlongum est; qualiter vero de his mihi acciderit,
 domino

Iterū Wal-
 therdum
 commen-
 dat,

Brevis Wal-
 therdi Epi-
 scopatus,

Tertullia-
 nus,

Somnium
Ditmarii

domino teste, quia non mentior, explicabo. Fui in præsidio ad Misnam, & in natalitio die Apostolorum Simonis & Judæ, post matutinam, apparuit mihi ille venerandus, & cum hunc mortuum benè cognoscerem, quomodo se res ejus haberent, protinus interrogabam. Et ille, *in pænis*, inquit, *pro qualitate meriti fueram, quas omnes prorsus jam superabam*: & ego mox admodum gavisus, *licet mihi*, inquam, *campanas sonare, & populos ad laudem Domini accendere*. Et ille respondit, *bene, quia verum est*. Et tunc amplius in colloquendo progressus, *estne*, dixi, *hoc vobis notum quod multorum susurracione mens Regis alienata est à vobis, eò quod post ordinacionem vestram contra eum multa operari studuissetis*. Et ille: *credite mihi, obsecro, credite*, ingeminans, *quia in hoc culpabilis non sum*. Cum autem percontati hunc vellem cur tam cito obierit, evigilari, & hoc scire non licuit mihi. Accepi post a veracibus, quod is in omnium commemoratione sanctorum divinis clementer præsentari mereretur obtatibus. Omne quod ne illo dixi, non de speciali aliqua suimet charitate protuli, quia verum est, quod ante benedictionem suam mediocriter dilexit me, & ob defensionem suimet Ecclesiæ impendit multa meæ. Veritatis gratia, & opprobrii, ob mutationem subsequuturi, hæc locutus sum, minora quàm fuerint, quia post se meliorem nullum reliquit. Post hujus sepulturam *Ericus* antistes ex nostra parte ad Regem cum electione mittitur: cui mox epistolam de Ecclesiæ detrimento meæ inscriptam, & Regis clementiam admonentem, commisi. Interim Bolizlavus de nece Archipræsulis certus, congregato exercitu, *Libusnam*, de qua prædixi, petit, & quia sciebat ob effusionem Albis ex nostra parte nullum urbanis posse ad auxilium venire, castra metatus est ibi. Miles ejus ad bellum hortatus accessit, & defensor ad modicum resistit. Magnam enim hanc urbem nil nisi mille homines tueban-

Lebusia à
Boleslao
obessa, ca-
pta & in-
censa.

tuebantur, cui vix tum totidem suppeterent. Bolizlavus ad prandium sedebat, & satellites suos jam victores urbem ingredi gaudens, cernebat. Porta aperitur, & multorum sanguis effunditur: capiuntur ex his optimi, *Gucelinus de VVisso*, & ejusdem infelix custos *Schich* vulneratus. Is namque urbem quamcunque unquam ad tuendum accepit, non ignavia sui, sed infortunio miserabili semper amisit. Hi omnes ducti sunt in praesentiam superbi triumphatoris: cujus edictu mox ad custodiendum abducti sunt. Ex sociis autem praedicti Ducis non minus quam quingenti ibidem remanserunt. Facta vero haec miserabilis caedes XIII. Calend. Septembris. Divisa tunc immani praeda, ac urbe incensa, victrix turba cum seniore suo lata rediit. Ab internuntiis festinantibus haec Regina, in *Merseburg* tunc manens, comperit. Ego autem praepositi dum hortatu Redingi duo altaria, unum ubi Archiepiscopus requiescit, & aliud in septentrionali ejusdem templi parte XI. Calend. Septemb. dedicarem, indignus in *Magdeburg* primitus id rescivi, & mox ad Reginam velociter abii. Omnes nos conprovinciales juxta *Mildam* sedere, & ad adventum regis haec omnia providere ab ea jussi sumus, interim Rex ab expeditione occidentali revertitur, & *Geronem* suimet capellanum ponere Episcopum conatur. Huic Praesul *Ericus* occurrens, & legationem suam aperiens, non exauditur. *Thiedricus* nepos meus tunc ad *Geronem* vocatus venit, & a Rege per manus suscipitur, & in vice *Geronis* deinceps habetur. In natali sancti Matthaei Apostoli Rex advenit, & ego ascedebam, & cum jam tempus est, admonui hunc coram cunctis residentibus, ut aliquid de parochia mea caeterisque rebus injuste ablatis ante constitutionem Archiepiscopalis cum eo voluisset tractare. Ibi me tunc firmæ suimet fidei commisit, utrum justitia, aut alio salubri consilio, haec finirentur. Postera die Rex ad *Magdeburg* veniens in refectorio

Fortuna
adversa.Theodori-
cus cum
Gerone for-
tunam per-
mutat.

Gero in-
tercessione
Cæsaris
Wajther-
do surro-
gatus.

Conradi &
Hermannii
Ducum
mois.

Prodigiū.

Miles ob
sacrilegiū
à muribus
consumitur.

Jaromirus
custodiæ
traditur.

fratrum omnes nos convenire præcepit. Ibi tunc regali pe-
titione, & salva in posterum electione, Gero communiter
eligitur, & in Ecclesia se primitus altari prodens, & commu-
nionem fratrum decem mansis acquirens, baculum à Rege
accepit pastoralem, & mox inthronizatus ab *Eido* unctus est
Episcopo, nobis confratribus prædictis eum adjuvantibus.
Thebæorum festivitas martyrum à Rege ibi celebrè ducitur,
& post hæc ab Archiepiscopo magnificis muneribus idem
cum suis omnibus honoratur. Inde hi ad Mersburg prope-
rantes, diu ibi manebant, & procurationem regni summis vi-
ribus tractabant. *Erduvinus* Camacensis Episcopus in hoc
anno, ac *Cunradus* & *Hermannus* puer, Duces egregii, obie-
runt. Quidam vero monachus infirmitate magnâ depressus,
multa per visum sibi revelata vidit, quæ interim dum ipse ea
secum loquitur, à præsentibus scriptis nota sunt, & pro maxi-
mo habentur miraculo. Nati autem sunt in his diebus duo
fratres cum dentibus in ore, similes avi, quorum alter dextri
dimidium brachii, sicut ala avis habebat, qui tertia die nati-
vitatæ suæ invicem videntes civili dissensione moriuntur.
Quidam vero miles cum bona sancti Clementis vi tolleret, &
inde rectam facere voluisset, in una dierum à muribus intra
cubiculum impugnatur ineffabilibus; qui primo fuste arrepto
eos prohibere tentans, posteaque evaginato eos aggressus gla-
dio, & sic nil proficiens, arca quadam, ut ipse rogavit, inclu-
ditur, ac in medium fune suspenditur, & cum exterius hæc
plaga sedaret, hicque liber solvi debuisset, ab aliis usque ad
mortem corrosus invenitur. Tunc cunctis præsentibus, &
postea venientibus, manifestum fit, quod hunc ira Domini,
vindex prædicti facinoris, sola consumsit. Interea *Jaremirus*
de quo prædixi, Regis gratiam suppliciter petens promi-
sericordia & restitutione exilium & custodiam *Ethelbodi* Præ-
sulis, *Ansfridi* successoris Episcopi, suscepit, qui in immensa
cæde

cæde Bavariorum, ad *Bolizlaum* sine Regisa cæsi licentia cum muneribus iter agentium, & trucidatione sibi commissorum, & non aliqua Regis infidelitate talem promeruit, ultionem. Nostri hoc audientes inimici irriferunt, nostri autem concives id ut sibi profuturum timuerunt. Et his liceat in semetipsis hoc factum cognoscere, qui id consilium Regi nostro unquam dedere. Posthæc *Othelricus* frater ejus, ad Merseburg à Rege vocatus venit, & regnum quod sibi injuste prius usurpavit, gratuito munere suscepit. Eadem tempestate inundantes pluvix ac resurgentes piratæ multum, proli dolor, nocuere. In illo tempore inundante *Danubio* in Bavaris & stagnante *Rheno* ita ineffabilis populi & pecoris, ædificiorum quoque & silvarum tali impetu erutarum multitudo periit, quod omnis harum habitatores partium sua vel antecessorum memoria id nunquam accidisse firmabant, hoc gementes, ex variis criminibus suis tunc evenisse, ac posthæc aliquid magnum timentes sibi esse venturum. Equidem longe digressus redeam. Rex à *Merseburg* discedens, navigio ad *Harnsburg* venit. Ibi cum Slavis confluentibus plurima discutens, pace vero ibi firmata, rediit, & omnium festa sanctorum in *Helmstidi* celebravit. Deindeque occidentales properat invisere regiones. Interea domina *Ludgerd*, nimis infirmata, me, quia unice dilexit, & ut supra memoravi linea consanguinitatis mihi fuerat conjuncta, per internuntium vocavit. Sed cum post crepusculum ad *Volmerstidi*, ubi illa jacuit, venire, caminatam ingressus, vidi eam nimis laborantem, & ob hoc à psalmis non deficientem. Inter quos hoc solum oreolvebat & mente, *me*, inquit, *suscipit dextera tua, Domine, ipsi vero in vanum quaesierunt animam meam.* Hæc nullum omnino ad me proferens verbum, cum à me interrogaretur *si sancto voluisset ungi oleo*, respondit *libenter, quia post hoc Christi voluntas cito perficitur in me.*

Othelricus
Jaromiri
successor.

Imperator
Helmstadi
celebrat
Festa San-
ctorum.
Luidgar-
dis mors.

Vestimentis tunc parata novis, me vocavit, & perfectis omnibus ad unctionem iuste pertinentibus, *quam pulchra es nunc*, dixi ad eam: & illa *video*, inquit, *juvenem formosum ad dexteram*, oculis designans, *meam*. Posthæc digressus ob fatigationem itineris, diu dormivi, & tunc expergiscens, audivi eam præ nimio dolore graviter ingemiscens, & propius accedens, cantavi psalterium usque dum eam in extremis esse præsentem testarentur: & tunc completis quæ adhæc dicenda erant cum ipsa sanctorum invitatione transit felix anima ejus Idib. Novembr. ad sponsi Cœlestis thalamum. Hujus obitum quidam laicus, civis Parthepolitanus, cum in infirmitate jaceret, prædicens. *Est*, inquit, *domina Ludgert, de hoc seculo transitura, & vere beatus ille, qui eam meretur viam incedere*. Cum jam primo illucesceret, corpus ad *VVallibizi* nobis comitantibus defertur, & in proxima die juxta monasterium in aquilonari parte ubi *Luiherdus* pater XXVI. annos quiescebat, deponitur, & à viro suimet *WVirinhario* ineffabiliter defletur. Fuerat enim hæc vita ejus & animæ diligens custodia & in divino maxime sudans famulatu, pro illo plus quam pro se, jejuniis, in frigore & oratione continua peractis, & elemosynis, ab omnium hucusque tuebatur insidiis hostium. Dico autem cunctis præsentibus atque futuris, quidquid boni in hoc seculo pro alicujus memoria à fidelibus exhibetur, si non licet ei prodesse, pro quo agitur, nunquam à Domino ei irritatur, qui hoc facere studiosus conatur. In primo Henrici regnantis anno prædicta *Luidgero* post mortem Patris sui ad virum suum, à quo injuste, tamdiu disjuncta fuerat, mense Januario rediit. Et post nuptias, *Marchio Lutharius* in occidente infirmatus, & positione paulina inebriatus, ex improvise obiit, octavo Calend. Febr. sepultus in Colonia, in eodem loco, ubi ipse prius rogavit, in australi parte templi, qua in *Cosna Domini* poenitentes

Wirinhar
rius Luid-
gardis ma-
ritus.

Lothariv
Marchio-
nis mors.

tentes introducuntur. Hujus vidua, nomine Godila, quod-
 cunque boni potuit pro memoria ejusdem facere, non de-
 sistit. Filio suimet *Virinhario* beneficium patris, & *Mar-*
eam, cum ducentorum precio talentorum acquisivit, per-
 manens in castitate IV. annos, & tunc consanguineo suimet
Herimanno nupsit, nil curans impositum ab *Arnulpho* Præ-
 sule bannum, & quod dexteras Episcoporum, sibi hoc à Do-
 mino, interdictionem, sefellit trium, propter hæc est excom-
 municationis gladio ab Antistite prædicto jugulata, nullam-
 que in procreanda prole spem deinceps adipiscitur. Sed e-
 go delirans, idemque ab incepto paululum devians, regis
Henrici inclytam conversationem aggrediar. Hic magnam
 synodum ob damnationem *Thiedrici* Merensis Episcopi po-
 suit. Huic in eodem concilio ab omnibus Episcopis ibi con-
 venientibus interdictum, ut ante purgationem missam non
 caneret. Posthæc natale Domini in *Palithi* festivis peregit
 gaudiis, & ibi tunc *Walkerus* Treverensis Ecclesie servus, &
 capellæ suimet custos providus ægotavit, & nobis inde eunti-
 bus ibidem relinquitur, III. Idus Januarii, proh dolor, mor-
 tuus. Interim *Lievizo*, Bremensis Episcopus, longa infir-
 mitate depressus, diem pius solite præstolabatur supremum,
 & in hac nocte, quæ ultimam præcesserat diem, consocios
 crebris jam defatigatos vigilijs, talibus mulcebat alloquijs:
 O dulcissimi fratres & filij, ne quisquam vestrum de suprema dis-
 fidat clementia, & ut labor vester, nunc paululum relevetur, de me
 exemplum vobis admodum credibile profero. Dominum Papam
Benedictum in his partibus exul quæseri, & ne ad hunc perveni-
 rem, à multis iterantibus sæpe tardatus, nullis eorum acquivi
 blanditijs. Haic, dum vixit, studiosus adhasi, & post excessum
 ejus *Etheldago* seniori meo servi vice famulabar. Hoc ipse con-
 siderans, pauperes suos fidei commisit meæ. Dehinc *Cameraribus*
 ejusdem effectus sum, sed cum ille pius, quam semper optavit, cœ-

Luizonis
 Episcopi
 ad suos con-
 hortatio

lestem p̄geret ad patriam, vestra electione communi, & munere regali, huic indignus succedebam. Omne quod invicem peccavimus, amore Christi ex corde remittamus, ut cum bona pace nunc separati, mereamur in die ultimo iterum sociari. Hoc in extremis meimet salubre vobis consilium do, ut Oddonem, qui fraternitatis vestrae est particeps, communi nostrorum consensu ad Rectorem nostrae eligatis Ecclesiae, & ad utilitatem patriae, divinam supplicantes pietatem, in cuius manu cor regis, quatenus id sibi placitè perficiatur. Talia hortantem omnes exaudivere, & sui benevolentiam & procuracionem unanimiter laudant. *Craftino* Dominica dies illuxit, & ille beatus pater summo pastori gregem sibi subditum manibus elevatis cum Spiritu committens, ii, Non. Febr. defunctus pergit, quo vivens tendit. Fuera enim unus ex numero eorum, quos ut nubes & quasi columbas Propheta miratur suas volare ad fenestras. Ille enim ob vigiliarum & jejunii assiduitatem, * dum adhuc valeret, quasi mortuus ignotis videbatur. Ad altare Dominicum nunquam sine oblationibus accessit: assiduus populi monitor, & hilaris omnibus arrisit dator. Is erga Dominum promeruit, quod inter continuas piratae furentis incursiones sedes sua haecenus permanfit intacta. Interea Rex de *Alstidi* discedens, ubi Epiphaniam Domini celebravit, & *Bolizlavus* nuncios, pacem poscentes & confirmationem cum *Misecone*, ejusdem filio, fieri promittentes, audivit, ad *Merseburg* venit, & ibidem praedicti antistitis obitum comperit, & hunc queritur ob praesentem fractum, gratulatur autem propter subsequentem interventum, recordationem ejus summo opere faciens. Posthaec transit à nobis, & purificationem sanctae domini genitricis in *Magdeburg* celebravit, & in ipsa die praedictus *Oddo*, clericis comitantibus ac laicis, supplex venit, & Regis gratiam, sicut prius ad completionem electionis, per fidos intercessores postulat. Quos Rex nullatenus audit, sed

Libentius
Bosmenfis
Archiepisc
obit anno
Domini
1013. sepul-
tus prid.
Non Janu-
arii. Adam.
Brem. pag.
61. Histor.
Archiepisc
Brem. pag.
15.
* Erat vir
literatissi-
mus & om-
ni mo-
rum pro-
bitate de-
coratus:
tantae ab-
stinentiae
ut pallida
jejuniis o-
ra porta-
verit &c.
Adamus
d. l.

sed capellano suimet *Vnuano* cum laude advenientium, etsi non spontanea, Episcopatum dedit, *Oddonem* per manus suscipiens, & promissa sibi pietate demulcens. Tunc jussu Regis, in praesentia ejusdem, à *Gerone* Archipræsule cum consensu & auxilio Episcoporum *Ekkihardi* & *Turgati Vnuan* ungitur Archiantistes, & interpositis diebus paucis, *Miseo*, *Bolizlavi* Filius, cum magnis, veniens muneribus, Regis efficitur, & fidem cum sacramento firmat. De hinc cum honore magno remittitur, & ut iterum veniret, delectatur. In his diebus tempestas magna, post solis occasum, contigit, ac omnes nos admodum turbavit. Diruit namque Ecclesiam extra urbem positam, quæ de rubro facta est ligno, regnante primo *Odone*. Incendium quoque plurima Archipræsulis bona consumpsit. Insuper regias pervenit ad aures, quod nepos meus *Vvirinbarius* cum *Ekkihardo*, *Hermannii* Marchionis fratre, ad *Bolizlavum* sine licentia pergerent, ibidemque multa gratiæ suimet contraria loquerentur, ejusque nuncios hic sæpe in secreto haberent. Hoc omne Rex suscipiens, utrosque in suam venire praesentiam jussit. Id cum facere non auderent comprehensis omnibus suimet bonis, ut regiae potestati resisterent, diffamantur. Tandem nepos meus gratiam & in columitatem cum praedio suimet & auro comparavit. Alter vero longe post cum fideli interventu restituitur. In proxima quadragesima Rex ad *VVarlu* veniens, diu cholica passione ibi infirmatur. & multa per visionem sibi revelata sunt. Ad ultimum lacrymis & oratione multorum convalescens, quia in tam brevi intervallo ad praedestinatum non valuit pervenire locum, Paschale festum cum *Meinverko* sibi admodum familiari, in *Pathebrun* digna veneratione peregit, Pentecosten autem nobiscum. In cujus vigilia *Bolizlavus* cum securitate obsidum apud se relictorum venit, & optime suscipitur. In die sancto manibus ap-

Uvvaus
prælatus
Ottoni in
Archiepisc
Bremensi.
Vide præ-
ter proxi-
me memo-
ratos Al-
bert. Stad-
p. 113 Hel-
mold. lib.
1. cap. 17.

Wirinba-
rius Lo-
tharij F.

Boleslans
Mersepur-
gi sit Cæ-
saris mi-
les.

bus applicatis miles efficitur, & post Sacramenta, Regi ad Ecclesiam ornato incedenti armiger habetur. In ii. feria regem magnis muneribus à se & à contectali sua oblatis placavit, deindeque regia largitate his meliora, ac multo majora cum beneficio diu desiderato suscepit, & obsides suos cum honore & lætitia remisit. Post hæc vero Ruffiam, nostris ad hoc auxiliantibus petiit, & magna regionis illius parte vastata cum commotio inter suos & hospites *Pezincigos* fieret, eosdem quamvis sui met fautores iussit interfici omnes.

Bronhag In diebus illis *Bronhag*, Abbas Fuldensis, deponitur, & succedente sibi *Poppone* converso, & tunc Lareffenensi pastore, hoc monasterium confratribus late discedentibus à priori statu mutatur. In civitate *Bernhardi Lucis Luinberg* dicta eodem anno aëris fit mira mutatio atque motio, & immensus terræ hiatus. Hoc stupet accola, & sæpius, nunquam vidisse, testatur. Rex autem ad occidentales pergens regiones, iter suum ad *Longobardum* disposuit, & iterum ad nos repedavit, & inde xi. Cal. Octobr. discedens, per Bavariorum fines atque Svevorum, usque ad locum qui dicitur * prope ravit. Huc exercitus undique confluit. Et hinc usque ad Romam Rex sine omni scrupulo, Regina comitante, venit. Ad supplementum hujus itineris *Bolizlavus*, antea invitatus, nil aspiravit, & in bene promissis more solito mendax apparuit. Insuper antea domino Papæ, questus est per epistolæ portitorem, ut non liceret sibi propter latentes regis insidias promissum Principi Apostolorum Petro persolvere censum. Tunc vero missis illò nuntiis, tacitus rimatur, qualiter Rex in his partibus haberetur. Quoscumque potuit, ab ejus gratia per hos amovere conatus. Tantus fuit hic respectus domini, & sic piorum quæsit intervntum, ac ita elucebat militis inclyti firma fides & de sacramentis terribilibus adeo curavit. Attende Lector, quid inter tot flagitia is faciat.

Cum

Boleslai
expeditio
in Ruffiam

Bronhag
Abbas Ful-
denfis.

Lunenburg

Cæsaris
expeditio
Italica.

Boleslai
malitiosa
astutia,

Cum se multum peccasse aut ipse sentit, aut aliqua fidei castigazione perpendit, canones coram se poni, qualiterque id debeat emendari, ut quærat, præcipit, ac secundum hæc scripta scelus peractum purgare contendit. Major tamen est ei consuetudo, periculose delinquendi, quam in salutari poenitentia permanendi. Hujus compar, & quasi Collega *Hardvigus*, à Longobardis falsò Rex appellatus, adventum magni regis, & potentiam exercitus, doluit, & quia suis viribus huic ad nocendum diffidit, in Castelli munitionem se protinus recepit, hoc solum ingemiscens, quod Rex ad majorem tunc vocatus accessit honorem. Post longam animi exastuantis deliberationem, legatos ad regem misit, qui comitatum quendam sibi dari peterent, & coronam suimet cum filijei redditurum veraciter promitterent. Hoc cum consilio quorundam acquiescens facere Rex noluisse, ut in sequentibus enucleabo, ad magnum suis familiaribus provenire damnum id postea persensit. Sed prius quam hæc aggrediar quæ superius indiscussa oblivione præterij, præscriptis interponere conor. Fuit quidam *Bruno* nomine, contemporalis & conscholasticus meus, ex genere clarissimo editus, sed divina miseratione, præ cæteris parentibus inter filios domini electus. Hic ab *Ida* venerabili matre sua unice dilectus, magisterio *Giddonis* Philosophi traditur, & omne quod habere debuit, cum abundantia suggeritur. Hujus pater erat *Bruno*, senior egregius, & per cuncta laudabilis, amicus mihi consanguinitate, & omnibus erat proximus familiaritate. Filius autem ejus & æquivocus cum mane ad scholam ire debuisset, antequam ab hospicio exiret, veniam petiit, & ludentibus nobis, in oratione is fuit. Otio negotium præposuit, & sic fructificans, ad maturitatem pervenit. A tertio desideratur *Ottone*, & suscipitur, quem non longè post deserens,

Hardvigu-
sus Rex
Longobar-
dorum.

Bruno Ep-
scopus ex
Monacho,
à Prucis
multis sup-
plicis aff-
lictus, &
manibus-
que abicis-
sis, postre-
mo capite

Z

solita

plexus, coelos petiit anno 1008. Abbas Ursperg. pag. 164.

solitariam quæsit vitam. Is verò mortem gloriosissimi Imperatoris, regnante tunc *secundo*, domini gratia, *Henrico*, ad *Merseburg* veniens, benedictionem cum licentia domini Papæ Episcopalem ab eo petiit, & ejus jussione, ab Archiepiscopo *Tagmone* consecrationem, & quod ipse detulit huc pallium ibidem suscepit. Dehinc ob lucrum animæ, laborē subiit diversæ ac grandis viæ, castigans corpus inedia & eraciens vigilia. Multa à *Bolizlavo* cæterisque divitibus bona suscepit, quæ mox Ecclesiis ac familiaribus suis & pauperibus, nil sibi retinendo divisit. In duodecimo conversionis, ac inclytæ conversationis suæ anno, ad Prussiam pergens, steriles hos agros semine divi-
 nostuduit fœcundare: sed spinis pullulantibus, horrida non potuit facillè mollire. Tunc in confinio prædictæ regionis & *Russæ* cum prædicaret, primò ab incolis prohiberetur, & plus evangelizans capitur, deindeq; amore Christi, qui Ecclesiæ caput est, *xvi. Cal. Mart.* mitis ut agnus decollatur cum suis *xlix.* Corpora tot martyrum insepulta jacuerunt, quoad *Bolizlavus* id comperiens, eadem mercatur, ac domui suæ futurum acquisivit solatium. Facta sunt autem hæc in tempore serenissimi Regis *Henrici*, quem Dominus omnipotens triumpho tantæ Præfulis honorificavit, & ut multum spero, salvavit. Pater autem prædicti Antistitis longè post infirmatus, ut ipse mihi narravit, præcepto filii monachicum suscepit habitum, & *xlii. Cal. Novembr.* in pace quievit. Nec floccipendenda est *Geronis* satellitum Marchionis magna præsumptio, quam stupeat fidelis, & fugiat amore pietatis. Causa proferatur in medium, & tunc perpendatur factum, si sit laudabile, an bonis omnibus detestabile. *Arnulphus* antistes ad saltum *Geronis* à venerabili ejusdem loci Abbatis *Hattbanni* ad festivitatem Christi martyris *Cyriaci* ad convivium invitatus, venit, & in die sancto, cum post missam de Ecclesia ambularet, vidit clericum accipitrem in manu sua

Prussi
Ethnici.

Hadui Ab-
batissa Ge-
renroden-
sis.

tenen-

nentem; & zelo commotus hunc cum brachio suimet com-
 prendit, ac secum duxit, non ut puniretur, sed sic verbis
 mediocribus corripere. Fama volans milites prædictos
 congregat, quorum primus, Hugo nomine, ad Episcopum ve-
 niens, cur seniore suum sic inhonorare voluisset, interrogat.
 Et Antistes, quid feci, inquit: Vidi abominationem Christi, & quia
 in meo factam Episcopatu cernebam, sustinere non potui. Nil mali
 factum. Ponamus diem vobis complacitam, & ubi culpabilis à
 communibus invenior amicis, digna emendatione restituo. Et ille
 persequitur, nec sic, inquit, esse debet, nec ita fieri valet. Hodie
 aut sacramento vos excusate, aut seniori meo & nobis ad emendan-
 dum promittite. Ad hæc Præsul, sancta me, inquit, solennitas
 prohibet jurare, & vos illud suscipere & multum miserabile mihi
 videtur, quod justitia à nobis mihi solum denegatur. Post hæc
 ille iratus egreditur, & miles armatus, ignorantia Comitum,
 glomeratur, & cum jam vellet Episcopus cænare, videt om-
 nes appropriare. Domus, in qua fuit, à suis firmiter obse-
 ratur, & ne hostibus facilis pateret ingressus, omni modo mu-
 nitur. Sed cum eam jam impugnare voluissent, dictum his
 est veraciter, quod sacerdos alio declinans, ibidem non inve-
 niretur. Tunc is in claustrum, & tandem in monasterio, qua-
 ritur, & domini gratia non ullo sui dedecore latens, & hæc
 omnia cernens, nullatenus invenitur. Ad ultimum sedato
 furore, hi ad hospitium pergunt, & domos suas tristes revi-
 sunt. Convocatis postera luce militibus suis, Arnulphus
 ad propriam remeavit sedem, Abbatissamque nimis flentem
 solatur. Hoc totum Rex comperiens, conspiratores sibi præ-
 cipit præsentari. Quem cum Marchio prædictus nimis ira-
 tum cerneret, per internuncios fideles eum placare nititur.
 Hoc Rex ea ratione audivit, ut prius tercentorum pondera ra-
 lentorum Episcopali solverent ditioni, & qui in hoc facto cul-
 pabiles esse deputarentur, aut sacramento suorum xl. amico-

In Arnul-
 phum Epi-
 scopum tu-
 multus.

Arnulphus
 cum Dux
 impetio
 rediit.

Arnulphus
 Rex
 rediit.

rum expurgarent, aut secundum canonicam auctoritatem ei satisfacerent. Facta tunc inter eosdem mutua pace, post Pascha ponuntur induciæ. Huc nostri eorundemque amici conveniunt, & ego cum illis affui, & ut pecunia datur prædicta, Episcopus in occidentale monasterium venit, sedens ibidem in folio summi gradus. Ibi tunc solus Marchio se juramento admodum credibili expurgat: satellites autem sui more pœnitentium de manu prædicti antistitis singulariter suscipiunt ea ratione jejunium, ut si quando admonerentur, onus subirent impositum. Illud etiam annectendum, qualiter *Othelricus*, Bohemiorum Dux, *mammona iniquitatis* interpretatus, *Bossonem* inclytum suimet militem, cæterosque complures interfici præceperit, eò quod hos fratrem adjuvare exulem à falsis murmuratoribus audierit, & omnes cautè in his cladibus discerent, qualiter sibi in futurum præcavere debuissent. Quod dominus in utroque testamento jubet observari firmiter, id in his regionibus compleri prohibet ab initio Ecclesia semper. Germanum enim, quem meritò præ his diligere debuit, verebatur, & ne unquam ad se veniat, diligenter custodire conatur. Bohemi, regnante *Suetopulco* Duce, quondam fuere nostri. Huic à nostris parentibus quotannis solvitur census. Sine maximo timore in his nullus dominatur provinciis. Charitas pura gemit exclusa: quia regnat ibidem perjurium, cum fraude socia. Superius de universali Papa *Brunone* disputans, cum successorem ejus *Gerbertum* tantum nominarem, ut de eo latius aliquid scribam, non incongruum est. Erat is natus de occiduis regionibus, à puero liberali arte nutritus, & ad ultimum Remensem urbem ad regendum justè promotus. Optimè callebat astrorum cursus discernere, & contemporales suos variæ artis noticia superare. Hic tandem à finibus suis expulsus, *Ottone* petit Imperatorem, & cum eo diu conversatus, in *Magdaburg* Horologium fecit, illud

Othelricus
Dux Boje-
niæ.

Suetopol-
eus Dux
imperio
rectoralis.

Gerbertus
Papa Sil-
vester II.
dictus.

Illud recte constituens, considerata per fistulam quadam stella, nautarum duce. Post hæc autem prædicto Papa defuncto, is gratia Imperatoris eidem successit, & usque ad tempus *Henrici* regis sedebat, *Sylvester* vocatus, in cuius vice *Johannes Phasan* positus sedem Apostolicam dies sibi commissos regerat: sub quo Ecclesia Mersburgensis renovatur, & privilegii autoritate sui roboratur. Huic succedebant *Sergius*, qui vocabatur *bucca porci*, atque *Benedictus*, ambo præclari & consolidatores nostri. Ab omnibus sacerdotibus summis adventus Regis admodum desideratur, sed diversorum reluctance hostium diu tardatur. Benedictus sit in cunctis operibus suis omnipotens dominus, qui Romam longo tempore à multis temporibus depressam tali pastore consolari, & pacificare dignatus est. Namque Papa Benedictus Gregorio cuidam in electione prævaluit. Ob hoc iste ad nativitatem dominicam ad Regem in *Palithi* venit cum omni paratu Apostolico, expulsionem suam omnibus lamentando innotescens. Hujus crucem Rex in suam suscepit custodiam, & à cæteris abstinere præcepit, promittens sibi, cum ipse illuc veniret, hæc secundum morem Romanum diligenter finiri. Advenit optati temporis acceleratio, & Rex *Henricus* à Papa *Benedicto*, qui tunc præ cæteris antecessoribus suis maxime dominabatur, mense Februario in urbe Romulea cum ineffabili honore suscipitur, & advocatus S. Petri meruit fieri. Et quia de secunda ejus ordinatione loquuturus sum, condecet eum me prius laudare, de cuius hoc venit gratuito munere, ut magister gentium nos hortatur Paulus. *Dominopatri præ omnibus & in omnibus, fratres, gratias agite; hæc est enim voluntas ejus in Christo Jesu Domino nostro: jure laudandus à nobis, qui multum profuit nobis munere & gratia æterni regis. Henricus etenim Rex Ecclesiam adauxit nostram multis utilitatibus, inprimis*

Curtis *vil-* mis divino apparatu, & de omnibus *curtis*, quas in *Turingia*
sa exponi- & *Saxonia* habuit, duas nobis tradidit familias. Evangelium
 tur Flodo- & tabula ornatum eburnea, & calicem aureum atque
 ardo. Vide auro
 Lindenbr. gemmatum cum patina & fistula, item Cruces duas & capu-
 Glossar. & las, ex argento factas, & magnum calicem ex eodem metallo
 Goldast. cum patina simul & fistula, dedit. Quicquid in prædiis ab
 Tom. I. intercessoribus meis neglectum erat, præcepto renovarat.
 Alem. pag. 206, & 191.

Quem laudant superi, veneremur nos quoq; servi
 Promentes dignas nostris ex cordibus odas.
 Est hic namq; Deus irinus, in deitate sed unus,
 Et sine quo nullus regnat Deus, ille benignus,
 Atq; bonum summum, depellens omne nocivum,
 Largitur caelo, qua profunt omnibus, alto.
 Verus mendaces confuderat hic modo testes,
 Henricum regem dicentes imperialem
 Curam non suscepturum, nec deniq; longo
 Tempore regnandum, sed sava morte premendum.
 Nunc sunt bissesti, quod regno praesuit, anni,
 Scandens Casaream post rector clarus in aulam,
 Illo mense meam quo solverat iste cathedram.
 Ista dies pulchro signatur clara lapillo,
 Qua regi nostro se subdit Roma benigno,
 Atq; liquore sacro perfusus gaudet, & almo
 Fert grates domino, qui se visitavit ab alto,
 Ac Cunigundam contectalem sibi charam.
 Summus pastor orat, chorus atq; suus quoq; cantat
 Quod sunt securi, tanto rectore potiti
 Merseburg & tu concinnes omnibus actu.

CHRONICI
DITMARI EPISCOPI
MERSEBURGII

LIB. VII.

Ecuris à Dominica incarnatione post millena-
rii plenitudinem numeri annis tredecim, & in
subsequentis anni secundo mense, ac hebdo-
mada tertia, anno autem regni ejus tertio de-
cimo, & die dominica, ac vi. Cal. Martii, Hen-
ricus Dei gratia Rex inelytus à senatoribus duo-

Henricus
Rex curi
Kunigun-
da regina
imperiale
nomen sus-
cepit, an-
no 1013.

Lambert.
Schaffnab.
refert ad
annum 1013.

decim vallatus, quorum vi. rasi barba, alii proluxa mystice
incedebant cum baculis, cum dilecta suimet conjugè *Cune-*
gunda ad Ecclesiam sancti Petri, Papa expectante, venit, &
antèquam introduceretur, ab eodem interrogatus, *si fidelis*
vellet Romana patronus esse, & defensor, Ecclesia, sibi autem suisq;
successoribus per omnia fidelis, devota professione respondit, &
tunc ab eodem inunctionem & coronam cum contestali sua
suscepit. Priorem autem coronam super altare Principis A-
postolorum suspendi præcepit. Eodem die Papa eis cœnam
ad Lateranum fecit copiosam. In octavo vero die inter Ro-
manos & nostrates magna oritur commotio in ponte Tiberi-
no, & utrinque multi corruerunt, nocte eos ad ultimum diri-
mente. Hujus rei auctores Germani tres extiterunt, *Hug, Hecil,*
Ecilin, qui postea capti sunt, & in custodia detenti: ex quibus
unus in his partibus evasit, secundus autem ad Fuldam dedu-
ctus est, in *Virkanstelne* autem castello tertius diu servatur.
Arnulphum fratrem suum, quem *Ravennati* antea præfecit Ec-
clesiæ *Cæsar*, denuo in thronizatum ab Apostolico ibidem con-

Arnulphus
Cæsaristras-
ter Episcopus
Rayennas

secrari

secrari præcepit. Supplantatorem autem *Ethebertum* ejus injuste ibi diu sedentem, primo voluit degradare, sed assidua piorum devictus intercessione, alteri præficitur Ecclesiæ, nomine *Aritia*. In *Ravenna* duos & *Roma* totidem synodali judicio Papa deposuit, ab Archiepiscopo *Leone* jam muto consecratos. Dominicam resurrectionem Imperator in *Papia* civitate celebrans, instabilem Longobardorum mentem, caritate cunctis exhibita firmavit. Dehinc sedatis tumultibus universis, reversus est ab Italia, & *Hadvvigus* ab hoc admodum gavisus, Vercellensem invasit civitatem, *Leone* ejusdem Episcopo vix effugiente. Omnem quoque hanc civitatem comprehendens, iterum superbire cœpit: quem, ut in sequentibus expono, divina majestas nimis humiliatum se culpabilem cognoscere coëgit. In his partibus Cæsar Episcopatum, quod erat tertium devoti operis sui ornamentum, in *Bobia* civitate, ubi Christicolæ sancti & confessores incliti *Columbanus* & *Artala* corporaliter requiescunt, communi consilio & licentia comprovincialium Episcoporum construxit: quia summa necessitas, & quæ eam præcellit, Christi charitas, ad hoc instigavit. Hic cum maxima prosperitate & gloria Alpinas superat difficultates, ac nostræ regionis adiit serenitates, quia aëris & habitatorum qualitates nostris non concordant partibus. Multæ sunt, proh dolor in *Romania* atque in *Longobardia* insidiæ: cunctis huc advenientibus exigua patet charitas: Omne quod ibi hospites exigunt, venale est, & hoc cum dolo, multique toxico hic pereunt adhibito. Eodem anno iv. Calend. Martii, obiit *Carolus Comes, Rigdagi* Marchionis filius, qui omne suum beneficium injuste accusantium turgida inflatione, & nulla sua culpa prius perdidit, & illatum facinus æquanimiter portavit. Eodem die neptis mea *Mathildis*, quæ in saltu cum domina *Harbui* Abbatissa jure consanguinitatis diu nutriebatur, animam exhalavit, quam

Itali fallaces.

Carolus Riddagi F.

quam quia sibi successuram venerabilis matrona semper optavit, insolabili moerore mortuam flevit, & hanc in proximo mense Julio iv. Non. eadem subsequitur. De cujus laudabili vita quædam breviter percurro. Fuit hæc Regina *Mathildis* inclyta neptis, ac in XIII. ætatis suæ anno Geronis filio Marchionis *Sigifrido* nupserat, & cum eo tantum VII. annos conjuncta erat. Post cujus excessum ob domini amorem, & tristis solatium senioris, sacrum à *Bernhardo* Antistite velamentum, & mox consecrationem, ut prædixi, suscepit, sedens LV. annos: tam assidua in Christi servitio, ut Anna; & tantæ largitatis, ut Sareptana, in castitate & abstinentia similis Judith: Ecclesiam sibi commissam diversis decorans ornatus. Hujus obitum signa prænunciabant. Vivarium, quod in orientali parte urbis positum est, usque in mediam diem apparuit sanguineum, & post viridi colore est variatum. Multis est visum, quod meritis istius neptis mea secum palma virginitatis præcederet. Sepulta autem egregia Christi sponsa à *Bernhardo*, antiquæ civitatis Episcopo, non ubi petiit, sed ubi generis congregatio sua rogavit in medio Ecclesiæ coram sanctæ crucis altari, ubi postmodum per ejus nobile meritum cuidam viro diu debili, & cum scabellis diu ambulanti, tribuit omnipotens Deus facilem gressum. Imperator autem transcensis Alpibus, cæterisque adiacentibus provinciis regendo decursis, natale domini celebravit in *Palitzi*, & post hæc ad *Merseburg* veniens, *Bolizlavi* fidem & auxilium suis innotuit fidelibus, & ut ab eis ad excusationem, aut indictæ rei emendationem is vocaretur, unanimes poscit. Interim nepos meus Comes *Virinbarius*, instinctu malefuadæ juven-

Hedvvigã
illam Sigefridi conjugem vocat Auctor Chronic. Môtis Ser. pag. 36.

Wirinbarius rapit Reinhildam.

Aa

scientia

scientia & consilio suimet unquam sociaretur marito, hæc
 antea firmiter promisit, & ob hoc cum clamore & ejulatu
 deducitur. Hoc audientes cum clientibus satellites, armati
 conveniunt, & ex his unus *Vullert* nomine vulnere dito rat-
 datur. Sed una ex ancillis cum se pariter abduci rogaret &
 jussu senioris sui hanc sumere *Albinus* nobilis voluisset, valla-
 tur undique, & nepotem meum jam tunc egressum revocat
 in auxilium. Hic antequam ei succurreretur, proh dolor,
 oppetiit, & dominusejus adveniens intra clauditur, & ab uno
 servorum sauciatur, quem protinus lancea perfoctum muro
 infixit, & cæteros, ut sibi propius accedere non auderent, ter-
 ruit: & cum suos longè cum matrona jam exisse, sibi autem
 nullum evadendi locum patere vidisset, relicto protinus equo,
 se dimisit à muro, & à lapide sequenti admodum depressus,
 tristes vix pervenit ad socios. Aquibus usque ad villici Cæ-
 saris domum portatus, ibi cum paucis est admittus. Et do-
 minam cum magna festinatione avexerunt, nunc hic nunc
 illic cum ea latitantes, & adventum domini sollicitè præsto-
 lantes. Sed villicus iniquitatis hospitem infirmum Impè-
 ratori mox prodidit, & ejus mentem fecit nimis hilarem. Spè-
 ravit enim cum in suam venientem potestatem in exemplum
 aliis periturum, aut pretio ineffabili ab hoc redempturum.
 Nox jam erat, & *Bernhardus* ac *Guncelinus*, & *Vilhelmus* Co-
 mites cum suis militibus à Cæsare missi, ubi ægrotus jacuit,
 veniebant, & hos adfuisse, *Virinharius* à suis præsciens, sibi
 familiarem *Vilhelmum* salutatur, cæteris duobus indicens, si
 gladium elevare potuisset, quod nunquam in eorum potestatem in-
 solumis venire voluisset. *Vilhelmus* vero ejus vulnera ligans,
 & qui ad *Merseburg*, ut sibi jussum fuerat, venire nullo modo
 voluisset, intelligens, à suis eum fecit portari ad proximam
 villam, *Elerstidi* dictam, ibique in domo novis lapidibus fir-
 mata, præcepit custodiri, ipse cum suis ad Imperatorem re-
 versus

versus. Eodem die nos ad præsentiam Cæsaris vocati, quali præsumptione suum nepos meus interruperit votum ab eodem flebili lamentatione percepimus. Namque cum *Bruno* à *Milone* inimico ejus in domo propria, ubi omnibus pax habenda est, occideretur, idque ab omnibus indigenis Imperatori lugubriter intimaretur, multum rogatus, ut suorum more antecessorum tam sceleratis hominibus prædium cum incolatu prohiberet, idque Sacramentis firmare ex sua parte jussisset, elevatis manibus, omnipotenti Deo & cunctis præsentibus illud se, quamdiu viveret, impleturum promisit. Et quia scimus, multò satius esse, bonum non vovere Deo, quàm postea declinare, rogitemus eum, cui hæc dedit promissa, sicubi ea humanitatis gratia, seu malo is fregerit hortatu, emendatione condigna resipiscat. Post Imperatoriam lamentationem optimi quique dedere consilium, ut comprehensis omnibus suimet bonis, domina revocaretur, & huius rei authores aut capti præsentarentur, aut fugientes usque ad mortem persecutionem paterentur. Ipse autem Comes superata infirmitate, si culpabilis efficeretur, capite privaretur: si autem hæc omnia cum consensu matronæ acta fuissent, optimè uteretur sponsa. Frater meus Comes *Henricus* hæc ad implenda illico mittitur, & ut ad *Alfidi* ad publicum venirent colloquium, jubetur. Illo nunc proficiscente, prædicti Comites advenerunt, & Cæsari, quæ facta sunt, nuntiaverunt. Postera die, id est, in sancti festivitate Martini, *Virinharius* patienti animo adversa quæque sustinens hæcenus, expiravit, nullum hostibus lucrum, suis autem invincibile damnum relinquens. Ob hoc Rex tristatur, & *Thiedricus* hostis ejus lacrymatur. Hoc ego comperiens, *Thiedrico* nepoti meo abeundi licentiam petii, & corpus amici per satellites meos de *Miminlevo*, ubi tunc Abbatia fuerat, & *Reinholdus* ejusdem provisor egregius debita hoc procuraverat humanitate, ad *Helpithi*, ubi hoc expectabam, reduxi. Sed eodem jam tunc nimis foetente, ex-

Wirinharil
mors & sepultura

solvi protinus viscera iussi, juxta Ecclesiam jubens sepeliri meam, & usque ad *Vallibi* illud prosequeretur, ponens ad levam dilectæ conjugis. Interim Cæsar in *Alstidi* populis jura dabat, & ut præsentibus affirmabant, meis hoc amicis dene- gabat. Insula, quæ *Porci* dicitur, quia prius Comes *Bernhardus* prædictum voluit occidere *Virinharium*, per injustos ju- dices sibi eam Cæsar præcepit assignari. Hoc *Vigmannus* Comes prohibet, & esse injustum affirmat: omnes populi mussant, & Christum domini peccare occultè clamant. Ibi tunc stella multis in medio apparuit die. Et inde exiens, na- talem dominicum in *Polithi* coluit, & in iv. feria ante Pascha ad *Mersburg* venit. In cœna domini *Christma* in ejus præ- sentia indignus benedixi. In vigilia autem sanctæ resurre- ctionis, quæ tunc fuit v. Idus Apilis, *Redbaldus*, Abbas Wir- dunensis, & *Hethenicus*, ejusdem cœnobii præpositus. * In die sancto Archiepiscopus *Gero* missam cantavit, & interim *Othelricus*, Bojemiorum Dux, advenit, & dies hos solennes duximus admodum hilares. Interea *Herimannus* Marchio Pascha duxit cum socero, & inde vix solutus ad Imperatorem cum nuncio ejusdem diu expectatus venit. Idem legatus, mentiri semper solitus, ad Cæsarem in occidentali parte plus ad perturbandum, quàm, ut simulaverat, ad pacificandum, ab instabili seniore suo missus est. Quem cum consociis suimet Imperator suis familiaribus committens, generos suos gratiam ejusdem nudis pedibus quærentes misericorditer suscepit, & tunc demum Sbigneum, ut hæc cerneret, præsen- tari jussit, & publicè domino ejus respondit. Hic cum alia quam Cæsar præceperat domi retulisset, cum præfato Comite, pacem firmare cupiente, jussu Ducis infausti remittitur, & in conspectu Imperatoris & Principum ejus, fallax & in- vicem disturbans esse convincitur. Tunc iterum se ad execu- sandum, vel in obœdientiam ad emendandum, à Cæsare vo- catus

Othelricus
Dux Bo-
jem.
Hermannus
Marchio
legatus Bo-
hemie ad Cæ-
sarem de-
ducit.

Sbigneus
legatus Bo-
hemie.

catus, in præsentiam ejus venire noluit, sed coram Principibus suis hæc fieri postulavit. Sed quantam ei benignitatem Imperator prius ostenderit, lector attende. Præfatus Dux mille artium scientia plenus, filium suimet *Miseconem* ad *Othelricum*, Bojemorum provisorum misit, ut memores mutua consanguinitatis se invicem pacificarent, & cunctis hostibus suis, & maximè Cæsari, pariter resisteret. Ille vero hoc omne in detrimentum sui esse compositum à veracibus accipiens, hunc comprehendit, ex consociis ejus optimos quosque interficiens, ac cæteros una cum seniore capto Bojemiam reduxit, ac in carcerem projecit. Quod cum Imperator comperiret, *Thiedricum* nepotem meum illuc misit, ut satellitem suum sibi redderet, & si de gratia suimet aliquid curaret, hunc nullatenus proderet. Cui hoc fertur responsum dedisse: *Senioris mei jussa in omnibus sequi tam posse quam velle mihi admodum necesse est. Eripuit me nuper indignum omnipotens Deus de ore leonis, ejusq; carulum in perniciem meam missum mihi tradidit, & si hunc liberum abire permitto, certos hostes in patre & filio semper habeo. Sin autem retineo, aliquem cum eo fructum me acquiraturum sperabo. Videat dominus meus in his omnibus, quid sibi placeat, ac mihi aliquatenus perficiat, & hoc totum devotus implebo.* Sed cum *Thiedricus* cum hac legatione reverteretur, alius mox celeriter remittitur, qui eundem mitti rogaret, firmiterque ei præciperet, promittens ex parte Cæsaris omnem ejus excludi sollicitudinem, & bonam firmari pacem. Tunc *Othelricus* nolens volens captivum reddidit, & Imperatorem multum placavit. *Bolizlaus* autem de ereptione filii supra modum gavisus, per internuncios suimet condignas Cæsari gratias egit, postulans, ut cum sibi ad honorem, inimicis autem suis ad dolorem, remitteret, & futuram utriusque remunerationem ipse veraciter agnosceret. Quod Imperator tunc non posse fieri, respondit, sed cum ad *Mersburg*

Boleslai
aftus.MifecoBo.
leslai F.
captus.

veniret, & cum communi Principum consilio suorum
 Iuntati suimet se tunc satisfacturum promisit. Hoc *Bolizlaus*
 audivit, non bene suscepit, qualiterque filium in suam redi-
 geret potestatem semper tacita mente & crebra legatione re-
 volvit. Ad conditum Cæsar ut venit locum, cunctos opti-
 mates, quid sibi de hac re esset faciendum, consulit. E qui-
 bus *Gero* Archiepiscopus loquitur primus: *cum tempus fuit,*
& cum vestro honore id fieri potuit, me ista hortantem, non exau-
distis: nunc à vobis est mens Bolizlavi, ob longam filii retentionem
& custodiam, aversa, & vereor, si hunc sine obsidibus, aut aliis
confirmationibus remittitis, ut in posterum fidei servitio amborum
careatis. Talia loquentem maxima presentium turba con-
 sequitur, & pars corrupta, id cum honore magno fieri non
 posse ingeminat. Vicit pecunia consilium, & ut hoc Boliz-
 lavo charius esset, in fidem suam cum omnibus, quæ habe-
 bat *Miseconem* recipi iubent. Et hæc * à Cæsare suscipiens,
 reduxit, & promissa percepit, admonens eundem, & filium, ut
 memores Christi & fidei, nullum Cæsari incommodum am-
 plius inferrent, nec suos decipi paterentur amicos. Huic dul-
 ci hortatui fistulæ blandientis more ab his protinus responde-
 tur, quod factis postmodum nullatenus completur. Quamvis
 enim his aut fides parva sit, aut nulla, tamen hoc nobis im-
 putant, quod ex parte Cæsaris & nostrorum, is tam serò re-
 mittitur, qui in numero militum habebatur. Hoc eis erat
 semper in animo, & propterea se in præsentiam Cæsaris non
 venire affirmabant. Et verum est, quod vox Evangelica
 testatur, excusationem aliquam hunc quærere, qui ab amico
 familiari meditatur discedere. Hæc Imperator agnoscens à
 nobis discessit, & proximos rogationum dies in *Capungum*
 fuit, quo ipse curtem suam de civitate, *Cassulan* dicta, transtu-
 lit, & ibi cum consilio sui archipræsulis *Heriberti* prædictam
Herhenrico curam commendavit, & tractatis ibidem rebus ne-
 cessariis

Miseo à
 Cæsare di-
 missus.

Capungū,
 Cassella.

cessariis in vigilia pentecostes ad *Immalshusen* venit, illic cum Antistite *Meinverco* hanc sanctam festivè ducens solennitatem. Illic *Valcorbensis* Abbas pius ab cura suspensus deponitur, & unus ex *Larsemensis* monasterio *Drachtmer* sine fratrum consensu prædictorum assignatur. Quo ad sedem suam in hac venienti hebdomada, omnis congregatio, exceptis inflexis abiit, ut *Luidolphus* Abbas prædixit, & locum hunc penè vacuum non spontereliquit. In his diebus festivis, *Ernestus*, inclytus *Alemania* Dux, pueri successor *Hermanni*, cum in sylva quadam illicitè venaretur, ab uno militum suimet plus ignorantia quam voluntate spontanea, ut cervam sagittare debuit, proh dolor, vulneratur. Hic quia mortem sibi imminere perspexit, socios vocat, & ut reo parcerent supplicat, & quia hic tunc presbyterum, cui sua confiteretur peccata, non habuit, unum ex militibus hujus vice propius accedere jussit. Quem cum adesse perspiceret, omnes, inquit, accedite, & commortalis vestri peccatoris facta, aure cordis percipite, & qualiter curentur unanimiter succurrite, absentibusque cunctis fidelibus peccatricem meimet animam quæso commendate, & uxorem meam, ut honorem suum servet, & mei non obliviscatur, admonere. Hæc dicens, in quoscunque unquam se aliquid deliquisse recordari potuit, cunctis presentibus innotuit, & inox de luce hæc iii. Cal. Junii discessit, sepultus *Virceburg* juxta patrem suum Marchionem *Luipoldum*, ut ipse rogavit. Hic juvenis, ut spero, felicem habet animam, cui sic ipse vivens testatus est. Plus placuit coram multis hic erubescere, quam coram omnipotenti Deo latere. De hoc exemplum, fratres in Christo, capite, & morbum interius latentem medico coelesti aperite, & antidotum ejus salubre nullatenus spernite, & quicumque sit in fine nostro confessor, non moretur in gementi professione peccator, ut ab eo in coelis invehiatur propitius remissor. Ad supra memoratam solennitatem,

Ernestus
Dux in ve
nato occi
ditur, anno
1014. juxta
Abbat. Ur
sparg. An
nal. Hepi
danni re
ferunt ad
an. 1021.
Dolci

tatem, & ad prædictum locum quidam rusticus de occiduis
 veniens partibus novam Imperatori legationem detulit, &
 hanc nulli nisi soli unquam aperire voluit, portans adhuc
 * Minare, stimulus hunc, quo tunc pecus arans * minavit, cum hoc
 est ante se ei coelitus per columbam iussum fuit. Et hic erat tantæ lon-
 pellere, Vi- gitudinis, ut omnes, qui cum viderant nimis admirarentur.
 de Festum Ipse vero rediens, cunctis interrogantibus indicat iussu Cæsaris,
 in Agere & Agasones, se ad Aquasgrani post expeditionem venturum, & re-
 sponsum ab eo ibidem accepturum: & quia hanc admonitio-
 nem, & crebrò etiam innumerabilem, Imperator sprevit,
 vindictam sensit. In nativitate sancti Johannis Baptistæ.
 Goslaria. quæ tunc proxima erat, ad Gosleri Cæsar veniens, Ernesti du-
 catum nepti suæ & filio ejus dedit, & inde ad Magdaburg pro-
 ficiscens, interventum Christi militis Mauricii ad exuperan-
 dam hostis Bolizlavi contumaciam suppliciter rogavit. De-
 hinc ad locum, qui Selancisvordi vocatur, cum exercitu glo-
 merato perrexit, & magnum comprovincialibus, & Marchio-
 ni eorum Geroni intulit damnum. IIX. Idus Julii fit nostra
 congregatio, & pro defensione debita habitatoribus his præ-
 datio magna. Postquam nostri Albim transierunt, impera-
 trix & ego cum illa ad Merseburg pergentes, Cæsaris adven-
 tum in his partibus expectavimus. Nostri autem ut ad pa-
 gum Lusci dictum venerunt, à præsidio ex Ciani urbe egresso
 tentantur: quod agnoscentes magnam ex eo multitudinem
 occidunt, & Henricum qui dicebatur Superbus, & qui ex nostra
 regione ob homicidium illò fugit, captum in vinculis Cæsari
 præsentabant. Inde usque ad Oderam Imperator profectus
 ad locum, qui Crosna dicitur, optimos ab exercitu ad Miseco-
 nem ibi turmatim sedentem misit, ut eum de promissa sibi fide
 admonerent, & propter eum ab Imperatore sua perderet bo-
 na, cum deditioe sua præoccupare voluisset, unanimiter ro-
 garent. Quibus is talibus respondit: *Agnosco me gratia Ce-
 saris*

Expeditio
 Cæsaris
 in
 Boleslaui.

saris ab inimici potestate ereptum, ac vobis fidem promississe, & eam libenter in omnibus adimplerem, si liber existerem: Nunc autem ut ipsi scitis, sum mei patris dominio subditus, & quia ille hoc prohibet, & sui milites hic modò presentes talia fieri non patiuntur, invitus omitto. Patriam quam queritis meam, si possum defendere, usque ad adventum patris, volo, & tunc eum ad gratiam Caesaris, & ad amorem vestrum inclinare cupio. Hoc nostri audientes, egressi sunt, & hæc Imperatori responsa detulerunt. Interim *Bernhardus* Dux cum suis fautoribus, Episcopis & Comitibus & prophanorum turba *Luiticorum* ab aquilone *Bolizlavum* petiit, & hunc præsentem munita undique secus *Odera* habuit. Cæsar autem in inventione Christi protomartyris *Oderam* transmeans, reluctantem *Poleniorum* multitudinem admodum prostravit, & nemo ex nostris nisi *Hodo* inclytus juvenis cum *Ekkrico* & alio *Guncelini* Comitibus Satellite cecidit. Hic cum *Sigefrido*, *Hodonis* filio Marchionis ab Imperatore accusatus, eò quòd *Bolizlavo* nimis familiaris hætenus fuisset, eodem die viriliter se expurgat, & à suis *Hodo* longè digressus, cum hostes solus fugientes insequeretur, sagitta per caput immissa primo oculum & post vitam perdidit istam. Sed cum *Miseco* ejusdem corporis cognosceret, quia ejus apud nos fuerat custos & sodalis, multum flevit, & id bene procuratum ad exercitum misit. Eorum autem qui ex parte hostili oppetierunt, non minor erat numerus quam sexcenti, prædam relinquentes nostris ineffabilem. Hoc *Bolizlavus* ubi tunc mansit ab internuntiis festinantibus mox rescivit, & quamvis eò libenter pergere voluisset, tamen præsentibus inimicis introitum patefcere ausus non est: quocunque nostri in navibus declinabant, illuc ipse cum suis equo sequebatur alato. Ad ultimum verò creditis celeriter velis, nostri per amnem unum navigabant diem, & inimicis eos tunc comitari non volentibus, littus optatum, securi comprehendunt, & proxima incendunt loca. Quod

Bernhardus
Dux Saxo-
niae.

*Miseco*nis
humani-
tas.

cum eminns Dux præfatus agnosceret, more solito fugit, & nostris fiduciam & locum nocendi invitus concessit. Dux vero *Bernhardus* cum suis imperatori ad auxilium, sicut ei prius jussum est, venire cum nequisset, per pedites clam missos ei eventum rei & necessitatem inobedienciæ indicens, vastatis circumquaque jacentibus locis, domum rediit. *Othelricus* quoque, qui cum Bavaris ad Casarem venire debuit, ob multas causarum qualitates dimisit, & quamvis hi Imperatorem non comitarentur, tamen fidele servitium sua vicinitate ostendunt. Namque *Othelricus* quandam urbem magnam, *Busine* dictam, petiit, & in ea non minus quam mille viros absque mulieribus & liberis capiens, incendit eandem, & victor remeavit. *Henricus* autem orientalium Marchio cum Bavaris, comperiens *Bolizlavi* milites juxta se prædam fecisse, protinus insequitur, & ex his fortiter resistentibus octogintos occidit, prædamque omnem resolvit. Sed antequam hæc omnia Casar comperiret, multum sollicitus, quamvis parvo uteretur exercitu, tamen potestativè quàm diu voluit in his partibus fuit, & tunc reversus ad pagum qui *Diadesisi* dicitur, venit, in angusto, proh dolor, castrametatus loco, ubi nullus excepto apum magistro, qui ibidem tunc interfectus est, sedit. *Bolizlavus* autem audiens Imperatorem alia, quam intraverat, via, hinc exiturum, juxta *Oderam* omnimodis sua firmavit. Sed cum hunc jam abisse comperiret, magnam peditum multitudinem ad locum, ubi noster consedit exercitus, præmisit, præcipiens eis, si aliqua oportunitas sibi accidisset, hujus saltem aliquam partem ladere tentaret. Insuper Abbatem suum, cum nomine, simulata pace ad Casarem misit, qui protinus ab eo explorator esse cognoscitur, & ibidem quousque omnis penè exercitus, factis in præcedenti nocte pontibus, paludem transcenderet præjasentem, detinetur. Tunc ille Monachus

habita

Henricus
Austriæ
Dux.

Bolizlav
fraudulen-
ta legatio.

habitu, sed dolosa vulpes in actu, & ob hoc amatus à Domino, rediit, & Imperator *Geroni* Archiepiscopo, & *Geroni* inelyto Marchioni, ac *Burckhardo* Comiti Palatino, residuos committens, progreditur, & ut se solito cautius circumspicerent, hortatur. Post hæc ab hostibus propè in sylva latentibus magnus clamor ternis mugitibus attollitur, & mox nostrum agmen sagittariis intermixtim currentibus, ab his appetitur. Quibus primo conflictu secundoque fortiter resistunt, & ex eis multos palantes occidunt. Sed fugientibus quibusdam ex nostris iterum incurrentes dissipant, & separatos sagittis fallentibus perdunt. *Gero* autem Archiepiscopus & *Bruckhardus* Comes vulneratus vix evadentes, *Cæsari* hæc credebant. *Luidolfus* autem juvenis cum paucis capitur, & *Gero* ac *Folcmarus* Comites cum cc. militibus optimis occisi, spoliati sunt, quorum nomina & animas Deus omnipotens misericorditer respiciat, & nos, quorum culpa hi tunc oppetiere, sibi per Christum reconciliet, & ne quid ulterius patiamur, clemens custodiat. Imperator ut hoc triste nuncium audivit, ad tollenda interfectorum corpora redire voluit: sed multorum tardatus consilio, id quasi invitus omisit, & *Eidum* antistitem, qui eis licentia infausti Ducis sepulturam impenderet, & *Geronis* corpus Marchionis imploraret, remisit. Venerabilis verò pater *Cæsari* voluntariè consentiens conuito cursu revertitur, & ut miserabilem aspexit stragem, flebiliter ingemuit, & suppliciter pro his oravit. Hunc cum victores & tunc in præda solum morantes, eminus viderunt, de consequentibus timidi, primò fugerunt, deindeque propius accedentem salutaverunt, & sine omni offensione eum abire permittunt. Hic à *Bolizlavo*, multum de pernicie nostra gaudenti, quod postulat impetrans, sine mora rediit, & corpora sociorum cum magno labore inimicis faventibus sepelivit. Funus autem prædicti Marchionis & socii ejus

Cæsariæ
norum clas
des.

Eid. Episco
Misacensis.

Vidredi usque ad Misai fecit reduci. Hæc ibidem *Hermannus* Comes flebiliter suscipiens, & usque ad novam urbem, ubi *Gero* Colonienfis Archiepiscopus & *Thiedmarus* Marchio, frater ejus, vitricus istius, pater autem interempti Comitum, in honore Dei genetricis & sancti martyris ejus Cypriani, regnante secundo *Ottone*, Abbatiam construxerunt, cum fratribus suis *Gunthero* ac *Ekkihardo* comitatur, quæ *Gero* Archiepiscopus, tunc terræ commendans, dominam *Athelheidam* ejusque filium *Thiedmarum* ac mœrentes amicos ac milites solatur. Interim Cæsar cum suis ad *Strelam* urbem pervenit, ac *Miseconem* cum exercitu subsequi sciens, *Hermannum* Marchionem ad Misnensis defensionem civitatis properare jubet, ipse vero ad *Merseburg* recto tetendit itinere. *Miseco* autem à patre nefario instructus, ut primò nostros abisse divisos nullamque post se custodiam esse relictam sensit, Id. Septembr. *Albim*, juxta urbem prædictam, cum VI. legionibus in ipsa transcendit aurora, quosdam circumquaq; jacentia vastate, alios verò urbem præcipiens impugnare. Quod juvenes mei conspicientes, seque tueri posse desperantes, superpositæ civitati munitionem, relictis penè omnibus suis, ascendunt. Ob hoc hostes admodum gavisii, suburbium intrant relictum, & hoc ablatis rebus inventis incendunt, & superius castellum in duobus locis accensum infatigabiliter aggrediuntur. *Hermannus* vero Comes videns auxiliores suos admodum paucos jam defecisse, Christi pietatem, & ejus inclyti martyris *Donati* intercessionem sanctam, prostratus postulans, mulieres ad succurrendum hortatur. Quæ propugnacula attingentes lapidibus viros adjuvant, ignem impositum, quia defecit aqua, medone extinguunt, & (domino gratias) inimici furorem & audaciam minuunt. Hoc totum *Miseco* de monte juxta posito cernens, socios adventantes expectat. Qui depopulantes, & ubi ignis inveniebatur omnia usque ad *GANA* fluvium

Herman-
nus, Gun-
therus, Ec-
cardus fra-
tres Mar-
chiones.

Miseconis
in Misniam
irruptio.

Misna ob-
fessa & op-
pugnata.

Gana fl.

concre-

coneremantes, serò lassis revertuntur equis, & ibi cum seniore suo cras ad urbem pugnaturi pernoctarent, ni Albim crescere viderent. Propter hoc exercitus nimis defatigatus, cum securitate inopinata remeavit, & Ducis sui cor anxium hac prosperitate relevavit. Imperator autem hæc ut audivit, quoscuque tunc colligere potuit, ad succurrendum suo Marchioni propere mittit, & suburbiū non longè post redintegrare præcepit. Ad hujus operis supplementū & custodiam Gero Archiepiscopus & Arnulphus Præsul VIII. Id. Octobr. cum Comitibus cæterisq; compluribus conveniebant. His omnibus ego longè inferior interfui. In XI. diebus incepta ad unguem nos perducens abivimus, committentes urbem *Friderico* Comiti ad IV. hebdomadas. Gero Archiantistes Magdaburgensis, & ego ejusdem comes, ad locum, qui *Mucherini* dicitur, veniebamus. Ibi tunc ego de promissis dulcibus eum admonens, percepi ab eodem cum baculo ejus, quem hodie teneo, parochiam super has IV. urbes, *Scudici, Cottili, Bichini & VVurzia* VIII. Calend. Novembr. præsentibus his testibus: *Heribaldo, Hepone, Ibone, Christino*, atque *Seberio*. Eodem die ad urbem *Curbizi* dictam venimus, ubi convenientibus Archiantistitis militibus manifestavi, quam misericorditer erga me senior suus egerit. Ibi que de infirmitate venerabilis *Fritherunæ* comperimus, ad cujus hospitium tunc nos fuimus, quæ, proh dolor, in sequenti die, id est, VII. Calend. Novemb. hominem exiit interiorem. Inde Archiepiscopus ad Magdeburg profectus, omnium festivitatem sanctorum celebravit, & ego in *VVallibizi*. Interim Imperator occidentales invisens regiones, quæ ibi tunc erant emendanda, correxit. Post hæc autem *Eid* Antistes egregius à Polonia saltem cum muneribus magnis reversus ægrotare cœpit. Et in urbe *Libzi* vocata fidelem Christo animam XIII. Calend. Jan. reddit, & *Hillibardus*, *Cicensis* Episcopus, ad hujus procuracionem vocatus,

Misnæ sub,
urbium in.
stauratum.

Parocciæ
Ditmaro
concessæ
à Gerone
Magd.

Eid, sive Eid,
gido tertij
Misnensis
Ecclesiæ E-
pisc. morie-
tur anno
1015. Lang.
in Chron.
Citiz, p.

mox adfuit, & domum, qua vir sanctus obierat, optimis redolere odoribus introiens agnovit. Et corpus ejusdem usque ad Mysni profecit. Sepelivit illud coram altari, auxilio Comitis *Wilhelmi*, qui ordine suo eandem tunc custodivit civitatem. Sed quia superius promisi, me de ejus vita in sequentibus dicturum, de magnis pauca loquar. Erat vir prædictus nobilis genere, dives in prædiis, sed paupertate spiritus hæc nihili ducens. Ante benedictionem in *Magdeburg* cum cæteris confratribus regulariter ac multum laudabiliter vivens, & post in divinis gregibus lucrands altius insurgens, pro possibilitate sua apostolicam imitatus est vitam. Nulla unquam utitur camisia, neque braea, nisi tunc, cum missam cantavit, quam idcirco sæpius dimisit, quia qualiter is unquam sustineret, multi admirabantur. Crebro à suis penè desperatus in stuba vix recreabatur, corpus suum nimis afflixit jejuniis, plus nudis pedibus, quam equo laborans, Cum sibi & sociis latè vagantibus victum defecisse, vel aliquid arduum occurrere videret, domino gratias egit, & omnes hoc dicere jussit. In baptizando & prædicatione continua, & confirmatione, non modo suæ utilis erat Ecclesiæ, sed aliis quamplurimis. De his, quibus ipse cum suis vivere debebat rebus, sibi subtractis, penè ducentos Ecclesiæ suæ metacquisivit mansos. Chrisma & clerum rarò, templa autem Domini libenter consecravit, & crebrò sine missa. Oculi ejus ob assiduam fletus nimii effusionem jam caligabant. Nobis contemporalibus suis ob crimen nostrum ejus conversatio displicuit, & ei nostra: xxiii. annos & amplius labore ineffabili vivens, finem suum antepredixit, & ut nunquam ad *Mysni* poneretur, multum rogavit. Id namque semper in mente ob timorem futuræ desolationis desideravit, ut ad locum, *Colditz* dictum, ubi Christi magnus martyr corporaliter requiescit, & ipse mereretur tumulari. Sed Comes *Her-*

mannus

Eidi encephalium.

mannus, sperans precibus ejusdem locum sibi à Domino paratum adjuvari, ut præfatus sum, ibidem fecit eum deponi. In vigilia natalis domini *Meingaudus* Trevericæ civitatis Archiepiscopus obiit in urbe sua *Cophelenci* dicta, sedens IIX. annos & VII. menses, indeque corpus suum ad sedem propriam delatum honorificè ad antecessores suos locatur. Imperator hæc audiens, de tantorum detrimento patrum turbabatur, qualiterque loca bene suppleret vacua, cum familiaribus suis tractavit, & natalem dominicum in *Pathebrun* festivis peregit gaudiis. Et post hunc *Popponem* Liupoldi Marchionis filium, & tunc Pabenbergensis Ecclesiæ Præpositum, Treverensi præfecerat urbi: & cum is ab *Erkinbaldo*, Moguntiacensi Archiepiscopo, jussu Cæsaris, & licentia Verdunensis Episcopi, qui primus horum in ordine fuit confratrum, consecrari debuisset, à *Thiederico* Metensi antistite, eò quòd à se justius hæc ordinatio fieri deberet, assidua acclamatione, & humili petitione id in cassum prolabebatur. Nam Imperator hunc scripta demonstrantem, & banno id interdicientem, non exaudivit, sed unctionem compleri præcepit. In diebus his vice *Eidi* Præfulis Eluardus, *Thietmari* Marchionis Capellanus, hortatu *Hermannii* confratris, à Cæsare constituitur, & in dominica die ante palmas in *Merseburg* à *Gerone* Archiepiscopo nobis faventibus benedicitur. Proximam palmarum jucunditatem Imperator cum *Henrico*, venerabili Wirceburgensis Ecclesiæ Episcopo, complens, quarta feria ad *Bavenberg* venit, ibique cœnam domini & passionem cum Paschali tripudio honorabiliter peregit. Et quia *Rudolphus*, Burgundionum Rex, avunculus ejus, sicut vocatus erat huc venire non potuit, nepotem sibi dilectum obviam sibi pergere rogavit. Fit eorundem conventio in urbe Argentina, & mutux charitatis invicem larga benignitas confociis arrisit utrisque.

Fuit quoque ibidem *Rudolphi* regis inclyta
conjuns,

Confluentia, seu Cophelencia.

Popponem Meingaudi in Archiep. Treverensi successor.

Eid Wardi five Eilwardus Eidi successore.

Rudolphus Rex Burgundionum.

Congressus Cæsaris cum Burgundo Argentina.

conjunx, quæ familiaritatis hujus adjutrix, filios suimet duos, senioris autem sui privignos, Cæsari commendavit: & dilectis sibi militibus, hoc totum dedit in beneficium, quod sibi ab avunculo suimet tum concessum, & quod *Vilhelmus* Pictaviensi hætenus habuit regio munere præstitum. Imperator sapiente usus consilio, hoc voluit cum his id sibi firmiter subdere, quod longè prius Rex prædictus ei sacramentis post mortem suam sancierat. Omnem namque Burgundiæ regionis primatum per manus ab avunculo suimet accepit, & de maximis rebus sine ejus consilio non fiendis securitatem firmavit. Episcopatum in regione cuidam nobili viro dedit, de quo postea vix securus evasit. Namque *Villehelmus* præpotens vir in his partibus, ut hoc omne comperit, eundem persequi, & ad ultimum fugientem solum canibus præcedit inquiri: quos cum Antistes jam defatigatus latrantes audiret, quod unicum tunc habuit solatium, signo sanctæ crucis sua post se signans vestigia, quasi mortuus jacuit, & ad prædam paratus fuit: & ecce canes rabidi, loca eminus olfacientes signata, ut grandi turbine retracti, reversi sunt, & sic verus domini famulus per incognita nemoris loca ad amicos perrexit fines. Cæsar autem regi & contextali ejus cunctisque suimet Principibus ineffabilem pecuniam dedit, & firmata iterum antiqua traditione, eos abire permisit, ipse exercitu congregato ad *Basulam* urbem profectus. Sed cum ibi *Villehelmum* munitis urbibus resistentem, & introitum sibi prohibere cupientem audiret, parvæ multitudini diffusus, amicam manum undique secus colligit, & provincias sibi rebel- lare præsumentes incendio latè flagranti securus desolavit. Cumque se nullam urbium earundem expugnare pro certo sciret, reversus est tristis, quòd nec hic nec in parte orientali nocituram hostibus suis intulit molestiam. Interim imperatrix in nostris commorata provinciis defensionem patriæ cum

Wilhelmus
Burgundus
Episc. fugientem
canibus
indagat.

Basilea.

cum nostris Principibus meditatur. Hostis autem noster *Bolizlavus* inter hæc nil nostra læsit, sed sua munit, & certus de eventu Cæsaris effectus, lætatur, & nimis extollitur. Namque multi, quibus hoc cognitum erat, veraciter asseriebant, si Cæsar ad eum tunc turmatim veniret, timore, quod eundem de nostris respiceret, restituere, & eum ad servitutem suam, pace tantum concessa, promptum & fidelem habere potuisset. Sed Burgundionum Rex, mollis & effeminatus, bona quæ nepoti suimet promisit, impedire eorum instinctu voluit, quibus relaxato justitiæ freno, velut infelici vitulo per latum liberos currere placuit. Cum verò iterum cœptis persistere studuit, eorum conflatione & pessima reluctatione non potuit. Nullus enim, ut audio, qui sic præsit in regno: Nomen tantum & coronam habet, & Episcopatus his dat, qui à Principibus his eliguntur, ad suam vero utilitatem pauca tenens, ex impensis antistitum vivit, & hos vel alios in aliquo extrinsecus laborantes eripere nequit. Unde hi manibus complicatis cunctis primatibus, velut regi suo serviunt, & sic pace fruuntur. Ob hoc solum talis rector inter eos dominatur, ut eo liberius malignorum furor invicem vagetur, & ne lex nova alterius regis ibi adveniat, quæ inolitam consuetudinem rumpat. *Vilhelmus* Comes, de quo prædixi, miles est regis in nomine, & dominus terræ re, & in his partibus nullus vocatur Comes nisi is, qui Ducis honorem possidet: & ne illius potestas in hac regione paulo minus minueretur, consilio & actu Imperatoris majestati, sicut prædixi reluctatur. In præcedenti ætate *Bernhardus*, sanctæ Ferdensis Ecclesiæ pius pater & antistes, cum se ad occasionem hujus vitæ vidisset inclinare, cunctos debitores suos ad se dulciter vocans, in dominum, & in Ecclesiam sibi commissam humanitus deliquisse admonuit, & confitentibus cunctis misericorditer indulgit. Omnes autem, qui se aliquo contra eum fore culpabiles negabant, sic arguebat;

Vide Sigebert.
 ad an.
 1010.

Burgundionum rex,
 nomine potius quam re.

Comitum Burgundie potentia.

Bernhardus Episcopus Verdensis.

Cc

bat; *Ne, queso, filii sic faciatis: non concupisco vos ex mea, vel
 successoris mei parte ullatenus decipi, sed nunc volo vos à talibus ex-
 solvi, & pace sincera à vobis segregari.* Is Ecclesiam suimet ecc.
 mansis, iuste acquisitis, adauxit; Imperatorem suum, & om-
 nes Christo fideles, ex corde dilexit; & maxime sibi subditos
 summi pastoris exemplo amavit. Sedebat ille vir venera-
 bilis XXIV. annos, & turrim unam ex lapidibus, qui in hac
 terra pauci habentur, juxta Ferdensem Ecclesiam fabricare
 incepit, & exin subtractus est à nostris aspectibus Lucifer ille
 IX. Cal. August. Quod cum Imperator comperiret, ut filius
 absentiam patris, sic flevit mortem tanti senioris. In cujus
 vice *Vidzterum*, Colonienſis Ecclesie quondam præpositum,
 & tunc ab *Heriberto* Archipræsule depositum, Cal. Septemb.
 diu renitentem posuit, & ab *Erkanbaldo* Archiantistite con-
 secratum ad sedem propriam cum honore magno remisit.
 Notandum quoque, & non absque singultu proferendum,
 quod monasterium in *Mimmileve* constitutum à libertate
 diu corroborata in servitutem redactum est. Deposito nam-
 que ejusdem cœnobij Abbate *Reinildo*, dispersisque latè con-
 fratribus his, *Heresfeldensi* Ecclesie, ejusque tunc provisori
Arnoldo, illud subditum est. In quadam provincia Sueviæ
 regionis, & in comitatu *Bezelini* Comitis, accidit res una mi-
 rabilis, & admodum terribilis. Una mulier maritata, subita-
 neæ mortis nexibus depressa, obiit. Hujus corpus post lava-
 tionem & debitam procurationem ad Ecclesiam à mœrenti-
 bus sociis delatum est. Hæc à feretro se ex improvise erigens,
 ac præsentem cunctos fugans, evocat ad se virum suimet cum
 familiaribus cæteris, ac his specialiter munus singulare ascri-
 psit, verbis consolata dulcibus. Ac post hæc in pace quievit.
 Mirum est, quod dico, sed mirabilis domini hæc solum opera
 cognosco. Et ne quis hæc vera esse diffidat, testimonium his
 haud vituperabile profero. Prædictus Comes hoc Impera-

Vidzterus
 Bernhardi
 seu Bern-
 harii suc-
 cessor,
 Wickgerus
 Vocatur
 Crantzio,
 Metrop.
 lib. 4. c. 12.
 Monaste-
 rium Mimmileven
 subditur
 Heresfeldensi Ec-
 clesie.
 Bezelinus
 Comes
 Sucus.

tori pro vero retulit, & ille mihi coram multis confratribus id intimavit. Sæpè contigit, quod in imagine mortuorum callidus homini apparet inimicus, hunc modis tentans deludere varijs, & stulti quique sic esse autumant. Ego autem veraciter innotesco cunctis fidelibus, quòd post commendationem animæ, ac debitum sepeliendi officium, more Christiano diligenter completum, corpus illud exanime nunquam ante universæ carnis resurrectionem, absque omni ambiguitate complendam, surgit, nisi meritis justorum ad tempus fiat, quod tunc solum accidit, cùm mundus instar eorum inclyta conversatione floruit. Puto prædictam mulierem multum valuisse, cui post mortem gustatam justum complere desiderium, & tunc sine gemitu denuo licuit somno pacis obdormire. Beatus ille, qui opus bonum acceleratione continua perficit, nec moras prælongatione diutina suspendit. Contra autem ille miserorum loco assignatur, qui aut justa proflus spernere, aut hæc, ut non possint complere, differre conatur. In utrisque ego sæpè culpabilis duas tantum res nunc profero, in quibus memetipsum graviter accuso. Post decretum in *Throtmanni* peractum, *Richarius* Magdeburgensis Ecclesiæ Presbyter, & Spiritualis frater meus, infirmatur, & ego, quia non eam ibi, eundem non visitavi. Cum autem pridie quàm ille vir justus obierit, venirem, ad eum non accessi, sed in posterum distuli diem, & tunc sine mea caritate mortuus est. Corpus ejusdem ad Ecclesiam delatum de confratribus nostris, & quia vigilias sustinere non potui, à vicario meo custoditum est. Hic non longè post sepulturam ejus in somnis apparens mihi, quare, dixit, non visitastis me, & psalterium non cantastis, neque memoravi in *Throtmanni* juventam fecistis? Qui cùm excusationem audiret, respondit, malè hæc dereliquistis. Et tunc interrogabam eum, quomodo valeret? & ille, ut in sabbatho, inquit, obdormivi, in alia ad requiei dulcis gaudia transivi. Cumque ego

Monasticã
somnia.

sciscitaret ab eo, qualiter se patris mei atque matris res haberet, bene retulit, sicque profectus: *Genitrix tua per me tibi indixit, te in xi. & aut i. feria eam affecturum, & hoc ingemiscendo evigilavi, pro certo sciens, communem justorum institutionem sanctam esse ac salubrem, si custoditur; sin autem, grande periculum. Et si in hoc nullum accuso præter me, vereor tamen maximam multitudinem, hujus pacti alteriusque esse prævaricatricem, & quanto plus spernimus mandata præpositorum, tanto culpabiles sumus in examine eorum. Insuper in altero deliqui crimine, quod me unquam fecisse, poenitet ex corde. Redingus, Parthenopolitanæ congregationis præpositus, in quadragesima, quæ finem suum præcesserat, me huc venientem caritative suscipiens, loqui secum in secreto postulat, & obortis mox lacrymis, sic exorsus est: *Subitanea me deprimi morte multum timeo, & præcedentes causas vobis aperio. In Arnaburgensi civitate semel, & in ista bis sic mihi ex improvise accidit, ut nec videre vel aliquid potuissem audire, exuperans hoc celeri auxilio Christi. Ex hoc tempore nimis sollicitus fui, & confratribus meis adhuc, ut spero, idoneis, vulnus iniquitatis meæ retexi: & quia vos mihi fidelem semper agnovi, ad testimonium meæ confessionis supplex voco: quia me non diu victurum existimabo.* Hanc petitionem devotus suscepi, ac me in omnibus eidem satisfacere promisi. Post hæc idem me de talibus admonuit: & quia tunc tempus congruum non fuit laudabilis desiderii satietatem à me non percepit. Quamvis alicujus conversi plagam ob infatigabilem conscientie meimet peccatricis foetorem libenter non inspiciam, & curare desperem, tamen hujus confratris onus libenter subirem, si opportunitatem aliquam nobis adhuc respondere vidissem. In proxima parasceve *Rotmannus* Presbyter, & Archiepiscopi præpositus *Geronis*, improvise necis impetu nocte deprimitur, & in lecto mortuus invenitur. Hoc admirabile & ni-*

& nimis terribile cunctis audientibus videbatur. Sed, Domino gratias, pridie eleemosynam largiter, & confessionem suam communiter, & non sine fletu magno fecit. In sabbatho sancto huc veni, & sanctam hanc solennitatem cum Archiepiscopo meo celebriter peregi. Ibi tunc *Rodingus* prudens homo, ac per omnia cautus, fratri suo, & dilectæ sorori, suam dividens substantiam, *habete hac*, inquit, *vobis, ut cum me citò corporaliter perdatis, in hac charitate vobis me fidelem fuisse agnoscatis.* In nativitate verò Johannis Baptistæ cum fratre meo Abbate *Sigefrido* fui, & ibi præposito sæpè memorato ultima salutatione valedicens, nil me ad accipiendam reconciliationem sibi, proh dolor, exhibui, nec hunc me amplius expetere sensi, & tunc cum eundem, sicut prædixi, post mortuum comperirem, tunc serò hoc ingemui, ad quod prius respicere neglexi. Præfuit autem confratribus suis tres annos & vi. hebdomadas, vir pius & sapiens, ac nimium fidelis, sepultus in porticu australi juxta monasterium. Huic in sequenti successerat anno *Giddo* venerabilis pater, quondam scholæ magister, sed tunc Ecclesiæ custos in festivitate Apostolorum Petri & Pauli, in quorum vigilia pius obiit *Esico* inclusus, qui multa ob Christi amorem mutaverat loca. Zelus dominicæ domus quæ est in Christo mater nostra spiritualis, etsi rarò, tamen interdum comedit me. Ideoque quemadmodum sum locutus, me proposito intermiscere operi compellit. Audivi sæpè numero *Angelos* ab Angelica facie, id est *pulcra*, sive quod in *angulo* istius terræ siti sunt, dictos, ineffabilem miseriam à Sveino, Haraldii filio, immiti Danorum rege, perpeffos esse, & ad id coactos, ut qui prius tributarii erant Principis Apostolorum Petri, ac sancti patris eorum Gregorii spiritualis filii, immundis canibus impositum sibi censum quotannis solverent, & maximam regni sui met partem capto ac interempto habitatore, tunc hosti fiducialiter in habitandam inviti reliquerent.

Anglorum
nominis
fabulosa
notio.

Sveino Da-
nus Haral-
di F. An-
glia m. ca-
pit.

querent. Consentiente hoc domino, & ob castigandas quorundam suimet fidelium culpas, hostes prædictos ad hoc instigante, tantum in se vitæ persecutor, qui nec suis parcere unquam didicit. Ille, inquam, supra memoratus non rector sed destructor, post mortem patris sui à *Normannis* insurgentibus captus, cum à populo sibi tunc subdito cum ingenti precio solveretur, quia ob oeculta pessimorum susurratione se ob hoc servum nominari comperiret, quod salubriter in paucis ulcisci potuit, hoc impatiens communi damno, & si voluisset scire, sibi maxime nocenti, meditatur vindicare. Potestatem namq; suam hostibus extraneis tunc relinquens, securitatem vagatione, pacem bello, regnum exilio, Dominum cœli & terræ Diabolo mutavit, & habitata quoque vastando, sic se suorum non emptitium neq; volentem dominium, sed spontaneum crebrò se iactavit inimicum latè pro dolor, regnantem. Iste autem cum grandi labore sui & contemporaliū inter pios impius diu conversatus respectu divino mors multorum, morte tarda deprimitur, & fugientibus mox sociis ibidem sepelitur. Quod cum *Adelrad*, Rex Anglorum, multo tempore ab eodem fugatus, pro certo comperiret, gratias agens domino, patriam lætus revisit, & collectis in unum cunctis militibus suis, corpus inimicum exterminare conatur, & ut hoc non fieret, quadam matrona prius per familiares suos admonita servatum pignus à terra elevans, etsi indigena, tamen ad patriam navigio direxerat arctos, id est, septentrionalem plagam. Quæ hoc nomen ab arcturis duabus, hoc est, ab uris majoribus & minoribus sortitur, quas serpens unus, ut astrologi asserunt, circumdat, & dividit. Pars terræ illius tantum frigida est, quantum à solis calore aliena, & mentes incolarum charitatis geminæ expertes ibi sunt *scythæ*, qui domos suas secum vehentes feris & equino lacte pascantur. In his partibus est unus Rex, *Gulring* nomine, qui in monasterio Ferdensi sub

Episcopo

Adelrad
rex Anglorum

Plaga ar.
scythæ.

Scythæ.

Gulring
Rex

Episcopo ejusdem loci *Erpone* in clericatu educatus, ad diaco-
 natus gradum pervenit indignus. Sed postquam prædictus
 Antistes obiit, ipse elapsus nomen & ordinem, alter *Julianus*,
 abiecit, & vocabulum Christianitatis solum professus, in mul-
 tis invenitur longè alienus. Is à suis primò ut est agnitus, il-
 lico suscipitur, & hæreditario honore sublimatur. Quod do-
 mino displicet, nemo laudet, nullus imitetur, præsens fructus
 ob terrorem futurum spernatur. Et ille Rex servus peccati fi-
 lius mortis, non, ut putat, dominatur, sed quotidiano ponde-
 re aggravatur: De quo Deus per *Esaiam* clamat: *Filios enu-
 trivi, exaltavi, ipsi autem spreverunt me.* Pro cujus conso-
 ciorumque ejus conversione, & digna emendatione ac perse-
 verantia, omnis Christianitas oret, & ne tale quid in mem-
 bris suis amplius patiat, Deum imploret. Quamvis de illo
 hoc solum dicerem, sed, pro dolor, alii, qui similem subiere
 sententiam, illud *Pauli* non attendentes: *Quia melius est
 viam veritatis non cognoscere, quàm post notitiam declinare.*
 Sed quia nullus ad comprehendendas aquilonaris regionis
 varietates, quas natura præ cæteris mirabilis ibidem operatur,
 & crudeles populi istius executiones sufficit, immerito & de
 geniminis viperarum, id est, filiis *Svenni* persecutoris, pauca
 edissero. Hos peperit ei *Miseconis* filia Ducis, soror *Bolizlavi*,
 successoris ejus & nati: quæ à viro suimet diu depulsa non mi-
 nimam cum cæteris perpessa est controversiam. Hujus pro-
 les multam in omnibus patrisantes, dilecti genitoris corpus
 delatum flebiliter suscipiunt, & tumulant, & quicquid dede-
 coris patri suimet ingeri ab Anglis propositum est, paratis na-
 vibus ulcisci studebant. Eorum facinora quæ his intulere
 plurima, me quia latent, præteriens, illud stylo breviter ape-
 rio, quod mihi quidam pro veritate sibi cogitum intimavit.
 Anno dominicæ incarnationis M. XVI. & in mense Julio,
 prædicti fratres *Harald & Cnut*, ac cum Duce suimet, cum

Sententiæ
bonæ.

Haraldi &
Cnuti ex-
peditio An-
glicana an-
no 1016.

CCC. &

Ethelste-
nus & Eth-
mundus
Angli.

Ethelstein
& Ethmūd
elapsi, ar-
ma capi-
unt

Ethmundi
& Thurgu-
ti cædes.

Danorum
fuga ex An-
glia.

CCC. & XL. navibus, *Turgato* egressi, urbem quandam no-
mine *Lundunam*, ubi Regina, tristes nece viri suimet, & defen-
soris, cum filiis *Ethelsteno* & *Ethmundo*, & duobus Episcopis,
cæterisque primatibus, sedebat, præsidio, circumdant, & na-
ves singulas LXXX. viros habentes per flumen, quod *Timisi* vo-
catur, ducentes, VI. menses eandem impugnant. Regina
autem tunc bello defatigata assiduo, auneios misit, qui ab eis
pacem peterent, & quid ab eo poscerent, diligenter inquire-
rent. Respondetur protinus ab his inexpleendis hostibus, si
*Regina filios suos in mortem, seque, cum XV. M. argenti ponderi-
bus, & Episcopos cum XII. M. & omnibus loriceis, quarum M. XXIV.
& numerus incredibilis erat, redimere, & adhæc speranda trecentos
obsides electos dare voluisset, sibi tantum sociisque suimet pacem
cum vita adipisci potuisset; sin autem; omnes tum clamabant, eos
uno gladio perituros.* Venerabilis verò Regina cum suis hac
legatione admodum turbata, post longam æstuantis animi
deliberationem, se sic facturam spondit, & id cum præno-
minatis firmat militibus. Interim confratres secundo noctis
silentio in navicula præmissum evadentes periculum, quos-
cunque poterant ad defensionem patriæ & ereptionem matris,
hoste adhuc hoc ignorante, congregabant. Sed cum in una
dierum *Thurgut*, piratarum Dux, ad depopulandos fines pro-
ximos cum multitudine egrederetur ex improvise hostibus
occurrans, eos offendit, & ut eosdem eminus aspexit, socios
exhortans viriliter hos adiit, & occiderunt utrique *Ethmundus*
Rex, & Dux *Thurgut*, cum maxima sociorum multitudine, &
nec his neque aliis ulla spes optatæ venit victoriæ, sed vulne-
rati sponte discesserunt, hoc solum gementes, quòd sic for-
tuitis id accidit casibus, nobis autem scriptura prohibet, cre-
dere fatum vel casum aliquid esse. *Dani* tunc quamvis im-
becilles, socias tamen naves visitant, & intelligentes urbi solaci-
um ab *Ethelstano* superstite, & *Britannis* venientibus, afferri;
trunca-

truncatis obsidibus fugiunt, & destruat eos atque disperdat
 protector in se sperantium Deus, ne unquam solito his vel aliis
 noceant fidelibus. In ereptione civitatis illius gaudeamus,
 & in cætero lugeamus. Percepi quoque à relatu prædicti ho-
 minis Sevvaldi factum miserabile, ac idcirco memorabile,
 quod perfida Northmannorum manus, Duce adhuc Thurkilo,
 Cantuariæ civitatis egregium Antistitem, *Dunstan* nomine, cum
 cæteris caperet, & vinculis & inedia ac ineffabili poena, more
 suo nefando, constringeret. Hic humana motus fragilitate,
 pecuniâ eis promittit, & ad hanc impetrandâ inducias posuit,
 ut si in his acceptabili redemptione mortem momentaneam e-
 vadere nequivisset, semetipsum gemitibus crebris interim
 purgaret, hostiam domino vivam ad immolandum. Trans-
 actis tunc omnibus designatis temporibus vorax piratarum
 Charybdis, domini famulum evocat, & sibi promissum cele-
 riter persolvi tributum, minaciter postulat. Et ille, ut mitis
 agnus: *præsto sum, paratus ad omnia, quæ in me nunc præsumitis
 facere, Christi amore, ut suorum merear fieri exemplum servorum.
 Non sum hodie turbatus. Quod vobis mendax videar, non mea
 voluntas, sed dira effecit egestas. Corpus hoc meum, quod
 in hoc exilio supra modum dilexi, vobis culpabile offero, &
 quod de eo faciatis, in vestra esse potestate cognosco; animam
 autem meimet peccatricem creatori omnium, vos non respicientem,
 supplex committo.* Talia loquentem profanorum agmen val-
 lavit, & diversa hunc ad interficiendum arma congerit. Quod
 cum eorum Dux *Thurkil* à longè vidisset, celeriter occurrens,
*ne quaeso sic faciatis, infit, aurum & argentum, & omne quod hic
 habeo, vel ullo modo acquirere possum excepta navi sola, ne in
 Christum Domini peccatis, libente animo vobis omnibus trado.* Tam
 dulci affatu infrenata sociorum ira, ferro & saxis durior, non
 mollitur, sed effuso innocenti sanguine placatur, quem com-
 muniter capitibus boum & imbribus lapidem, atq; lignorum
 infusione protinus effundunt. Inter tot frementium impetus,

Dunstanus
 Episc. Cantuariensis

& cœlesti jucunditate, ut signi sequentis efficacia protinus testatur. Unus namque inter primicerios membris effectus debilis, agnovit in semetipso quod deliquit in Christo electo, sicut scriptum est: *mibi vindictam & ego retribuam, dicit dominus*. In hoc Christi athletæ triumpho miseri ejusdem persecutores devicti, dominum & pecuniam à Duce suimet sibi exhibitam & ad ultimum, nisi respiscant satisfaciētes perdidērunt animam, & ille cum stola innocentia mentis & corporis hætenus dealbata, & tum rubro intincta sanguine, divinum placavit obtutum. Hunc intercessorem nos peccatores precibus assiduis acquiramus & apud majestatem divinam plurimum valere credamus. In supra memorati circuitu anni quæ mala Christicolis peccati vindex intulerit, non sine gravi mœrore edissero. Quarta Id. Febr. & in vi. feria subsequutura signa miseræ, in ipso noctis crepusculo tonitrua cum fulminibus, & magnis tempestatibus in diversis nocentia locis terribiliter intonuerunt. Quidam namque contractis à tali impetu domibus obierunt, alii autem vulnerati vix mortem evasere. In sylvis cadentibus magnum quoque accidit damnum. In provincia, quæ *Hassegun* dicitur, iv. confratres, quorum hæc sunt nomina: *Oelli, Burchard, Thiedric, & Poppo*, à quodam libero qui *Bern* dicebatur, milite bono, sæpe contempti collectis agminibus irruentes in eum non minus quam viros centum scutatos habentem peremerunt, non nullis utrinque operientibus. In Longobardia *Sarraceni* navigio venientes *Lunam* civitatem, fugato pastore, in vadunt, & cum potentia ac securitate fines illius regionis inhabitant & uxoribus incolarum abutuntur. Quod cum domino Apostolico, nomine *Benedicto* fama deferret, omnes sanctæ matris Ecclesiæ, tam rectores quàm defensores congregans, rogat ac præcipit, ut inimicos Christi, talia præsumentes viriliter secum irrumperent, & adjuvante domino occiderent. Insuper ineffabilem
navium

Tempe-
stas,

Irruptio
Sarraceno-
rum in Ita-
liam.

navium multitudinem tacite præmisit, quæ eis redeundi possibilitatem interciperet. Hoc Rex Sarracenus animadvertens, primo indignatur, & tandem, paucis comitatus, navicula periculum imminens evasit: sui verò omnes conveniunt, & adventantes prius irruunt hostes, eosque mox fugientes miserabile dictu 111. dies & noctes prosterunt. Respexit tandem Deus, gemitu piorum placatus, & odientes se fugavit, & in tantum devicit, ut nec uno de his relicto, interfectorum & eorundem spoliatorum multitudinem victores numerare nequirent. Tunc Regina eorum capta, ob audaciam jure capite plectitur. Aureum capitale ejusdem ornamentum, invicem gemmatum, Papa sibi præ cæteris vendicavit, postque Imperatori suam transmisit partem, quæ mille libris computabatur. Divisa omni præda, victrix turba læta mente ad propria revertitur, ut triumphanti Christo dignas persolveret odas. Rex autem prædictus, morte conjugis & sociorum admodum turbatus, summo Pontifici saccum castaneis refer-
tot se in proxima æstate milites sibi esse allaturum intimavit. Percepta hac legatione Papa marsupium eidem milio plenum internuncio talibus dictis reddidit: *si non sufficiat sibi Apostolicam satis læsisse dotem, secundo veniat. Et tot loricatoros, vel plus, se hic inventurum pro certo sciat.* Homo cogit, & loquitur, dominus indicat, quem suppliciter quisque fidelis oret, ut talem plagam misericorditer amoveat, & necessariam optatæ pacis securitatem pius indulgeat. In insula quæ dicitur *Augia*, xvii. Cal. Novembr. iix. naves, hominibus promiscui sexus tunc impletæ, mari immerguntur. In occidente *Lambertus*, Reinherii filius, cum suis victus ab hoste *Godesfrido*, multorum inimicus occubuit. Non fuit enim in hac terra deterior illo, qui multos in Ecclesiis cum fune campanarum strangulavit. Quot homines hic exhereditaret, vel occideret, nullus explicare valet: nunquam

Sarraceni
vincuntur

Regis Sara-
cenici mi-
nis.

Lamberti
clades &
immani-
tas, Sige-
bertum
ad annu-
m 1017.

isde perpetrato facinore pœnitentiam suscipere curavit. Ille cum fratre suomet *Reingerio VVirinharium* & ejus germanum *Reinzonem* pariter occidit. Hujus pater ad Bohemiam ab *Ottone* in exilium missus, ibidem moritur. Ipsa eorundem patria viventes doluit, amissos gaudet. Hoc duntaxat conqueri debemus, quod eo die propter nocentem ex utraque parte congregientium tot inculpabiles ceciderunt. Ceteræ verò in his partibus strages, proh dolor, in illis temporibus evenere. In regno namque pacifici, & per omnia venerabilis *Roberti* regis, comprovinciales hi mutuo confligentes, interfecti sunt plusquam tria hominum millia. Nec à me prætereundum, quod post hæc accidit, inexuperabile damnum. Namque avunculus meus, Comes *Henricus*, in Christo, & in hoc seculo multum valens, gratulabundus justa senectute, & bona fine, utriusque debitum persolvit naturæ VI. Non. Octobr. Insuper *VVigmannus* Comes utilis in omnibus patriæ, horratu secundæ Herodiadis miserabiliter servili præsumptione corrumpitur. Inter prædictum & comitem *Baldricum* longa fuit contentio, quæ *Baldricum* sæpè in prælio devictum mutuo, in tantum humiliavit, ut inter ceteros primates cum magno versaretur dedecore. Omnem suimet prosperitatem *VVigmannus* æquo ferens animo, & divinæ ascribens clementiæ, pacis foedere discordiam diu insanientem sedare meditatur, & hostem amicabilem petitione ad domum suam vocans, convivio & munere accepto placat, & ab eodem ad confirmandum inceptæ dilectionis vinculum invitatur, infibillante hoc per uxorem suam antiquo serpente, ut qui per vim nunquam capi potuit, dolosi saltem retibus ingenii vinceretur. Tunc conivebat laudanda simplicitas herilis animi, quod poposcerat simulata æquitas fallentis amici. In primis optime suscipitur & illico infecta veneno portione turbatur. Post hæc nimio dolore protinus ingravescente, sequentem ibi vix expectabat diem,

Baldricus
hospitalis
jura vio-
lator.

diem, & ut bene remuneratus, & charitative salutaris, abiit. Militibus suis ibidem dolose tardatis, à quodam seruo furtive prosteritur, presente ejusdem seniore *Baldrico*, & hoc nulateus ulciscente. Tunc unus ex suis militibus, ut nefandi sceleris authorem occidit, mox interfectus oppetiit. Fugiente tum *Baldrico*, & conscientiam in hoc manifestante, miseria talis, fama vulgante, dilatat, & *Thiedricus* sanctæ *Mimmingerodensis* Ecclesiæ Præsul, materteræ meæ juxta qui expectabat, primus advenit, ac dilecti obitum amici moerore questus insolabili, corpus ad *Freihem* * civitatem comitatur, & hoc ad fratres suos collocare summopere studuit. De hinc missis per omnem hanc regionem suimet nunciis, ipse comprovinciales & affines hæc ad vindicanda excitat, & cum valida urbem prædictam hostis nomine *Vpplun* possedit, continua devastans loca, & igne consumens. Advenit tandem *Bernhardus* Dux, nepos meus, qui jure, filii præfati Comitis adhuc parvuli, & totius hæreditatis, tutor, & nefandi criminis ultor, extiterat, & hic tristes, quantum valuit, milites solatus cum cæteris fautoribus urbanos nocte dieque lacessit. Interim Imperator à *Burgundia*, ubi magnam ætatis partem morabatur, digressus, ut primum omnem rei eventum comperit, navigio illuc pergere festinavit, & in illo itinere *Gevehardus*, *Heriberti* Comitis filius, nepos meus, regiæque majestati tunc multum acceptus, ac omni probitate præcipuus, obiit, Imperatorem, & omnes in his partibus constitutos, tristes post se relinquens. Archiepiscopus autem *Coloniensis Heribertus* multum ex parte sui militis *Baldrici* sollicitus, Imperatorem sæpe interpellat, quo urbem diu possessam suæ vellet subdere potestati: cujus assidua petitione Imperator devictus, consentit. Hoste jam tum Cæsaris abeunte, urbs *Vpplun* dicta omnino destruitur, & Comitissa ibidem diutius turbata cum omnibus, quæ habebat, proh dolor, servatur. Omnis maledictio,

quam sibi beatus Job imprecatus est, huic, talem promerenti, eveniat. In presentem tempore tantum mali percipiat, ut in futuro veniam saltem sperare liceat. Quicumque in auxilium ejus unquam aspiet convertatur ad dominum, & se vehementer peccasse confessus, ad emendationem condignam festinet: quia sibi Venenosæ aspidis caret Ecclesia tanti defensoris. In hoc autem anno *Thiedricus* Antistes & *Herimannus* Comes, *Gerberge* filius, de inani re mutuo certantes, sua vastabant. Dehinc amicis persvadentibus, ac maxime jussu Imperatoris, sedati, presentiam Cesaris utrinque presentolantur. Anno Dominica incarnationis Imperator à *Palathi*, ubi celebravit natale domini, exiens, in *Alstidi* Epiphaniam domini solenniter peregit, & in sacra nocte eadem *Fridericus* Comes, fidelis Christo & seniori suo, obiit in civitate sua *Ilburg* dicta. Hic quia sapiens erat & sibi finem hujus vitæ jam appropinquare cernebat, prædictam civitatem fratris suimet filio, nomine *Thiedrico*, ea ratione dedit, ut cum laude sua, quia hæres suimet fuit, & alteri hoc legitime fieri non potuit, liceret sibi tribus suis filiabus prædium omne, quod remansit tradere. Hujus comitatum, & super *Suisili* pagum potestatem, ille *Thiedricus* Imperatoris munere post suscepit. Fit publicus principum in *Alstidi* conventus: inter *Bernhardum* Marchionem & patrum meimet filios litigium cum emendatione sibi accepta, & juramentum pacificatum est. Inter *Thiedricum* Antistitem & *Herimannum* Comitem inimicitia diu exorta, & odium, quod erat inter *Eggihardum* & confratres, *Vdonis* filios senioris, ab Imperatore sedatum est. Ibi etiam promisit *Geroni* Archiepiscopo *Bernhardus* Marchio D. argenti talenta pro damni recompensatione illati. Optima quæque Imperator, ibi diu conversatus, fecit. Fit pax inter *Gevehardum* & *Villehelmum* Comites. Nuncii de Italia huc venientes gratulabundi ad sua redeunt, iter Imperatoris ad occidentem dispo-

Fridericus
Comes Il-
burgi. Con-
fer Append.
Chronic.
Montis-Se-
reni p. 202.
Thiedricus
Bedonis F.
hæres Fri-
derici.

Conventus
Principum
in
Alstede.

Bernhardi
Marchio-
nis multa.

Legatio
Italica.

dispositum, ob viæ asperitatem est dilatatum. Imperator hoc, quod ex parte *Bolizlavi* rogatus, laudat, convenisse ad eum Principes suos & si quid boni vellet sibi exhibere, cum eorum consilio libenter acciperet. Mittuntur invicem nuncii, & induciæ ponuntur. Cæsar interim ad Merseburg veniens, certitudinem rei hujus expectabat. Ibi tunc multi latrones à gladiatoribus singulari certamine devicti, suspendio perierunt, & Archiepiscopi duo *Erkinbaldus* & *Gero*, & *Arnulphus* Antistes cum Comitibus *Sigefrido* & *Bernhardo* cæterisque Principibus juxta *Mildern* fluvium quatuordecim dies sedebant, *Bolizlavum* per internuncios suimet ad Albim venire rogantes ad colloquium, à se diu desideratum, & tunc erat Scitiani & ut legationem audivit, se ob timorem hostium suimet illo venire, dixit, nullatenus audere. Et nuncii, Quid si inveniunt seniores nostri ad nigram veniunt *Elfram*, quid facis? & ille, Nec pontem hunc, inquit, præterire volo. Talibus dictis reversi sunt, dominisque hæc omnia intimabant suis. Imperator autem purificationem sanctæ Dei genetricis nobiscum celebrat. Post hæc Episcopi & Comites ob contemptum *Bolizlavi*, se fallentis, tristes adveniebant & Imperatoris mentem apertis legationibus incendunt. Ibi tunc de futura expeditione tractatur, & fidelis quisque ad hanc præparari moneatur, & ut ullus inter nos & publicum hostem deinceps mitteretur nuncius, vel susciperetur, firmiter ab Augusto prohibetur, & quis hoc hæcenus agere præsumeret, diligenter inquiritur. Dehinc Imperator à nobis proficiscens ad *Magdeburg* venit, magno ibidem susceptus honore. Postera luce idem dominica die, quia septuagesima tunc instabat, carnem deposuit & in secunda feria Archiepiscopus capellam septentrionalem benedixit, præsentem Imperatore. In proxima autem die oritur commotio inter socios Archiantistitis & *Bernhardi Marchionis*, quæ sine periculo sedatur, & Episcopo honorifice s-

Actio cum
BoleslaoBoleslao
arrogantia,Bellum in
Boleslao
decretum,

Animdver-
sio in fu-
tes.

Possessio-
nes à Dit-
maro per-
mutatione
& largitio-
ne Cæsaris
recupera-
te.

Hildevar-
dus quar-
tus Citsen-
sis Episc. li-
bens resti-
tuit Ec-
clesiæ Mers-
burgensi,
quæ ex de-
structoria
divisione
Gisilarii
possederat.
Chroni-
c. pag.
769.
Adelheid.
Abbatissa
Quedlin-
burg.

Goslaria
exculta à
Cæsare.

ficè finitur. Conveniunt ibidem fures jussu Imperatoris, & à congregantibus devicti, laqueo traduntur. Multa, salutem patriæ respicientia, ibidem finiuntur. Sed ego cum multa sæpe questus sim Imperatori de parte meimet parochiæ ab Ecclesia Misnensi injustè ablata, & scriptis restituta, cumque bona inde mihi profutura sperarem, aliter quam ratus sim, hoc evenire cognoscebam. Namque in Cathedra sancti Petri, quæ est iix. Cal. Martii, cum sederet Imperator, & præsentibus Episcopi adessent, *Gero, Meimovercus, VVigo & Ericus & Eilbardus*, surrexi, & lamentationem feci. Tunc Imperator & Archiantistes, à quibus sperabam auxilium jusserunt mihi, Deus scit invito, qui his resistere non præsumpsi, ut parochiam in orientali parte *Milda* fluminis jacentem, id est, in Burgvardis *Bichini & VVurcin Eilbarde* concederem, & quam ille in occidentali ripa tunc teneret, mihi, hoc nunquam desideranti, relinqueret. Id concambium baculis firmavimus mutuis. Testificor coram Deo & omnibus sanctis ejus, id quod residuum fuit tunc nullo modo dereliqui. Jussit quoque Imperator, ut villas tres, quæ sub prædicto erant Episcopo, *Herimannus Marchio* aut Misnensi Ecclesiæ sacramento retineret, aut mihi redderet. Eodem die Imperator & contectalis sua à *Gerone* Archiepiscopo magnis honoratur muneribus. Crastinoque inde pergentes, tertia die, id est dominica, ad *Halberstidi* perveniunt. Quos ibi *Arnulphus* Præsul magnifice suscepit, & duas noctes secum habit. iiii. feria ad *Quidilingeburg* profecti, ab *Erhelheida*, venerabili Abbatissa, non minori gloria ornantur. Quarta die monasterium in occidentali monte, ubi sponso cœlesti sanctimoniales monachico habitu serviunt, ab *Arnulpho* Antistite præsentis Augusti dedicatum est. iiii. Cal. Martii, auxiliante eum ad hoc *Gerone* Archiepiscopo, cæterisque confratribus. Ibi tunc Imperator talentū auri dedit ad altare. Inde tunc percepta à nepte sua caritate magna ad *Goslariam* tendens

tendens *villam*, ibidem *iv.* sedebat hebdomadas. Hanc enim tunc multum excoluit. Et quia tunc quadragesima fuit, quæ Christo oportebant, & seculo in multis necessaria erant, operari studuit. Post hæc *Bertoldus*, Lutharii filius, cum suis fautoribus urbem *Munnam* Cal. Aprilis, conducto custode, diluculo intrans, *Baldricum*, *VVigmanni* Comitis inclytum satellitem cum confociis diu repugnantem, occidit, victorque insedit. Pridie ego ad *Misni* praesidio veniebam. In hac hebdomada Principes nostri edicto Cæsaris ad *Gosleri* conveniunt. Ibi tunc avunculo meimet *Sigefrido* Comitatus fratris *Henrici* commendatur, & expeditio in nostris partibus ordinatur, cæteraque patriæ periclitantis proficua & admodum necessaria disputantur. Imperator inde progressus, hoc malum, quod prædixi, primitus comperiens, de futura perturbatione sollicitus fuit. In illo vernali tempore, & in *Bernhardi* Marchionis potestate, nascitur ovis cum *v.* cruribus. *Palmas* Rex celebrat in *Magontia*, & in *Ingelheim* pascha, & in his partibus magis honorificè ac potestativè nunquam fuit. Et quia ob tantam solennitatem maxima ibidem finiri non poterant, ad *Aquisgrani* ponitur conventus, & tunc illic cum consilio *Heriberti* Archipræsulis *Thiedricum* Metensem Episcopum & *Henricum* fratrem ejus placavit. Regina autem *Cunegundis* à *Francoforde* à Cæsare discedens, cum ad locum, qui *Capungun* dicitur, veniret, infirmatur, & ibi tunc domino promisit, se ad laudem ejus unum facturum monasterium. Sed quod inter hæc accidit, his annecti haud incongruum est. In urbe *Parthenopolitana* duæ conforores fuere, quarum prior *Alvared* & junior *Irmingert* dicebatur, ambæ admodum laudabilis vitæ, non cum cæteris sanctimonialibus conversando, sed singulariter in Ecclesia, quæ *rotunda* dicebatur, Christo ejusque dilectæ genetrici sedulum exhibebant obsequium. Junior autem exteriorum lumen oculorum perdens, interiori

Conventus
Goslaric-
sis.

Monstrum:

Conventus
Aquisgra-
ni.

Fabula
monastica.

acie æterno fruitur splendore, & non longè post ad patriam semper optatam vii. Id. Febr. transit. Hujus senior germana nepti suæ inixa *Fritheruna*, & crebro amissæ sororis, & assidua infirmitatis dolore deficiens, nil nisi xiv. hebdomadas, & tres dies supervixit. Hæc pridie quàm carnis debitum persolveret, in excessu mentis effecta in præsentiam sanctæ Dei genetricis delata est: Vbi *Tagmonem* & *VValtherdum* Archiepiscopos, & *Eidum* Præsulem venerandum, magno lucentes honore, sibi indulgere promeruit. Cognovit quoque ibidem materteras *Geronis* Archiepiscopi, *Mirisuidam* ac *Emnildam* & *Eddilam* nomine quæ Abbatiam relinquens suam Christi amore, juxta monasterium doctoris gentium Pauli Romæ includitur, & aliam, quæ *Odel* dicebatur, omnes illud psalmographi canentes: Placebo domino in regione vivorum. Interim præsentibus cunctis hæc mortua videbatur. Tandem expergiscens, & oculos elevans, quod vidit omnibus innotuit: *Hactenus*, inquit, *vobiscum libenter commorabar, nunc consideratis multo melioribus his, piget in hac lutea me amplius manere casa.* Dicam vobis in veritate, quod eras vos relictura, locum mihi præordinatum munere divino possidere debeo: sicque factum est. Transit autem anima in Christo fœlix, xi. Cal. Junii. Hoc verum esse, fratres in Christo, mihi credite, & has Ecclesiæ adjutrices nostræ admodum utiles esse pro certo scitote. In suas orationes sanctas me peccatorem hæc susceperunt, & nil unquam boni ex mea parte, proh dolor, receperunt. Imperator autem audiens contectalem suam levius habere, & votum fecisse domino, grates Christo persolvit ex animo, & Pentecosten in *VVirsbuni*, quam primò sanctus domini sacerdos *Luidigerus* suis construxit impensis, venerabiliter celebravit, Abbate *Heithenrico* sibi pleniter ibidem serviente. Postera die, id est 4. Id. Junii *Thiedegus*, Pragensis Antistes, ac martyr Christi successor *Ethelberti*,

Tegdagus
Episc. Pra-
gensis, S.
Adalberti

berti, viam universæ carnis fideliter adiit. Hic in *nova* educa-
 tus *Corbeia*, medicinali arte optimè est instructus. Quem *Bolizlaus*, senior, ob inobedientiam Christi præconis, paralyti
 percussus, licentia *Tbietmari* Abbatis vocavit, ejusque ma-
 gisterio levius habere cœpit. Sed cum *VVortegus* ex hujus
 mundi caligine, ut prædixi, subtraheretur, auxilio præfati Du-
 cis sedem suam à tertio *Ottone* ad regendum suscepit, de qua
 post mortem *Bolizlavi* senioris ab æquivoco ejus & filio sæpe
 expulsus, toties à Marchione *Ekkihardo* reducitur, & magnas
 patitur injurias. Hic hospites, ut sanctus jubet *Gregorius*,
 non solum ad se invitavit, sed etiam traxit, hoc maximum ha-
 bens vitium, quod ob morbum sibi nocentem bibebat supra
 modum. Paralyticus autem erat, & præ manuum tremore
 assiduo sine astantium auxilio presbyterorum missam canere
 non potuit: sicque usque ad finem languescens, bonis, ut spe-
 ro, animam curabat medicaminibus. Interea *Mararenfes*,
Bolizlavi milites, magnam Bavariorum catervam dolo cir-
 cumvenientes, incautam occidunt, damnnum sibi ab eis illa-
 tum prius ad partem haud exiguam ulciscentes. Cæsar verò
 ad orientem tendens, Imperatricem ad se in loco, qui *Pathe-
 brunnum* dicitur, venire jubet. Inde ambo usque ad *Magda-
 burg* profecti, à *Gerone* Archiepiscopo honorificè suscepti sunt.
 In sequenti vero nocte, id est dominica, & Non. Julii tempe-
 stas ingruit horrida, homines cum pecoribus simul & ædificiis
 ac frugibus latè consumens. Immensus quoque fragor syl-
 vas concutiens, vias omnes nimis occupabat. Postera die Im-
 perator cum conjuge & exercitu Albim transiens ad *Liesca*, cur-
 tem quondam *Vigonis* Episcopi, & tunc feris innumerabilibus
 inhabitatam, venit, duasque ibidem noctes in castris sedens
 tardantem turbam expectavit. Et post hæc regressa Impera-
 trice, cæterisque compluribus, ipse turmatim processit. Ipsa
 verò die *Henricus*, quondam Bavariorum Dux, à *Bolizlavo*,

successor
 i doneus,
 moritur
 anno 1017,
 Cosmogr.
 Prag. p. 216
 ubi plura
 in ejus lau-
 dem.

Mararen-
 fes prom-
 ravis,

Expediti-
 Cæsar in
 Boleslau,

Monasterium S. Iohannis iuxta Magd. flammis absumtū.

quò pacis firmandæ gratia perrexit, cum nunciis ejusdem rediit, quem Imperator audita referentem sua iterum legatione remisit, nilque ibi proficientem, ad dominam & sororem suam abire sinit. Interea in *monte sancti Johannis Baptiste*, qui juxta *Parthenopolim* positus, eidem est cum appertinentibus universis subditus, res admodum miserabilis XII. Cal. August. & dominica nocte accidit. Horum in dormitorio confratrum lucerna quædam ardens major solito illuxit, & proxima occupans hoc ibidem quiescentibus, id sero intelligentibus, voraci flamma consumpsit: Et cum tale periculum omnes evaderent, unum ex his causa sacerdotalem eripiendi apparatus subito regressum, & in medio ignis peccata suimet confitentem, perdiderunt. Hujus nomen erat *Henricus*. Dehinc monasterium ab ejusdem loci Abbate *Sigefrido* IX. annis optimè elaboratum, ardens præsentium posteaque advenientium corda turbavit. Insuper duas ejusdem capellas cum refectorio, cæterisque adhærentibus officinis, ignis latè flagrans absorbit: de cujus avaris faucibus divina pietas & confluentium summa devotio, omnes sanctorum reliquias, & maximam thesauri partem, eripuit. Facto autem mane, urbis prædictæ habitatores, & qui ibidem præsidio ab Imperatore relictæ fuerant, conveniunt: detrimentum tale nimio mœrore conquesti. Corporis autem perusti tenues favillas mane confratres summopere colligentes suis apposuere prædecessoribus, Abbatique suo tunc absentem per nuncium suimet eventum miserabilem indixere: Qui ut hæc comperit, suis specialiter accidisse peccatis cognoscens quia emendare nequivit, honesta gravitate tulit. Dum hæc aguntur, *Miseco*, *Bolizlavi* filius, Boemiam, absentia *Othelrici* Ducis sui minus solito repugnantem, cum X. legionibus invadens, duos dies prædatur eandem, & cum innumerabili captivorum multitudine reversus, patrem gaudiis implevit
immen-

Miseco Boemiam invadit.

immensis. Cæsar vero cum exercitu suo, & Bohemiorum atque Luticiorum comitatu obviam quæque devastans, v. Id. Aug. ad urbem *Gloguam*, ubi *Bolizlavus* cum suis eos præstolatur, sollicitus venit, & provocantem inter sagittarios latitantes hostem nostros persequi prohibuit. Inde electas ab exercitu valido XII. legiones ad urbem, eoque quod à nostris olim sic condita, *Nemetzi* dictam, præmisit, quæ habitatoribus his venturum præoccuparent auxilium. Quibus castrametatis, hostes adventare rumor indixit, & in nocte tenebrosa, ac in magna imbrium effusione, hos ledere nequaquam valentes, quosdam effugarunt, nonnullosque civitatem intrare inviti patiebantur. Posita autem est hæc in *pago Silersti*, vocabulo hoc à quodam monte nimis excelso & grandi olim sibi indito: & hic ob qualitatem suam & quantitatem, cum execranda gentilitas ibi veneraretur, ab incolis omnibus nimis honorabatur. Imperator autem post tres dies ad eandem cum exercitu valido veniens, castris eandem undique secus circumdari jubet, sperans sic omnem hosti suo claudere accessum. Sapiens ejusdem consilium, & in omnibus bona voluntas multum ibi prodesset, si in efficiendis rebus auxiliantium sibi affectus hunc adjuvaret: Nunc autem per omnes custodias præsidium urbi in noctis silentio advenerat magnum. Tunc omnigenarum species instrumentorum à nostris parari jubentur, & mox parte contraria his admodum similia videntur. Nunquam audiivi aliquos, qui meliori patientia ac prudentiori consilio se unquam defendere niterentur, ex parte gentili crucem sanctam erigebant, ejusdemque auxilio hos vinci sperabant. Si quid his prosperi accidit, nunquam exclamabant, nec adversitatem aliquo gemitu ingravescere aperiebant. Interim *Mararenses* Bohemiam ingressi, urbem quandam expugnant, & cum præda ingenti incolumes exhibant. Quod cum *Marchio Henricus*, hos petere cum exercitu conatus, au-

Glogovia,

Nemetzi
urbs ob-
sessa,

Mora verò
in Bojemi-
am irru-
ptio & cla-
des.

Belgera

Dux
 * Godefri-
 dus Ger-
 hardi Co-
 mitis, mul-
 tis modis
 regnum
 inquietan-
 tem bello
 vicia. Sige-
 bert. ad an-
 1014.
 Waltherus
 cognomen
 go Pulvis.

Sigefridus
 Gebhardi

direr, festinus insequitur, & occisis ex eorum numero plus quam mille viris, fugientibus cæteris captivitatem hanc omnem solutam domum remisit. Neque tacendum est, quod alii milites Bolizlavi urbem *Belegori* dictam, xviii. Cal. Sept. aggressi, & bello eam impugnantes diutino, Deo gratia, nil proficiebant. Luiticorum autem magna multitudo, quæ domi fuerant, quandam civitatem præfati Ducis petierunt. Ibi plus quam C. socios perdentes cum ingenti tristitia remeabant posteaque ejusdem bona multum vastabant. His quoque adiciam mortiferum *Godefridi Ducis & Gerardi Comitis* congressum. * Illi namque diu invicem discordes, certum condixere diem, qua cum suis fautoribus hæc certo duelli iudicio discernent. Mense Augusto ac vi. Cal. Septemb. in quadam prati florentis planicie condita confligebant. Sed superbiam *Gerhardi* humilitas Christi molliens, ac socios ejus in fugam subito vertens, non minus ex his quam CCC. prostravit viros: ex quibus fuit unus *Waltheri pulverei* nomine, eò quòd in favillam sibi contraria redegisset, vocatus, habitu clericus sed re latro eximius. Hic certario loco cum suis clauditur uno, & tunc sauciatus jacuit in prælio, cui nunquam suffecit sanguinis effusio. Nam perhibent populi, hunc duntaxat cum læticia duxisse diem, quo hastam suam humano cruore aspersam, & domus domini, quibus alii peperere maligni, incensas ruere vidit. Hic *Burgundia* genitus, & à prædicto Comite quondam captus, non prius ab eo potuit absolvi, quam se eidem semper auxiliaturum, ac loco devoti militis ei servitutum, sacramentis sancivit. Ergo huc vocatus venit, sed ad perpetrandum soliti facinoris augmentum divina tardatus miseratione, non rediit. Capti sunt autem tunc ex parte senioris sui *Sigefridus*, ejusdem filius, nepos autem Imperatricis nostræ, cum *Balarico* aliisque quam plurimis. Sauciatus est ibi *Cono*,
 cui

cui jam illicitè nupsit neptis sua, *Ernesti* Ducis vidua. Prædictus vero Dux nil nisi xxx. milites perdidit, & hos elegantes. Interea perfectis omnibus instrumentis, cum jam ibi tres sederet hebdomadas Cæsar, ad urbem pugnare iussit, & hæc omnia injecto à propugnaculis igne celeriter ardere vidit. Post hæc *Othelricus* cum suis urbem ascendere tentans, nil profecit. Tunc *Luitici* similia aggressi, deiiciuntur. Cæsar autem videns exercitum infirmitate depressum in urbe capienda in vanum laborare, iter suum nimis arduum ad *Bohemiã* direxit: Ibiq; ab ejusdem provinciæ justo Duce *Othelrico* susceptus, decenti munere honoratur. Interim Marchio *Henricus*, amitæ meimet filius, longa agrotatione vexatus xiv. Cal. Octob. Orientalium decus Francorum, obiit, & in septentrionali parte monasterii, in *Sveinfordi*, civitate sua positi, ab Episcopis tribus, *Henrico*, *Eberhardo* & venerabili *Riculpho*, extra Ecclesiam, ut ipse petiit, juxta januam sepultus est. Hoc Cæsar in *Misni* comperiens multum doluit. *Bolizlavus* verò in *Vvorzi* *zlava* civitate eventum rei sollicitus expectans, cum Imperatorem abisse, urbemque suam incolumem stare audiret, lætatur, militibusque congauget. Pedites autem illius plusquam sexcenti *Bohemiã* clanculum petentes, prædamque sibi more solito inde sperantes, quem hostibus laqueum extendere, paucis excedentibus incurrere. Sed *Luitici* redeuntes irati dedecus deæ suimet illatum, queruntur. Nam hæc in vexillis formata à quodam *Hermanni* Marchionis socio lapide uno trajecta est: & dum hoc ministri ejus Imperatori dolenter retulissent, ad emendationem xii. talenta perceperunt. Et cum juxta *Vvorzin* civitatem *Mildam* nimis effusam transire voluissent, deam cum egregio L. militum comitatu alteram perdiderunt. Tam malo omine residui domum venientes, à servitio Cæsaris se malorum instinctu ab alienare nituntur. Sed habito post communi suimet placito

à priori

Henrici
Marchonis
mors.

Sveinford.

Luticiorum
Dca. Luti-
ci, & Wilzi,
hi quatuor
populi à
fortitudi-
ne disti-
sunt: Ky-
zini & Cir-
cipani, cis
Panim:
Tholenti
& Redari
trans Pa-
nim. Hel-
mold.
Chronic.
Slav. lib. 7.
cap. 2.

à prioribus suis convertuntur. Laborem istius itineris, & commune detrimentum, quis unquam valet explicare? In exuperabilis Bohemix regionis introitus, sed multo deterior ejusdem fuit exitus. Facta est hæc expeditio ad perniciem hostis, sed crimine nostro multum læsit victoribus nostris. Quod enim tunc in nobis non licuit inimicis, peractum est postea criminibus nostris. Desseam quoque quod *Bolizlavi* satellites inter *Albim* & *Mildam* facinus perpetrabant. Namque hi jussu senioris sui velociter egressi xiii. Octob. plusquam mille mancipia in his partibus sumpserunt, plurimaque incendio latè consumentes, prospero itinere revertuntur. Imperator autem Cal. Octob. *Merseburg* venit ibique *Ekkibardum*, novæ civitatis Abbatem, & huic XXIII. annos & v. menses præsentem, *Pragensi* præfecit Ecclesiæ, eundem v. Non. Novemb. ab *Erkenbaldo* Archipræsule consensu meo consecrari præcipiens. Ibi tunc *Bolizlavi* nuncius *Luidolphum* juvenem, diu captivum remitti promisit, suosque milites apud nos firma detentos custodia, pro ejus deliberatione relaxari petiit: & si aliquem Imperatori nuncium de acquirenda ejusdem gratia mittere licuisset, diligenter inquirat. Assiduò Principum suimet interventu Cæsar his omnibus assensum præbuit, & tunc primo comperit, *Rufforum* regem, ut sibi per internuncium promisit suum, *Bolizlavum* petiisse, nilque ibi ad urbem possessam profecisse. Hujus regnum præfatus Dux postea cum exercitu invadens, generum suimet, & fratrem ejus, diu expulsus, inthronizavit, & hilaris rediit. Imperator à nobis exiens, inde ad *Alstidi* venit, ibique omnium memoriam sanctorum digna veneratione celebravit: & tunc in eodem die *Herdingus*, novæ civitatis ab Imperatore ibidem constitutus Abbas, à *Gerone* Archiepiscopo consecratur. Insequenti dominica die, id est, tertio Non. Novemb.

Cæsar

Eccardus
quartus
Episc. Pra-
gensis suc-
cedit Teg-
dago anno
1018. Cos-
mas Prag.
lib. 1.

Cæsar quoddam prædium, *Rogalici* vocatum, quod tunc ab *Hartholdo* milite sibi placito acquisivit concambio, confratribus nostris in Merseburg Christo famulantibus, dedit, & lucum quendam ab *Hagero*, prædicti senioris germano, x. talentis argenti comparatum, eorundem utilitatibus accommodavit, præceptisque suis firmari præcepit. Tres quoque Ecclesias in *Lipzi* & in *Olscinzi*, ac in *Gnsua* positas mihi concessit. In hoc vernali tempore idem aureum altare ad decus Ecclesiæ fabricari iusserat nostræ, ad quod ego ex antiqui altaris nostri sumptu auri vi. libras dedi. Sed cum in prædicta civitate Cæsar V. hebdomadas & iv. dies sederet, dilectum sibi locum *Bavenberg* visitat: ibi tunc mense Decembri *Henricum* etiam, quondam Bavariorum Ducem, & tunc II. annos, & penè tot menses, sua depositum culpa, pristinis Imperator restituit honoribus die dominica: sicut ei firmatum est prius à *Poppone* Trevirensi Archiepiscopo. Sed antequam hujus conclusionem anni faciam, quædam in hoc dicenda interferam. *Thietmarus*, venerabilis sanctæ Asenbrunensis Ecclesiæ Episcopus, servus sancti Mauricii in Magdaburg, & prius utilis *Maguntia* & *Aquisgrani* Præpositus, caligine quadam obfuscante lumen hoc visibile in priore perdidit anno, ac interiori oculo eò lucidius radiante fomitem totius lucis Christum indefesso labore jam contemplatur. Hic, rege Henrico, successit antessori suo *Nonnoni*, * qui *Orhilulphus* dicebatur. Obierunt in hoc anno *Amalricus*, *Farmundus* & *Bezelinus*, & paucas sedens hebdomadas *Altmannus*. Hic Monachus fuit sancti Johannis in *Magdaburg*, indeque ab *Arhelheida* Abbatissa, eo quòd de sua esset familia, *Arnulpho*, regis germano, & nunc Episcopo Ravennaris Ecclesiæ, ad servitium ab ea datus est: à quo postea consecratus, à suis toxicata potione læsus est. In mea civitate & in oppido *Silivellun* dicto, miraculum quoddam accidit in secunda Decembris hebdomada,

Cæsar in monasterium & Episcopatum Merseburg. liberalitas.

Lipzia

Henricus Dux Bavariorum recuperata

Thietmarus Osnabrugensis Episc.

Arnulphus Cæsarum frater Episc. Ravennas.

331113

Ff

Fuit

Fuit ibi quædam mulier, quæ cum virum suimet domi non haberet, super se & super filios hospitium obsebat suum, & ecce ante gallicinium sonitus ab ea immensus auditur. Hac talibus obstupefacta, vicinos clamore continuo evocans, necessitatem suam indicat. Qui volentes eidem succurrere, crebra jactatione repelluntur. Tandem januam frangentes, gladiisque intrantes evaginati, quid matris familias, vel ipsis, tantum rebellaverit, diligenter inquirunt: & quia monstrum erat, hostem non inventientes, egressi sunt tristes. Mulier autem prædicta diem expectans sollicita crastinum, proximum accersivit presbyterum: Qui omnem hanc domum reliquiis sanctorum & aqua lustravit benedicta. In sequenti vero nocte partum de supra dicto terrore concutitur, & Deo gratias, crebra presbyteri visitatione liberatur. Tale aliquid ubicunque evenit, novum aliquid prærendit. Unusquisque fidelium non sibi timeat terrorem illum: se peccatorem ex corde cognoscat, & signo sanctæ crucis jugiter se muniens, omnem adversariam potestatem prorsus excludat. Hostis incautos quosque sic illudit, & in se aliquid credentes ad ultimum decipit. Ubi desolatio tunc est, aut facinus subsequutum est, vel aliqua mutatio, talis rei præcedit indicio. Quia nobis adhærere domino, & spem nostram ponere in eo, bonum est. Præoccupemus sanctam faciem ejus assiduis precibus, ut sive aliquid nobis præsignetur, sive celetur, misericordissima pietate sua in nobis peccatoribus hoc compleatur. Non est admirandum, quod in his partibus tale ostendatur prodigium. Nam habitatores illi raro ad Ecclesiam venientes de suorum visitatione custodum nil curant: Domesticos colunt Deos, multumque sibi prodesse eosdem sperantes, his immolant. Audivi de quodam baculo, in cujus summitate manus erat, unum in se ferreum tenens circulum, quod à Pastore illius villa, in quo is fuerat, per omnes domos has singulariter

gulariter ductus, in primo introitu à portitore suo sic salutaretur: *Figila, Hennil, vigila*: sic enim rustica vocabatur lingua: & epulantes ibi delicate de ejusdem se tueri custodiae stulti aurumabant, ignorantes illud Davidicum: *simulacra gentium opera hominum &c. similes illis fiant facientes ea. & confidentes his.* Quia vero omne rarum est utique admirandum, ac per sæpe ut portenta stupendum, ideo quandam rem, quæ in nostris evenit temporibus, explano. Serenissimo Rege *Henrico* dominante, ac *Vigberto* antecessore meo vigente, in villa quadam *Rochliz* dicta, quam à Matrona venerabili *Ida*, nuru primi *Ottonis* nostræ traditam Ecclesiam, *Gero* præpositus in beneficium tenuit, sicut ab eo veraciter comperi, accidit in messe laboriosa, cum in una dierum operarii ejusdem jam lassise voluissent reficere, panem primitus incisum sanguinem viderunt effundere, idque admirantes seniori suo, concivibusque ostendunt, & ut reor, hoc prodigium futuri exitum belli, ac in eo multorum cruorem hominum præsignavit emanaturum. Alteram quoque rem, quamvis multo laudabiliorem, tamen mirabilem, memoriaque dignam describo. In arce *Romulea*, quæ omnium caput urbium, ob diversarum qualitatem causarum, in una Ecclesia, & in dextera parte altaris, ab uno pavimenti foramine per integrum diem, multis hoc cernentibus atque stupentibus, oleum emanavit. Hujus partem *Johannes*, *Crescentii* Filius, in ampulla quadam *Henrico* seniori suo, & tunc Regi nostro, transmisit, & quia oleum nunc pro misericordia ponitur, ut illud: *Oleum de capite tuo non deficiet*: nunc pro adulatione, ut hoc: *Oleum peccatoris non impinguat caput meum*: in hoc signo clementiam Rectoris nostri abundantem, & illius patricij lasciviam latentem perpendo. Namque is apostolicæ sedis destructor, muneribus suis & promissionibus phaleratis regem à Domino constitutum palam sæpe honorificavit, sed Imperatoriæ dignitatis

Idololatris.

Prodigiū.

Roma caput urbium.

Oleum Romæ à terra scaturit.

Johannes Crescentii F.

fastigium hunc ascendere multum timuit, omnimodis quædam prohibere clam tentavit. Quia sicut sanctus Gregorius asserit: *Terrena altitudo confunditur, cum celsitudo cælestis aperitur.* Rex etenim noster, quamvis homo esset, Zelum Domini habuit, & sanctarum violentas prædationes Ecclesiarum fortis armatus vindicavit, hancque benignitatem nisi cœlitus sibi præstitam, non habuit iste terrenus, & natura & actibus voragine cœnulentata traxit in prædam, quod multorum devorata manus ad aram Apostolorum pro peccatis congeffit in hostiam: qui cum non longè post obiret, duplici ultione, ut vereor, confunditur, & Domino Papæ securitas, regique nostro amplior potestas aperitur. Amplius progrediar disputando, regisque Russorum, *Vladomiri*, actionem iniquam prostringendo. Hic à Græciâ ducens uxorem *Helenam* nomine, Tertio *Otoni* desponsatam, sed ei fraudulenta calliditate subgraftam, Christianitatis sanctæ fidem ejus hortatum suscepit, quam justis operibus non ornavit. Erat enim fornicator immensus & crudelis, magnamque vim Danais mollibus ingessit, Hic tres habens filios, uni eorum *Bolizlai* Ducis, nostrique persecutoris, filiam in matrimonium duxit, cum qua missus est à Polonis *Reinbernus*, præsul falsæ Cholbergiensis. Ille in pago *Hassegun* dicto natus, liberalique scientia à prudentibus magistris educatus, gradum Episcopalem ascendit, ut spero dignus. Quantum autem in cura sibi commissa laboraverit idem, non meæ sufficit scientiæ, nec etiam facundiæ. Fana idolorum destruens incendit, & mare dæmonibus cultum, immixtis quatuor lapidibus, sacro chrismate perunctis, & aqua purgans benedicta, novam Domino omnipotenti propaginem in infructuosa arbore, id est, in populo nimis insulso, sanctæ prædicationis plantationem eduxit. Vigiliarum, & abstinentiæ & silentii assiduitate corpus suum affligens, cor ad speculum divinæ contemplationis infixit. Quem prædictus
Rex

Vladomir
rus Russus.

Helena
uxor.

Filius Vladomiri.

Rex audiens, filium suum hortatu *Bolizlavi* tacito reluctatum sibi, cepit cum eodem & uxore, & in singulari custodia claudit. In qua Pater venerabilis, quod in aperto fieri non potuit, in decreto studiosis in divina laude petegit. Hic cum lacrymis, assiduaq; orationis ex corde contrito prolata hostia, summo sacerdoti reconciliaret, ex arto corporis carcere solutus, ad libertatem perennis gloriæ gaudens transit. Præfati regis nomine potestas pacis injustæ interpretatur: quia non illa, quam aut impii invicem tenent, vel habitatores hujus mundi possident, quæ semper nutat, pax vera dicitur, sed ille solus ea specialiter utitur, qui omnem animi suum motum componens, Regnum Dei patientiæ vincens angustia solatio promeretur. In cœlesti securitate sedens Episcopus ille, ridet viri minas injusti, & castitate gemina potitur, ac fornicatoris illius, ultrices flammæ speculatur: quia nostro Doctore Paulo teste, *adulteros judicat Deus. Bolizlavus* autem hæc omnia comperiens, in quantum potuit vindicare non desistit. Post hæc Rex ille plenus dierum obiit, integritatem hæreditatis suæ duobus relinquens filiis, tertio adhuc in carcere posito: qui postea elapsus, conjugem ibidem relicta, ad focerum fugit. Rex prædictus habuit lumbare venereum, innata fragilitatis majus augmentum: Sed magister nostræ salutis Christus cum lumbos, luxuriæ nocentis abundantia refertos, præcingi juberet, nostros continentiam, & ne aliquid provocamus, innotuit. Et quia de lucerna ardente à prædicatoribus suis rex præfatus audivit, peccati maculam peracti assidua elemosynarum largitate deterfit. Scriptum est enim: *Facite elemosynam, ac omnia sunt vobis munda.* Hic cum jam decrepitæ ætatis esset, regnumque diu haberet prædictum, obiit, sepultus in *Kiovia*, civitate magna, & in Ecclesiâ Christi martyris, & Papæ elementis, juxta prædictam conjugem suam, sarcophagis eorundem, in medio templi palam

Filius Dicitur
domiri cum
conjugem
custodiæ
traditum.

Ullodomi
mors.

Filius captus
vi fugas.

Kiovia

stantibus. Cujus potestas inter filios dividitur, Christique eloquium in omnibus affirmatur. Namque vereor id subsequi, quod vox veritatis pronunciat compleri, dicit enim: *Omne regnum in seipsum divisum, desolabitur* &c. quam ut mutare in his partibus velit Dominus sententiam, omnis Christianitas oret. Quia nunc paululum declinavi, redeam, quæ in prædicto evenerint anno, superius indiscussa succincte aperiens. Curtis pars maxima imperialis in *Palathi*, & in *Trajectensi* civitate major Ecclesia cum omnibus *Etelbalai* Præsulis mansionibus, ac cum *Iburg Thiedrici* Comitis urbe, casu accidente, combusta. Imperator autem ab *Bavenberg* discedens ad *Virziburg* primo, denique ad *Francofordi* venit, ibidemque nativitatem dominicam festivis peregit gaudiis.

Francofurt
unde no-
men inve-
nerit Con-
fer Gabeli-
num. Et
vi. p. 188.

Sed ne hujus nominis auctoritas te lectorem amplius lateat, sicuti à credilibus viris audivi, sic annunciare cupio tibi. Regnante *Carolo* Imperatore Magno, *Pipini* regis filio, bellum fuit inter suos, & prædecessores nostros, in quo certamine Franci à nostris devicti, cum flumen, *Mœnus* dictum, sine aliqua vadi certitudine palantes transire cogerentur, cervam præcedentem, & divina miseratione, quasi viam eis demonstrantem, subsequuti, optati littoris, securitate potiuntur lati. Inde locus hic *Francorum* dictus *Vadum*. In illa expeditione prædictus Cæsar cum se jam ab hostibus superatum esse cognosceret, præcessit talia fatus: *Carius mihi, ut populi exprobrantes dicant, me hinc fugisse, quam hic cecidisse: quia dum vivo injuria pondus illat & vindicaturum me spero.* Anno dominicæ incarnationis *DCCC.* prædictus Cæsar *Carolus* ad suæ virtutis & bonæ operationis deaurationem in una die *ix.* Episcopatus in *Saxonia*, Christo subdita, dispositis singularibus parochiis, constituit. Quatuor naves *Venerorum* magnæ, diversisque pigmentis refectæ, naufragium sunt in prædicto

Octo Epi-
scopatus
uno die in
Saxonia
conditi.

anno perpeffa, & ut prædixi, in occiduis partibus, raro antea
 quiescentibus, pacifica, domino gratias, manebant cuncta.
 Et *Ekkihardus* confrater meus, sancti Johannis Baptistæ Mo-
 nachus in *Magdaburg*, paralytico depressus morbo, loque-
 lam perdidit. In *Bavariorum* confinio atque *Mararensums*
 quidam peregrinus, nomine *Colomannus*, ab incolis quia spe-
 culator esset, capitur, & ad professionem culpæ, quam non
 meruit, diris castigationibus, compellitur. Ille cum se nimis
 excusaret, pauperemque Christi se sic vagari affirmaret, in
 arbore diu arida, innocens suspensus est. Nam caro ejus à
 quodam postea paululum incisa sanguinem fudit, ungues ac
 capilli crescebant. Ipsa quoque arbor floruit, & hunc Chri-
 sti Martyrem esse monstravit. Hæc *Marchio Henricus* ut
 comperit, corpus ejusdem in *Mezeleum*
 sepelivit.

s. Colomā-
 nus pro
 speculato-
 re occisus
 Vid. Chron
 Australe
 ad an. 1015.

CHRONI-

CHRONICI
DITMARI EPISCOPI
MERSEPURGII

LIB. OCTAVVS ET VLTIMVS

DE HENRICO IMP. II.

Anno dominicæ incarnationis millesimo XLIX, indictione II. Anno autem domini Henrici Imp. August. XVI. Imperii autem IV. Circumcisis Domini & Theophania in prædicta civitate ab eodem venerabiliter colebatur, posteaque jussu suo, & assidua *Bolizlavi* Ducis supplicatione, in quadam urbe *Budissin* dicta à *Gerone* & *Arnulpho* Episcopis, & à comitibus *Herimanno* atque *Tbiedrico* & *Frideric*o suimet camerario pax sacramentis firmata est III. Calend. Februarii, non ut decuit, sed sicut tunc fieri potuit, electisque obsidibus acceptis, præfati seniores reversi sunt. Transactis autem quatuor diebus, *Oda*, *Ekkihardi* Marchionis filia, à *Bolizlavo* diu jam desiderata, & per Filium suimet *Ostonem* tunc vocata, *Zizam* venit: & quia tunc noxerat, multis luminariibus incensis, ab immensa utriusque sexus multitudine suscepta est, ac nupsit duci prædicto, post septuagesimam, absque canonica auctoritate, quæ vivebat hætenus sine matronali consuetudine, admodum digna tanto foedere. In hujus sponsi regno sunt multæ consuetudines variæ, & quamvis diræ tamen interdum sunt laudabiles. Populus enim suus more bovis est pascendus, & tardi ritu asini castigandus, & sine pœna gravi non potest cum salute Principis tractari. Si quis in hoc alienis abuti uxoribus, vel fornicari præsumit, hanc vindictæ

subsc.

Pacificatio
Budissensis
cum Boles-
lao.

Boleslai
nuptiæ cū
Odo,

Polonos
bovy com.
parat,

subsequentis poenam protinus sentit. In pontem mercati is ductus per follem testiculi clavo affigitur, & novacula prope posita, his moriendi, sive de his absolvendi, dura electio sibi datur. Et quicumque post septuagesimam carnem manducasse invenitur, abscissis dentibus graviter punitur. Lex namque divina, in his regionibus noviter exorta, potestate tali melius quam jejunio, ab Episcopis instituta, corroboratur. Sunt etiam ibi mores alii, his multo inferiores, qui nec Domino placent, nec indigenis, nil nisi ad terrorem profunt, quos in superioribus ex quadam parte comprehendi, nec opus esse autumo, de *Boleslao* amplius disserere, cujus nomen & conversatio, si dominus omnipotens vellet, satius nobis lateret. Omne hoc quod pater suus & iste nobis in conjugio ac familiaritate magna copulati sunt, plus damni subsequentis, quam boni praecedentis, attulit, ac in futuro infert: quia etsi pace simulata nos ad tempus diligit, tamen per secretas tentationum varietates nos à charitate mutua, à libertate innata, deducere, etsi quando tempus ei ac locus contingit, in perniciem apertam assurgere non desistit. In tempore patris sui, cum is gentilis esset, unaquæque mulier post viri exequias sui igne cremati, decollata subsequitur: & si meretrix inveniebatur, in genitali suo turpi & miserabili poena circumcidebatur, idque, si sic dici licet, praepurium in foribus suspenditur, ut intrantis oculus in hoc offendens, & futuris rebus eo magis sollicitus esset & prudens. Lex dominica hujusmodi praecipit lapidari, & parentum nostrorum carnalium institutio tales hortatur decollari. Apud modernos autem, quia libertas peccandi plus justo atque solito ubique dominatur, plus quam compressa ancillarum multitudo, quaedam pars matronarum, cupidine venerea pruritu noxio subscalpente, marito vivente nunc moechatur, & in hoc eis non sufficit, sed hunc per adulterum morti, furtiva conspiratione, tradit, & posthac,

Pœna adulterii

Pœna vigiliæ jejunii.

Adulterarum poena.

In sui seculi mores.

omnia

G g

posthac,

posthæc, malum cæteris exemplum, eodem post publicè sumto, proh dolor potestativè abutitur. Legalis eandem senior abominabilis repudiatur, & miles ejusdem ab his, ut *Abo* * dulcis & *Jason* mitis, præponitur. Hoc quia nunc pœna gravis non ulciscitur, de die in diem pro consuetudine nova, ut vereor, à multis excolitur. O vos sacerdotes domini viriliter assurgite, & hanc nuper exortam filicem, nulla re id impediente, sæpius acuto vomere radicitus extirpate. Vos quoque laici nolite talibus auxiliari: liceat Christo conjugatis innocenter vivere, eratisque supplantatoribus his indeficienti pudore imperpetuum gemere. Destruat illos adjuutor noster Christus potenti Spiritus Sancti oris sui, nisi respiscant, & dispergat magna illustratione secundi adventus sui. Et nunc de his ista dixisse mihi sufficiat: quia de præfati Ducis infortunio res quædam narranda restat. Habuit hic quandam urbem in confinio regni suimet & Ungariorum sitam, cujus erat custos *Procu* senior, avunculus regis Pannonici, à suis sedibus ab eodem antea expulsus. Qui cum uxorem suam à captivitate non posset absolvere, gratuito nepotis sui, quamvis inimici, suscepit eam ex munere. Nunquam audivi aliquem, qui tantum parceret victis, & ob hoc in civitate superius memorata sicut in cæteris sedulum, Deus eidem concessit victoriam, hujus pater erat *Dejux* nomine, admodum crudelis & multos ob subitum furorem suum occidens. Qui cum Christianus efficeretur, ad corroborandam hanc fidem contra reluctantes subditos, sævum & antiquum facinus, Zelo domini exæstuans, abluit. Hic domino omnipotenti, variisque Deorum illusionibus immolans, cum ab Antistite suo ob hoc accusaretur, divitem se & adhuc facienda satis potentem affirmavit. Uxor autem ejus *Beleknegini*, id est, *pulchra domina*, Sclavonicè dicta, supra modum bibebat, & in equo, more militis, iter agens, quendam virum iracundia

nimio

nimio fervore occidit. Manus hæc polluta fufum melius
 tangeret, & mentem vefanam patientia refrenaret. In illo
 tempore *Luitici* malo femper unanimis *Mistizlavum* seniore,
 sibi in priori anno ad expeditionem imperatoriam nil auxili-
 antem, turmatim petunt, plurimamque regni fuimet par-
 tem devaftantes, uxorem suam & nurum effugare, ac femet-
 ipsum intrâ *Zuarina* civitatis munitionem cum militibus e-
 lectis colligere cogunt. Deindeque malevasa fuimet calli-
 ditate per indigenas, Christo seniorique proprio rebelles, à
 paterna hæreditate vix evadere hunc compellunt. Hinc abo-
 minabilis præfumptio fit mense Febr. qui à gentilibus lustra-
 tione, & muneris debiti exhibitione venerandus, ab infer-
 nali Domino Plutone, qui Februs dicitur, hoc nomen ac-
 cepit. Tunc omnes Ecclesiæ ad honorem & famulatum
 Christi in his partibus erectæ, incendiis & destructionibus aliis
 cecidere, cultus idolorum domino præpositus erigitur, &
 mens populi istius, qui *Abotriti* & *Vvari* vocantur, ut cor-
 Pharaonis, ad hæc induratur: libertatem sibi more Luiticio
 nota fraude vendicabant, sed cervicem suam svavi jugo Chri-
 sti excussam oneroso Diabolicæ dominationis ponderi sua
 sponte subdiderant, meliori prius patre ac nobiliori domino
 in omnibus usi. Hanc debilitatem suam membra Christi
 defleant, & hoc capiti conquerantur suo, assidua voce mentis
 hæc in melius mutari poscentes, & ex parte sua in quantum
 fieri possit, hæc perdurare non patientes *Bernhardus* confrater
 Parthenopolitanus, & à potestate istius gentis tunc Epi-
 scopus, id ut primo comperit, non sæculari fuimet damni, sed
 potius spiritualis immenso dolore commotus, Imperatori
 nostro id nunciare non desistit. Hac legatione audita *Cæsar*
 graviter suspirat, sed de talibus respondere ad Pascha differt,
 ut cum prudenti consilio hoc annulletur, quod infauſta con-
 spiratione conglutinatur. Hoc votum, & salutare secretum,

Motus Luiti-
 ciorum

Sverina
 opp.

Februarius
 unde die
 Aus,

Obotriti &
 Wagri, sho-
 die Mekeln-
 bungenfes
 & Lubeeen-
 tes) in die
 beratem
 se vindic-
 cant.

Deus omnipotens secundet. Nullius fidelis cor ob hanc infelicitatem in aliquam desperationem veniat, vel diem iudicii appropinquare dicat, qui secundum veridici admonitionem Pauli ante dissensionem & antichristi execrabilem adventum non debet è talibus aliquis oriri sermo, nec inter Christicolas subita venire commotio, cum eorundem unanimitas esse debeat, in summis stabilitas. Nutet in quantum velit mortalis diversitas, & morum ejusdem multiformis inæqualitas. Omnis homo flos agri debet à matre Ecclesia prius renasci in innocentiam salvatoris Christi, & tunc timenda improvisa importunitas, cum ubique nunciatur pax ferma & tranquillitas. Et propter hoc semper admonemur, ut simus solliciti ac pervigiles, cum non valemus esse certi de futuris, ac in nostra fragilitate durabiles. Nemo ultimæ diei adventum aut venire diffidat, aut celeriter contingere exoptet: quia timendus est justis, ac multo magis corrigibilibus cunctis. Jam declinam ab his, & loquar Imperatoris nostri prosperitatem nuper sibi exortam. Avunculus namque suus, Burgundionum

Rudolphus
Rex Bur-
gundiarum, re-
gnum hoc
Henrico
Imp. con-
sedit. Vid.
Chron. S.
Benigni.
p. 466.

Rex *Rudolphus*, coronam suimet & sceptrum cum uxore sua & privignis ac optimatibus universis sibi concessit, reiteraturque Sacramenti confirmatio, actumque est illud *Magontia*, & in prædicto mense prodigium fit in *Malazin* XIII. Cal. April. Mense autem eodem & 17. Cal. April. Magna fit in *Nuimagen* synodus, & nepos meus *Otto* & uxor ejus *Irmingerd*, consanguinitate proxima injuste diu conjuncti, ob inobedientiam continuæ vocationis excommunicati sunt: cooperatores vero eorum ab Episcopis vocantur ad satisfactionem. In illo tempore *Mediolanensis* Archiepiscopus obiit, & præpositus ejusdem Ecclesiæ *Hiribertus* successit. In *Anglia* triginta navium habitatores pirata, à Rege eorum *Svenni* regis filio, Deo gratias, occisi sunt, & qui prius cum patre hujus erat invasor, & assiduus destructor provinciæ, nunc solus sedit defensor,

Sveno Rex
Anglorum.

fenfor, ut in Libycis Basiliscus arenis cultore vacuis. In hac quadragesima, & in Episcopatu meo quidam fratrem suum, pro dolor, occidit. Imperator autem in prædicto loco palmas & sanctum pascha celebravit: quia *Baldricum* de nece *Vvigmanni* Comitis nil excusantem legitime cum suis conspiratoribus recalcitrare comperit. *Vvolckmarus* Abbas Fulden- & *Larsemensis* obiit. In diebus illis sol ante suimet occasum nonnullis dimidiis prodigiose apparuit. Interim dum fama velox aliquid novi ad scribendum deferat, mihi hominum vitam piorum, quam ego culpabilis & obliuiosus nimis superius dicendam præterii, explanare nunc ardeo. In temporibus Regis *Henrici* fuit quædam solitaria, *Sisu* vocata, in loco *Trubizi* dicto, immensa pietatis, ac pro hoc mihi ineffabilis. Quæ jam adulta cum à quodam desponsaretur, tempore maximi *Otonis*, ad Christum, quem in primis fidei speciale signaculum in corde præ omnibus infixit, concito cursu properavit, ac in prædictæ secreto civitatis annos sexaginta quatuor cœlesti sponso se virginem castam conatur offerre, ac immaculatam se plus quam fragilitas humana permisit, custodire studuit. In tanto namque spacio nunquam loco durum frigus resolvebat aliquo, sed hoc maximum eidem erat temperamentum, quod lapide paululum calido pedes vel manus penè tunc deficientes refocillaret. Hæc assiduis orationibus, & intermixtis fletibus cellam suimet interius ornavit, exterius aut populo confluenti crebra institutione & necessaria consolatione multum profuit. Quicquid illa de oblatione populi continua suscepit, sibi subtrahens Christi que pauperibus largiter impertiens, peccata offerentium redemit. Pia fuit hæc matri meæ, & memoriam sui firmiter promisit proli subsequituræ. In agone hujus ritubantis seculi hæc contendens ab illicitis omnibus abstinuit, non pro recipienda corruptibili gloria, sed pro florigera cœlestis bravii, corona

Monacha
Thrubizi
censis.

quam XIII. Cal. Martii promeruit divinitus indui. In nocte illa qua Christo amabilis lampas stelliferum locata est in axem, dormivi peccator in dormitorio *Magdeburg*, & testis mihi sit Deus, quia non mentior. Vidi per somnium ante matutinam, quod duo pueri de antiquo, quod adhuc ibidem stabat, arario procederent cantantes antiphonam hanc: *Martinus Abrahæ sinu latus recipitur*, &c. Et hoc tunc fratribus nunciavi meis, pro certo, inquiring, scitote, quod anima Domino cara de hac luce est nunc separata. Post dies VI, intimatum est nobis, quod, sicut visum est mihi, verè domini famula transiret è carcere carnis. Confratris mei memoriam *Bernarii* modo aggrediar, qui familiaritate sua, mihi exhibita, apud me caritatem bonam, & si aliquatenus ei profuisset, mentionem promeruisset sedulam. Hic carnis propinquitate consanguineus, & quod nunc est maximum, amicitia fuit mihi conjunctus. Tertio Ottoni valdè charus fuit, quia sibi & amitæ ejus venerabili *Matildi* fideliter Abbas serviebat: quicquid in *Salbezi* villa in beneficium habuit, in prædium ab his acquisivit. Athelberto Archiantistiti, suisque successoribus usque in dominum Geronem servivit. Et apud eosdem dignam retributionem suscepit. Tandem infirmitate gravatur & Deo omnipotenti, quem semper præ omnibus amavit, jungitur. In cujus amore, & venerando honore, Ecclesiam in acquisita proprietate prædicta construxit, & hanc ad benedicendam me indignum vocavit. Ante cujus consecrationem volumen longum, facinoribus suis inscriptum, ac prius cæteris confessoribus suis ostensum, mihi aperuit, & coram me gemens legit, & à me supplex indulgentiam postulavit. Hanc epistolam sumpsi, & absolutionem commissi divina potestate huic feci, cumque eodem die id est XVI. Cal. April. quia tunc erat annua dies sui patris, prædictam consecrarem Ecclesiam, supra pyxidem reliquiis sancto-

rum

Bernarius
Episcopus.

rum refertam, prænominatum posui breviarium, ut eorum
 assiduo interventu, vera flebiliter confitenti remissio fieret,
 & diu optata abolitio. Hoc nunquam vidi aliquem fecisse,
 aut audivi, sed quia infirmitatem meam huic nil prodesse ti-
 muï, ad sanctos intercessores confugi. Posthæc vixit pater
 venerabilis tredecim hebdomodas xvi, Cal. Junii exoptans
 resolvi. Insuper pii Abbatis *Alfkeri* quendam actionem e-
 gregiam in exemplum imitabile profero. Hic præter cæte-
 ras virtutes suas hoc in usu habuit, quod nomen suum super
 altare quodlibet scripsit, & dum ipse missam caneret, in tan-
 tum flevit, ut maxima corporalis pars humectaretur, nil hæsi-
 tans, quod sic scriptum est: *lacrymæ pro peccatis corde tenuis ef-
 fuse, divinam non modo poscunt veniam, sed etiam impetrant:*
 & ut eo liberius cœleste suffugium implorare sibi voluisset,
 cunctis debitoribus suis misericors fuit. Heu mihi indigno
 sacerdoti, qui prædictos fratres in nullo unquam assequutus
 fui: bonorum exempla multorum legi ac persæpe vidi, sed
 menti meæ hæc non apposui: tentationibus vanis, quibus re-
 sistere debui, voluntariè, ac non fortiter reluctando, succu-
 bui: quibus prodesse debui, proh dolor, plus nocui, & ut opti-
 mi arcanum thesauri crimen meum semper celavi. Non
 est opus, lector, vel mihi care successor, ut varii favore vulgi
 de mea proficuitate credas, sed assiduo oraminis ac elemo-
 synarum medicamine mihi diu foetenti succurrens, de fauci-
 bus voracis lupi me dilaniatum eripias. Ego conscius mihi
 multo credibilia tibi quàm alius indico. Sunt namque
 nonnulli, quos leniter injuste tractavi. Cumque hi pro me-
 ritis à te corripuntur, quid mirum, si ex mea parte aliquid
 fraudulentè sonant. Sis inter detractatores meos ac lauda-
 tores varios medius, & apud dominum suffragator assiduus.
 Scio quod sicut mos communis est, multum tibi ex me displicet,
 quod ut in melius vertatur, Deo & hominibus placet. *Quic-
 quid*

Alfkerus

*Ditmar
 complorã-
 tio & sui
 accusatio*

*Ad summa
 successo-
 rem ex-
 hortatio*

quid in permisso contraxi vel feci tempore, scriptis affirmavi. Nec sis magni honoris tui elatior, cum sis in imposito pondere eo gravior. Rem commissi gregis cautus operator inspicias, & ut divina secularibus à te præponantur, multum studeas. Quæ confratribus dedi meis spiritualibus, in quantum possis, auge, ac sub Christi testimonio rogatus nil minue. Hi sunt cooperatores sacri ordinis tui & futuræ adjutores spei. De laicis huc atque illuc titubare, ac transferri valentibus, pro possibilitate tua rogo in tantum sis sollicitus, ut non disperdatur olerus. Si diligenter tua custodis, Deum hominesque pios fautores habebis: sin autem & subditos tibi perdis, & contrarietatem in hoc præsentem ac futuram contrahis, Audi me Magistrum, nimis indisciplinatum, & absque utili exemplo antecessorem tuum: libenter sustineas paupertatem vitæ, ut grex tuus dives fiat per te: sic fecit Christus nobis, ut ita faceremus ovibus suis. Noli erubescere de hæcoram populo, ut fiducialiter stare possis coram Deo. Satis ingenuus erga hunc mundum fui: sed sæpe propter meos, his, quibus ignotus eram, despectus apparui. Si quis nititur exaltari supra se, turpi casu, ac sero dolenti, cadit infra se. Divites tuos cum honore, pauperes autem cum gratia tracta, & bona charitate. Antiquum enim affirmat proverbium, quod hæc cum magna semper incedant multitudine. Tuam pauperem familiam à summo pastore tibi commissam, & à me vix congregatam custodi, & iniquis susurronibus, de hæc male persuadentibus, piam non accommodes aurem. Tua res est parva, & vice majorum nequaquam tractanda, ac multo satius est paulatim crescendo de die in diem ascendere, quam cum damno multorum te ad ultimum deficere. Tempora hæc prioribus cunctis inferiora plus demunt, quam alicui addunt. Culpa gravi & paupertate dira innatus honor & datus vilescit. Non rogo te, ut sis parcus, quia dedecus est:

est: sed hoc in gemino, ne nimium largus: quia hoc nec consilium est, nec bene convenit. Cures etiam de peregrini anima *Godeberti*, multum nostræ utilis Ecclesiæ, & de cæteris quàm pluribus. Habes satis de libris, quos hîc ab antecessoribus nostris collectos inveni, & insuper quos contraxi. In his magisterium salubre reperies, ac hos exaudi, & tunc potes salvari. Sanctorum reliquias, & munda eorundem receptacula, cum aliis utilitatibus plurimis, tam in prædiis, quam in mancipiis, ego acquisivi, & ne te forsitan laterent, *martyrologio* inscripsi *meo*. Oportet autem tuam scire pietatem, regis nostri & Imperatoris Henrici multiformem benevolentiam, Ecclesiæ exhibitam nostræ, de qua partem quandam superius comprehendi, majorem vero quia indiscussam reliqui, nunc scribere tibi optimum duxi. Vide ut in assidua recordatione tui sit renovator, & indeficiens auxiliator nostri, ut temporibus illis, in quibus deest hæc spes miseris & Ecclesiæ Merseburgensi. Nunc est maxime orandum, cui tunc erat maximè plorandum. Hæc etenim quæ sequuntur ab eo percepit, & eo vivente multo his majori gratuita augmentatione gaudebit. Jam enim disposuit in alta mente sua, qualiter eam sublimet dote varia. De antecedente nunc dico, & perfectionem subsequaturam omnipotenti Deo, cui cuncta sunt præsentia, supplex committo. Et quia tempus non est, singulariter enarrare, quæ præceptis ejusdem confirmata poteris videre: hæc sola assigno, quæ auctoritate carentia imposterum forsitan peritura timeo: *sanctæ victoriosissime crucis partem cum cæteris sanctorum reliquiis, & altare aureum, gemmis honorificè distinctum, & pyxidem auream, lapidibus præciosis ornata, collectariumq. cum impensis propriis, & etiam nostris decoratum cum duobus thuribulis ac argenteo bicareo larga manu Casar nostra dedit Ecclesiæ, quod à nobis non modo est observatum, verum etiam augmentandum. Sed quia de melliflua*

Diemari
martyro-
logium.

Hh

ejus-

eiusdem pietate satis dicere nequaquam sufficio, de sua conversatione, sicut proposui, ordinatim explicare studiosus anhelor. Iste annus, quo hunc attitulavi librum nativitatis meae quadragesimus, vel paulo amplius, in mense vero Aprili, & v. Cal. Maii, decimus ordinationis meae introivit annus, & quia humana res omnis semper in dubio est, libet evomere antidotum illud periculosum quod miser dudum absorbui, & nimis mihi haecenus id nocere persensi. In quadam curte mea *Heslinge* vocata, nocte una cum requiescerem, per somnum vidi turbam astare magnam: tunc de apposita mihi testa aliquid manducare cogentem: Et ego hos persentiens esse inimicos, primitus contempsi, ad ultimum vero in nomine Dei patris me istud praecipere, respondi. Quod cum eis multum displiceret, & haec invisa congregatio id aliter fieri non posse videret, quasi gemens laudabat, quia me prorsus perdere conveniebat: & nisi tunc dominicum nomen invocarem, sine perpetua salute manerem. Ex hac perceptione, ut mihi visum est, omnigenarum specie herbarum * pessimarum varietates congregationum sumpsi, quae etsi me in divinis laudibus maxime turbant, tamen auxilio divino, quod quod his praeposui: ad opus infaustum raro aut nunquam me perduxerunt. Sufficit autem iniquae eorum voluntati, quod aliquam putant in me portionem habere. Sic enim alio tempore iterum me signatum eamini hi nullantes: *Custodisti te*, inquit, *bene*, & ego, *me ita sperare*, respondi, & subsequuntur, *sed non sic eris in fine*. Illorum nec minas timeo, nec blanditiis credo, quia haec cum auctoribus suis, vanitas est. Veraciter id scio, quod talis phantasia, quamvis corporaliter appareat, per se hominibus non noceat, sed cum peccando faciem divinam à nobis avertimus, illorum yefanas manus nemini parcentes miseri incidimus, & ab his protinus absolvimur, cum aut ipsi convertimur, vel ab electis

electis Dei visitatione crebra fovemur. Si quis vero compos sui meditatur in lege Dei, non hic à talibus appetitur, sed potius timetur, non à se, sed ex ejus, quem is diligit, sancta potestate: quia custos est Deus omnium semet ex toto corde semper amantium. Ego peccator, & fragilitatis meæ per omnia conscius, quia summis consolationibus non innitor, quid mirum si ab infimis quatior. Et hæc idcirco duxi, ut tu lector mortalitate ac innata humanitate consimilis, in hoc consensu me graviter peccasse scias & adminiculis indeficientibus succurras. Heu mihi misero qui in hoc seculo multos spiritualiter adjuvare debui, nec his profum. nec me tueri possum. Unde autem prædicta tentatio mihi evenerit, fidelibus tuis auribus infundo. Multis hominibus à prædictorum vexatione hostium laborantibus, subvenire studui, & propter hoc ad insidiandum mihi eosdem accendi vehementer, quamvis in malum proni sint semper. Spero autem in Deum omnipotentem, ut non ad consumendum me his tradat, sed post purgationem diram clementer eripiat. Mense prædicto & xviii. Cal. Maii Gero Archiepiscopus, & Bernhardus Marchio in *Wanclava* reconciliati sunt: & *Luithardus* pater obiit. *Godofridus* quoque Dux & *Gerhardus* Comes imperatoria potestate pacificati sunt. *Berthold* autem *Munna* civitatis in vasor imperatoris potestati sponte sua cum suis fautoribus traditur, & eadem multorum poena protinus concrematur. Et faciat dominus Rex pacificus, ut nunquam hæc amplius elevetur. Quam bene esset, ut habitatores regni illius semper unanimes in malo ad expletionem ejus non haberent munimentum in aliquo: nunc autem sunt proh dolor, horum situs locorum, ut exposcunt mentes indigenarum. Imperator vero post longam inhabitationem à *Neumagen* discedens, solennes Rogationum dies in *Aquisgrani* studiosè celebrat: quibus transactis, *Lampertus*, sanctæ *Constantiensis*

Wancele-
bum.

tiensis Ecclesie Episcopus xvii. Cal. Junij obiit. Hoc Cæsar, cum Pentecosten in *Ingelheim* summopere peregrisset, comperiens, *Rotherdum*: suimet Capellanum, præfatæ sedi præfecit: quibus expletis, fit magna in *Bergilun* * Principum confluentia, ut ibi corrigeretur per judicia, quod divitiatum est populi istius negligentia, & temeritate magna. Posthæc *Otto*, Comes prædictus, in præsentiam Imperatoris & *Erkanbaldi* Archipræsulis supplex veniens, injustam uxorem suam tribus Sacramentis amisit. *Baldericus* reconciliatur, & promissio divina obliviscitur. Et transactis diebus paucis, *Henricus*, qui Marcham inter Ungarios & Bavarios positam tenuit, viii. Cal. fortis armatus obiit. Interea Cæsar ad *Basulensem* veniens civitatem, exercitu collecto in *Burgundiam* properat. Imperatrix autem ad dilectam sibi *Capungam* veniens, monachicam ibi vitam ordinavit, indeque per orientalem *Franciam* profecta, *Bavariam* petiit, fratremque suum, Ducem *Henricum*, Ratisponæ inthronizavit. Mense junio inæqualitas aëris hominibus multis, eorumque utilitatibus diversis admodum nocuit. Eadem tempestate Ecclesia mihi indigno commissa, multum, mea id exigente culpa, sustulit damnum. Namque misericors & patiens Deus noluit amplius inultum relinqui, quod crebra sui castigatione nequivit prohiberi, percutiens eam in mansuetudine & non in furoris sui digna retributione: ministros utiles sibi hæc perdidit, & facinus meum quotidie ingemiscit. In prædicto iterum mense dedecus magnum eidem ac mihi illatum est ab *Hybrida Athelberto*, qui curtem meam invadere, eamque frangere, servili collectione præsumpsit. Quid vero hos ad hæc agenda inflammaverit, veraciter explicabo. *Secundi Otronis* larga benignitas, cunctis pleniter arridens, quandam forestam inter *Salam* & *Mildam* fluvios, & *Siusili* ac *Plusni* pagos jacentem, nostræ concessit Ecclesie, temporibus *Gisleri*

Forestum
sive, unde
Foresta
rius, foresti
præses ap.
Aimoianu

fleri Antistitis & Guntheri Marchionis. Post lugubrem ve-
 vero nostræ sedis destructionem, regnante tunc tertio *Ottone,*
Ekkihardus Marchio forestum ad locum *Sumeringi* dictum ac-
 quisivit, & cum eodem nostrum commutavit. Renovator
 autem nostræ tunc dignitatis Rex *Henricus* cum maxima par-
 te appertinentium, presentibus cunctis optimatibus suis, &
 confratribus his *Herimanno & Ekkihardo,* id defendere non
 valentibus, judiciaria lege hunc restituit. Cumque hic in
 nostræ dominio Ecclesiæ plus quam duodecim annos staret,
 & hunc *Herimannus* Comes LX. mansis redimere ex mea po-
 testate nullatenus valuisset, visum ei, ut eum sibi & confratri
 super duorum proprietatem *Burgvardorum Rochlitz,* ac Im-
 peratoris vindicarent præceptis, sperans, antiquiorem no-
 stram confirmationem diu esse abolitam. Quod cum mihi
 is aperiret, id nil proficere sensit. Namque in *Magdaburg*
 & in præsentia Imperatoris nostri, præcepta utriusque osten-
 duntur, & munera nostrimet in omnibus priora esse convin-
 cuntur. Tandem prædictus Comes presente suimet fratre,
 ac id audiente, hæc fatur: *quicquid hæctenus in his fecimus, non*
ob temeritatem aliquam, sed quam habuisse speravimus justitiam:
nunc autem id omittamus. Non longè post *Ekkihardus* juvenis,
 ac ideo immaturus, in *Burgvardo* suimet *Rochelizi* dicto ar-
 duas munitiones ad capiendas ibidem feras instinctu *Bolizlavi*
 militis sui parat. Hoc ego postea comperiens, patienter tali,
 & ne sic agere vellet, per internuncium meimet postulavi.
Herimanno quoque fratri suo hæc cito questus, nil in his o-
 mnibus profeci, sicque stetit usque post Pascha. Et quia
 tunc aëris serenitas, & viæ opportunitas conveniebant, & in
 has Episcopatus mei partes nunquam veni, placuit mihi illuc
 pergere, hæctenusque ignota diligenter inquirere. Mense
 Maio VI. Non. ejusdem, ac VI. feria ad *Thorun* veni, ibi-
 demq; populum confluentem confirmavi. Dehinc cum in ipso

Herman-
 nus & Ee-
 kardus filii
 Eccardi
 Marchio-
 nis, regni
 usurpato-
 ris, vid. sue-
 pta p. 107.

itinere prædictum opus laqueis & retibus magnis firmatura
 viderem, obstupui, ac quid inde facerem, cogitavi. Tan-
 dem quia hæc instrumenta nullatenus mecum vehere potui,
 ex his partem incidi protinus iussi, rectoque itinere ad *Roche-*
litæ tendens, paucos illic confirmavi, & decimationem in-
 iuste mihi abstractam, & forestum banno omnibus interdi-
 cens, hæc nostræ assignavi Ecclesiæ, facta pace. Tunc redii
 ad curtem supra memoratam, ibidemque VII. dies cum ma-
 nerem, audivi, quod milites *Ekkihardi* meis minarentur so-
 ciiis. Ibi tunc Cancellarius pernoctavit mecum, & à me hæc
 compèriens, bene respondit. Postea congregationes mul-
 tæ, mihi ad nocendum, à prædictis satellitibus factæ, à nostris
 custodibus ad tempus bonum præoccupatæ sunt, Interim nun-
 cium meimet ad Imperatorem *Magontiam* misi, pacemq; ejus
 supplex petii: quam cum *Ekkihardus* ex sua parte promitte-
 ret, & frater suus diu à me desideratus à *Polenia* veniens dextera
 manu sua pacifica promitteret, uterque hanc non bene ser-
 vavit. Namque homines sex flagellati, ac depilati, cum æ-
 dificiis turpiter mutilatis, approbant, qualiter tanti seniores
 ab aliis præcaveri debeant. Satellites eorum more solito in
 me non modo exarsere, verum etiam aliis melioribus nocere.
 Archiepiscopum enim *Geronem* in *Vvirbini*, & *Sifridum* Co-
 mitem in *Nesici* petierunt, & in quantum eis placuit, abstu-
 lerunt. Superbia servorum instigat furorem satellitum, &
 quia his sufficit, æquales sibi alios in his partibus esse non
 permittit. Si aliquis vicinus non sponte sua erga eos ex im-
 proviso delinquit, non est eis emendatio condigna accepta-
 bilis, & post recompensatio invincibilis. Et per hoc flagel-
 lum vicini graviter concutiuntur, ut non contra se alii, sive
 rectum habeant sive non, nequaquam eleventur. Episco-
 patus in his partibus constituti ab eorum potentia sunt ni-
 mium depressi, & nos eorum procuratores, si contra domi-
 num & justitiam ejus voluntati eorum in cunctis satis faci-
 mus,

Episcopus
 eius vexati.

mus, honorem & aliquā utilitatem habemus; sin autem, con-
 temnimur, & sic ut nobis nullus aut regnet aut imperet Do-
 minus, deprædamur. Novus cornupeta antiquam legem
 bonamque consuetudinem hætenus florentem jam dirum-
 pit, seque cæteris elatiorem esse valenter ostendit, qui cœli-
 tus nicitò deprimitur, nimis insolentia intolerabilis solida-
 tur. Davidicam is ignorat sententiam, eundem sic dulciter
 admonentem: *Nolite extollere in altum cornu vestrum &c.*
 Orat pro talibus idem Psalmista sanctus: *Auferes spiritum*
eorum Domine, & deficient, & in pulverem suum revertentur,
& emittes spiritum innum, & creabuntur, & reliqua. Multum
 indiget memoriæ, qui nullatenus cognoscit, se cum is qui se
 jugiter considerat, sine fame bono nil valeat. Ergo pec-
 catores quique resipiscant, & ut se custodiant, pauperibus
 misereantur, summo perè studeant. Ego in flagitiis miser, & in
 facultatibus pauper, quamvis in utroque eiusdem ordinis vi-
 ros præcellam cunctos, tamen contumeliam superius me-
 moratam non solus patior: sino illos, de Coëpiscopis in di-
 versa hujus mundi parte constitutis, ineffabileque detrimen-
 tum perpeßis, nil ad hæc exemplaria ingemisco, quia absque
 omni honore, sola benedictione excepta, eos esse graviter
 ingemisco, & de his duntaxat disputare mihi nunc tempus est,
 qui apud modernos à concivibus suis similem vel, prohi do-
 lor deteriore subjere vindictam. *Bernhardus* sanctæ Hilli-
 nensem Ecclesiæ venerabilis Pastor in tantum à *Brunone*
 est exosus Comite, ut militem suum *Simrè* nomine videret cri-
 ne & tergo depravatum, postque eundem secum iterantem
 ab *Alimanno* juvene interfectum jacere. *Svitgerus* autem al-
 ma Mirmingerdensis Ecclesiæ Antistes egregius, in sua curte
 à quodam tyrone ingenuo appetitur, & villici sui met cruore
 coram se occisi maculatur. Quid tales personæ unquam
 promerere? hi patres ambo pii fuerunt, & tamen dedecus
 hoc

Bervvard
 Hildess-
 heim. E-
 pisc. natus
 Comes de
 Sommet
 scheborg,
 Crantzia.
 Medrop.
 lib. 4. c. 49.

Gulgerus
undecimus
à primo Mi-
mingarde-
devorden-
sis episc.
Vir Deo &
hominibus
acceptus,
Crantzio
Metrop.
lib. 2. c. 35.

hoc immeriti pertulerunt. Sed quia in superioribus de *Svidigero* Præsule nil sum, id peste lethargica impediante, loquutus, nunc hoc emendare congruum est. Hic *Saxonia* genitus, & in *Halberstadi* ac in *Magdaburg* à puero educatus, à *tertio Ottone* civitati prædictæ præpositus est, quam cum omni diligentia rexisset, divino munere fultus, polluit in diversis virtutibus. E quibus duas tantum res profero, quas testimoniis veracibus approbare valeo. Camerarius suimet cum pileum quendam furtive subtractum celare voluisset, diligenterque à pio seniore rogatus, nil profiteretur, cultellum super mensa positum, & ex animo benedictum, sumere conatus, quasi ignitum celeriter projecit, reumque se nimis esse coram profitetur. Alio tempore quidam maligno arreptus spiritu, vi magna captus est, & in præsentia prædicti patris adducitur. Quem solvi protinus jubens, baculoque solum, se acriter irrumptentem, viriliter amovens, factò sanctæ crucis signo divina potestate securum exire fecit. Talis vitæ hæc non sibi, sed illi, qui per eum tantum operatus est ascribens, vixit in Christo: dies huic vitæ concessos ministrans illi fidelis servus omni studio. Sedebat ille XVI. annos, magna semper, quæ virtutem omnigenam perficit, infirmitate gravatus, & & tunc obiit, in quo deguit XIII. Cal. Decembr. *Henrico* Imperatore nostro tunc regnante X. annos hujus successor *Thiedricus*, materteræ meimet filius, magnum dedecus ab *Henrico*, *Herimanni* Comitis filio, ut prædixi, perpeffus est. Sed in hoc anno eadem commotio ad tempus sedata, elevatur. *Heribertus* Colonienfis Archiepiscopus à prædicto Comite multa diu sustinuit incommoda, nec mirum, cum is matrem suam diutina teneret custodia. Insuper *Meinovercus* Præsul à *Thietmaro* nepote meo, *Bernbarði* Ducis fratre, dispoliatus est. Sed cur totam hoc explico? Cum in nullo horum nec exemplar bonum, nec levamen meum ullatenus agnosco?

agnosco? satius est mihi inceptis insistere meis, & dum hoc tracto, illam beati Johannis visionem in mente habeo: *Primum ve abiit, & ecce duo posthac.* Nimis enim miserabile, quod in superioribus sæpe locis revolvi. Sed in temporibus nostri Regis ac invicti defensoris *Henrici*, nil unquam tale accidit, quale modo detrimentum è nostro facinore emerfit. Namque in Julio Mense ac III. Cal. August. & in III. feria Mars sævit in viscera, quod in perpetuum plangit mater Ecclesia. Petiit enim *Athelboldus*, Trajectensis Episcopus, cum *Godafrido* Duce auxilioque suimet sociorum atque amicorum, Imperatricis nostræ nepotem *Thiedricum*, se prius in occisis militibus suis multum nocentem & in insula quadam sit conventus collecti exercitus. Hic velociter ad pugnam præparatus, mortem quam hosti minatur, proh dolor, patitur. Namque à *Fresonibus* ex insidiis undique erumpentibus, & à prædicti juvenis satellitibus ex improvise circumventus, dictu terribile, gladio & aqua, sine resistentium damno, vitam hanc finit, Episcopus autem in navicula quadam vix fugit, ac Dux ab hoste salvatus est, & ut veraces affirmant, plus quam tres legiones intersectorum sunt. Omnis hæc regio defensore forti carens piratas advenientes timet, quotidie mœrens. *Godofridus* comes occiditur, *Johannes* autem optimus miles jacet, quem semper patria deslet. Horum confocii nobiles & inclyti, hætenusque pugnantes dextra vicarici, nunc pausant sorte infelici. Luit corpus eorum, quod promeruit macula nostrorum. Sed ut spero, gaudebit eorum anima tamen gravi exacerbatione purgatione. Sed ne stupeas lector talem casum, etiam perpendas ortum. *Thiedricus* ille infaustus prædicti Antistitis satelles fuit. Hic in quadam silva *Mirrida* vocata, magnum habuit prædium, quod sibi ex ejusdem parte injustè ablatum esse, cuncti conprovinciales Cæsari in *Neu-*

*Athelboldus
Trajectensis
& Godofridi in
Theodoricum
belgum.*

Ostentum
orcinum,

Stella no-
va,

magus queruntur. Unde cum consilio optimorum Imperator Episcopo Trajectensi hæc loca præcepit incendi, & clamantibus reddi: cumque seniore suum juvenis nefandus à mandatis talibus compescere nequivisset, licentiam abeundi petiit, & se id prohibitorium esse, promisit. Nec mora, factum est, quod dixi, plus causa nostri facinoris, quam pro merito Victoris. Hanc ineffabilem, ac nimis invincibilem ærumnam, avium, undique secus huc congregatarum, & semetipsas invicem unguis interficientium, multitudo longè præsignavit, eundemque locum, quo isti postea oppetere, præoccupavit. Quod David sanctus moni Gelboem imprecatus est, huic insulæ ego nullius meriti semper exopto. *Baldericus* Leodiensis Episcopus obiit in eodem die. In diebus illis in Episcopatu meo septem mancipia fungos manducavere non rectos, & acri ardore succensi, celeriter mortui sunt. Et in mense Augusto stella quædam juxta plaustrum noviter apparens, radiis eminus emissis cunctos cernentes teruit. Nunquam enim memoria nostra talis exoritur, & ideo unusquisque hoc admittatur, prodigium hoc esse timer vulgus, sed cum misericordia id finire fidelis sperat popellus. De his similibus clamat Jeremias veridicus: *Qui scit universa, novit illa, & adinvenit ea suimet prudentia.* Stella hæc, quæ effulsit, plusquam xiv. dies visa est. In provincia *Nurthuringun* dicta tres lupi semper congressi, nec antea ex habitatoribus his visi, hominibus multis atque pecoribus ineffabiliter nocuerunt. Hoc quoque indigena omnis vehementer expavescens, majoribus curat impleri detrimentis. Beatus namque loquitur Gregorius, *multa debent mala præcurrere, ut illa valeant sine omni sine ventura nuntiare.* In supra dictis omnibus desuper nobis ira cœlestis revelatur, sed circumspeditione vigili hæc ab humana fragilitate non attenditur.

Istean;

Iste annus nova nuncupatione *terrotio & magna contritio* ex
 rei veritate appellari potest. Ineffabilis enim tribulatio
 mundo iusta bile exorta, habitatores ejus undique turbavit,
 cujus partem prædixi, & tunc quæ præterieram altè gemitu
 tracto explicavi. *Balderici* Præsulis, & *Cameracensis* Epi-
 scopi, milites penè omnes prædicta oppetierunt in insula,
 & in proximis tribus provinciis non supererat una domus,
 ubi saltem non deesset habitator unus. Post tempora *Caroli*
 una die vel anno aliquid in his regionibus tale non accidit,
 sicut vetustas asserit, quomodo unquam ceciderunt tales viri
 absque damno hostili? Sed nullus id miratur, qui hoc rite
 meditatur, quia is nil potest pugnare, quem culpa sua gravis
 vindicta Dei nititur deprimere. Hic inexuperabilis casus
 postea citò obliviscatur: quia *Godofredi* Ducis auxilio *Athel-*
boldus Antistes cum *Thiedrico* hoste reconciliatur, & hoc ve-
 nit non ex voluntate sua, sed ex necessitate summa. Non
 erat enim istius regionis ullus præpotens defensor, si am-
 plius insurgeret inimicus acrior. Si damnum hoc ex con-
 sensu divino factum, quis potest ulcisci? Si autem quis vi-
 dica, * insanabilius illo. Nunc ut sanctus *Columbanus* in
 morte Magni Imperatoris *Caroli* fecit, ita nos stringamus
 lacrymas, precesque fundamus proficuas. Nectacendum
 est, quod in *Russia* contigit lugubre damnum, *Bolislavus*
 namque eam grandi exercitu petiit, multumque ei nostro
 fame nocuit. Mense enim Julio, & xi. Cal. August. Præ-
 dictus Dux, ad quendam fluvium veniens, ibidem exerci-
 tum suimet castra metari, pontesque necessarios parare ju-
 bet. Juxta quem Rex *Russorum* cum suis sedens, futurum
 belli invicem condicti eventum sollicitus expectabat. Interim
Poleniorum provocationem hostis præsens ad bellum exhor-
 tatur, & ab amne, * quem tuebatur, ex inopinata prosperi-

legimus
 legimus
 legimus

Boleslai
 bellam!
 Russicum!

* Bogus is
 annis dis-
 citur Her-
 burto, quæ
 vide Hist.
 Polon. lib.
 2, c. 5, & 6

Rinforum
elades &
fuga.

Kiovia op-
pugnata &
cedita.

Zventipol-
cus Ulodo-
giri F.

u. 11902 &
c. 11. 11902
c. 11. 11902

Kioviaur-
bis ampli-
gudo.

tate fugatur. Ex hoc rumore *Bolizlavus* extollitur, & con-
socio parari, & accelerare rogans, fluvium (etsi laboriose)
velociter transcendit. Inimica autem acies contra turma-
tim ordinata patriam defendere suam frustra nititur. Nam-
que in primo conflictu cedit, ac nunquam postea fortiter re-
sistit. Ibi tunc caesa est innumera multitudo fugientium, &
parva victorum. *Henricus* miles inclytus ex nostris oppetit,
quem Imperator noster in vinculis diu retinuit. Ex illa die
Bolizlavus optata prosperitate inimicos palantes insequitur,
& ab incolis omnibus suscipitur, multisque muneribus ho-
noratur. Interea quaedam civitas fratri suo tum obediens
Jarislavo, vicapitur, & habitator ejusdem abducitur. Urbs
autem *Kiovia* nimis valida ab hostibus Poleniis hortatu *Bo-
lizlavi* crebra impugnatione concutitur, & incendio gra-
vi minoratur. Defensa est autem ab suis habitatoribus,
sed celeriter patuit extraneis viribus: namque a rege suo
in fugam verso relicta, XVIII. Cal. Septemb. *Bolizla-
vum*, & quem diu amiserat, *Zventipulcum* seniore[m] suum,
cujus gratia & nostrorum amore omnis haec regio conversa
est, suscepit. Archiepiscopus civitatis illius cum reliquiis
sanctorum & ceteris ornatibus diversis, hos advenientes ho-
noravit in monasterio sanctae *Sophia*, quod in priori anno mi-
serabiliter, casu accidente, combustum est. Ibi fuit nove-
ca, regis praedicti uxor, & VII. sorores ejusdem, quarum
unam prius ab eo desideratam antiquus fornicator *Bolizla-
vus*, oblita concubali sua injuste duxerat. Ineffabilis ibi
pecunia ei ostenditur, cujus pars magna hospitibus suis ac
fautoribus distribuitur, quaedam vero ad patriam mittitur.
Fuerant in auxilio praedicti Ducis ex parte nostra trecenti, &
ex *Vngariis* quingenti, ex *Petivensis* autem mille viri. Omnes
hi tunc domum remittebantur, cum indigenas adventare si-
dcies

deles, ac sibi apparere senior præfatus lætabatur. In magna hac civitate, quæ istius regni caput est, plus quàm quadringentæ habentur Ecclesiæ, & mercatus viii. populi autem ignota manus, quæ sicut omnis hæc provincia fugitivorum robore servorum huc undique confluentium, & maximè è velocibus Danais, multumque nocentibus Petinegis hætenus consistebat, & alios vincebat. Hac elatus prosperitate *Bolizlavus*, Archiepiscopum prædictum ad *Iarezlavum* misit, qui ab eo filiam suam reduci peteret, & uxorem suam cum noverca & consororibus reddi promitteret. Post hæc dilectum Abbatem suum ad nostrum Imperatorem cum magnis muneribus misit, ut suam amplius gratiam & auxilium acquireret, & se cuncta sibi placentia facturum indicaret. Ad Græciam quoque sibi proximam nuncios misit, qui ejusdem Imperatori bona, si vellet fidelis amicus haberi, promitterent: sin autem, hostem firmissimum ac invincibilem fieri intimarent. Inter hæc omnipotens Deus assistat medius, quid sibi sit placitum, & nobis proficuum, clementer ostendat. In diebus illis *Vdo Comes*, nepos meus, *Herimannum*, coæqualem sibi tam nobilitate, quàm in potestate, cepit, & invitum in suam munitionem duxit. Ob hoc vereor aliquam filicem periculofam oriri, quæ vix aut nullatenus possit eradicari. De Imperatore nostro mihi nunc sermo oriatur, qui de invisa expeditione reversus, nil de promissis percepit, sed parum sibi renitentibus nocuit. Huius miles egregius, atque fidelis, Dux *Thiedricus*, cum ab eo separatus, domum pergere voluisset, à quodam seniore, *Stephano* nomine, *Cæsaris* atque suimet, ut patuit, inimico, locis impugnatur abditis & cum jam victor existeret, milite in præda cadente, iterum inicitur, & pro dolor superatus cum paucis effugit. Hæc fuit ei in talibus secunda tentatio, & faciat Dominus, ut non eveniat illi tertia periclitatio. Im-

Udo
Comes

Thiedricus
Dux.

perator noster cum de his omnibus efficeretur certus, unum
 in *Suevia* regione colloquium de Republica habuit, & mox
 per *Rhenum* sollicitus descendit. Namque cooperatores e-
 jus, & regni suimet columnæ, maxima parte, proh dolor,
 cecidere, sibi que grave pondus occultum, fidei simulatores
 occultis resistere insidiis per extraneos nituntur, ut non li-
 ceat ei libertate congruenti imperare, eorumque in-
 justam temeritatem in aliquo
 minorare.

FINIS CHRONICI DITMARI.

VITA

VITA DITMARI EX CODICE
MSto CUIUSDAM CHRONICI AN-
TISTITVM MERSEBURGENSIVM.

Copiam hu-
ius Codicis
MS: i Rei-
neccio fe-
cit Christi-
anus Distel-
meisterus.

Dost decessum Antistitis nostri *Vigberti* fortu-
na felicior, quam fuit anterior, pleno ore, vul-
tu lætiore, nostræ arrisit Ecclesiæ, & DITMA-
RUS Dei gratia piaque dispensatione, no-
stræ Ecclesiæ pater & rector efficitur. Sed ante-
quam de hujus patris episcopali conversatione
quid dixerimus, de ejuslibet carnali ingenuitate perpauca
oportet prætexi. Erat enim vere hic verus Saxonix indi-
gena, non stirpe humili, sed perspicua, qui natus fuit de Co-
mite Syfrido & pia matre Cunegunda, ab utrorumque pie-
tatis linea haud exorbitans. Erat utique uterque parens pol-
lens pia gloria in seculo, dives in prædio, & tam divinarum
quam humanarum rerum par circa honestatis studium exer-
citatio. Tam potentibus, piis, honestisque parentibus,
Ditmarus felix in opere editus, atate competente vitæ cleri-
cali assignatur, & tener adhuc in annis *S. Mauricio* in *Magdeburg*
servus ac spiritualis frater dicatur: ac ubi per incrementa
temporum ramum attigit Pythagoricum, levi rami vitans de-
clivia, dexter contendit ardua. In quantum finit carnis la-
scivia, mundi calcet lubrica, & clericatus ipsius officium cla-
ruit per pietatis studium. Præpositis suis fuit obcediens, fra-
tribus in caritate serviens, plus humilibus humilis, compar
singulis similibus. Miseris erat indeficiens refugium, op-
pressis constans auxilium, superbis justè resistens, bonis cœ-
ptis inde sinenter insistens. Talibus gemmis virtutum orna-
tus, quovis honore aptatus, placens tam Deo quam homini-
bus,

bus, erat quibusque æquandus sublimibus. Imperator (*Henricus*) autem, cognita hujus Ecclesiæ viduitate, piè indoluit, & qualiter hanc aut tali aut meliore pastore muniret, cum fido collateralis *Tammone* Archiepisc. suo revolvit. Cui ille sagax in consiliis inquit: *est quidam in nostro cœnobio Canonicus, Syfridi Comitis filius, in quo elucez clericalis studiositas, quem non arguit ulla enormitas.* At rex interloquens inquit: *Novi quem dicitis. Sed si genus attenditis, hic tam parva despicit; quia forsan ad majora respicit.* Cumque cognitor futuri pastoris nostri ornamenta morum laudando multiplicaret, Rex subridens respondisse dicitur: *Licet apud vos sic sit laudabilis, tamen aliquantulum est notabilis. Vidi enim semel ejus claustrum egressionem ante prima pulsationem.* Tandem post multiplices sermocinationes, in beneplacito utriusque legatus mittitur, qui eum jussu Regis & Archiepiscopi in proximo Pascha ad Augustam venire indiceret. Nec mora legatus mandatum peragit. Et proxima nocte antequam venturus erat, vidit vir Dei per somnium quendam sibi assistentem, episcopalem baculum in manu tenentem, eique dicentem: *Vis curam Mersepurgensis Ecclesiæ suscipere?* Et ille: *Si Deus, inquit, vult, & Dn. Imperator & meus spiritualis pater. Ego quis sum, ut contradicam sermonibus sanctis.* At ille dans baculum persequitur: *Cave, inquit, commovere cerebrum S. Laurentio: quia omnes hoc agentes periculosa phrenesi percutiuntur.* Et ipse: *Tueatur me, inquit, custos hominum Deus, ne in hoc aut in aliquo offendam majestatem divinam, sanctorumque intercessionem avertam.* Quare vir beatus celesti commonitione ad meliora ex tunc intentus, & ex hac allocutione obstupefactus, lecto prostravit, & facto mane prædictus legatus introiit, dansque duas epistolas, ad Augustam eum venire præcepit. Accepta legatione, certificatus ex prædicta visione, cur vocaretur, prænovit, & memor Apostoli, dicentis: *Qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat; non renuit;*

renuit, sed prædictum iter ocius movit. Tertia autem feria Sancti Paschæ ad loca venit præfata, & ab Archiepiscopo piè suscipitur, causa vocationis intimatur, & Ivaviss. adhortationibus patris ad promissa percipienda animatur. Postera die, id est, in quarta feria ejusdem solennitatis Ditmarus in capellam Regis venire mandatur. Cum vero crastina illuxit dies, felix nobis in eventum pater noster jam in proximo locum condictum intravit, & viso eo Rex ad se vocavit. Inchoatur interim Missa (*Venite benedicti patris mei*) Et cum ei Rex baculum pastoralem, simulque arrham Ecclesiasticam commisisset, verus sibi commissarum ovium pastor facietenus prosternitur. Et ecce compulsatio majoris Missæ solenniter personatur. Hoc etsi casu contigit, prosperum tamen fuisse, post rei eventum innotuit. His sic prosperè peractis, octavo die instantis festivitatis, id est iix. Cal. Maji in *Nuenburg* Bavarie præsentem Imperatorem, ab Archiepisc. *Tammone* in episcopale nomen & officium ungitur, & post ad commissam curam honorificè transmittitur. Sed cum his partibus appropinquasset, ab universis hujus Ecclesiæ magnificè occurritur, & in hac civitate ab *Henrico* antistite, cæterisque viris Ecclesiasticis, devotè suscipitur, cathedræ Episcopali dignè imponitur. De tali pastore clerus gloriabatur, populus letabatur, & universitas fidelium congratulabatur. Hoc sibi commisso regimine, Apostoli sollicitus admonitione, dicentis: *Oportet Episcopum irreprehensibilem esse*, ad hoc laboravit, bonis actibus invigilavit, commodum suorum augere curavit. Sed quia primus gradus virtutum est humilitas humilitatem ejus sacerdotij, quam relatu veridicorum audivimus, notam faciemus. Habebat enim hebdomariam suæ canonicæ in *Magdeburg* vicem, sic annotatam, ut cum revolveretur, vicem suam ipse sic humiliter perageret, ac si episcopatus dignitate sublimatus non esset. Audivimus piam ejus

in Dei servitio propter officii sui decorem humilitatem: Audiamus & secularem ejus austeritatem propter ecclesie suae exaltationem. Marchio orientalis *Ekkehardus*, & frater ejus *Hermannus*, forestum Ecclesie bis datum potestativa praesumptione sibi vindicare, propter quoddam novale, *Rochelex* dictum, citra ripam *Malda* situm, ad se attinens, contendebant. Quibus potens tam potenter resistit, ut suam permagnam potentiam esse, respectu hujus praevaleantis potentiae profiterentur: & cum isti, ut potentes seculo, contumaci fastu ab incepto non desisterent, sed creberrime retia venatoria per loca nemorosa tenderent, in curtem suam *Chorin* placitum cunctis suis militibus indixit, eoque venire praecipit. Quo cum venissent, illatas sibi injurias conqueritur, & ad ulciscendas quosdam pollicitationibus hortatur, quibusdam bonorum ablatione minatur. Inde vero egrediens, omnia utensilia retium quaecunque invenit, concidi praecipit, domumque veniens, legatum ad Imperatorem, qui ei praesumptuosam factionem insinuet, dirigit, pacemque suae ecclesiae humiliter exoptulet, sed ut multa paucis concludam, tandem *Hermannus* senior, quia magis pius erat, cum in *Magdeburg* Imperator compluresque Principes convenissent, patre nostro privilegium Ecclesiae in publico recitante, se peccasse profiteretur, fratremque idem facere cohortatur. Sic facta est nobis restitutio injustae ablationis per hujus laudandam celsitudinem Dominationis. O quam laudanda in antistite humilitas, o dignè imitanda in potente sublimitas: humilibus humilimus, potentibus potentissimus. Et ut finem laudibus ejus assignemus, *hic meritalis erat*, ut de *B. Sylvestro* legitur. De restituendis suae Ecclesiae ita curiosus erat, ut ubicunque meliores regni convenissent, interesset, cunctisque miserandam ecclesiae suae vastationem intimaret, & ad collectionem auxilium ab omnibus peteret. Intererat
namque

namque *Bambergensis* ecclesie dedicationi, in qua erat *Johannes*, Patriarcha Aquileiensis, & plus quam 30. alii Episcopi. Postera die facta est illic Synodus, & noster pater in medio stans, antiquam querimoniam disertè recitavit, & synodali censura plenissimè restitutio nostræ Ecclesie ab injustè tenentibus promissa est, sed non impleta. Ille tamen huic promissioni tamdiu tenaciter adhæsit, donec *Gero* Archiepisc. partem parochie nostræ ecclesie super quatuor urbes, scilicet *Schuditz*, *Cothin*, *Bychen*, *VVurtzen*, & duas villas remisit, reliqua vero in posterum se relicturum promisit, sed non adimplevit. Post verò aliquod temporis intervallum, cum Imperator in *Magdeburg* moraretur, & cum illic plurima regni utilia agerentur, iterum noster antistes *Hildevardum*, *Mysnensem* Episcopum, quia partem parochie nostræ teneret, accusavit. Sed Imperator utrisque satis faciens, hoc instituit, ut parochiam citra *Muldam* *Mersepurgensis* obtineret, quod verò ultra esset, *Mysnensis* haberet. Attamen noster renuit, quantum potuit, quia non commodo concambio hoc sibi accideret. Quantum verò prædiorum, & regalium donorum suæ addiderit Ecclesie haud facile explicabitur. Continentur tamen omnia, quæ ab Imperatore *Henrico II.* acquisivit, in uno chirographo apud nos perscripta. In sequenti anno quoddam prædium *Minstedi* dictum per manum Imperatoris scripto eidem donatur. Hujus in temporibus quidam *Ludolphus* prædium suum, quod in *Brodixi* habuit, Ecclesie nostræ pro remedio animæ suæ tradidit. Postmodo verò dulcissimo ipsius hortatu *Henricus* Comes prædium suum in *Tundersleve* situm *S. Laurentio* prosperæ retributionis æternæ causa consensu fratris sui *Friderici* coram multis testibus bis stabiliendo dicavit. Hoc prædium idem Archimandrita in usum fratrum suorum spiritualium ea ratione concessit, ut præpositus ipso-
rum sextalenta in usum fratrum singulis annis ad vestitum &

pisces per tres annuales quadragesimas & in anniversario su-
 met convivium optime saginatum expenderet. Super hoc
 ipsis caritative donavit argentum & linum atque lanam, quæ
 ad Ecclesiam feruntur, & decimationem mellis ac porcorum,
 super Burquardum *Zolin* & villas duas *Dubin* & *Buldegast*. Hæc
 omnia pluraque alia suimet martyrologio propter testifica-
 tionem rerum inscribi præcepit, & revera illic inventur,
 si studiosè investigantur. Nos autem multa prætermittimus,
 ne fastidium irrogemus legenti. Et ut hæc cunctaque suæ
 ecclesiæ accrescentia stabilia & incommutabilia permane-
 rent, duorum Apostolicorum *Sergii* & *Benedicti*, scripta,
 confirmationis suæ ecclesiæ experivit, quæ adhuc apud
 nos in una membranula transcripta tenentur. Anno vero
 decimo ordinationis suæ, nativitatis verò quadragesimo pri-
 mo, divertit ab oneribus hujus seculi dorsum ejus, faciem-
 que mentis in tranquillitatem quietudinis statuens, ac animo
 tribulos sollicitudinis evellens, fructus permanentes novæ
 plantationis germinavit. Scripsit enim *Chronicon per quinque
 Regum tempore digestum*, incipiens ab HENRICO HUMILI,
 qui primus hoc nomine, & hujus narrationis ordine, impe-
 ravit, & ab Othone Magno, secundo & tertio vicissim sibi
 succedentibus, ad HENRICUM PIUM, nostræ ecclesiæ re-
 paratorem, ac exaltationis auctorem, progreditur. In his
 scriptis, quàm multorum piè facit mentionem piorum? ut
 facile cognoscatur verus pietatis amator, qui tot piorum be-
 neficiorum memor sit relator. Perrarò enim ab orbita pie-
 tatis exspatiatur, si memori corde vita piorum teneatur. Post-
 quàm sedem sibi commissam tam factis quam dictis exaltavit,
 anno Dominicæ incarnationis 1015. indictione decima tertia,
 15. Cal. Junii ipsius dulcisono hortatu, & efficaci rogatu, Im-
 perator hanc nostram fundari præcepit ecclesiam, antistite
 præsentis. Ac quatuor lapides in monte S. Crucis in funda-
 mento

mento primus jacens: *super adificanribus*, inquit, *spes aeterna retributionis optabilis, detrahentibus ultio divina formidabilis repensabitur.* Et quia templum nostræ ecclesiæ jussu Imperatoris ædificatum diximus, quantum nostram ecclesiam multiplici ornatu decoraverit, veluti scriptis reperimus, quam brevissimè perstringamus. Dedit hic Imperator nobis plurima divino officio convenientia, scilicet tria plenaria: unum de auro, eburnea tabula ornatū, quod minimum est: secundum auro, gemmis & eburnea tabula variatum, quod preciosius est: tertium auro, electro & preciosissimis gemmis artificiose decoratum, quod optimū est. Præter hæc tres auratas cruces & duas argenteas, & duas ampullas ejusdem metalli, & tres calices, unum argenteū magni ponderis, secundum aureum & gemmatum, tertium arte omnigenisque gemmis elaboratum, quod præcipuū redemptionis animæ suæ fuisse adhuc vulgatur. Item tabulam altaris auro & gemmis honorificè distinctam, ad quam præsul Ditmarus quinque libras auri de priori altari se dedisse testatur, pyxidem auream & gemmatam, thuribula argentea tria, dorsalica serica plurima, campanas, cappas sericas multas, plurimaque alia, quæ enarrare prælongum esset. Inter cætera dispersionis nostræ ecclesiæ collecta à *Notoldo* Mysnensi Episcopo, partem parochiæ nostræ scilicet super duas urbes *VVisseburg* & *Costana*, requisivit. Ab *Hillewardo* autem Cicensi Episcop. parochiam duarum urbium, *Tribni* & *Tuchus*, concambio trium villarum redemit. Hæc in secundo privilegio renovationis hujus ecclesiæ (nam duo idem Imperator dedit) reperiuntur. Tertium vero confirmationis huic patri nostro Ditmaro ab eo exoratum donavit. Precium vero redemptionis animæ suæ fratribus nostris concessit has villas: *Borckerstorff*, *Telka*, *Vdene*, *Vbedere*, *Vphusen* & *Lutenburg*. Quoddam etiam prædium, *Rogalize* dictum, ab *Hadoldo* concambio sibi complacito acquisivit, & fratribus nostris in

sustentationem temporalium donavit, scriptis manu propria sigillatis confirmavit, multaque alia dedit, quæ nec enarrare scimus nec nequimus. Postera verò die post datum *Rogalige*, dedit Rex antistiti nostro de quo sermo est, in amplificationem suæ dignitatis has ecclesias cum appertinentibus eorum, in *Gusna*, *Coxini*, in *Lipzich*, in *Olfnice*.

His supradictis plurimorum honorum actibus pater noster Ditmarus à sordibus vitiorum expiatus, diem exitus sui expectabat intrepidus. Anno vero nativitatis suæ quadragesimo secundo, cum ecclesiam sibi commissam gubernaculo justitiæ per fluctivagas mundi procellas ad terram viventium annis decem, mensibus septem, diebus totidem duxisset ergastulo Babylonice captivitatis ereptus, æternam Jerusalem perpetui incolatus intrat, quem Dominus suus pro lucro duorum talentorum introducendo in gaudium suum Cal. Decemb. remuneravit. Hunc pro paucitate intellectus nostri hoc brevi carmine prosequamur, & quanto dignius poterimus, ejus beneficia recolamus.

*Tertius est factus pietate, sed ordine quartus,
Præsul Ditmarus, pietate per omnia clarus:
Lux precedentum patrum, sed forma sequentium,
Extulit hos dictis, hos munit ad omnia scriptis.
Quod meliuscule habet locus hic, merito sibi debet.
Invigilabat ei non dando locum requieti.
Ergo beavit eum vira donando per ævum
Cui se commisit sub prima fronte Decembris.*

REINE

REINERI REINECCII
 DE DITMARI VITA ET
 UTRAQUE PATERNÆ ET MATERNÆ
 STIRPIS FAMILIA, CONTEXTA E CHRO-
 NICO IPSIUS EXPOSITIO.

Misit in Ecclesiasticorum scriptorum catalogo suo DITMARUM Abbas *Tritheimus*. Causam hujus suspicari forte eam possumus, quod lucem *Chronicon Ditmari* nondum vidisset, itaque neque ad ipsum pervenisset. Nostra tempestate vitam ejus inseruit Annalibus Merseburgensibus *Ernestus Brotusius*. Quæ cum in medio sit, nos de ea quicquam adjiciamus, opus non est. Nostram hanc expositionem ex ipso Ditmario, qui de se testis esset locupletissimus, conteximus: Quæ ut aliud operæ precium factum nullum fuerit, ita hoc ingratum esse lectori nequiverit, quod labore non mediocri leveretur: quando quæ diversis in locis & sparsim de se Ditmarius tradidit, nos in unum quasi corpus coagmentaverimus.

Natus est DITMARIUS illustri *Comitum Saxonie* domo. Quo autem hæc nomine fuerit, ipse nimis verecundo, ac potius vehementer reprehendendo silentio, reticet: quasi verò hæc æquè nota posteris futura esset, ut tum esse non ignorabat. Repetam autem historiam utrorumque hic breviter, quos tam paterni quàm materni generis Ditmarius conditores habuit, atque ipse in *Chronico* suo expressit. Proavi ambo (hos enim vocabulo abavi intelligere illum opinor, exigente etiam cum sensum temporum ratione) quorum utri-
 que nos

Ditmar
materni
generis
prosapia.

que nomen esset **LOTHARIUS**, ordines duxerunt sub Imp. Cæs. **HENRICO** *Ancupe* bello Slavico: ac Ditmarus quidem præter generis decus, scientiam eis rei militaris attribuit, & *præsidiumpatriæ* nuncupat. Iidem in eo bello ambo cecidere, idque ad 4. Id. Septembr. Hoc enim tantum Ditmarus annotavit, non addito anno: quàm ejus negligentiam de plerisque narrationibus aliis observare est. Subjicio autem nunc proximè generis materni personas, ut eò commodius deinde Dirmari historiam persequar. Reliquit **LOTHARIUS**, quem proavum Ditmari maternum fecimus, filium **HENRICUM**. Hunc alicubi Ditmarus Imp. Cæs. **OTHONIS M. consanguineum** nominavit: Etsi gradus propinquitatis istius non adjicit. Et cùm ingenio summo esset, cum indetum à cognatione benevolentiam Cæsaris promeruit in credibilem, quam is, quoad in vita esset, conservavit. Quo tempore **HERMANNUS BILLINGUS**, quem ex nobilitate infima ad Saxoniam Ducatum virtus provexerat, ambitiosus, & plane iis honoribus, qui soli Imperatori competebant, se excipi Magdeburgi ab **ADELBERTO** Archiepisc. passus fuit, institutum id novum, atque insolens vehementer improbat. Quare cum vincula illi & carcerem *Hermannus* minitaretur, militum suorum fide ab ea ignominia defenditur. Unde *Hermannus* irritato acerbius, Romam ad Imperatorem, ut de turpis, quarum eum videri fontem volebat, ibi causam diceret, ab illo amandatur. Eò ubi pervenit, & negotium ut se haberet, Imperatori exposuit, facile veniam invenit: multam ab adversariis intentatam in ipsos retorquet: & terque aureo donatus, domum cum honore remittitur. *Othone* rebus humanis exempto, filio & successori ejus **OTHONI II.** contra *Danos* militat: eoque in bello tam manu promptum quam consilio providum se præstat. Occupavit enim opera ejus Cæsar *fossam* quandam hostilem, quæ aditum ad *Daniam* interclu-

interclu-

intercluderet. Quare ab hoc merito in Marchionum ordinem cooptatum crediderim. Hac enim dignitate sub OTHONE III. memoratur. Quo cum inde minus placato uteretur, quod *Everkerum*, hominem dignitatis equestris, sed fastu inepto tumentem, cuius opera *Berwardo*, Episcopo Wireburgensi serviret, comprehensum excœcasset, Episcopi præcipue inflatu relegatur. Sed non multo post & *Cæsari* reconciliatur, & cum Episcopo in gratiam redit. A quo ad sacrum Chilianum evocatus, & habitus tractatusque prolixè, per insidias ab excœcari necessario quodam lethaliter sauciatur, ceditque è vita post triduum. Uxor *Henrico* fuit *Juditha*: è qua nati ei liberi: *Henricus*, *Vdo*, *Sigefridus*, *Hedvigis*, & CUNEGUNDA.

Henricus mittitur ab Othone III. cum fratribus ambobus subsidio *Kise* Slavo, qui à popularibus rebellibus defecerat. Non multo post piratis agrum ipsius incursionibus vexantibus, cum iisdem fratribus eis occurrit: & cum in spem bonam erecti singuli contendere prælio ausi essent, ita à fortuna destituntur, ut *Vdo* in acie ceciderit, *Henricus* & *Sigefridus* in hostium potestatem pervenerint. Ejus cladis fama ubi omnem mox Saxoniam pervasit, etsi præter *Cunegundam*, fratrum horum sororem, diligenter in redimendos illos incubuit BERNHARDUS, Dux Saxonie, tamen cum, quæ à prædonibus deposebatur, pecuniæ summæ non dependeretur integra, *Henricus* ita dimittitur, ut obsidem dare filium *Sigefridum* cogeretur, *Sigefridus* vero frater tertius, plane detineretur. Hac de re dum is vehementer animo angitur, cura amicis aliquot, ut vini tantum subministrarent, quantum ad custodes inebriandos sufficeret, componit: cumque ad hoc illi operam promtam navassent, barbaros ad computationem provocat, & illis ex ebrietate profundo somno consopitis, celerem fugam inicit, elabiturque feliciter, sed ut interim agnato *Sigefrido* & cæteris obsidibus crudele supplicium conciliavit. In hos enim

cum barbari omnem furoris acerbitatem effunderent, immaniter & naribus & auribus & oculorum usu privatos semianimes in portum projiciunt. Moritur *Henricus* iusta senectute, temporibus *Henrici II. Cæs. 6. Non. Octobr.* & Comitatus ipsius beneficio Imperatoris, qui tunc *Goslaria* conventus ageret, cedit *Sigefrido* fratri. Reliquit hanc de se nominis famam, præclarissimam, quod & de republica bene meritus fuerit, neque Ecclesiam neglexerit. Uxor ejus nominatur *EITELA*, & filius inde unicus *Sigefridus*, de quo diximus.

Hedvigis educatur in monasterio *Heslingensi*: ubi cum antistitis duabus defunctis, pater de successione ejus sollicitaret diligenter apud *Et heldagum* Archiepiscopum Bremensem, ab eo rejectus, per *Othonem M. Cæs.* rem conficit, ita, ut *Hedvigis* ætatis anno 12. sacerdos maxima inauguraretur. Fanum quoddam è lapidibus, qui ibi locorum rarissimi sunt, construxit: in quo *Juditha* mater inhumata fuit.

CUNEGUNDA historiam antè nonnihil perstrinximus. Quæ *SIGEFRIDO* Comiti matrimonio sociata, & cum alios liberos, tum *DITMARUM* Episcopum ex eo enixa, moritur post cladem *Bernburgensem 3. Idus Julii*. Neque ulterior familia hujus propago traditur. Quare ad paterni generis profapiam *Ditmar* redeo.

Paterni generis profapia.

LOTHARIO, *Ditmar* proavo paterno, nascitur filius ejusdem nominis *Lotharius*. Qui reus conspiracy in *OTHONEM M. Cæs.* factus intercessionem Principum vita donatur: & bonis exutus, relegatur in *Bavariam*. Hæc ipsi calamitas cum non ultra annum durasset, & Cæsaris gratiam & facultates suas recuperat, & possessionibus insuper aliis augetur. A quo tempore tanti sceleris poenitens, expiandi hujus gratia, pro ætatis illius consuetudine monasterium *Waltlibizi* in honorem semper virginis *Mariæ* condit, decimis bonorum suorum huic dicatis. Uxorem habuit *MATHILDAM*,
matro-

mātrōnam cum aliis, sexum muliebrem decentibus, ornatam virtutibus, tum viri amantissimam: Quæ cum vidua bene multis annis vixisset, à *Sigefridi* F. obitu animi ægritudine extinguitur. Eidem soror fuit *Emmilda*, apud quam puer *DITMARUS* vixit. Nati autem ex hoc conjugio *LOTHARIO* liberi sunt, *SIGEFRIDUS*, *Lotharius* & *Eila* filia,

SIGEFRIDUS adhuc juvenis, necdum maritus, proficiscitur cum *UDONE* Marchione in *MISECONEM* Polonum: & prælio cum hoste invito, cum principio stare ab *Vdone* victoria videretur, ab irruente cum copiis, novis *Cedeburo*, *Miseconis* fratre, ita profligatur, ut vix cum comitibus sociis fuga elapsus sit. Conciliatur autem pax rursus *OTHONIS* M. Cæs. edicto. Quo mortuo, *Sigefridus* ab summæ virtutis opinione & fama mirificè *Adelheidi* Augustæ commendatur, & eam huic atque Imperio fidem præstat, ut locum inter præcipuos promeruerit. Eandem ab *Othone III.* Cæs. gratiam inite: & tantum apud hunc fidei invenit, ut cum *Lothario* fratre *Geronomem* Comitem, quem ab *Vvaldone* accusatum Cæsar conjici in vincula jusserat, asservandum ceperit. Nec minus interea religiosæ pietatis studium urget: Cui dum aliquando vacat impensus, oraculo de defectione *Slavorum* præmonetur. In hos deinde cum reliquis *Saxonie* Principibus profectus, prælio acri depugnatur, & victoria illustris reportatur. Post ab *THEOPHANIA* Augustæ cum copiis auxiliaribus ad *Miseconem* Polonum mittitur. Tametsi jam inde ab expeditione in *Slavos* valetudine minus firma uteretur: quippe qui ab equo tum deturbatus, afflictusque graviter esset. Cumque exinde iterum religiosis meditationibus operam daret, per quietem vitæ ei finis ad octennium determinatur. Hoc tempus ut collocare quam optime studuit, ita in filios sic consuluit, ut cum alios muneribus aliis destinasset, *Ditmarum* bonis literis operam dare, & vitæ genus religiosum amplecti voluerit.

Etque *Magdeburgum* traducto, atque initiato, aliquanto post, hoc est Idibus Martii fato suo fungitur. **LOTHARIUS** enituit una cum *Sigefrido* fratre, illustri **OTHONIS II.** Cæs. gratia. Quæ subnixus, defuncti vita *Sigefridi* conjugem, etsi ab matre moritura diligentissime sibi commendatam, bonis exiit, eaque sibi soli vendicat. Ab **OTHONE III.** *Kise* Slavo subsidio mittitur: promovetur in ordinem Marchionum, & *Berneburgo*, quod oppidum opere & præsidio Cæsar munerat, Præses imponitur. Id cum absente ipso **ADELBERTI** Archiepiscopi *Magdeburg.* socordia occupatum à Slavis esset, jam inflammato superveniens, & conservari posse desperans, domum discedit. Quo nomine Cæsari graviter accusatus, juramento se purgat. Ab obitu **OTHONIS**, cum **ECCARDO** Marchione Imperium ambiente, res ea ad conventum *Verlensem* rejecta esset, ipse interea legatus ad *Hermannum*, Ducem *Sveviae*, proficiscitur, gratiam ejus, quandoquidem & ille Imperio inhæbat, captans, & legati *Verlam* mittendi ei hortator fit. Moritur *Colonia* temporibus **HENRICI II.** Cæs. s. Cal. Februarii. Uxor ei fuit *Godila*, è qua filium procreavit *Wernerum*.

WERNERUS, *Ditmaro* *Virintarius*, retinet bona patris cum Marchionis dignitate: quæ utraque mater ab Cæsare redemisset talentis 200. ut loquitur *Ditmarus*. Eidem accusatus, quod cum *Eccardo*, *Hermannii*, Marchionis *Mysnensis*, fratre, profectus clam ad *Boleslaum* Polonum, dum insinuare huic se familiariter satagit, Cæsari obrectasset, ad causam diendam evocatur. Quod judicium cum damnationis metu subterfugeret, bonis spoliatur, & vix multa grandi & salutem & gratiam à Cæsare redimit. Aliquanto post ex insani amoris stimulo **REINHILDAM** *Bichlingiam* virapit: ad quam famam & clientibus & ministris concurrentibus, cum è sociis *Albinus*, genere nobilis, circumventus, ipsum jam re

peracta discedentem, auxilium posceret, mox illic advolat: eadem illius magno animo vindicat, ipse tamen graviter vulneratus; & quia interea oclusis portis exitus nullus patebat, equo relicto è muro se demittit. Ibi cum calce soluta lapis illapsus vehementer eum afflixisset, agrè tandem & magna cum difficultate socios consequitur. A quibus apud Casaris villicum curationis gratia depositus, illico ab hoc proditur. Ergo mandato illius per Comites *Vilhelmum*, *Bernhardum*, & *Guncelinum* deferri Mersepurgum iussus, cum ex illis *Vilhelmum* necessarium veterem, familiariter salutasset, reliquos verbis his adoritur: *nunquam se in ipsorum potestatem perventurum fuisse, si vibrare gladium potuisset.* Et quia spes vitæ nulla erat, *Ellershadium* traducitur, apposita custodia, ibique sequenti die moritur. Memorat & alios patris sui filios *Ditmarus* sed nomina non addit.

ELLA collocata *Bertholdo* Comiti, edidit **HENRICUM** Marchionem, **HENRICI** II. Cæs. propugnatorum acerrimum. Qui cum eo nomine Ducatum *Bavariæ* Casarem præmium posceret, hoc rem diferente, bellum ei cum *Buccone* fratre temerè facit. Nam datis & acceptis utrinque cladi- bus magnis post *Swinfurtum* moenibus nudatum permittere se Imperatori cogitur. At quo aliquantisper in custodia habitus, & tandem benignè dimissus, moritur 14. Cal. Octobr. & *Swinfurti* tumulatur.

Cum **SIGEFRIDO** fuit *Cunegunda*: quæ procreati liberi sunt, **DITMARIUS**, *Fridericus*, *Henricus*, *Bruno*, *Sigefridus*. Sextum *Sigefridi* filium *Villigisum* *Ditmarus* tantum è patre fratrem consanguineum nominat. *Ditmar* historiam post dabimus. *Fridericus*, cum *Vverno* Comiti, genere propinquo (Nominat enim *Ditmarus* nepotem suum, & *Volmerstadium* oppidum sibi cum illo commune fuisse, ait) familiarissimus

esset, iuvit eadem DEDONIS, *Ditterici* F. Eidem deinde cum *Henrico* fratre in raptu *Luccarde*, *Eccardi* Marchionis F. præsto est. Quicum non in foeliciter cessisset, *Henricus* ab eo tempore militat HENRICO II. Cæs. contra *Milzenos*, & interfectum in obsidione *Budisina* quendam ex equestri nobilitate sua, atque ab hostibus abductum, precio redimit. Jamque in Cæsaris aula perseverans, ubi *Vernerius* patruelis *Reinhildam* Bichlingiam rapuit, ad causam illam cognoscendam opera ejus Cæsar utitur.

BRUNO, educatus in nova *Corbeia* (Saxoniae ad *Visurgim* id monasterium est) aræ ministerio dicatur.

SIGFRIDUS sumit cucullum ad *S. Johannem* Magdeburgi. Pro avunculo *Sigefrido* obses à matre destinatus, ab Abbate *Riddago* denegatur. Post Abbatis dignitatem consequitur: & morituro *Tagmoni* Archiepiscopo, audiendæ ejus confessionis ergò adest.

WILLIGISUS, & ipse sacris Magdeburgi initiatus, aræ ministerio destinatur. Cum DITMARIUS frater administratione *Wallebecensis* monasterii se abdicasset, munus hoc ipse capessit.

DITMARIUS, ad quem nunc expositionis series redit, nascitur temporibus OTHONIS II. Cæs. VII. Cæs. Augusti, Anno Christi DCCCCLXXVI. & fontis sacri unda ab *Hillebardo*, Episcopo Halberstadenfi, abluitur. Puer *Quedlinburgi* vixit apud *Emmildam* materteram, à patre eò traductus, qui ibi literarum rudimenta addiscere cum vellet. Ad quod cum non instrenuè de se præstaret, neque interea ex paralytico morbo matertera convalesceret, *Magdeburgum* mittitur, & *Riddago* Abbati ad *S. Johannem* commendatur. Apud hunc triennium conversatus, in sacerdotii spem in fano *Mauritano* inducitur. Quæ res ubi demum in nervum erupit, consuetis caeremoniis atque habitu *Mandricæ* inauguratur, præsentè

ac permittente hoc patre, cum esset tunc dies omnium sanctorum. In eo vitæ genere tantum jam religioni & bonarum artium studiis vacans, à matre domum evocatur, ut pro altero avunculo obses daretur. Quo aliquanto post felici fuga elapso, ipse etiam eo periculo liberatur. Instaurarat per id tempus Episcopatum *Mersseburg.* HENRICUS II, Cæsar, ab GISILERO Episcopo, postquam is Magdeburg. Archiepiscopatum adeptus esset, destructum. Et Præsul iterum *Mersseburg* datus erat *VVigbertus.* Ei defuncto, quod accidit Anno M. VIII. DITMARUS successor datur: cum quidem ea nocte, quæ diem, quo hac de re nuncium accepit, præcessit, hoc ipsi somnium quoddam prælagisset. Refert id ipse ejusmodi: vidit per quietem lecto suo pedum altare Episcopale, & interrogatus oraculo, an Episcopatum *Mersseburgensem* suscipere vellet, velle se, respondit, si Deo ira atq; Cæsari visum esset. Nam ea tempestate adhuc Imperatores jus conferendi Ecclesiasticas dignitates habebant, id quod ipse passim inculcat. Ergo *Augustam* literis *Taymonis* Archiepiscopi accersitus, ea conditione ipsi Episcopatus defertur, si patrimonii huic partem permetteret. Præstitit hoc tempore non imprudenter serviens: Et cum illico ab Cæsare inanguraretur, hoc accidit, quod Cæsar cum boni ominis loco accipere jusset, ut æs campanum ad sacrum insonaret, & chorus sanctum carmen accineret. Ante eam dignitatem in monasterio *Custodis* nomen promeruerat: & alteri monasterio *Wallibiz*, ab avo *Lothario* condito *Præpositi* munere præfuerat. Quod cum jam Episcopus aliquantisper retinisset, nescio quid inde sibi religionis fingens, concessit ultro *VVilligiso* fratri. Episcopatum autem ita gessit, ut concionibus publicis præflet ipse, & quæ usitata tum sacra essent, obiret studiofissimè. Sed in doctrinis ejus, quæ satis è Chronico patent, sanè multa desideres. Etenim justitiam Cœlestem meritis cujusque propriis ascri-

bit: vult invocari homines sanctos, horumque reliquiis tribuit plurimum, & nusquam non miracula atque animarum apparitiones infarcit: parum cautè disputat de tribus animabus, & beatorum Angelorum falso carere principio asserit: Pontificis Romani auctoritatem ut quam maxime extollit, semper Apostolicum nuncupans: & in OTHONE M. Cæs. reprehendit, quod Benedictum in Germaniam deportarit, ac si hoc ipsi propterea non licuisset, quod Papa in Christo (sic enim loquitur) esset Imperatore superior, ita quidem, ut eum nullus præter Deum judicare possit. Rata vult haberi vota monastica, & soluta taxat acriter. Urget confessionis, quam auricularem vocant, carnificinam: propugnat expiationes quæ pro defunctorum animabus fiunt, & passim spectra harum commemorat, nec ipsas adeo maligni Spiritus apparitiones & prædictiones omittit. Libenter item ecstases & somnia, tam aliena quam sua, refert, vult circumferri ad nescio quarum efficacitatum operationes, crucem sacram, & alicubi ex Divis magis Uciaves aliquos, quàm ad Deum sequestres facit. Quia etiam jam per istud tempus mirificè ordinis sacri opes accreverant, ut quisque vel Episcoporum vel Abbatum collegia sua locupletârit, vel fieri hoc ab aliis curarit, tam curiosè enarrat, ut hoc magis in illis requirere ac prædicare, quàm debitas officii partes, videatur. Atque equidem talem alicubi confessionem suam edit, quæ magis modestiam ipsius, quam veram in servatorem Christum fidem ostendat. Cum interim optima præcepta de moribus tradat, & singulariter de obedientia magistratui præstanda tam piè quam præclare disputet. Verum hæc ex ipsa Chronici lectione planiora sunt, quorum nos hic summa capita percurrere strictim volumus. Nunc ad historiam expositionem redeo. Ubi Cæsaris inauguratō Episcopatum Ditmaro ratum fecit, inungitur deinde ab Tagmone Archiepisc. ipso Cæsare & episcopis quatuor præsentibus

sentibus. Mox ob *Henrici Ducis* bellum in *Bavariam* legatus mittitur: quam legationem enarrans, ea simul refert, quæ ejus temporis ordinis ecclesiastici mores representent. Reversus inde *Mersepurgum*, tandem munus suum, præeunte *Erico* Episcopo, capessit atque inchoat. Bello Polonico, quod *Cæsar* contra *BOLESLAUM Chrobzum* gessit alterum, illum socius affectatur: & *Lwibusia* urbis instaurationem, quæ ab *Henrici Aucupis* temporibus deserta permanerat, adjuvat. Cum eodem ad dedicationem basilicæ *Pabebergenis* proficiscitur: idque ipse tempus refert in annum ætatis *Henrici Cæs.* tricesimum quintum. *Tagmone* Archiepisc. rebus humanis exempto, *Waltherdum* Præpositum suo suffragio successorem designat: & cum *Cæsar* tum electionem permitti sibi vellet, ipse reclamans, non quod ille vellet faciendum, sed acceptum à majoribus jus tuendum, censuit. Fuerat autem magnus ei cum *Tagmone* usus: quare prædicat hunc studio mirifico. Eandem brevi cum *Waltherdo* benevolentiam conjunxit. Quem ad *Cæsarem* inaugurationis gratia profectum comitatur, & voti compotem factum, deinde cum cæteris collegis injungit. Aliquanto post hoc vita defuncto, *Ditmericum* nepotem surrogare ei conatur: Sed non eodem quo antè successu. Nam *Cæsar* potestate illa in se translata, Archiepiscopum *Geronem*, quo antè à sacris fuerat usus, constituit. Jamque *Cæsare* fermè in *Saxonia* subsistente: ut ante sæpe, ita & ab hoc tempore *Ditmarus* eum aliquoties *Mersepurgi* hospitem accipit. Ab eodem post bellum Polonicum tertium cum sociis aliquot Episcopis ad instaurationem *Mysne* suburbium, quod *Miseco*, *Boleslai F.* occupatum vastârat, ablegatur: cui operi cum dies 14. impendisset, ubi inde domum revertit, quatuor oppidorum paroecias ab *Cæsare* impetrat, & pro iis bonis, quæ *Mysnenses* Episcopi ab alienârant, auctore *Cæsare* alia permutatione accipit. Addit non multò post

Mm

alias

alias etiam Cæsar possessiones, & HERMANNUS, Marchio Mynensis, nescio quod in salrum quendam sibi jus vendicaret, cedere eo mandato Cæsarís cogitur. Cæterum ut & ea breviter attingamus, quæ peculiariter ad corporis & animi statum pertinentia, de se Ditmarus prodidit, hoc primum de corpore fatetur, id statura parvum fuisse, & adolescentiæ morbo quodam redditum imbecillius. Faciem & cicatrix in sinistra mala, & nasus in pueritia è lapsu collisus vehementer turpificavit. Quæ fortè causa extitit, ut monasterio à patre intruderetur. In animi vitiis suis recenset iracundiam, invidiam, fastuosum aliorum despectum, credulitatem stultam, negligentiam & ad dicendum infantiam. Verum hæc potius verecundiæ ipsius, quàm quod revera ita res se habeat, ascribenda sunt. Enim vero de ingenio præclaro & diligentia eximia satis historiarum testificantur monumenta ejus. Addo his orationis copiam non indisertam, addo eruditionem, quanta in isto seculo esse potuit. Neque obscure lectionis assiduitatem ejus arguit, quod studiosissime eos refert, qui bibliothecas, vel compararunt vel locupletarunt. Unum istum animi ipsius morbum jure reprehenderis, quod Philosophiæ studia nonnihil averfatus fuerit. Hunc enim cum alibi, tum eo prodere maximè videtur, quod ad exemplum D. Hieronymi *Brunonem*, Archiepisc. Coloniensem, & *Popponem* quendam accusatos propterea ad tribunal divinum, ait. Tametsi hoc fortè seculi potius istius barbarici, quàm *Ditmaro*, cujus ingenium melioribus dignum temporibus fuisset, tribuendum. Nec probandum in illo superstitionum quoddam quasi fascinum: quo dementatus ita fuit, ut sæpe de rebus frivolis & nugacibus sibi religionem fingat. Idem ad eorum objectionem infero, qui in oratione Ditmari minus culta, nec semper Latinæ linguæ proprietatem tuente, aliquid desiderabunt: Cum quidem hanc.

hanc sibi ille licentiam sumat, ut aut vocabula nova effingat, aut quæ Latina sunt, ad significata planè aliena transferat. Quæ ut ita se habeant, non tamen propterea lectio Chronici Ditmari abjicienda fuerit. Nam ut ne alias nunc utilitates attingam, hoc constat, & domesticam, hoc est, Germanicam & externam sui temporis historiam pertractatam ab eo diligenter. A quo summo merito gratia ei immortalis debetur, eamque quotquot historiarum cupidi sunt, studiosè habebunt. Atque utinam præstatum à successoribus Ditmari in Chronico ipsius pertexendo fuisset, quod tantopere obsecrat. Ita enim de expositionibus plurimis minus laboraremus, & majus patriæ ornamentum accessisset. Sub finem operis, ubi successorem ad modestiam, diligentiam, pietatem, beneficentiam, tolerantiam hortatur, & præceptis ut pauperes, ut divites tractandi sint informat, denique etiam mediocritatem, parsimoniam & lectionis studium commendat, martyrologii Ditmarus sui meminit. Sed hoc ad nos non pervenit, neque interesse de eo amisso videtur, cum religionem suam satis in Chronico depinxerit. Moritur anno Christi M. XVIII. Cal. Decembr. cum sedisset annos decem, menses & dies septem, vixisset XLII. corpus conditum Mersepurgi est in editiore basilicæ parte: quod successor *Bruno* effossum cum antecessorum aliquot ossibus in sacellum Episcoporum transtulit. Monumento versus hi inscripti leguntur:

*Corde, manu, lingua Ditmari gesta loquuntur,
Quid faciant, sapiant, doceant qui vera loquuntur.*

IN EDITIONEM DITMARI
MERSPURGENSIS ANTIQUISSIMI HISTO-
RICI MYSNIÆ ET SAXONIÆ, ADORNATAM
à REINERO REINECCIO V. Cl.

Carmen scriptum

à

PETRO ALBINO NIVEMONTIO

Inclita Saxonia nunc mater, filia quondam,
Saxoniæ grates, Mysnia, redde tuæ.
Te penes est etenim si quid, quo jure superbis,
Quove celebraris, contulit illa tibi
Quod veterum in primis cultus exosa prophanos
Salvantis Christi numina vera colis:
Quodq; per ingenuas caput infers nubibus artes;
Diceris & præstans moribus esse bonis:
Civica quod justo moderamine frena gubernas:
Deniq; fers Heneto libera colla iugo.
Scilicet omne tuæ debes id filia matri,
(Quæ nunc sorte alia filia facta tua est)
Natus Othone, trium genitor prælustri Othonum
Ex VVitekindæ sanguine, restus erit.
Imbuit ille tuos cælesti aspergine campos:
Barbariem à cælo depulit ille tuo:
Coudidit is primum celsas in montibus arces,
Mœnibus & junctas justis is esse domos,
Nobilium hic stirpes erexit, & omnia justis
Ordinibus, bello paceq; distribuit.
Nec minus est meritus de te bene filius alti
Aucupis, æterno nomine Magnus Otho.

Quæ

Qui vix fundatam fulcivit religionem
 Qua Sala quaq; Albis, Pica & Havelus eunt;
 Quig; novas justis firmavit legibus urbes,
 Qua cultum à sera posteritate ferunt.
 Non refero Andina dignam rem flumine vena;
 Qua te nobilitat, Mysnia, Saxo tuus,
 Herodum sobolem: (sub quorum florida sceptris
 Vixisti placidos secha per octo dies)
 Sed redeo ad cultus animorum & docta reperta:
 Exemplum cuius sit liber iste rei.
 Sexcentos hic ante annos à Saxone factus,
 Quo sese jaçtet Mysnia, primus erit.
 Nec liber in tota est antiquior editus ora,
 Qua nitet in summo Parrhasis Vr̄sa polo;
 Exceptis Corbeia tuis doctissima scriptis,
 Ditmaro laudem queis Vitechinde rapis;
 Nobilitas addit tamen hanc cui Teutona palmam;
 Qua non obscuro noster honore prait.
 De genere illustri bellantium & origine cretus
 Primis is Aonidum quòd grave nòrit iter.
 De quibus admonuit melius, REINERE, legentes
 Addita que studio est pagina docta tuo.
 Salve sancta parens pietatis & omnis honesti;
 Queis imbuta tua Mysnia dote fuit,
 Salve iterum atque iterum fortissima Saxonis ora;
 Non unquam est meriti laus peritura tibi;
 Mysnia fulgenti tellus opulenta metallo
 Donec erit stabit gloria parta tibi,
 Illaq; non ingrata feret te filia matrem,
 Confecta & senio post, vice matris erit.
 Tu quoq; (nunc rerum pulcherrima) Mysnia salve:
 Fig; tua matri gratior esse queas.

REINERVM reverenter habe: Primordia postquam
 Tractavit populi qui generosa tui,
 Atq; hujus varias diverso in Climate sedes,
 Nec non pro charis praelia gesta focis:
 (Donec ad has venit fati comitantibus oras,
 Condidit & Mysi nomina nota soni)
 Nunc etiam renovando tue monumenta salutis,
 Saxonia ostendit se genus esse tua.
 Ergo illi grata officium pietate repende,
 Vt tua majori premia laude vebat.
STELLA velut cunctos patria superavit amore,
 Mysica qui scriptis dant monumenta suis:
AGRICOLA ut stellam veri superavit amore:
FABRICIVS studio vicit ut Agricolam:
 Sic omnes post se **REINERI** scripta relinquunt
 Judicio, studio, religione, fide.
 Non majora meis optabo commodare rebus,
 Huic si **ME** socium fata serena dabunt.

In urbe ἐπιανύμω εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Μουσῶν.

Anno MDXXC.

VOCABU.

VOCABULA ALIQUOT A DITMARO

plane novis aut minus consuetis latinæ linguæ significatio-
nibus usurpata, vel etiam omnino barbara.

Bannus, diræ & execrationes Ecclesiasticæ.

Burgwardium, Burggraviatus vel territorium, ager.

Caminata, caminus, conclave.

Cluse, fauces montium.

Concambium, permutatio, factum ex Plautino verbo, sed inus-
tato *cambio*.

Conprovincialis, popularis, civis incola.

Consocius, socius.

Curtis, aulæ sedes, Italicum.

Gener, sororis maritus.

Intimare, edicere, exponere, referre.

Iterare, iter facere.

Medo, aqua mulsa, ὕδρὸς μελι, μελίηρατον.

Minare, ducere. Ital.

Nepos, alicubi avus maternus.

Oramen, invocatio, preces.

Possidere, obsidere.

Proficinus, proficiens.

Primicerius tribunus, ductor, Ammiani est. Nam Hierony-
mus & Cassiodorus ita *Cancellarium* vocant: διὰ τὸ κηρώμα-
τῶν, quod tabulam ceratam significat: quia in tabulis
ceratis scribere antiqui solebant. Græce πρωτοκήρυξ.

Redicere, respondere. *Senior*, dominus, ad imitationem Ita-
lorum, qui suum inde *Signor* depravarunt. *Stuba*, hypo-
caustum. *In tantum* Vergilianum est. *Vndiq, secus*, pro eo
quod Solinus dixit, undique versum. *Sui* plerumque per-
peram usurpatum, ut ineptius *suimet*.

De Syntaxi res majoris operæ fuerit: igitur Lector in eam
animadversione utatur malo.

REINE.

REINERUS REINECCIUS

LECTORI S.

Exemplari quo usus sum, principium deerat: Nec, tametsi in id sedulo incumberem, archetypicopiam habere poteram. Sic ergo benigne Lector, habeto, eam me prestare jacturam nequivisse. Exorsus autem inde sum, unde necessitas cogebat, variato nempe in orationis contextu verbo uno atque altero. Neque, ut spero, hoc cuiquam in religionem veniet; quandoquidem & auctor is sit, quibus ab classicis, quos vocant, excludatur, nec orationis quasi cultum aliquem, sed restantum suppeditet. Quod si neque hoc omittendum, cum editio ejus desiderata à pluribus sit, sufficere hoc non iniquis unum poterit, quod nunc denique in lucem prodeat, & quidem ita prodeat, ut tamen maxima parte integer sit. Sunt enim loca per pauca, ubi expositio hareat atque deficiat. Etsi & hoc in eo ferme argumentorum genere, de quo non admodum inter sit, ac potius ignorari praestet. Sed haec suis singula locis planiora sunt. — Commonebat etiam me Petrus Albinus cujus supra mentionem feci, nominari in veteribus à se inspectis Imperatorum diplomatis, non solum Daleminciam (ea terra Mysnia est) vocetamen ita variata, ut in aliis Dalemince & Delemince, in aliis Thalemenche & Thalaminci legeretur, sed etiam Milscam pagum. Huic cum gentis Milzenorum nomen affine sit, inde derivatum statuamus, & pagum non vicum, sed veteri Germ. lingua consuetudine, quam & Caesar in commentariis expressit, & annales sequuntur, regionem vel tractum Mysniae accipiamus, ut respondeat ei, quod Saxones proprie dicunt Ein Borde. Certe ad hunc modum multa alia loca & praecipue quidem in Henetorum sedibus, qua gentium nomina referunt, invenias. Atque haud scio, annon Daleminciorum nomen Dalem oppidulum conservavit, ut Lomaciae oppidum Lumnitzsh, HVC VS QVE REINECCIUS.

INDEX

RERUM IN DITMARO MEMORABILIUM
INDEX COPIOSUS.

A

<i>ABBATIAE: Magdeburgensis</i> 23.	<i>Annus termotio dictus.</i> 251.
<i>in Mimileve</i> 46. 202. <i>Gent</i> 139. <i>Al-</i>	<i>Argentina ducatus Alemannia caput.</i> 110.
<i>stidi. Eilesleve.</i> 51. <i>Mersburgen-</i>	<i>Argenti vena in Goslaria inveta.</i> 24.
<i>sis.</i> 56. <i>Meserizi.</i> 157.	<i>Arnaburg instauratum.</i> 138.
<i>Abraham Frisingensis Episc.</i> 41.	<i>Arnulphus Episc. Ravennas Henrici</i>
<i>ADELBERTVS Trevirensis sit pri-</i>	<i>II. frater.</i> 183. 225.
<i>mus Archiep. Magdeburg</i> 29. <i>Ejus</i>	<i>Arnulphus Imperator.</i> 2. 145.
<i>obitus & in munere diligentia.</i> 52.	<i>Arnus Episc. VVirzeburgensis.</i> 2.
<i>Adelheidis Ottonis M. altera coniux.</i>	<i>Avares, i. e. Vngari, vincuntur ab</i>
20. 63. 72. 73.	<i>Henrico Aucupe. 9. conducuntur à</i>
<i>Adelheidis Ottonis III. soror Abba-</i>	<i>Ludolpho 21. prosternuntur & fu-</i>
<i>tissa Quedlinb.</i> 82. 216.	<i>gantur ab Ottone M. 23. rursus se</i>
<i>Adelradus rex Anglorum.</i> 206.	<i>commovent.</i> 33.
<i>Adelbertus Comes fraude Hattonis</i>	<i>Adela fundatrix monasterii in Eiles-</i>
<i>capite plexus.</i> 4.	<i>leve.</i> 51.
<i>Adelbero Cunigunda regis frater.</i> 142.	<i>Augea insula.</i> 111. 211.
143.	<i>Augustani Episcopi: S. Othelricus.</i> 50.
<i>Adulterii pœna.</i> 233.	87. <i>Henricus.</i> 50. <i>Ludolphus.</i> 78. 87.
<i>Ala urbs.</i> 64.	<i>Gebehardus.</i> 78. <i>Bruno.</i> 125. <i>Sig-</i>
<i>Anglorum nominis fabulosa notio.</i> 305	<i>fridus.</i> 124.
<i>Animadversio in pacis publica turba-</i>	<i>Athanasii Symbolum.</i> 137.
<i>tores.</i> 138. <i>in fures.</i> 216.	<i>Athelboldi Trajectensis & Godefridi</i>
<i>Anima tres.</i> 8.	<i>bellum in Theodoricum.</i> 249. <i>re-</i>
<i>Anno VVormaciensis Episc.</i> 40.	<i>conciliatio.</i> 251.
<i>Aquagrani coronatur Otto M.</i> 18.	<i>Athelbertus Hybrida.</i> 244.
<i>semper ad Germanicum Imperium</i>	<i>Atheldagus Archiepisc. Bremensis.</i>
<i>perripuit.</i> 50.	42. 49.
	<i>Næ</i> <i>Baculus</i>

I N D E X.

B

<i>Baculus pro deo cultus.</i>	227.	<i>Bernhardus Episc. Hildesheim.</i>	68.
<i>Baldricus Trajectensis Episc.</i>	7.		106.163.
<i>Baldricus Comes hospitalis juris vio-</i>		<i>Bernhardus Episc. Verdensis.</i>	74.112.
<i>lator.</i>	112.		201.
<i>Balduinus Flandrorum Dynasta</i>	138.	<i>Bichin urbs.</i>	9.
<i>Inbeneficiatur Valentinianis &</i>		<i>Bio Comes Merspurgenfis.</i>	152.
<i>VValachris ab Imp.</i>	139.	<i>Bobiensis Episcopatus institutus.</i>	184.
<i>Basula, Basilea.</i>	200.	<i>Boleslaus Dux Bohemiorum supera-</i>	
<i>Bavenberg à Cesare exculta</i>	139.	<i>tur ab Ottone I. 13. ad Imperato-</i>	
<i>piscopatu ornatur.</i>	140.	<i>toris edictum praesto est.</i>	36.64.65.
<i>Ecclesia de-</i>			67.
<i>dicata.</i>	157.	<i>Bolislau Rufus Dux Bojemiorum.</i>	
<i>Becelinus Comes Suevia.</i>	202.		107.110.
<i>Belegori, mons pulcher.</i>	155.163.222.	<i>Boleslaus Polonus Mifeconis F. dege-</i>	
<i>Benedictus Papa deponitur & Ham-</i>		<i>ner 90. ejus crudelitas 91. uxores</i>	
<i>burg relegatur.</i>	34.38.	<i>& liberi Ib. Lusatiam invadit.</i>	108.
<i>ejus ossa re-</i>		<i>Misnam occupat.</i>	109.
<i>ducuntur Romam.</i>	93.	<i>ejus fuga 136.</i>	
<i>Benedictus Papa Sarracenos in Italiam</i>		<i>pacem impetrat.</i>	138.
<i>irrumptentes vincit.</i>	211.	<i>rursus hostilia</i>	
<i>manubia.</i>		<i>molitur.</i>	141.
<i>Ib. pra ceteris antecessoribus suis</i>		<i>pacem denuo petit.</i>	
<i>maxime dominatur.</i>	179.	<i>174 fit Caesaris miles.</i>	175.
<i>Birengarius invasor regni Longo-</i>		<i>ejus ex-</i>	
<i>bard.</i>	20.	<i>peditio in Rusiam.</i>	176.224.
<i>gratiam Ottonis M. pro-</i>		<i>malitia.</i>	176.189.194.215.224.
<i>meretur.</i>		<i>pacifica-</i>	
<i>Ib. exilio mulctatur una</i>		<i>tio cū Imp 232. nuptia cum Oda Ib.</i>	
<i>cum uxore VVilla.</i>	24.	<i>bellū Rusicum.</i>	251.
<i>Bergomum, ab Arnulpho Imp de-</i>		<i>fastus ejus.</i>	253.
<i>victa.</i>	126.	<i>Boso Episc. Merspurgenfis optimus.</i>	39.
<i>Berna civitas.</i>	60.	<i>Brandenburgēsis Ecclesia direptio.</i>	65.
<i>Bernburg à Slavīs occupatum & in</i>		<i>Brandenburgenses Episcopi: Ditma-</i>	
<i>flammatum.</i>	79.	<i>rus. 29. Dodilo. 56. Volcmerus Ib.</i>	
<i>Bernhardus Dux Saxonie.</i>	36.49.60.	<i>Episcopatus quando constitutus.</i>	56.
	64.105.112.193.	<i>Briemenses Archiepiscopi. Etheldagus</i>	
		<i>42.49. Lievviz 73.112.173. Vnvvu-</i>	
		<i>nus.</i>	175.
			<i>Brigi</i>

I N D E X.

Brigida Ditmari neptis.	7.	peditio Anglica.	208.
Bruno frater Henrici Aucupis.	30.	Capunga.	190. 244.
Bruno F. Henrici Aucupis Archiepisc.		Carentani Henrici Caesaris auxilia-	
Colonienfis 30. accusatur cum Pop		res.	125.
pone ob Philosophia studium. 26.		Carolus M. instituit uno die octo E-	
fit Lotharingia Dux. 30. fratri Ot		piscopatus in Saxonia. 250. consti-	
toni M. se opponit. Ib. reconcilia		tuit Luidgerum Episc. Mimigar-	
tur eidem & moritur.	31.	devordensem. 66. Fugam suam ex-	
Bruno Papa, F. Ottonis. N. Ludolphi		cusat. 250. Sepulcrum ejus apertum.	
F. Ottonis M. 79. moritur.	83.		84.
Bruno frater Ditmari.	97.	Carolus Rigdagi Marchionis F.	184.
Bruno Comes Harnenburgensis.	50.	Cassella.	190.
Bruno frater Henrici II.	124.	Castella juxta Albim.	73.
Bruno martyr. in Prussia.	177.	Cause defectus solis.	72.
Budisina obsessa. 132. dedita. 133. ite-		Chasma.	74.
rum obsessa & capta.	142.	Chilianus martyr.	2.
Budsecia familia.	153.	Christianus Comes.	26.
Burchardus Comes Palatinus.	150.	Churizi pagus.	1.
Burgundie regnum, Germania regi-		Cizenses Episcopi: Hugo 29. 56. 83.	
bis donatum.	200. 236.	Fridericus.	55.
Burgundionum rex nomine potius		Cnuto Rex Danie Christianus.	10.
quam re.	201.	Colditz.	
Burgundie Comitum potentia;	201.	Colonienses Archiepisc. VVigfridus.	
Busehut civitas Danica ab Ottone II.		18. Bruno, 26. VVolmerus. 31. Gero	
capta.	49.	32. 47. 101. VVarinus 48. 63. Ever-	
C		gerus. 72. Heribertus. 85. 213. 248.	
CAESAR Dei in terris vicarius. 130.		S. Colomanus pro speculatore occisus.	231.
CALABRIA Vtrig. Imperio tributa		Cometa.	68.
ria. 60. vindicata ab Ottone I. 24.		Conradus Rex Romanorum. 3. mori-	
Calonymus Judeus. Ib.		ens Henricum regem designat. 4.	
Canis domini occisi vindex.	15.	Conradus Dux Gener Ottonis M. oc-	
Canuci & Haraldii Svenonis F. P. ex		Nn 2	cumbit

I N D E X.

<i>cumbit. 23. ejus uxor Luitgarda in-</i>	<i>Dani rebelles in ordinem redigun-</i>
<i>famata & vindicata. 40. Conju-</i>	<i>tur ab Ottone II. 49.</i>
<i>gium infelix. 41.</i>	<i>Dedi Comes ejusq. res gesta. 151. ejus</i>
<i>Conradus Suevorum Dux. 92.</i>	<i>uxor & filius. 152.</i>
<i>Conradus avunculus Geronis Archi-</i>	<i>Detemincia Imperio tributaria. 6.</i>
<i>episcopi. 101.</i>	<i>Deventeri, Daventria. 7.</i>
<i>Constantienses Episcopi: Lambertus.</i>	<i>Diaboli prestigia. 13.</i>
<i>111. Rotherdus. 244.</i>	<i>Diadiffi pagus. 194.</i>
<i>Conventus Procerum in Fritislavi s.</i>	<i>Ditmarus Episc. nascitur. 49. Ejus vi-</i>
<i>Magdeburg. 62. ad Frasam. 87. in</i>	<i>ta brevis descriptio. 255. & seqq.</i>
<i>Mersburg. 112. Gaslariensis. 217.</i>	<i>Confessio ejus. 11. studia & mona-</i>
<i>Aquisgrani. 1b. in Bergilun. 244.</i>	<i>chatus. 32. deformitas. 102. Prapo-</i>
<i>Cophelenzi, Confluentia. 199.</i>	<i>situs est VV albecensis. 147. fit pres-</i>
<i>Corbeienses Abbates: Luidolfus. 27.</i>	<i>byter. 148. Episc. Mersburgensis</i>
<i>98. Godescalcus. 99.</i>	<i>designatus. 144. inunctus 145. mu-</i>
<i>Coronatio & consecratio Henrici Au-</i>	<i>nus suum capefit. 146. Deum su-</i>
<i>cupis. s. Ottonis M. 18. Ottonis II.</i>	<i>tura poscit. 149. inuebitur in sui se-</i>
<i>25. Ottonis III. 61. Henrici II. 110.</i>	<i>culi mores. 151. Martyrologiū. 241.</i>
<i>Cromena civitas. 49.</i>	<i>Ditmari comploratio & sui accusatio.</i>
<i>Crosna. 192.</i>	<i>239. ad suum successorem adhorta-</i>
<i>Cunegunda Imperatrix. 183. infirma-</i>	<i>tio. 1b. Scripsit Chronicon anno</i>
<i>tur. 217. melius incipit habere. 218.</i>	<i>circiter XL. etatis. 242.</i>
<i>Cunegunda Ditmari mater. 73. ejus</i>	<i>Ditmarus Bernhardi Ducis frater.</i>
<i>obitus. 89.</i>	<i>Ditmarus Osnabrugensis Episc. 225.</i>
<i>Curbiſi urbs. 197.</i>	<i>Dobrawa uxor Misconus, Latine</i>
<i>Curientes Episcopi: Othelricus. 111.</i>	<i>Bona. 89.</i>
D	<i>Dodilo Brandenburg. Episc. refossus. 56.</i>
<i>Dacia. it. Dania, & Saxonia salus</i>	<i>Dornburg. 117. Templum ibi combu-</i>
<i>Otto M. 42.</i>	<i>bustum. 39.</i>
<i>Dal. mincia. h. e. Misnia. 1. 65.</i>	<i>Dortmunde. 134.</i>
<i>Dani Christi jugum suscipiunt & im-</i>	<i>Duces Ottoni III. in Quidilinburg mi-</i>
<i>perio subduntur 10. 21. ex Anglia fu-</i>	<i>nistrantes. 57.</i>
<i>giunt. 208.</i>	<i>Duis.</i>

I N D E X.

Duisborg.	106	Erpo Verdensis Episc.	49.
Dunstanus Episc. Cantuariensis lapi- datur.	209.	Erwinus Comes Aldenburgensis.	2.
E			
Eberhardus frater Conradi Imp. 4. occiditur.	38.	Esico Comes Merspurgenfis. 112. 161. ejus mors.	133.
Eberhardus Episc. Pabebergensis. 141.		Ethebertus supplantator Arnolphi. fit Episc. Aritia.	164.
Eccardus Marchio Rigdagi succes- sor. 66. uxor Swanahilda 80. Im- perium ambit 87. 105. Gisilero Ar- chiepisc. est in festus. 100. regni u- surpator occiditur. 107. Elogium & res gesta. 1b. Filii.	196.	Ethelind Comitissa.	106.
Eccardus F. praedicti Eccardi. 106. cum fratre Hermanno Gunzelinum patrum oppugnat. 153. bonis exui- tur.	175.	Ethelstanus & Edmundus Angli. 208.	
Eckihardus Rufus magister schola Magdeburg.	95.	F	
Edita Ottonis M. conjux 18. ejus vir- tutes & mors.	19.	Februarii etymon.	234.
Edmundus Anglia rex.	208.	Ferri igniti miraculum.	25.
Eido Episc. Misnensis. 66. 83. 163. ejus mors & laudes.	198.	Festum nativitat. Deigenetricis. 117	
Eilwardus Eidi successor.	199.	Fiopan miles Boleslai prudens.	69.
Elerstidi villa.	186.	Francia Occidentalis.	13.
Episcopatus vexati.	246.	Francofurt unde dicta. 230. Synodus ibidem	139.
Episcopatus octo in Saxonia uno die fundati.	230.	Frasa conventus Principum Saxon. 88	
Ernestus Alemannia Dux in venatio- tione occisus.	191.	Fridericus Comes Palatinus. 76. 112.	
Ericus Episcopus Havelbergensis. 146.		Fridericus Ditmari frater.	151.
Erkanboldus Fuldensis Abbas. 116.		Fridericus Dedonis frater. 152. 163. instituit heredem Thiedricum fra- tris F. & moritur.	214.
		Frisingenses Episcopi: Abraham. 41. Godalscalcus.	131.
		Fuldenses Abbates: Erkanboldus. 116. Bronhagus.	176.
		Fusum argenteum Filia Ottonis M. Moguntia asservatum.	41.
		G	
		Gana fluvius.	196.
		Gawdersheimenses Abbatissa: Ger- bergis soror Henrici Hezelonis 74.	
		Nn 3	Gerhar-

I N D E X.

<i>Gebhardus Comes, Heriberti F.</i> 213.	<i>Godefridi & Gerhardi conflictus,</i> 222.
<i>Gebhardus Episc. Ratisponensis.</i> 120.	reconciliatio. 243.
145 157.	<i>Godescalcus Episc. Frisingensis, nomen</i>
<i>Gent Abbatia.</i> 139.	cum re possidens. 131.
<i>Gerbertus Papa succedit Gregorio.</i> 83.	<i>Gosbertus Dux.</i> 2.
<i>Horologium facit in Magdeburg.</i>	<i>Goslaria argentifodinis clara.</i> 24. ex-
178. <i>Silvester dictus.</i> 179.	cultra ab Henrico II. 216. 217.
<i>Gero Marchio Orientalium.</i> 25. fun-	<i>Gracorum clades.</i> 25. dolus dolo com-
dat monasterium Gerinrode. 28. 176.	pensatur 60. Legatio ad Ottonem
<i>Gero Comes ultimus de Alsleben.</i> 50.	M. 26.
<i>ejus & VValdonis monomachia.</i> Ibid.	<i>Gregorii Papa in Ottonem III. insidia.</i>
<i>Gero Archiepisc. Coloniensis.</i> 32. 47.	85.
101. 196.	<i>Grona.</i> 151.
<i>Gero Archiepisc. Magdeburg.</i> 170.	<i>Gulrinck rex.</i> 206.
<i>Gero Marchio F. Thietmari fratris</i>	<i>Guncelinus frater Eccehardi Mar-</i>
<i>Geronis Archiep. Colon. occiditur.</i>	chionis, 108. 132. 153. à Cesare ma-
196.	jestatis damnatus. 154. Arnulpho
<i>Gibikenstein.</i> 52.	Episcopo asservandus datur. 16.
<i>Giddo Philosophus.</i> 177. 205.	<i>Guntherus ex Monacho Episcopus Ra-</i>
<i>Gisilbertus frater Cunegundis reginae</i>	tispon. 33.
127.	<i>Guntherus Eccehardi Marchionis pa-</i>
<i>Gisilbertus Lotharingia Dux in Rhe-</i>	ter. 80.
<i>no demergitur.</i> 38	H
<i>Gisilerus Merspurgenensis Episc.</i> 40. fit	<i>Haddo & VVendilgart filia Comitis</i>
<i>Archiepisc. Magdeb. 54. discerpit</i>	Hed. 42.
<i>Episc. Merspurgensem. 54. cedere</i>	<i>Hadui, Hedvwig, Abbatissa Gerenro-</i>
<i>jubetur Archiepiscopatu. 84. 117.</i>	densis 28. 176. ejus mors. 155.
<i>moritur.</i> 118.	<i>Hadui Abbatissa Heslingensis.</i> 42.
<i>Glogua, Glogovia.</i> 155. 221.	<i>Hadui, uxor Ottonis, mater Henrici</i>
<i>Glomazi fons prodigiosus, i. pagus.</i> 116.	Aucupis. 1.
<i>Gnesuensis Archiepiscopatus fundatur</i>	<i>Halberstadensis Ecclesia dedicatio.</i> 73.
<i>ab Ottone III. 83. ejus suffraganei.</i> 84.	<i>Halberstadenses Episcopi: Hildegri-</i>
	nus.

I N D E X.

<p>nus. 96. Sigismundus. 3. ejus somni-
um & obitus. 12. Bernhardus. 12.
opponit se Ottoni Imp. 23. moritur
27. Hillibardus. 28. 52. 73. Arnul-
phus. 78. 112.
Haraldus Danus. 24.
Haraldus & Canutus Sveonis Filij, &
eorum expeditio Anglica. 207.
Hardvigus regni Longobardici in-
vasor. 88. 125. petit sibi Comitatum
ab Imp. 177.
Hassegun provincia. 210.
Hatheburg prima Henrici Aucupis
uxor. 3.
Hattonis Archiepisc. Moguntini ver-
suta. 4
Havelbergenses Episcopi: Tudo. 29.
Ericus. 140.
Hed Comes conditor Ecclesie in Hes-
lingen. 42.
Heimo Abbas Merspurgenfis. 112.
Heimo Episcopus Verdunensis. 153.
Helmestadium tempore Caroli M. con-
ditum. 96. visitatur ab Henrico II.
Imp. 171.
Heitenricus Abbas Verdunensis. 218.
Henricus Aucups. 1. Ottoni patri in
ducatu succedit 3. Conradi suffra-
gio rex designatus 4. inauguratus.
5. uxor ejus prima Hateburch. 3.
Filius ex ea Tammo. 5. Mathildis
altera conjux. 16 Liberi ex eadem.
16. Provincia Henrico vectigales.</p> | <p>6. Marchiam Misnensem instituit
9. Danos vincit & Christiano
reddit. 10. Vrbes varias condit ac
munit. 16 moritur. 10. ejus stirps
exaruit in Henrico II. Imp. 14.
Henricus F. Henrici Ottonis M. frater.
5. Bavariam accipit regendam. 12.
uxor Juditha F. Arnolphi. 21. 41.
pulsus regno restituitur. 22. fratri
resistit. 38. ejus crudelitas. 41. op-
ponit se Ottoni II. 49.
Henricus Rixosus 62. imperium ambit.
63. uxor Gisila 67. admittit pacem.
16. moritur. 74.
Henricus Rixosi F. Dux Bojoariorum.
86. Rex declaratur 105. coronatur
110. instaurat Episc. Merspurg. 123.
ejus expeditio in Milzenos 124. ex-
peditio Italica. 16. reditus in Ger-
maniam 128. expeditiones in Boles-
laum 129. 155. 219. humilitas. 140.
expeditio Italica 176. fit advoca-
tus S. Petri. 179. Imperiale nomen
suscipit. 183. Ejus liberalitas in Ec-
clesiam Merspurg. 179. 225.
Henricus frater Cunigunda Imp. re-
nunciatur Dux Bavariae. 124. pri-
vatur ducatu 145. conspirat contra
Henricum Imp. 152. Bavariam re-
cuperat 225. inthronizatur à sorore
Cunigunda Imp. 244.
Henricus Superbus 192.
Henricus</p> |
|--|--|

I N D E X.

<i>Henricus Comes Bertholdi F. postulat sibi ducatum Bavariae. 111. mater Eila. 117.</i>	<i>Hervelli Imperio tributarij. 6. 155.</i>
<i>Henricus Ditmari avus. 34. torque aureo ab Imp. donatus. 35.</i>	<i>Hierosolyma à Saracenis capta. 32.</i>
<i>Henricus Ditmari avunculus obit. 112.</i>	<i>Hildegimus primus Halberst. Episc. 96.</i>
<i>Henricus Ditmari frater VVirinharrio in raptu Reinhilde praesto est. 185.</i>	<i>Hildesheimenses Episcopi: Aduvinus 67. Osdasus. ib. Gerdagus. 68. Bernardus. ib. 106. 163.</i>
<i>Henricus Marchio Austria. 164. obit. 244.</i>	<i>Hillebardus Cizensis. Episc. 299.</i>
<i>Henricus VVirciburgensis Episc. 116. ejus ambitio. 135.</i>	<i>Hillensleuense monasterium combustum. 87.</i>
<i>Henricus Zolunta Slavus. 59.</i>	<i>Hillibardus Halberstandensis Episc. 28. 52. 73.</i>
<i>Henricorū nomen Saxonibus fatale. 11.</i>	<i>Hiribertus Archiepisc. Mediolan. 236.</i>
<i>Heppo Decanus Magdeburgensis. 94.</i>	<i>Hoico Ottonis III. magister. 67.</i>
<i>Herdingus Neumburgensis Abbas 224.</i>	<i>Homanburch incenditur & vastatur. 57.</i>
<i>Heribertus Archiepisc. Colonienfis. 85.</i>	<i>Hugo Cizensis Episc. 29. 56. 83.</i>
<i>Herigerus Archiepisc. Moguntinus. 5.</i>	I
<i>Hermannus (Billungus) Saxonie Dux 25. ejus fastus 34. mors. 36.</i>	<i>Jarina urbs à Gerone dicta. 155.</i>
<i>Hermannus Dux Alemanniae, Imperium ambit mortuo Ottone III. 88. 105. Argentinam diripit & incendit 110. ejus filius Hermannus ipse in ducatu successor. 128.</i>	<i>Jaromirus Henrico Cas. auxiliatur. 130. Bojemiam recuperat. 131. exul. 164. custodia traditur. 170.</i>
<i>Hermannus Svediae Dux. 19.</i>	<i>Ida uxor Ludolphi F. Ottonis M. 19.</i>
<i>Hermannus Eccehardi Marchionis F. 108. indicit bellum Bolislao. 141. Budissinam amittit. 142. patrum oppugnat. 153. succedit eidem in Marchionatu. 154.</i>	<i>Ida mater Geronis Archiep. Colon. 32.</i>
<i>Heslingensis Ecclesia à Comite Hed fundata. 42.</i>	<i>Jejunii violati poena. 233.</i>
	<i>Jena. 108.</i>
	<i>Ignis Graecus. 60.</i>
	<i>Ileburg incendio perit. 230.</i>
	<i>Immaleshusen. 191.</i>
	<i>Johannes Crescentii F. 227.</i>
	<i>Irrisonis clericorum initium. 49.</i>
	<i>Irminsul idolum. 18.</i>
	<i>Irruptionis exterarū gentiū causa. 21.</i>
	<i>It ali</i>

I N D E X.

<i>Itali fallaces.</i>	184.	<i>nasterium in VValbeke.</i>	147. <i>conspirationis in Ottonem M. conscius.</i>
<i>Juditha uxor Henrici Bavari.</i>	21.		29.
<i>Juditha avia Ditmari.</i>	42.	<i>Lotharius Ditmari patruus.</i>	73. <i>Marchio Bernaburgensis.</i>
<i>Juterbock.</i>	141.		79. <i>uxor ejus Godila.</i>
K			80. <i>filius VVirinbarius Ib.</i>
<i>Kemnitz fluvius.</i>	1.		173. <i>gratiam Henrici II. querit.</i>
<i>Ketil silva.</i>	61.		105. <i>ejus neptes. ib. mors.</i>
<i>Kiovia urbis amplitudo.</i>	229. <i>oppugnata & dedita.</i>		172.
	252.	<i>Lotharius Rex Karolingorum.</i>	50. <i>pacificatur cum Ottone II. & Lotharingiam abjurat.</i>
<i>Kiza miles inclytus.</i>	75. <i>ejus cades.</i>		51.
L		<i>Lotharingie regnum Henricus Au-</i>	
<i>Lambertus Episc. Constantiensis.</i>	111.	<i>ceps adjungit imperio.</i>	13. <i>Otto M. donat Brunoni fratri Archiepisc. Colon.</i>
<i>Lamberti clades & immanitas.</i>	211.		30.
<i>Larsen sive Laurisheim urbs.</i>	110.	<i>Ludgardis Eckberti F. à VVirinbario</i>	
<i>Lebusia. 9. Romanorum olim praesidium.</i>	156. <i>à Boleslao capta & incensa.</i>		172.
	168.	<i>Ludolfus Abbas Corbejensis.</i>	27. 98.
<i>Lech fluvius.</i>	22.	<i>Ludolphus Ottonis M. ex Editha F.</i>	19.
<i>Lederuni immolati Diis homines & equi, cum canibus & gallis.</i>	10.		<i>ejus elogium Ib. uxor Ida Suevæ Ducis F. Ib. bellum gerit contra patrem 20. fit patri supplex. 22. altera ejus rebellio & mors.</i>
<i>Legati Ottonis à Grecis violati.</i>	25.	<i>Luidgerus primus Mimigardevordensis Episc.</i>	96.
<i>Leo Vercellensis Episc.</i>	184.	<i>Luidici Saxonum hostes.</i>	70. <i>Henrici Caesaris auxiliares.</i>
<i>Limburg.</i>	5.		135. <i>eorum religio. Ib.</i>
<i>Lipsia.</i>	197. 225.	<i>Luizo Archiep. Bremensis.</i>	73. 112. 173.
<i>Liupoldus Marchio Orientalium.</i>	75.	<i>Luna civitas.</i>	36. 215.
<i>pater Ernesti Alemannia Ducis.</i>	191.	<i>Lunduna Angliæ urbs.</i>	208.
<i>Lomacia.</i>	1.	<i>Luneborg fit terra mori & hiatus.</i>	176.
<i>Longobardi flexa fide.</i>	88. 184.		<i>Lunzia</i>
<i>Longobardia regnum ab Ottone M. Imperio recuperatum.</i>	24. <i>assertum ab Henrico II.</i>		
	126. 128.		
<i>Lotharius Ditmari avus condit mo-</i>			

I N D E X.

<i>Lunzia civitas.</i>	6.	<i>Mauricii corpus Magdeburg. transla-</i>	
<i>Lusatiorum barbara religio, respubl.</i>		<i>zum.</i>	27.
<i>mores.</i>	135.	<i>Mauricii offensa evitanda.</i>	95.
<i>Lusici pagus.</i>	192.	<i>Meingardus Trevirensis Archiep.</i>	142.
<i>Luxus matronarum.</i>	94.	<i>Mersepurg opus Romanorum. 10. Hen-</i>	
M		<i>rico II. carum.</i>	156.
<i>Magdeburgum adificatur. 19. ditatur</i>		<i>Mersepurgenses Comites: Ervvinus.</i>	
<i>reliquiis & aliis pretiosis ab Otto-</i>		<i>2. Bio 152. Esico. 112. Sifridus. 18.</i>	
<i>ne. 27. Abbatia ibi erecta. 23. Ar-</i>		<i>Burcardus.</i>	133.
<i>chiepiscopatus ibidem erectus e-</i>		<i>Mersepurgenses Episcopi: Boso. 29. 39.</i>	
<i>jusq. limites. 28. privilegium col-</i>		<i>Gisilerus 40. VVigbertus. 123. Dis-</i>	
<i>legio ibidem concessum.</i>	46.	<i>marus.</i>	145.
<i>Magdeburgenses Archiepiscopi: A-</i>		<i>Mersepurgensis Ecclesia. 16. 23. Paro-</i>	
<i>thelbertus. 29. ejus suffraganei.</i>		<i>chia limites. 28. loca ei concessa. 39.</i>	
<i>1b. mors. 52. Olricus electus sed non</i>		<i>46. destructa à Gisilero. 54. 55. Di-</i>	
<i>confirmatus. 53. Gisilerus. 54. 84. 97.</i>		<i>plomata ejus abolita. 56. instaura-</i>	
<i>112. 117. Tagmo. 119. ejus mors. 158.</i>		<i>ta. 123. bona ei acquisita 143. 180.</i>	
<i>laudes. 160. VValtberdus. 158. Ge-</i>		<i>225. permutatione recuperata. 216.</i>	
<i>ro.</i>	170.	<i>Meserici Abbatia.</i>	137.
<i>Mararenses. 219. in Bohemiam irrum-</i>		<i>Metalla inventa in Saxonia.</i>	24.
<i>punt.</i>	221.	<i>Metensis Ecclesia à Thiedrico Episco-</i>	
<i>Marchia Misnensis origo.</i>	9.	<i>po vastata.</i>	152.
<i>Marchionum Misnensium familia. 153</i>		<i>Michael Ratisponensis Episc.</i>	33.
<i>Mathildis Henrici Aucupis altera con-</i>		<i>Miles ob sacrilegium à muribus con-</i>	
<i>jux. 5. ejus opera pro solatio anima</i>		<i>sumtus.</i>	170.
<i>mariti. 11. mors</i>	27.	<i>Milzeni Henrico Aucupi tributarii. 9.</i>	
<i>Mathildis Abbatissa Quedlinburg Or-</i>		<i>ab Eckihardo Marchione subjugati.</i>	107.
<i>tonis II. soror. 61. 81. mors ejus. 82.</i>		<i>Mimigarævordenses Episcopi: Luid-</i>	
<i>Mathildis Ortonis III. soror, nubit</i>		<i>gerus. 96. Dedo. 74. Svidgerus. 1b.</i>	
<i>Ezoni.</i>	92.	<i>Mimileven Abbatia instituta. 40. sub-</i>	
<i>Mathild sanctimonialis, Thiedrici</i>		<i>jecta Heresfeldensi Ecclesie. 202.</i>	
<i>Marchionis filia, nubit cuidam</i>			
<i>Slavo.</i>	94.		Mina

I N D E X.

<i>Minare, i. e. ante se ducere.</i>	192.	<i>Lampadibus.</i>	34.
<i>Miseo Polonus imperio vectigalis.</i>	25.	<i>Mulier de mortua reviviscit.</i>	202.
35. 36. 64. <i>fit Ottonis III. cliens.</i>	67.	<i>Mundi aetates tres.</i>	44.
<i>bello petit Bolislaum.</i>	69.	<i>Mysna urbs condita. 9. à Bojemis oc-</i>	
<i>ab uxore Dobravva ad religionem Christia-</i>		<i>cupata 65. Boleslao dedita. 109. ob-</i>	
<i>nam pertractus. 89. altera uxor</i>		<i>sessà & oppugnata. 106. ejus subur-</i>	
<i>Oda sanctimonialis 90. liberi ex ea-</i>		<i>bium restauratum.</i>	197.
<i>dem, & mors.</i>	91.	N	
<i>Miseo Boleslai F. Mifeonis N.</i>	175.	<i>Nacco & Stoigneus Principes Slavo-</i>	
<i>captus. 189. dimissus à Casare. 191.</i>		<i>rum.</i>	24.
<i>ejus humanitas. 193. Bojemiam in-</i>		<i>Nemetzi urbs obsessa.</i>	221.
<i>vadit.</i>	219.	<i>Neomagensis synodus.</i>	236.
<i>Misnenses Episcopi: Burcardus 29.</i>		<i>Neumburg.</i>	224.
<i>Volcoldus. 55. 65. Eido. 66. 83. 103. Ram-</i>		<i>Nortmanni & Dani subjugantur ab</i>	
<i>vwardus 112. Eilwardus.</i>	199.	<i>Henrico I.</i>	10.
<i>Mistui Obotritorum Dux Hamburgū</i>		O	
<i>vastat. 57. Henrici Ducis cliens. 64.</i>		<i>Obotriti Imperio tributarii. 6. in li-</i>	
<i>Mistizlavus Princeps.</i>	235.	<i>bertatem se vendicant.</i>	235.
<i>Mogilina urbs.</i>	116.	<i>Occidentalium mores.</i>	71.
<i>Moguntini Archiepiscopi: Hatto. 4.</i>		<i>Oda Thiederi March. F. altera Mife-</i>	
<i>Herigerus s. Hillibertus. 18. Fride-</i>		<i>conis uxor.</i>	90.
<i>ricus. 38. V Vilhelmus. 27. 38. Ro-</i>		<i>Oleum è terra Roma scaturit.</i>	227.
<i>bertus. 48. V Villigisus ib. 61. 64. 73.</i>		<i>Olsa urbs ab Adelheide Imp. edificata.</i>	
<i>110. 120. 140. Erkinbaldus.</i>	199.		82.
<i>Monasteria: S. Laurentii in Calve 56.</i>		<i>Ostentum oscinum.</i>	250.
<i>90. S. Emerani Ratisbona. 145.</i>		<i>Osnabruggenses Episcopi: Dedo 97.</i>	
<i>V Valbecense. 147. Quedlinbur-</i>		<i>Guntherus ib. Thiermarus. 225.</i>	
<i>gense. 12. 20. 216. S. Johannis juxta</i>		<i>Nonno qui & Othilulphus. ib.</i>	
<i>Magdeborg.</i>	220.	<i>Othalricus Bohemus fratrem regno</i>	
<i>Monasteria fuerunt schola.</i>	52.	<i>pellit. 164. in regno succedit. 171.</i>	
<i>Monstrum natum.</i>	78. 217.	<i>ejus crudelitas. 178. regnum mu-</i>	
<i>Mos deducendi viros Principes cum</i>		<i>nerè Imp. accipit. 171. prasto & fi-</i>	
		<i>delis</i>	

I N D E X.

delis est Henrico II. Imp. 188. 189. 194	tum. 85. mors ejus. 86. funus. 88.
Otricus Magdeburg. Episc. electus. 52.	Otto Dux Bavariae Ludolphi F. Otto-
Otto Henrici Aucupis pater 1. rex Rom.	nis M. N. 51. 58. ejus filius Bruno
designatus 3. moritur. 1b.	constituitur Papa ab Orzone III. 79.
Otto M. Henrico patri surrogatus. 17.	P
vovet Episcopatum Mersburgen-	Pagus Silensis. 221.
sem. 23. conjux prima Editha. 18.	Palas in Pfaltz munitur. 142.
Filius ex ea Ludolphus. 19. Adelhei-	Papia incendium. 128.
dis altera conjux. 20. bellum ejus	Paroecia Ditmaro concessa à Gerone
cum filio. 1b. Fundat Abbatiam in	Magdeburg. 197.
Magdeburg. 23. erigit ibidem Ar-	Pathebrunna. 106. incendio perit. 134.
chiepiscopatum. 28. Imperator de-	Pathebrunnenses Episc. Rotharius. 112.
claratur. 24. invenit argentifodi-	Pilsna urbs. 49.
nas. 1b. Vendicat sibi Beneventum	Plaga arctoa descriptio.
Apuliam & Calabriam. 1b. SS. re-	Poloni bobus comparantur. 232.
liquis & aliis pretiosis Magdebur-	Poppo Episc. Trevirensis. 199.
gum exornat. 26. 27. Ejus religiosa	Popponis clerici visio. 26.
pietas. 35. mors & encomium. 43.	Posnania urbs. 137. ejus Episcopus For-
Otto II. coronatur Roma patre jubente.	danus. 39.
25. uxore accipit Theophaniam.	Præcepta morum in Episcopo. 249.
26. Patri succedit. 43. ejus religiosa	Provincia Imperio tributaria facta
munificentia 46. Expeditio in Da-	sub Henrico I. 6.
nos. 49. in Lotharium. 50. Taren-	Prodigium. 227.
zum occupat. 58. à Saracenis fuga-	Proditor extreme infamis. 113.
tur. 1b. astus ejus. 59. mors. 61.	Prusti Ethnici. 176.
Otto III. succedit patri. 61. consecra-	Pragenses Episcopi: Ethelbertus. 218.
tur. 1b. ejus bella & prudentia. 68.	Tegdagus 1b. Eckihardus. 224.
Iter religiosum in Poloniam. 83.	Q
Fundat Archiepiscopatum Gnes-	Quedlinburg ab Henrico Aucupe ex-
nensem. 1b. Caroli M. sepulcrum	structa. 10. Monasterium ibidem à
aperit. 84. reducere nititur jura	Matilde ejus conjuge fundatum.
regni & Ecclesie ad antiquum sta-	12. 20. 216.
	Ratmars-

I N D E X

R

<p>Ratmarsleve curia Ditmari. 8. 149. Ratispona, Reinesborg, Bavarii caput regni. 21. Ratisponenses Episcopi: Guntherus. 33. Michael. 1b. V. Wolfgangus. 119. Gebehardus. 120. 145. 157. Redarii potentissimi Slavorum. 112. Reinbernus praesul Cholbergiensis. 228 Reinilda uxor Theodorici, mater Mathildis Regina. 5. Riedegast urbs Redariorum. 136. Rigdagus Marchio Misnensis. 65. 151. Rigdagus Abbas monasterii S. Johannis in Magdeborg. 72. Roberti regis laudes. 212. Rochlitz urbs in cineres redacta. 153. Burgwardum Hermanni & Eocardi Comitum. 245. Romanis cuncta semper venalia. 54. Roma caput urbium. 227. Patronum sibi adsciscit Ottonem M. Imperatoria dignitate in eum collata. 24. Rudolphus Burgundionum Rex. 199. ejus cum Henrico II. congressus. 1b. regnum Henrico tradit. 236. Rufforum clades & fuga. 252. Rustici cujusdam ad Henricum II. legatio. 192.</p>	<p>Sacerdote absente militi cuidam suo confitetur Dux Ernestus. 192. Salsfeldum. Salandria navis descriptio. 60. Sanguis è pane fluit. 227. sanguine animalium abstinendum. 9. Saraceni ab Ottone II. devicti. 58. mox victores ejusdem 1b. clades ipsorum à Benedicto Papa. 210. Regis illorum mina. 211. Saxonia Paradiso confertur. 129. Scaldis transire frustra prohibetur Henricus Imp. 139. Schanga, locus. 125. Schola in monasterio Magdeburgensi. 52. Schweinsfurt castellum. 116. Scythæ hamarobij. 206. Sergius Papa, ante buccaportis. 179. Sigfridus Episc. Augustanus. 124. Sigfridus Comes Merspurgenensis. 18. Sigfridus Comes Northeimii ejusque filii. 106. Sigfridus Ditmari avunculus à Danis captus. 76. periculo se fuga subtrahit. 78. Sigfridus Ditmari pater. 35. in bellum contra Miseronem profectus. 67. ejus visio. 72. laus & mors. 73. Sigfridus Abbas Ditmari frater. 77. 157. 205. Sigfridus Hodonis Marchionis F. 92. Sigismundus Halberstadensis Episc. 3. improbat</p>
--	--

S

Sacrificia humano sanguine peracta. 10.

I N D E X.

<i>improbat conjugium primum Hen-</i>		T
<i>rici Aucupis. Ib. Eius mors, somni-</i>		<i>Tagmo Archiepisc. Magdeburg. 119.</i>
<i>um, successor & funus. 12.</i>		<i>ejus laudes. 160. mors. 158.</i>
<i>Slancis vord. 192.</i>		<i>Tammo Henrici Aucupis F. 10. occidi-</i>
<i>Slavorum fides 9. irruptio & clades.</i>		<i>tur. 19.</i>
<i>24. defectio & crudelitas. 56. cla-</i>		<i>Tarentum occupat Otto II. 58.</i>
<i>des. 57. subjungantur ab Ottone III.</i>		<i>Tertullianus. 167.</i>
	73.	<i>Tetta soror Geronis Comitiss. 51.</i>
<i>Sol prodigiosus. 237.</i>		<i>Theodoricus ex VVidichindi M. stirpe</i>
<i>Solis defectus & causa. 72.</i>		<i>ortus. 5.</i>
<i>Somarius equus. 59.</i>		<i>Theophania Ottoni II. collocata 26. Ot-</i>
<i>Somnia monastica. 203.</i>		<i>tonis III. mater 63. ejus ians. 68.</i>
<i>Sophia Abbatissa Gandersheimensis. 69.</i>		<i>duas Domino offert filias. 69. mo-</i>
<i>Stella nova. 67. 250.</i>		<i>ritur. 72.</i>
<i>Strasburg direpta. 110. Eius Episcopus</i>		<i>Thiebaldus Marchio. 126.</i>
<i>VVicelinus. Ib.</i>		<i>Thieddagus Pragensis Episc. 131. 218.</i>
<i>Strela urbs. 108. 153.</i>		<i>Thiedricus Marchio. 56. 57. 64.</i>
<i>Svenorex Anglorum. 236.</i>		<i>Thiedricus Dedonis F. 152. 214.</i>
<i>Sveno Datus Haraldis F. Angliam oc-</i>		<i>Thiedrici Ducis periculum. 253.</i>
<i>cupat. 203.</i>		<i>Thiedricus Merensis Episc. frater Cu-</i>
<i>Sveones & Dani magna clade Saxo-</i>		<i>nigunda regina. 152.</i>
<i>nes afficiunt. 76.</i>		<i>Thiedrici Metensis avaritia. 55.</i>
<i>Svetopolcus Dux Bojemia imperio</i>		<i>Thiedricus Comes Palatinus. 75.</i>
<i>vectigalis. 178.</i>		<i>Thietmarus Marchio Geronis frater. 32</i>
<i>Suvinfurt castellum. 116. 223.</i>		<i>Thruvicensis monacha sanctimoniam. 237</i>
<i>Sronchilda uxor Eckardi Marchio-</i>		<i>Tongeramunda à Tongera fluvio. 151.</i>
<i>nis. 80. 108.</i>		<i>Trajectense templum incendio perit.</i>
<i>Symbolum Athanasii. 137.</i>		<i>Tremoniensis synodus. 134.</i>
<i>Synodus Tremoniensis. 134. Francfor-</i>		<i>Trevirenses Archiepiscopi. Ecbertus.</i>
<i>densis. 139. Bambergensis. 157. A-</i>		<i>74. Luidulfus. Ib. Meingardus. 142.</i>
<i>quisgranensis. 84.</i>		<i>Poppo. 179.</i>
<i>Swidgerus Anstiles. 248.</i>		<i>Tumultus in Arnulphū Episcopum. 166</i>
		<i>Turba</i>

I N D E X.

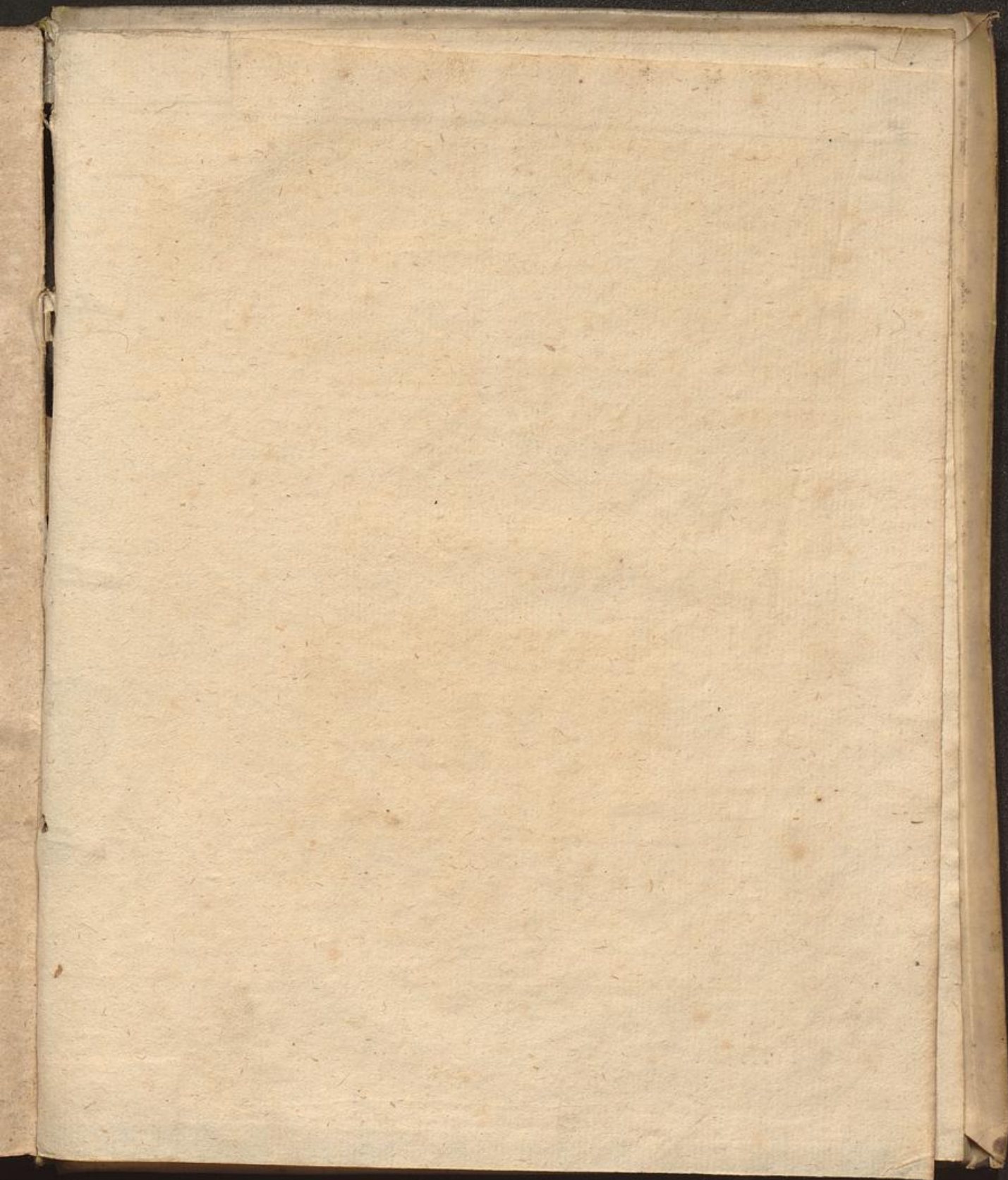
<i>Turba in Italia.</i>	89.		
<i>Turguti piratarum Ducis caedes.</i>	208.		<i>Wagri in libertatem se vindicant.</i> 235
<i>Turingia australis.</i>	80.		<i>Wagionis militis fraudulentia.</i> 65.
<i>Turingia septentrionalis.</i>	16.		<i>Waic Vngarorum rex fit Christianus.</i>
			91.
			<i>Waldonis cum Gerone monomachia.</i>
			50.
<i>V</i>			
<i>Valcorbensis Abbas.</i>	191.		<i>Wallibizi, Walbeke.</i> 147. monasterium ibidem incendio perit. 157.
<i>Vdalricus S.</i>	5.		<i>Ejus Praepositi.</i> 147.
<i>Vdo Marchio exercitus petit Miscocnem.</i>	35.		<i>Wallisleve urbs à Redariis incensa.</i> 6.
<i>Venetorum naufragium.</i>			<i>Waltherus Magdeburgensis Episc.</i>
<i>Verdensis Episc. Amelungus</i>	36.		<i>designatus.</i> 158. <i>inauguratus.</i> 151.
<i>Bruno.</i>	112.		<i>inunctus.</i> 152. <i>ejus morbus.</i> 163.
<i>1b. Erpo.</i>	49.		<i>mors.</i> 164. <i>laudes.</i> 165. <i>parentes & sorores.</i> 166.
<i>Bernhardus</i>	74.		<i>Waltherus interp. potestate durus.</i>
<i>201. Vidzlerus.</i>	202.		167.
<i>Verona, 60. Conventus Imperii ibidem.</i>	61.		<i>Waltherus Burgundio cognomento Pulvis.</i>
<i>Vicegradum.</i>	130.		222.
<i>Vidzlerus Verdensis Episc.</i>	202.		<i>Wanclava, Wanceleben.</i> 243.
<i>Vinaria obsessa.</i>	108.		<i>Wicbertus Merzburg. Episc.</i> 123.
<i>Vladimirus Russus.</i>	228.		<i>Wicelinus Episcopus Argentinenfis.</i>
<i>ejus uxor & filii. 1b. mors.</i>	229.		110.
<i>Vngari Saxoniam vastantes fugantur.</i>	9. 22. 38.		<i>Widchindus rex.</i> 5.
<i>Vngarici regis in victis clementia.</i>			<i>Wieglesdor porta Danorum ab Ottone II. vicapra.</i> 49.
<i>Vngaricum bellum.</i>	23.		<i>Wigo Episcopus.</i> 159.
<i>Vngerus Abbas Posnaniensis.</i>	161.		<i>Wilci tributarii Imperio. d. vastati.</i> 74.
<i>Volmarus secretarius Brunonis Coloni.</i>	30.		<i>Wilhelmus Archiep. Mogunt. F. Ottonis M. de nobili captiva.</i> 38.
<i>Volcoidus Misnensis Episc.</i>	55. 65.		<i>Wilhel-</i>
<i>Vplaa civitas destructa.</i>	213.		
<i>Urbes plurima ab Henrico Aucupe condita.</i>	10.		
<i>Varta fluvius.</i>	35.		

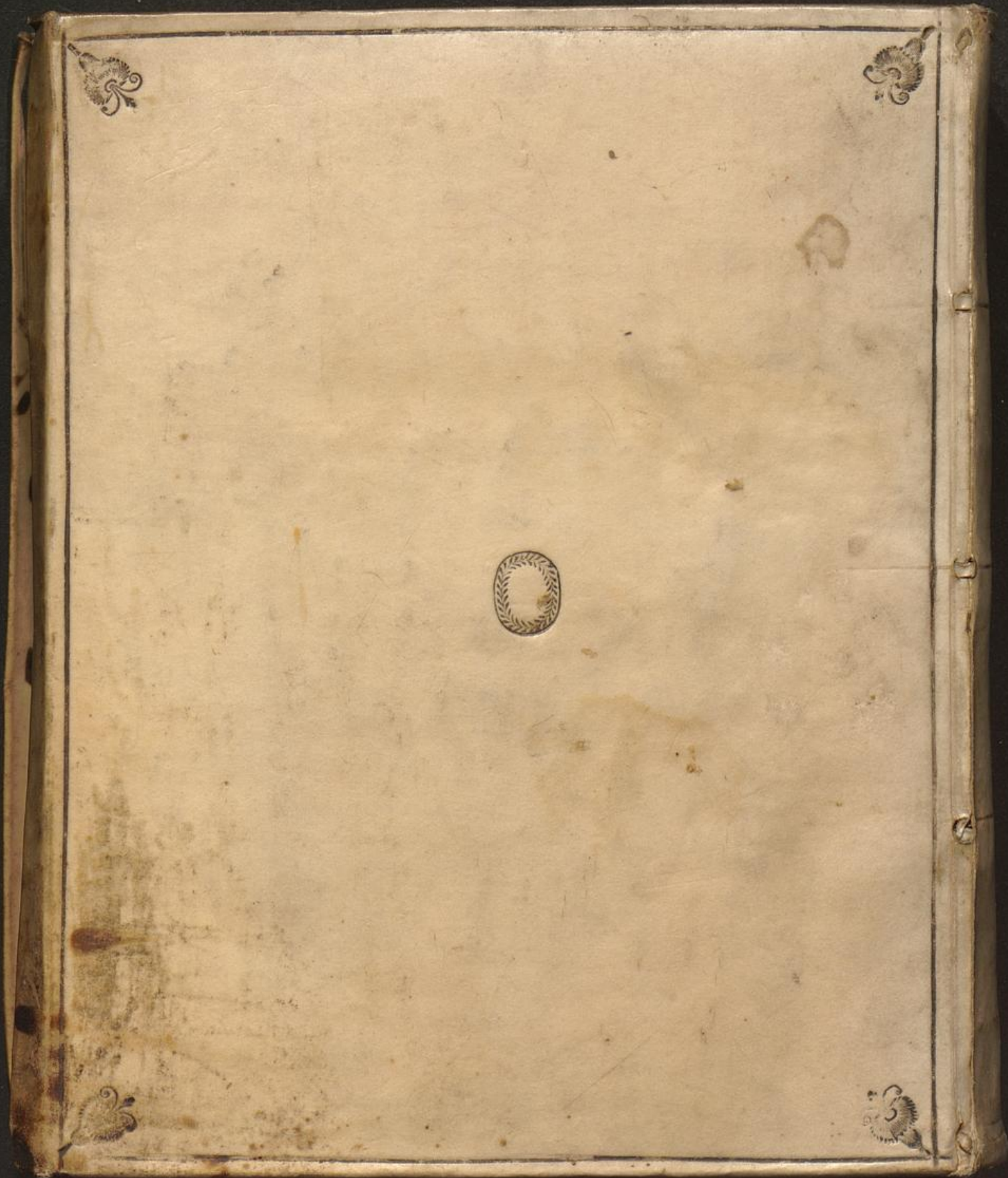
I N D E X.

<i>Wilhelmus Comes Vinariensis.</i> 66. 108.	<i>Henricus</i> 116. <i>ejus ambitio.</i> 135.
<i>Turingiorum potentissimus.</i> 112.	199.
<i>Wilhelmus Burgundus fugientem E-</i>	<i>Witgenstein castellum.</i> 124. 183.
<i>piscopum canibus indagat.</i> 206.	<i>Wolmerstidi civitas Ditmari.</i> 151.
<i>Willa Berengarij uxor.</i> 24.	<i>Wolemarus Abbas Fuldensis & Lar-</i>
<i>Willigisus Ditmari frater, Walbe-</i>	<i>semensis.</i> 237.
<i>ensis Prapositus.</i> 150.	<i>Wormacienses Episcopi: Anno.</i> 40.
<i>Willigisus humili loco natus fit Ar-</i>	<i>Franco. Ib. Hillibaldus.</i> 92.
<i>chiepiscopus Moguntinus.</i> 48.	<i>Worzin civitas.</i> 223.
<i>Wirinbarius Lotharii F. go. Ludgar-</i>	<i>Wulfframi militis audacia.</i> 127.
<i>dam rapit. 81. fit supplex Abbatiss-</i>	Y
<i>se Quedlinburgensi. 82. perdit gra-</i>	<i>Υ' αυτη Domini.</i> 129.
<i>riam Cesaris. 150. Ludgardam</i>	Z
<i>amittit. 172. rapit Reinhildam. 185.</i>	<i>Zerbesta urbs.</i> 141.
<i>ejus mors & sepultura.</i> 187.	<i>Zobislaus.</i> 139.
<i>Wirthuni, Werden à Luitgero con-</i>	<i>Zventipolcus Vlodomiri F.</i> 252.
<i>ditum.</i> 96. 218.	<i>Zurbizi Burggrafatus.</i> 152.
<i>Wirziburgenses Episcopi: Arnus, 2.</i>	<i>Zovarina civitas.</i> 235.

F I N I S.

Handwritten text in German script, likely a title or author's name, partially obscured by a stain.

954

Th
4889